

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + Refrain from automated querying Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

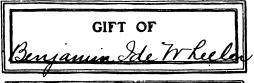
About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

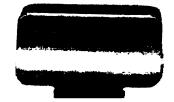
Marcai Weigelder Hannestock

100

743 K11 g

Griechisches Übungsbuch.

Von

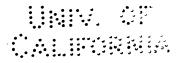
Dr. Adolf Kaegi, Professor an der Universität zu Bürich.

Erfter Teil:

Das Nomen und bas regelmäßige Berbum auf -w.

Τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατ' είναι δεῖ.

Dritte, verbefferte Auflage.

Berlin, Beibmanniche Buchhandlung. 1896.

70 VIAU AMAGELAS

Vorwort.

Später erst, als ich gewünscht und gehofft hatte, ist es mir möglich geworden, der Grammatik auch das von vielen Seiten gewünschte Übungs-

buch folgen zu laffen.

Nach meinen früheren Ausführungen barf ich es wohl als selbstverständlich voraussegen, daß auch biefe meine Arbeit ber fachgemäßen Berminderung bes bisherigen Lernftoffes, ber Befdrantung bes grammatifchen Unterrichts auf bas für bie Letture Rotwendige bienen will. Bon Anfang bis zu Ende war ich bei ihrer Abfassung barauf bebacht, sie so zu gestalten, daß auch von ihr gelten könne, was an hervorragender Stelle von meiner Grammatik bezeugt wurde: "Bei ihrer Benukung hat man das beruhigende Gefühl, nur solche Formen zu finden. welche bei ben Schulschriftstellern im Gebrauche find." 1) Wenn ich also bie möglichfte Beschränkung bes grammatischen Unterrichts auf jebe Weise zu fördern bestrebt bin, so erhebt das Buch allerdings anderseits burch feine ganze Anlage energischen Widerspruch gegen Diejenigen, bie ba meinen ober gar behaupten, mit neuer "Methode" in furzester Frift, ohne reichliche Ubung und ftete, vielfache Wiederholung ein folides Fundament für eine erfolgreiche Letture legen zu tonnen. Wahne kann man nicht entschieden genug entgegentreten. Wie es zur Mathematit nach bekanntem Meifterspruch felbst für Könige teinen andern und fürzern Weg giebt als ben burch die gründliche übung ber Elemente, fo ift auch eine wirkliche Renntniß bes Griechischen nur burch grundliche grammatische Schulung und tüchtige Übung ber Elemente zu erreichen. Τά κάτωθεν ίσχυρότατ' είναι δεί. "Sprachen lernen ift Sache ber übung, und die läßt fich nicht übers Anie brechen"2), am allerwenigsten bei einer fo formenreichen Sprache wie ber griechischen.

Mit dem hier gebotenen Übungsstoff werden diejenigen von vorneherein nicht zufrieden sein, welche noch immer an der in den letzten Jahren

1) Direktor Collmann in ben Berhandlungen ber Direktorenversammlungen in Preußen. Bb. XXXI (Schleswig-Holftein IV. Berlin 1889), S. 29.

²⁾ Paulsen in den Berliner "Berhandlungen über Fragen des höheren Unterrichts vom 4. dis 17. Dez. 1890". Berlin 1891. S. 232; wgl. Kruse ebendas. S. 190: "Mit der Zukunftsmethode verstehe ich nicht zu arbeiten, und es wird wohl bei dem mathematischen Satze verbleiben, daß, wenn einer in geringerer Zeit als ein anderer eine Mauer aufführen soll, sie entweder nicht so hoch oder nicht so lang oder nicht so die sein wird."

bis zum Überdruß wiederholten Forderung festhalten, daß auch im Elementarunterricht von Anfang an nur zusammenhängende "Lefestücke" zu verwenden seien. Die gegen die "Satübungsbücher" vorgebrachten Gründe waren zum Teil recht eigentümlicher Art, und die bereits erschienenen Elementarbucher mit ausschließlich "zusammenhängenden" Studen, auch Die besten berselben, konnten mich nicht von ber Richtigkeit jener Forberung überzeugen. Bielmehr durfte fich nach ber langen und weitschichtigen Diskuffion, in welcher gar vielfach Mittel und Awed nicht klar genug ins Auge gefaßt und auseinander gehalten murben, balb wieder die aurea mediocritas: "Das eine thun und bas andere nicht laffen", allgemeiner Anerkennung erfreuen. Das grammatische Benfum muß für die erste Durchnahme burchaus in methobischer Beise in kleine Abschnitte gerlegt und allseitig tuchtig eingeübt werben. Bu biefer Einübung, gur eigentlich grammatischen Schulung bieten einzelne Sate ganz ohne Frage bas ergiebigste und geeignetste Material1), mahrend am Schluß größerer Abschnitte, als Ruhepunkte zum rekapitulierenden Rüdblick, zusammenhängende Lesestücke burchaus angemessen sind und anregend wirken. Was man gegen bie Einzelfäte mit Grund angeführt hat, ihren oft nichtsfagenben, allgu trivialen Inhalt und ben Umftand, daß fie nur ungenügend für die Schriftstellerlekture vorbereiten, dem suchte ich nach Möglichkeit zu begegnen: fog. "inhaltsleere" Sate find thunlichst vermieben — freilich wurden infolgebeffen etwas mehr Fugnoten nötig — und zur Ginführung in die Letture werden neben den gehn eingestreuten Lesestuden insbesondere die Abschnitte aus Arrian am Schluß erwunschte Dienste leiften. In jenen ließ ich abfichtlich, unter Verzicht auf eigene Versuche, bas Wort möglichst balb bem anerkannten Meister einfach folichter Erzählung; Arrian aber, ben ja schon Erbe, Siebert und bor allen b. Deftinon in ahnlicher Beise berwendet haben, empfiehlt fich wegen bes ahnlichen Wortschapes und bes verwandten Inhaltes ganz besonders als Überleitung zu Xenophon. — Für ben gangen Stoff, Gingelfate wie Lefeftude, befteht die ftillichweigenbe Boraussepung, daß sie nicht zur häuslichen Brabaration "aufgegeben", sonbern querft in ber Schule übersett, und ju Saufe hochstens repetiert merben.

In der Anordnung des Stoffes wurde noch mehr, als es im systematischen Gang der Grammatik geschenkenkente (vgl. dort §§ 100 bis 103), alles irgend Abweichende möglichst weit zurückgestellt, damit zuerst das Regelmäßige gehörig eingeprägt und befestigt werden kann; man vgl. z. B.

¹⁾ Für die von manchen fast leidenschaftlich bekämpsten Einzelsätze und ein vermittelndes Berfahren will ich beispielsweise auf die trefflichen Aussührungen von Groffer in Fledeisens Jahrb. 1883. Bb. 128, S. 1—9, im Symnasium. Bb. I (1883), Sp. 77—80, und wieder in den Jahrb. 1890. Bb. 142, 573 f.; von Rothsfuchs im Gymnasium. Bb. 2, Sp. 73 fg. und Bb. 3, Sp. 687 fg.: von Widmann ebenda Bb. 4, Sp. 89 fg.; von Schwenger in den Verhandlungen der Dirett.-Vers. Bb. XIX (Rheinprovinz II), S. 120 u. a., auch von Walbed in den Lehrproben und Lehrgängen. 25. Heft (Ott. 1890), S. 20 fg. verweisen.

die Stellung der Verda contracta, Nr. 60 fg., und die Stüde 34, 80, 78 fg. Die acceptierte Behandlung ber Duale, für welche neulich Albrecht in ber Zeitschr. f. G.-W. 1890. Bb. 44, 511 fg. mit bankenswerter Grundlichkeit die sorafältige Begründung gegeben, habe ich schon in der 2. Auflage der Grammatit angedeutet, ohne fie indes durch Ausschluß der Formen aus ben Baradiamen jemandem aufzunötigen. Sinfictlich des Berbums wurde mehrfach vorgeschlagen und verlangt, daß beffen Behandlung wenigstens teilweife in biejenige bes Nomens eingeschoben werbe. 3ch habe ben Versuch in verschiedener Weise gemacht, z. B. so, daß ich die Einübung bes ganzen maidevw in bas Nomen und die Romparation einfügte. Aber wie das Material so verarbeitet vor mir lag, verwarf ich die Neuerung sofort wieder als durchaus unratsam. Auch nur das regelmäßige maidevw ift viel zu tompliziert, als daß es vom Anfänger nur fo nebenher "mitgenommen" ober mitten in andern Bartien fo leicht "borweg genommen" werben konnte. Nach diefer Richtung weiter zu geben, als ich es (in ben Studen 13. 23. 26. 27) gethan habe, konnte ich nicht für richtig halten. Zu viele solcher Einschiebungen reißen Ausammengehöriges auseinander, erschweren ben Überblick und verzögern die sichere Aneignung der Formen. Sicherheit in der Formenlehre ist aber die Hauptaufgabe des Glementarunterrichts und wird von allen Kundigen als erfte und unerläkliche Vorbedingung für eine erspriekliche Lektüre betrachtet.

Als zweite Hauptforberung für lettere muß die Kenntnis und Beherrschung der Hauptlehren der Syntax gelten. Daß schon im ersten Unterrichtsjahr neben der Formenlehre auch manches Syntaktische gelernt werden kann und soll, besonders von Schülern, die vorher schon mehrere Jahre Latein trieben, ist nicht zu bestreiten. Aus den griechischen Sätzen können die Regeln abgeleitet und hernach in der Jusammenstellung des Anhangs, S. 100 fg., gelernt werden. Hier scheinen mir im Hinblick auf die Lektüre nach den Präpositionen vor allem die Modi besondere Berücksichtigung zu verdienen. Gar manches aus der Kasuslehre wird mit den Bokabeln auch "vokabelmäßig" gelernt und ohne Schwierigkeit eingeprägt; aber das Berhältnis der Nebenmodi in Präsens und Aorist, die drei Arten des Optativs, der allgemeine Konjunktiv in Bedingungsund bedingten Kelativ- und Temporalsätzen sind dem Schüler ganz neu und dabei für die Lektüre so wichtig, daß ich ihnen von Ansang an besondere Sorgsalt glaubte zuwenden zu müssen.

Die britte Vorbedingung gedeihlicher Lektüre ist eine tüchtige copia verborum, auf die gleich auf der Elementarstuse energisch hingearbeitet werden muß. Hier stelle ich allerdings etwas größere Anforderungen als z. B. das weitverbreitete Elementarbuch von Wesener; aber ich glaube bennoch das durch pädagogische Rücksichten gebotene Maß keineswegs überschritten zu haben, wenn wenigstens der Lehrer seine Pflicht ganz thut, der sein Schulduch eben nicht nur benutzen, sondern recht eigentlich und allseitig ausnutzen soll. Weil der im Bokabular gebotene Wortschatz sich

möglichst an Xenophons Anabasis (und die Obyssee) anlehnt 1) und nichts enthält, mas nicht zum "eifernen Wiffensbeftanb" bes Schülers merben foll, so muß nicht in futuram oblivionem gelernt werden, und die auf beffen Ginpragung verwendete Zeit und Mube tommt gang unmittelbar ber Lekture ju gut. Auch ift ja, nach bem ichon in ber Grammatik bethatigten Grundfat: "Spare Zeit und forbere Arbeit!" bem Schuler bas mühfame, zeitraubenbe und babei vielfach unfichere Auffuchen und Aufschreiben von Bokabeln abgenommen, er braucht fie nur zu lernen; lernen aber muß er fie, weil er fie wiffen muß: biefe Arbeit fann ihm niemand abnehmen. Deshalb foll ber Lehrer von Anfang an mit aller Strenge auf genaues Memorieren halten; er foll aber auch fortmährenb burch hinmeise auf die etymologische Busammengehörigkeit bes neu zu Bernenden mit dem ichon Gelernten (Ablautsverhältniffe, Rominal- und Brapositionalkomposita!) dem Schüler die Aneignung erleichtern, und er barf nicht mude werben, durch methodisches Repetieren immer und immer wieder bas Erworbene zu erhalten.

Das vorliegende erste Heft bietet den Übungsstoff, welcher, gegenüber weitergehenden Borschlägen und Forderungen, von ersahrenen Pädagogen und so auch von den preußischen Direktorenversammlungen wiederholt als volles Jahrespensum bezeichnet worden ist. Nur in nicht zu zahlreichen und ganz guten Alassen wird es möglich sein, in einem Jahr das ganze hier gebotene Material zum vollen Eigentum der Schüler zu machen; mit weniger leistungsfähigen Kursen wird man gut thun, sich mit dem ganz Regelmäßigen zu begnügen und bei Nr. 77 (eventuell mit Einschluß von 86—88) halt zu machen. Jedensalls seien namentlich jüngere Lehrer noch speziell davor gewarnt, etwas erhasten zu wollen; besonders für den Anfang ist ein langsam besonnenes Vorgehen notwendig, und wenn irgendwo, so behält im griechischen Elementarunterricht die Maxime ihre Geltung: Tasvos Boadéws, nam sat celeriter sit, quidquid sit satis bene.

Zum Schluß bleibt mir die angenehme Pflicht, drei lieben Freunden und Kollegen am hiefigen Symnafium, den Herren Proff. Spillmann, Surber und Walber, für ihre Beihülfe zu danken. Nicht nur haben sie mich bei der Korrektur aufs vortrefflichste unterstützt (für abgesprungene

¹⁾ Wenn in der Anabasis z. B. zwar άχθομαι, βαρέως, εὐκλεῶς, ἱερός, ἱερόν u. ἱερεῖον, κτάομαι, κτῆμα u. κτῆνος, νέμω u. νομή, σημαίνω u. σημεῖον, τέχνη, χράομαι, χρῆμα u. χρήσεμος vortommen, nicht aber ἄχθος, βαρύς, εὐκλεής, ἱερεύς, κτῆσες, νομεύς, σημα, τεχνίτης, χρηστός, so wird deshalb doch wohl niemand die Aufnahme der lettern tadeln, und auch ἄστυ, δράω, ήχώ, παράδειγμα, πειθώ, τέχτων, ΰμνος, φόνος, φονεύς u. a. werden feiner besondern Rechtsertigung bedürsen. — Die Eigennamen müssen im Ansang gelernt werden, die sich der Schiler einigermaßen an griechischen Tonfall und griechische Wortsormen gewöhnt hat; hernach aber verliere man keine Zeit mit deren Einprägung. Im griechischen Index ist Bollständigkeit nur für die in deutsch-griechischen Übungsstücken vorstommenden angestrebt.

Accente und Unformen wie xìa S. 29 und äddarrw S. 33 wird uns niemand verantwortlich machen), sondern sie ließen auch ihre vielsachen Erfahrungen dem Buch in zahlreichen Winken und Bemerkungen zu gute kommen. Dafür sei ihnen auch öffentlich mein wärmster Dank ausgesprochen.

Bürich, im April 1891.

Dr. Ad. Raegi.

Borwort zur zweiten Auflage.

Weit schneller, als ich erwarten burfte, noch bevor es mir möglich gewesen, bas zweite Seft vorzulegen, mar die ftarte erfte Auflage bieses Teiles vergriffen. Teils baraus, teils aber auch aus ben erschienenen Recensionen 1) und aus vielen mir privatim zugegangenen Außerungen durfte ich schließen, daß der hier gebotene Lernstoff, seine Anordnung und Berteilung bei vielen Kollegen Austimmung gefunden habe2). Ich glaubte barum von tiefgreifenden Underungen absehen zu durfen und suchte unter Befdrantung bes Ubungestoffes auf ben Lernstoff meiner Rurggefaßten Brammatit im einzelnen zu beffern, was zu beffern war. Neben eigenen Beobachtungen tamen mir bafür besonders die Bemerkungen bes Berrn Oberlehrer Chrhardt in Infterburg, der Berren Broff. Rofe in Lüneburg, Spillmann, Surber, Thomann und Wirg in Burich und des herrn Begirtslehrer Wernli in Laufenburg zu ftatten, benen ich allen meinen herzlichen Dank fage. Um meisten Beranderungen zeigen die Stude 46, 47 und 76, indem ich den Tadel von G. Roch (Neue Jahrb. für Philol. u. Babag. Bb. 146, 429 f.), foweit er mir berechtigt fcien, berücksichtigte und auf eine richtige Erklärung des Berfekts gleich im Elementarunterricht auch burch bie Berweisung auf die Syntax hinguwirken fuche. Bon ber Notwendigkeit einer "Systemanderung" hat Roch mich fo wenig als andere überzeugen können 3).

¹⁾ Bon W. Gemoll, IfSW. 45 (1891), 621; J. Sitzler, Woch. f. K. Phil. 8 (1890), 1264 f.; S. Wibmann, Ghmn. 10 (1892), 533 f.; F. Müller, Berl. Phil. Woch. 1892, 1184 f.; Hilgard, Humanift. Ghmn 1892, 131; F. Stolz, IföG. 43 (1892), 727 f.; E. Krah, Pädag. Archiv 35 (1893), 503 f.

²⁾ Gine autorifierte frangofifche Übersetzung von Dr. G. Attinger erfchien in Neuchatel 1892; eine ruffifche von Strachow in Moskau 1892.

³⁾ Wenn Koch a. a. O. S. 429 (Separatabzug S. 21) behauptet, ich befinde mich beshalb, weil ber Anfänger hier "mehr als hundert einzelne Sätze mit Perfektsformen zu bewältigen habe, noch ehe er zu den Verba liquida vordringe", in einem schreienden Widerspruch mit dem Prinzipe, das ich in meiner Grammatik vertrete, "nämlich den Schüler nur das zu lehren, was er zur Lektüre der Schriftsteller nötig hat", so ist das denn doch ein gar zu starker — Irrtum. Da sich nach Kochs

Die Einzelsäte gegenüber neuen zusammenhängenden Stüden (die vorhandenen Lesestüde füllen von 99 starte 28 Seiten, also mehr als den vierten Teil des ganzen Textes), oder überhaupt den Übungsstoff wesentlich zu fürzen, konnte ich mich nicht entschließen; dieser muß reichlich bemessen sein, wobei es ja dem Lehrer unbenommen bleibt, Kürzungen vorzunehmen und die den individuellen Berhältnissen der Klasse entsprechende Auswahl zu treffen. Im übrigen sei nochmals (s. S. IV) auf die für den ganzen Stoff, Ginzelsäte wie Lesestüde, bestehende Borausssetzung hingewiesen, daß sie nicht zur häuslichen Präparation "aufgegeben", sondern zuerst in der Schule übersetz und zu Hausesselschung ausdelschus gegeben" vochmals ausdrücklich an die betreffenden Worte S. V f. erinnert.

Das zweite Heft mit dem Übungsstoff für den Abschluß der Formenlehre und die Hauptlehren der Syntax soll möglichst bald, spätestens im Frühjahr 1894 erscheinen. Schließlich spreche ich den Freunden Surber und Spillmann, Prosessoren am hiesigen Gymnasium, für ihre abermalige treue Hülfe bei der Korrektur meinen wärmsten Dank aus.

Bürich, Enbe Ottober 1893.

Dr. Ad. Raegi.

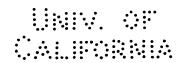
Borwort zur dritten Auflage.

Außer dem Zusatz auf S. 65 beschränken sich die Anderungen der neuen Auflage auf eine Menge kleiner Nachbesserungen, für die ich den Herren Dr. Bruppacher und Prof. Dr. Guggenheim in Zürich, Dr. Mettauer in Muri, und besonders Herrn Rektor Dr. Finsler in Bern zu wärmstem Dank verpstichtet bin.

Zürich, im Januar 1896.

Dr. Ad. Kaegi.

eigener Angabe nur in ben vier ersten Büchern ber Anabasis 270 Perfektformen sinden, so hat der Schüler die regelmäßige Persektbildung durchaus nötig, muß sie also sicher können, d. h. gehörig üben — und mehr verlange ich nicht. Den Nachweis unregelmäßiger, "seltener oder gar nicht vorkommender Persektsformen" (S. 431 — Sep. 23) in meinen Büchern hat Koch erst noch zu erdringen. Weiteres anderswo.

Lefe- und Accentübung.

Gramm. § 1-5; 8,5; 9,1-5 (Rurzgef. Gramm. § 1. 2,1-3. 3. 4; 5,6; 6,1-5).

Δῶρον, λέγομεν, σάρξ, φλέψ, ψέγω, λήγω, στῆτε, πᾶσιν, πάντων, πασῶν, ἀσφαλής, στράτευμα, ἀπολείποντες, καταλαβόντες, Δάμαχος, Ξενοφῶν, Χίος, Χῖος, Ξέρξης, Φερεκράτης, Θεόφιλος, Σωσθένης, Ξενοχάρης.

"Αγγελος, συγγενής, εγκώμιον, εγχώριος, όγχνη, φάλαγξ, λάρυγξ, Ζεύς, ζέφυρος, έραζε, "Ηρα, 'Ηρακλής, έθελε, ήθελε, θέλε, τήλε, τέλλε, τέθηλε, καθέδρα, θάλαττα, ἴαμβος, ιάπτω, ιατρός, ἴυγξ, ισχύς, σχολή, αίσχος, αισχρός, Βοιωτία, Αιγύπτιος, Φίλιππος, δημοκρατία, δώμη, ἄρρητος, 'Ρήγιον, ἀποδρώξ, Διόσκοροι, Οὐρανίωνες, αιδώς, είδως, είδος, εἴδους, αιδοῦς, φεύγω, εὔνους, εὖνοι, οἴνοι, οἴνους, εἰγύς, εὔπλοια, Πειραιεύς, 'Οαιεῖς, Πειραιοτ, Χοίριλος, μυῖα, υἱεῖς, παῖς, πάϊς, ἄιδρις, αὐτή, ἀυτή, ταῦρος, ἄυπνος, δάδιος, ἀίσσω, Σωκράτης, "Αιδου, ἦγον, ἦδον, 'Ηιών, ὑπερῷον, 'Ωιδεῖον, 'Ηρῷδης, θᾶττον, τάττον, μάσσον, ἀσσον, ἄλλον, μᾶλλον, φῦλον, φύλλον, δήτρα, φαρέτρα, ἐνέδρα, ἀρότρου, ζῶστρα.

Indikativ, Imperativ und Infinitiv des Präsens.

	Aftivum.	Medium und Paffivum.
Indifativ.	παιδεύ-ω ith erziehe παιδεύ-εις παιδεύ-ει παιδεύ-ομεν παιδεύ-ετε παιδεύ-ουσι(ν)	παιδεύ-ομαι ich erziehe für mich παιδεύ-η ob. ich werbe erzogen. παιδεύ-εται παιδευ-όμεθα παιδεύ-εσθε παιδεύ-ουται
Smp.	παίδευ-ε erziehe παιδεύ-ετε	παιδεύ-ου erziehe für dich παιδεύ-εσθε od. werde erzogen
Ing.	παιδεύ-ειν erziehen	παιδεύ-εσθαι für sich erziehen ob. erzogen werben.

Raegi, Griech. Übungsbuch. I. 3. Aufl.

1. Prafens bes Aftivums.

- Α. 1. Βασιλεύει. 2. Πιστεύετε. 3. Έχει. 4. Γιγνώσχεις. 5. Φθείρουσιν. 6. Λέγετε. 7. Φέρω. 8. Οὐ γιγνώσχομεν. 9. Θαυμάζετε. 10. Μὴ φεῦγε. 11. Λύουσιν. 12. Θύετε πολλάχις καὶ πιστεύετε. 13. Οὐ θαυμάζεις; 14. Άγγελλε πολλάχις.
- B. 1. Ich erkenne. 2. Löset auf! 3. Er zieht. 4. Sie schreiben. 5. Bertraue nicht! 6. Sie gebietet. 7. Bewundert ihr nicht? 8. Er opfert. 9. Sie melden oft. 10. Erkenne! 11. Gebieten sie? 12. Du vertraust. 13. Wir schreiben oft. 14. Sie verderben nicht. 15. Wir glauben. 16. Erziehet!

3meite ober O-Detlination. Gr. § 36 (31).

2. Regel 1 (Seite 100).

- Α. 1. Οἱ νόμοι τοὺς ἀνθρώπους παιδεύουσιν. 2. Οὐχ ἔχομεν συμμάχους ἐν τῷ πολέμῳ. 3. Πιστεύομεν τοῖς τῶν φίλων λόγοις. 4. Τοὺς νόμους οἱ Ἀθηναῖοι εἰς λίθους γράφουσιν. 5. Μὴ πιστεύετε τοῖς ξένοις, ὧ Ἀθηναῖοι. 6. Ἄγγελλε, ὧ φίλε, τοῖς ἑταίροις τὸν τοῦ Κύρου λόγον. 7. Οὐ γιγνώσκετε τοὺς τοῦ βίου πόνους καὶ κινδύνους. 8. Τὸν θάνατον οἱ ἄνθρωποι καὶ ὕπνον λέγουσιν. 9. Ἐν τοῖς κινδύνοις τοὺς τῶν ἀνθρώπων τρόπους γιγνώσκομεν. 10. Αακεδαιμόνιοι πόνους καὶ κινδύνους οὐ φεύγουσιν. 11. Καὶ οἱ Αθηναῖοι τὸν τοῦ Κροίσου πλοῦτον θαυμάζουσιν.
- B. 1. Das Bolk opfert der Sonne ein Pferd und einen Stier.

  2. Immer bringt das Leben für die Menschen (den M.) Mühen und Gefahren.

  3. Der Tod löst das Leben des Menschen auf.

  4. Das Bolk der Athener hat Söldner und Bundesgenossen.

  5. Darius gebietet auch über (Gen.) die Ägypter.

  6. Trauet nicht den Worten des Philippus, o Athener!

  7. Die Boten melden dem Bolk den Krieg der Bundesgenossen.

  8. Der Tod beendigt (löst auf) die Mühsale der Menschen.

  9. Du kennst den Charakter der Fremdlinge nicht, o Freund!

  10. Die Gesetze des Lykurgus bewundern auch Athener.

3. Regeln 2 u. 3.

Editi(v), est, er (fie, e8) ift. $\epsilon l\sigma i(v)$, sunt, fie find. Gr. § 30,1 (24,1). $\vec{\eta}v$, erat, er (fie, e8) war. $\vec{\eta}\sigma\alpha\nu$, erant, fie waren. $\epsilon l\nu\alpha i$, esse, fein.

Α. 1. Θεὸς βασιλεύει ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
 2. Τὰ δένδρα φύλλα φέρει καὶ καρπούς.
 3. Οἱ στρατηγοὶ ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἦσαν.

- 4. Τὸν ἡλιον καὶ τὰ ἄστρα λέγουσιν¹) ὀφθαλμοὺς τοῦ οὐρανοῦ. 5. Τὰ θηρία τοὺς καρποὺς ἐκ τῶν ἀγρῶν εἰς τὸ πεδίον φέρει. 6. Θαυμάζουσιν οἱ ἄνθρωποι τὰ τῶν θεῶν ἔργα. 7. Αγετε τοὺς ταύρους εἰς τὸ πεδίον καὶ θύετε τοῖς θεοῖς. 8. Ὁ πλοῦτος πολλάκις τοὺς τῶν ἀνθρώπων τρόπους φθείρει. 9. Τὰ τῶν συμμάχων ὅπλα ἐν τῷ πεδίῳ ἦν. 10. Οἱ σύμμαχοι τὸν θάνατον τοῦ τῶν πολεμίων στρατηγοῦ ἀγγέλλουσιν. 11. Ὁ χρόνος ἰατρὸς τῶν πόνων ἐστίν. 12. Οἱ στρατηγοὶ τῷ τῶν ξένων θυμῷ πιστεύουσιν. 13. Οἱ γεωργοὶ τοὺς τῶν ἀγρῶν καὶ τῶν δένδρων καρποὺς ἔχουσι μισθὸν τῶν πόνων. 14. Θεὸν γιγνώσχομεν ἐκ τῶν ἔργων.
- B. 1. Wir nennen die Menschen Kinder Gottes. 2. Trauet den Arzten und ihren (den) Heilmitteln! 3. In der Ebene standen (waren) die Lager der Athener und der Thebaner. 4. Man nennt¹) den Tod [den] Arzt der Mühsale. 5. Die Winde bringen den Fahrzeugen oft Gesahren. 6. Die Gesetz der Lasedämonier waren das Werk des Lykurgus. 7. Oft führt der Sold die Söldner in den Krieg. 8. In Gefahren opfern die Menschen den Göttern. 9. Die Bundesgenossen bringen in den Fahrzeugen die Wassen der Feinde.

4. Prafens des Medio. Paffivums. - Regel 4.

- Α. 1. Θεραπεύεσθε. 2. Γίγνεται. 3. Ίδρύονται. 4. Φυλάττου. 5. Άρχόμεθα. 6. Μάχομαι. 7. Πορεύη. 8. Φέρεσθε. 9. Κελεύονται. 10. Οὐκ ἄρχετε, ἀλλὰ ἄρχεσθε ὑπὸ τῶν ξένων. 11. Άγονται οἱ πολέμιοι τοὺς καρποὺς ἐκ τῶν ἀγρῶν. 12. Οἱ σύμμαχοι τοῖς τῶν πολεμίων στρατηγοῖς οὐ πείθονται. 13. Τὰ ἔργα θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων θαυμάζεται. 14. Έκ τοῦ πλούτου πολλάκις γίγνονται κίνδυνοι. 15. Πείθου, ὧ ἄνθρωπε, τοῖς νόμοις θεοῦ. 16. Εἰδωλον ἔργων ἐστὶν ἀνθρώπου λόγος.
- B. 1. Ihr werbet erkannt. 2. Sie werden bewundert. 3. Kämpse! 4. Es wird geopfert. 5. Überall?) werden Götter von Menschen verehrt. 6. Ich werde von meinen (den) Brüdern beurteilt. 7. Wir solgen nicht, sondern wir bewachen das Lager. 8. Die Menschen geben (schreiben) sich Gesetze. 9. Die Athener kämpsen [mit] den Thebanern in der Ebene. 10. Errichtet ihr euch, o Ägypter, ein Siegeszeichen? 11. Die Gesahr wird von den Arzten oft nicht erkannt. 12. Die Gesinnung der Gesährten wird in Gesahren erkannt. 13. Die Söldner gehorchen

¹⁾ dicunt, man nennt. 2) narrazov.

den Worten des Feldherrn nicht, sondern marschieren in Waffen zum (in das) Lager. 14. Auch der Reichtum bringt den Menschen oft Gefahren.

5. Feminina ber O-Stamme. — Regel 5.

- Α. 1. Λί μὲν τάφροι ἔργα τῶν ἀνθρώπων εἰσίν, οἱ δὲ ποταμοὶ ἔργα τῶν θεῶν. 2. Ὑπὸ τῶν ἰατρῶν αἱ νόσοι θεραπεύονται. 3. Σύμμαχοι καὶ ξένοι παρὰ¹) τῆ νήσω μάχονται τοῖς πολεμίοις. 4. Χρυσὸς καὶ ἄργυρος ἐκ τῶν μετάλλων εἰς τὰ πλοῖα φέρονται. 5. Καὶ ἐν τῆ ἤπείρω καὶ ἐν ταῖς νήσοις τοῖς ᾿Αθηναίοις σύμμαχοι ἤσαν. 6. Φέρειν κελευόμεθα²) τοὺς τοῦ βίου πόνους ὑπὸ τῶν θεῶν. 7. Οἱ τοῦ πολέμου πόνοι νόσους φέρουσι καὶ ἀνθρώποις καὶ ἴπποις. 8. Φέρετε τοῖς φίλοις τὰς ιοῦ ἀδελφοῦ βίβλους. 9. Ἡ Λίγυπτος δῶρον τοῦ Νείλου ποταμοῦ λέγεται.
- B. 1. In den Kriegen entstehen oft Krankheiten. 2. Die Früchte des Weinstockes bringen den Menschen den Wein. 3. Die Söldner kampsen nicht, sondern fliehen durch'3) die Ebene. 4. Die Reben und der Wein werden [bas] Geschenk des Dionysos genannt. 5. Auch bei (in) den Barbaren werden Götter verehrt und Altäre errichtet und Tiere geopsert. 6. Nach (aus) deinen Thaten wirst du beurteilt, o Mensch, nicht nach deinen Worten. 7. Von den Feldherrn der Feinde werden Siegeszeichen auf (in) dem Festland errichtet. 8. Die Ürzte kennen die Beichen der Krankheiten. 9. Die Heere der Bundesgenossen (zwar) marschieren durch'3) die Insel, die Feinde aber fliehen von (aus) der Insel in die Fahrzeuge. 10. Im Laureion hatten die Athener') Bergwerke.

Erfle oder A-Deflination. Gr. § 33—35 (27—29). 6. Regel 6.

Α. 1. Οὐ πενία λύπην φέρει, ἀλλ' ἐπιθυμία. 2. Ἐν τῆ τῶν ᾿Αθηναίων ἀγορᾳ ἦσαν αἱ ἐκκλησίαι. 3. Μετὰ δ) τὴν μάχην τρόπαια ἱδρύεται. 4. Ἐν Σπάρτη βοῆ κρίνουσι καὶ οὐ ψήφω ἐν ταῖς ἐκκλησίαις. 5. Ὁ θάνατος μισθὸς τῆς ἀμαρτίας δ) ἐστίν. 6. Ἡ ἐπιθυμία ἡδονῶν πολλάκις ἀνθρώπους εἰς ἀδικίαν καὶ ἀτυχίαν ἄγει. 7. Ἡ τῶν συμμάχων φυγὴ ἦν ἀρχὴ τῆς τῶν πολεμίων νίκης. 8. Ἡ λύπη πολλάκις ζημία ἐστὶ τῶν ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν. 9. Οἱ νόμοι τοῖς ἀνθρώποις δίκην καὶ ἀδικίαν ὁρίζουσιν Ἰ). 10. Ἐν ᾿Αθήναις

bei, neben.
 iubemur.
 διά c. gen.
 maren den Ath.
 nach.
 ή άμαρτία der Fehler, die Sünde.
 hestimmen.

αἱ τέχναι μᾶλλον¹) θεραπεύονται ἢ¹) ἐν Σπάρτη. 11. Πείθεσθε, $\vec{\omega}$ Θηβαῖοι , ταῖς τῶν ᾿Αθηναίων βουλαῖς.

12. Αρχήν σοφίας νόμιζε2) τον θεου φόβον.

B. 1. Auch am Tage 3) ist ber Mond oft sichtbar 4). 2. Die Armut wird oft eine Quelle von Tugenden. 3: Im Frieden pflegen wir die Künste. 4. Das Mißtrauen löst die Freundschaft 5) auf. 5. Die Trübsal der Seele lindern (lösen) die Worte und die Käte der Freunde. 6. Die Siege der Heere bringen dem Lande Glück und Frieden. 7. Die Feinde sliehen aus der Ebene in die Zelte. 8. Der Weg von (aus) Messenien nach Arkadien ging (war) durch 6) Wälder. 9. Der Sieg der Athener war das Ende der Ungerechtigkeiten und der Ansang der Freiheit. 10. Die Tugenden (zwar) bringen Ehren und Freuden, die Begierden aber und die Ungerechtigkeiten Schande und Schaden.

7.

- Α. 1. Οἱ σοφοὶ ἀεὶ τῆς γλώττης ἄρχουσιν. 2. Φέρετε, ὧ φίλοι, τοῖς συμμάχοις βοήθειαν. 3. Φεύγετε τὴν ἀσέβειαν, τὴν τῆς κακίας πηγήν. 4. 'Ομονοία καὶ ἀνδρεία ἡ ἐλευθερία φυλάττεται. 5. Ταῖς Μούσαις μάλιστα') παρὰδ) ποταμοῖς καὶ πηγαῖς θυσίαι θύονται. 6. Τοῖς πλοίοις πολλάκις ἐν τῆ θαλάττη κίνδυνοι γίγνονται. 7. Μετὰδ) τὴν ἦτταν τὴν ἐν Χαιρωνεία λύπη καὶ ἀθυμία ἐν 'Αθήναις ἦν. 8. Τὴν μὲν φιλίαν θεραπεύετε, ἐν δὲ τῆ φιλία τὴν ἀλήθειαν. 9. 'Η δόξης ἐπιθυμία πολλάκις ἐστὶν ἀρχὴ ἀδικίας καὶ ἀσεβείας.
- B. 1. Der Abend bringt Ruhe für 10) Menschen und Tiere. 2. Athen lag (war) nahe 11) am Meere. 3. Durch Wohlwollen (zwar) entsteht Wohlwollen, durch Mißtrauen aber Mißtrauen. 4. Folget den Feldherrn zu 12) Sieg und Ruhm. 5. Die Sonne und der Mond und die Gestirne sollen 13) Kugeln sein. 6. Die Waffen der Feinde werden auf 14) Wagen in das Lager der Athener gebracht. 7. Die Feinde bauen Brücken über 14) den Fluß. 8. Aus der Tapferkeit der Heere erwächst (entsteht) dem Lande Ruhm und Sicherheit. 9. Die Begierde nach Ruhm wird den Menschen oft die Ursache von Unrecht 3) und Gottlosigkeit 3).

¹⁾ $\mu\tilde{\alpha}\lambda\lambda o\nu$ — $\tilde{\eta}$ magis — quam. 2) $\nu o\mu i\zeta \omega$ mit dopp. Acc.: halte jemb. (etwas) wofür. 3) Gen. (ohne Artikel). 4) bin sichtbar $\varphi \alpha i\nu o\mu \alpha i$. 5) Plur. 6) $\delta \iota \alpha$ c. gen. 7) besonders, meistens. 8) bei, an. 9) nach. ^{10}) Dat. ^{11}) $\dot{\epsilon}\gamma\gamma\dot{\nu}\varsigma$ c. gen. ^{12}) $\pi \varrho \dot{\circ}\varsigma$ c. acc. ^{13}) dicuntur. ^{14}) $\dot{\epsilon}\nu$.

8. Entlitita. Gr. § 14, 1; 15 (9, 2).

- A. 1. a) Ἡ εὐσέβεια ἀρχὴ ιῆς σοφίας ἐστίν.
  - b) Ἡ εὐσέβεια τῆς σοφίας ἀρχή ἐστιν.
  - c) Της σοφίας άρχη ή εὐσέβειά έστιν.
  - 2. a) Ό τῶν ἀνθρώπων βίος δῶρον θεοῦ ἐστιν.
    - b) Ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος θεοῦ δῶρόν ἐστιν.
- 3. Πενία έστὶ τρόπων διδάσκαλος 1) τοτς ανθρώποις. 4. Οἱ νόμοι ψυχὴ τῆς πολιτείας εἰσίν. 5. Ὁ Νετλός ἐστι ποταμὸς τῆς Αἰγύπτου. 6. Αἱ κακίαι εἰσὶ νόσοι τῆς ψυχῆς. 7. Ἡδοναὶ πολλάκις αἰτία λυπῶν εἰσιν. 8. Ἡ παιδεία ἐν τατς μὲν εὐτυχίαις κόσμος ἐστίν, ἐν δὲ τατς δυστυχίαις καταφυγή 2).
  - 9. Αύπης ζατρός έστιν ανθρώποις χρόνος.
- B. 1. Die Zeit ift die Lehrerin (der E.) der Menschen. 2. Wohlswollen ist der Anfang der Freundschaft. 3. Der Schlaf und der Tod sind Brüder. 4. Der Abend ist das Ende des Tages. 5. Auch die Gestirne des Himmels sind Werke Gottes. 6. Glück und Unglück, Leben und Tod, Armut und Reichtum kommen (sind) von den Göttern. 7. Die Werke sind das Maß des Lebens, nicht die Zeit.
  - NB. Jeber beutsche Sat ift auf mehrere Arten zu überseten!
    - 9. Mastulina ber A-Deklination. Gr. § 35 (29).
- Α. 1. Οἱ τοξόται ἦσαν γυμνῆται. 2. Ἐχθαίρουσιν οἱ στρατιῶται τοὺς προσότας. 3. Οἱ Πέρσαι πολλάχις δεσπόται τῆς θαλάττης ἦσαν. 4. Ἡ τῶν δεσποτῶν εὔνοια τοὺς οἰχέτας τρέφει ἱ. 5. Οἱ νομοθέται εἰσὶν εὖεργέται τῶν πολιτῶν. 6. Ἐν τῆ ἐν ταις Θερμοπύλαις μάχη Ἐφιάλτης τοῦ Λεωνίδου καὶ τῶν Σπαρτιατῶν προδότης ἦν. 7. Ἡ τῶν Σπαρτιατῶν συμμαχία βλάβην φέρει τοῖς Πέρσαις. 8. Οἱ μαθηταὶ ἀγγέλλουσι τὸν τοῦ ἐταίρου θάνατον. 9. Μὴ δειμαίνετε, ὧ νεανίαι, τοὺς τῆς στρατείας πόνους καὶ σώζετε τὴν χώραν ἀνδρεία καὶ ὁμονοία. 10. Λαρεῖος μετὰ ἡ Καμβύσην Περσῶν δεσπότης ἦν. 11. Ἡ τοῦ Ξέρξου στρατεία τοῖς μὲν Πέρσαις ἀτυχίαν καὶ αἰσχύνην φέρει, τοῖς δὲ Δθηναίοις δόξαν καὶ εὐτυχίαν. 12. Ἐν τῆ τῶν πολιτῶν εὐσεβεία καὶ ἐν τῆ τῶν στρατιωτῶν ἀνδρεία καὶ ἐν τῆ τῶν δικαστῶν δικαιοσύνη ἡ τῆς πολιτείας ξώμη ἐστίν.

hier: Lehrerin.
 βuflucht.
 παρά c. gen.
 nährt, stärkt.
 nach.

B. 1. Auf dem Markte waren Bürger und Soldaten und Sklaven.

2. D Richter, die Besonnenheit ist stets der Ansang der Gerechtigkeit.

3. Die Dichter besingen ') die Feindschaft des Peliden und der Atriden.

4. Den Aristides bewundern die Mitbürger wegen ') seiner Gerechtigkeit.

5. Bertrauet, o Bürger, der Gerechtigkeit der Richter! 6. Das Schweigen ist eine Zier der Jünglinge. 7. In dem Heere des Xerres (zwar) waren Schwerbewaffnete und Leichtbewaffnete, Speer- und Bogenschützen, die Spartaner aber waren Schwerbewaffnete. 8. Die Worte der Dichter gewähren ') zugleich ') Ruten und Vergnügen. 9. Das Leben der Menschen ist voll ') von Mühen und Sorgen. 10. Spaminondas und Pelopidas waren Wohlthäter der Thebaner. 11. Vertrauet, o Schüler, dem Rat und der Einsicht eurer Lehrer.

Abjektiva ber O- und A-Deklination. Gr. § 37 (32).

10. Abjektiva orytona.

Α. 1. Χαλεπὰ τὰ καλά ^{6}). 2. Ανευ ^{7}) θεών τοῖς θνητοῖς ἀνθρώποις οὖτε κακὰ γίγνεται οὖτε καλά. 3. Καλὰ δένδρα καλοὺς φέρει καρπούς. 4. Θεὸς γιγνώσκει τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων ^{8}), τα τε πονηρὰ καὶ τὰ ἀγαθά. 5. Οἱ σοφοὶ τὸν ἄνθρωπον μικρὸν κόσμον ἐν τῷ μακρῷ κόσμῳ λέγουσιν. 6. Σώζετε, ὧ θεοί, ἐκ τῶν δεινῶν κινδύνων τοὺς ναύτας ὑμῖν ^{9}) γὰρ δυνατόν ἐστιν. 7. Αἱ εἴσοδοι αἱ ἐκ τῆς Βοιωτίας ^{10}) εἰς τὴν Αττικὴν στεναὶ ἦσαν. 8. Φεῦγε τὴν τῶν κακῶν φιλίαν καὶ τὴν τῶν ἀγαθῶν ἔχθραν. 9. Σώζονται σὺν τοῖς θεοῖς ^{11}) καὶ ἐκ δεινῶν κινδύνων οἱ ἀγαθοί. 10. Χρηστὸν φίλον λέγομεν λύπης ὶατρόν.

11. Κακὸν φέρουσι καρπὸν οἱ κακοὶ φίλοι.

B. 1. Die Pfabe ber Tugend find eng und steil 12). 2. Edle Weinstöcke bringen auch edeln Wein. 3. Bei Thermopylä gab es (waren) warme Quellen. 4. Dem Kleinen geziemt 13) Kleines. 5. Die Altäre sind den Göttern geweiht. 6. Die Weisen nennen den Neid eine schlimme Krankheit der Seele. 7. Die Bosen gehorchen weder den Gesetzen noch

¹⁾ ἄδω. 2) ἐπί c. dat. 3) παρέχω. 4) ἄμα. 5) bin voll γέμω (von etw.: Gen.). 6) sc. ἐστίν, welches ebenso wie εἰσίν oft wegbleibt, bes. in Sentenzen. 7) ohne. 8) Der attributive Genetiv von Substantiven ist nicht streng an die attributive Stellung (Regel 1) gebunden. Gr. § 139. Anm. (118. Anm.). 9) vodis. 10) ἡ Βοιωτία Bövtien. 11) mit Hülse der G. 12) ὀφθός, 3. 18) gezieme πρέπω.

gutem Zuspruch¹). 8. Kräftige Menschen haben meist²) ein langes Leben. 9. In schweren Krankheiten bringen oft bittere Heilmittel Rettung. 10. Bose Gesellschaften³) verderben gute Sitten⁴). 11. Thränen sind der Freude und der Trauer gemeinsam.

11. Abjektiva barytona.

- Α. 1. Σιγὴ νέφ τιμὴν φέρει. 2. Τὰ δίκαια ἀεὶ καλά ἐστιν. 3. Ἡ φιλία ὁμόνοιά ἐστιν ἐν τοῖς καλοῖς καὶ δικαίοις. 4. Ἐν τοῖς ἱεροῖς καὶ παρὰ τοῖς βωμοῖς θεία σωτηρία γίγνεται τοῖς ἱκέταις. 5. Τύραννοι ἀεὶ ἐχθροὶ ἐλευθερία, καί νόμοις ἐναντίοι. 6. Ἰδίας νόμιζε τὰς τῶν φίλων συμφοράς. 7. Τὸν ὅμοιον θεὸς ἀεὶ πρὸς ὁ τὸν ὅμοιον ἄγει. 8. Ἅγει τὸ θεῖον τοὺς κακοὺς πρὸς τὴν δίκην. 9. Ἦργω δικαίω καὶ θεὸς συλλαμβάνει. 6).
- B. 1. Die Weisen allein sind reich. 2. Schwer ist (zwar) ber Anfang, das Ende aber leicht. 3. Libyen ist voll von wilden Tieren.

  4. Die edeln Thaten wackerer Bürger sind herrlichen Ruhmes würdig.

  5. Feige Soldaten allein fürchten die Gesahren in fremden Ländern.

  6. Mannigsach sind die Begierden und Thaten der Menschen. 7. Der Feldherr kennt die Stärke der seindlichen Heere nicht. 8. Wenige griechische Schwerbewassnete bewachen die Brücken über den Strom.

  9. Wilde Begierden bringen den Menschen surchtbare Strasen. 10. Ein treuer Freund ist in schweren Unglücksfällen und Gesahren Goldes und Silbers wert.

12. Abjektiva zweier Endungen. Gr. § 37, 3. 4 (32, 3. 4). — Regel 7.

Α. 1. Αλυπον βίον οἱ θεοὶ μόνοι ἄγουσιν. 2. Αδικος πλοῦτος οὔποτε⁸) βέβαιος. 3. Βλάβαι τοὺς ἀνοήτους παιδεύουσιν. 4. Τοῖς σοῖς πρῷοις λόγοις οἱ ἡμέτεροι ἐχθροὶ πραϋνονται⁹). 5. Έν τοῖς φρονίμοις αἱ μὲν φιλίαι ἀθάνατοί εἰσιν, αἱ δὲ ἔχθραι θνηταί. 6. Ἡ τοῦ σοφοῦ ψυχὴ ἦσυχός ἐστιν ἐν ταῖς τοῦ βίου συμφοραῖς. 7. Ανάριθμα ἀγαθά, ὧ θεοί, παρέχετε 10) τοῖς ἀνθρώποις. 8. Αθάνατος ἡ ψυχή. 9. Ὁ μὲν θάνατος καὶ τοῖς δειλοῖς καὶ τοῖς ἀνδρείοις ἐστὶ κοινὸς καὶ ἀναγκαῖος, ἡ δὲ ἔνδοξος καὶ ἔντιμος τοῦ βίου τε-

Borten.
 μάλιστα.
 ή ὁμιλία.
 Gharafter.
 jau.
 hilft.
 Gen.
 niemals.
 ποαῦνω befänftige.
 παρέχω gewähre.

λευτή μόνοις τοτς ἀνδρείοις ὶδία ἐστίν. 10. Μὴ ἐν πολλοτς ὀλίγα λέγε, άλλ' ἐν ὀλίγοις πολλά. 11. Ἦδηλα τὰ τοῦ πολέμου ^{1}).

- 12. "Οπου") ἐστὶν ἔργων καιρός, ἄχρηστοι λόγοι.
- B. 1. Unzeitige Vergnügen bringen Schaben. 2. Wilbe und zahme Tiere gewähren) den Menschen nühliche Nahrung und warme Kleiber. 3. Bir ziehen) gerechte Armut ungerechtem Reichtum vor).

  4. Das Ende unseres Lebens ift ungewiß. 5. Durch euern Leichtsinn) wird der Staat vernichtet. 6. Den Persern waren griechische und barbarische Stämme unterthan. 7. Durch der Götter Bohlwollen und euere Tapferkeit wird unserm Lande die Freiheit gerettet. 8. Ihr fürchtet die einsamen Wege des fremden Landes. 9. Der Reichtum ist vergänglich, die Tugend aber unsterblich. 10. Das Gerechte ist dem Ungerechten entgegengesetzt, das Schöne aber dem Hällichen. 11. Freie Bürger ziehen) einen ruhmvollen Tod einem ehrlosen Leben vor).
  - 13. Imperf. Att. und Medio Paff.; fpllabifches Augment. Gr. § 78, 1. 2 u. § 81 (72, 1. 2 u. 77). Regel 8.
- Α. 1. Οἱ Πέρσαι τὰ τέχνα εἰς ἀλήθειαν ἐπαίδευον. 2. Ἐπίστευον οἱ σύμμαχοι τοῖς Αριστείδου λόγοις. 3. Οἱ Σπαρτιᾶται τοῖς Ανχούργου νόμοις ἐπείθοντο. 4. Καὶ ἡ Αἴγυπτος τῷ τῶν Περσῶν δυνάστη ἐδούλευεν. 5. Οἱ ἡμέτεροι στρατηγοὶ τοὺς στρατιώτας ἐκέλευον διώχειν τοὺς πολεμίους. 6. Οἱ παλαιοὶ τοῖς θεοῖς παρὰ τοῖς βωμοῖς παντοῖα θηρία ἔθυον. 7. Οἱ τῶν Περσῶν υἰοὶ ἐν τοῖς χοινοῖς τῆς διχαιοσύνης διδαχαλείοις ε) ἐπαιδεύοντο. 8. Οἱ Αθηναῖοι πολλάχις ὑπὲρ δόξης καὶ ἐλευθερίας ἐστράτευον καὶ ἐκινδύνευον. 9. Μετὰ τὸν Κύρου θάνατον τὸν ἐν τῆ μάχη ἡ Ἑλληνική στρατιὰ οὖτε ἐπορεύετο οὖτε ἐστρατοπεδεύετο σὺν τοῖς βαρβάροις. 10. Ἐν Αθήναις οἱ πολῖται ἐν ταῖς ἐχχλησίαις ἐβούλευον καὶ ἐδίκαζον. 11. Ἐν τῆ Φρυγία Κύρω βασίλεια ἦν καὶ παράδεισος θηρίων πολλῶν καὶ ἀγρίων μεστός, ὅπου²) Κῦρος πολλάχις ἐθήρευεν ἀπὸ ἱππου καὶ τοὺς ἵππους ἐγύμναζεν.
- B. 1. Die Freunde vertrauten dem Kyros. 2. Die Ägypter hielten Sonne und Mond für Götter. 3. Die wackern Soldaten beweinten den Tod des Feldherrn. 4. Die Brücken wurden von den Satrapen des Darius bewacht. 5. Die Söhne der reichen Perser wurden am Hose') des herrschers erzogen. 6. Die hellenischen Söldner

die Zufälligkeiten bes Kr. Gr. § 143. Anm. (122. Anm.).
 παρέχω.
 πορεχωίνω (jemdm.: Gen.).
 ή ὁρφθυμία.
 τὸ διδασκαλεῖον bie Schule.
 αn (ἐπί c. dat.) ben Thüren.

marschierten durch einsames Land. 7. Wir liefen Gesahr, in den Gräben von den Feinden vernichtet [zu] werden. 8. Ihr kämpftet nicht, sondern flohet in die Fahrzeuge der Bundesgenossen. 9. Bon den Spartanern wurden oft Boten zu dem Herrscher der Perser geschickt. 10. Wir retteten durch unsern Sieg das gesamte Land. 11. In Sparta wurden die Alten mehr') geehrt als') in Athen. 12. Leonidas hinderte mit den Spartanern bei den Thermoppsen den Einmarsch des Xerres.

Rontrakta ber O- und A-Deklination. Gr. § 38—40 (30. 33. 34).

14.

- Α. 1. Οἱ ὅμοιοι τοῖς ὁμοίοις εὖνοί εἰσιν. 2. Καλοί εἰσιν οἱ πλοῖ οἱ ἐχ τοῦ Εὐξείνου Πόντου εἰς Αθήνας. 3. Ὁ θάνατος χαλκοῦς ὅπνος λέγεται. 4. Οἱ Πέρσαι τῷ ἡλίῳ καὶ τῆ σελήνη καὶ τῆ γῆ καὶ τοῖς ἀνέμοις ἔθνον. 5. Οὐ λόγοις, ἀλλὰ βλάβαις παιδεύονται οἱ ἄνοι. 6. Πολλάκις ἀνθρώπων νοῦν ὀργὴ ἐκκαλύπτει²). 7. Ἐν τῆ Αθηνῶν ἀγορῷ πολλοὶ Ἑρμαῖ ἦσαν. 8. Ὁ περίπλους Σικελίας τῆς νήσου ὀκτὰ ἡμερῶν²) ἦν. 9. Οἱ ἀγαθοὶ πολῖται προσέχουσι τὸν νοῦν¹) τῷ κοινῷ ἀγαθῷ. 10. Αἱ τῶν νεκρῶν ψυχαὶ ὑπὸ Ἑρμοῦ εἰς Αιδου²) πέμπονται. 11. Πρὸς²) τοῖς νεκρῶν ὀστοῖς ἐν τοῖς τῶν Σκυθῶν τάφοις ἀργυροῖ στέφανοι καὶ σιδηρᾶ ὅπλα ἐστίν. 12. ΄Απλοῦς ὁ τῆς ἀληθείας ἐστὶν λόγος.
- B. 1. Das Leben der Menschen ist einer Schiffahrt ähnlich. 2. Übelgefinnten Gefährten folget nicht! 3. Der Verstand ist ein wunderbares Geschenk Gottes. 4. Die Athener verehrten am meisten?) die Athene. 5. Die Gestalt') der Erde wurde durch Umschiffung erskannt. 6. Die Mahlzeiten der Spartaner waren einsach. 7. Die Jünglinge brachten den Wein in goldenen und filbernen Bechern. 8. Durch wohlwollenden Zuspruch (Worte) wird der Kummer der Seele gelindert (gelöst). 9. Dem Hermes waren an den Dreiwegen (dreissachen W.) Altäre serrichtet]. 10. Das Heiligtum der Athene auf der Burg der Athener war berühmt. 11. Auf der Fahrt gebietet der Steuersmann, im Leben aber der Verstand. 12. Viele Tiere sind ihren Wohlstern wohlgesinnt, ihren Feinden aber übelgesinnt. 13. Gewähret, o Götter, unsern Brüdern und Schwestern eine gute Fahrt!

μαλλον — ή.
 enthüllt.
 octo dierum, Gen. qualitatis.
 f. 158 (143).
 richten den S. auf.
 sc. την οἰκίαν, welches Subst. beim Gen. Aldov meist wegbleibt (εἰς Aldov, ἐν Aldov. Gr. § 155 = 140).
 γι, αυβετ.
 μαλιστα.
 ή μορφή.

15. Bon ben Persertriegen.

Regel 9.

Δαρείος ὁ τῶν Περσῶν δυνάστης τοῖς Αθηναίοις σφοδρῶς ¹) ἐχαλέπαινεν, ὅτι τοῖς ἐν τῆ Λσία ἀδελφοῖς βοήθειαν ἔπεμπον. Ἐβούλετο οὖν²) τοὺς Αθηναίους ὑπηκόους παρέχεσθαι²) καὶ ἔπεμπεν ἐν πλοίοις μυρίους ¹) στρατιώτας εἰς τὴν Αττικήν · οἱ δὲ θεοὶ τοῖς ε μὲν ἀδίκοις βαρβάροις κακόνοι ἦσαν, τοῖς δὲ ἀνδρείοις Ἑλληνικοῖς ὁπλίταις λαμπρὰν νίκην ἔνεμον²). Μιλτιάδης γάρ, ὁ τῶν Αθηναίων στρατηγός, ἐν πεδίω τῆς Αττικῆς ὀλίγη στρατιᾶ τῶν Περσῶν τοὺς μὲν²) ἀποκτείνει, τοὺς δὲβ) εἰς φυγὴν τρέπει ἐν δὲ τοῖς νεκροῖς ἦν καὶ Ἱππίας ὁ Πεισιστράτου υἱός.

10 Μετὰ δὲ τὸν Δαρείου θάνατον Ξέρξης ὁ Δαρείου υἱὸς ἐβασίλευε τῆς ᾿Ασίας. Ξέρξης οὖν²) δίκην λαμβάνειν ἐβούλετο ὑπὲρ τῆς προτέρας ἤττης καὶ τὴν ὅλην Ἑλληνικὴν γῆν καταστρέφεσθαι. Διὰ τοῦτο¹) ἀνάριθμον στρατιὰν καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν²) εἰς τὴν Εὐρώπην ἄγει. Καὶ πρῶτον²) μὲν ἡ τύχη τῷ Ξέρξη εὕνους 15 ἦν. Δεωνίδας γὰρ ὁ τῶν Σπαρτιατῶν στρατηγὸς σὺν τριακοσίοις¹) Σπαρτιάταις καὶ ὀλίγοις συμμάχοις ἐν ταῖς Θερμοπύλαις τὴν τῶν Περσῶν εἴσοδον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γῆν ἐκώλυεν¹¹), Ἐριάλτης δὲ ὁ προσότης τοὺς πολεμίους εἰς τὰ τῶν Δακεδαιμονίων νῶτα ἄγει, ῶστε¹²) Δεωνίδας καὶ οἱ Σπαρτιᾶται φθείρονται μὲν ὑπὸ τῶν πολλῶν, καλὸν δὲ καὶ ἔνδοξον θάνατον ἀποθνήσκουσιν. Ξέρξης δὲ σὺν τῆ στρατιᾶ εἰς ᾿Αθήνας πορεύεται, ἔνθεν¹³) οἱ ἔνοικοι εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ εἰς τὰς παροίκους νήσους ἔφευγον.

Τοῖς δὲ Περσῶν πλοίοις Εὐρυβιάδης ὁ Λακεδαιμόνιος περὶ¹¹) Αρτεμίσιον τῆς Εὐβοίας ¹⁵) ἀνδρείως ¹⁶) ἐμάχετο ἐπεὶ δὲ ὁ Λεω25 νίδου καὶ τῶν Σπαρτιατῶν θάνατος ἐγιγνώσκετο, τὸ Ἑλληνικὸν ναυτικὸν εἰς τὸν Σαρωνικὸν κόλπον ἔφευγεν. Ἐνταῦθα¹¹) μετ' ὀλίγας ἡμέρας δεινῆ ναυμαχία τὰ μὲν πλεῖστα¹δ) τῶν Περσικῶν πλοίων φθείρεται, τὰ δὲ ἄλλα φυγαδεύεται. Ξέρξης δέ, ἐπεὶ ἐξ ἄκρας τῆς Αττικῆς τὴν ἦτταν ἔβλεπεν, αὐτὸς ¹⁰) μὲν σὺν ὀλίγοις πιστοῖς εἰς τὴν
30 Ασίαν ἔφευγεν, Μαρδόνιον δὲ τὸν στρατηγὸν σὺν τῷ πεζῷ στρατῷ ἐν τῆ Εὐρώπη καταλείπει. Τῷ δὲ ὑστέρω ἐνιαυτῷ τοὺς μὲν

¹⁾ Adv. heftig. 2) nun, also, baher. 3) machen. 4) unzählige. 5) νέμω teile zu, verleihe. 6) οἱ μέν — οἱ δέ bie einen — bie andern. 7) beshalb. 8) terra marique. 9) primo. 10) dreihundert. 11) suchte zu h. 12) so daß. 13) von wo. 14) um, an. 15) in, auf Eub. 16) Adv. von ἀνδφεῖος. 17) bort. 18) die meisten. 19) selbst.

πεζούς τῶν βαρβάρων Παυσανίας ὁ τῶν Λακεδαιμονίων στρατηγὸς ἐν Πλαταιαῖς τῆς Βοιωτίας ἔφθειρε, τὸ δὲ ναυτικὸν τῆ αὐτῆ ἡμέρᾳ¹) ἐν Μυκάλη τῆς Ἰωνίας ὑπὸ τῶν Ἑλληνικῶν συμμάχων ἐδαμάζετο²).

Dritte Deklination.

Konsonantenstämme.

16. Liquidaftamme. Gr. § 43 (37).

- Α. 1. Ἐν ᾿Αθήναις ἦσαν πολλοὶ καὶ ἔνδοξοι ξήτοςες. 2. Οἱ ἄλες καὶ ἀνθρώποις καὶ θηροὶν ἀναγκαῖοί εἰσιν. 3. Οἱ παλαιοὶ τὸν Νάξιον οἶνον νέκταςι εἰκάζουσιν. 4. Τὸν οὐςανὸν οἱ ποιηταὶ αἰθέςα ὀνομάζουσιν. 5. Θύετε, ὧ ναῦται, τοῖς Διοσκόςοις, τοῖς ὑμετέςοις σωτῆςσιν. 6. Οἱ πολέμιοι τοξόται τὸν ἡμέτεςον στρατηγὸν παρὰ τῷ ζωστῆςι ἐτίτρωσκον. 7. Τοῖς Νέστοςος λόγοις στρατιῶται καὶ στρατηγοὶ ἐπείθοντο, νέοι καὶ γεραιοί. 8. Ἦξιοι γίγνεσθε³) ὧ στρατιῶται, τῆς δόξης καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν ὑμετέρων προπατόςων. 9. Αἱ τῶν θεῶν οἰκίαι ὑπὲς⁴) τοῦ ἀέρος ἐν τῷ αἰθέςι εἶναι λέγονται. 10. Ἐν τῷ ἐν Δελφοῖς ἱεςῷ χρυσοῖ καὶ ἀργυροῖ κρατῆςες ἦσαν.
- B. 1. Den Hektor verehrte das Volk wie⁵) einen Gott. 2. Die milden Lüfte des Frühlings erfreuen Jung und Alt. 3. Wie⁵) die Menschen ihre Kinder, lieben die Tiere auch ihre Jungen⁶). 4. Wackere Redner fürchten den Jorn des Volkes nicht. 5. Des Richters [Sache] ist es, das Gerechte zu schützen, des Redners aber, die Wahrheit zu sagen. 6. Bringet den rettenden⁷) Göttern reichliche (viele) Gaben! 7. Die Alten glaubten, daß⁸) die Inseln der Seligen um⁹) den Okeanos seien. 8. Nicht durch unsere Tapferkeit allein wurden die Feinde verjagt, sondern die Götter waren die Retter unserer Freiheit.
  - 17. Guttural. und Labialstämme. Gr. § 44 (38).
- Α. 1. Πανταχού 10) οἱ κήρυκες τίμιοί εἰσιν. 2. Οἱ Θρᾶκες ἄγριοι καὶ πολεμικοὶ ἦσαν. 3. Ἐνδοξοι ἦσαν οἱ πλοῖ οἱ τῶν Φοινίκων. 4. Ἐν τῆ τῶν Κυκλώπων νήσω αἶγες ἦσαν πολλαὶ καὶ πρόβατα. 5. Ξέρξης μάστιξιν ἐκέλευε κολάζειν τὴν θάλατταν. 6. Οἱ ὁπλῖται διὰ τῶν θωράκων ἐτιτρώσκοντο. 7. Ὁμηρος τὴν τῶν Φαιάκων καὶ Αἰθιόπων εὐδαιμονίαν ἐγκωμιάζει 11). 8. Οἱ

¹⁾ am selben Tage. 2) δαμάζω überwältige, besiege. 3) erweiset euch.
4) über. 5) ώσπερ. 6) ὁ νεοττός. 7) σωτήρ. 8) Acc. c. Inf. 9) περί c. acc. 10) überall. 11) preist.

- 'Αθηνατοι τὴν ἐν 'Αρείω πάγω') βουλὴν ἐθεράπευον ὡς²) φύλακα νόμων. 9. 'Εν τῆ Ξέρξου στρατιῷ ἦσαν Πέρσαι καὶ Μῆδοι καὶ Αλγύπτιοι καὶ Αλθίοπες καὶ 'Αραβες καὶ 'Ινδοὶ καὶ Φοίνικες καὶ Κίλικες καὶ Ανδοὶ καὶ Φρύγες καὶ Κᾶρες καὶ ἄλλα φῦλα πολλά.
- B. 1. Die Dichter sind Herolbe bes Ruhmes. 2. Die Eulen waren ber Athene heilig. 3. Wilbe Ziegen waren die Speise der Athioper.

  4. Die schnellen Pferde der Araber waren immer geschätzt. 5. Den Hermes verehrten die Alten als Herold und Boten der Götter. 6. Der Abler kampft für seine Jungen mit Flügeln und Krallen. 7. Die Huse sind die Wassen der Pserde. 8. Die Schlachtreihen des Philippus waren sowohl den Thrakern als den Athenern surchtbar. 9. Der Wolf ist ein schlechter Wächter der Schase.

18. Dental ftamme. Gr. § 45 (39).

Α. 1. Αἱ ἔλαφοι τῆς ᾿Αρτέμιδος ἦσαν ἱεραί. 2. Πλάτων ὁ φιλόσοφος ταῖς Χάρισιν ἔθνεν. 3. Τοῖς Κρησὶν ἦν δῶρα τίμια ὅπλα. 4. Αἱ ὑψηλαὶ πυραμίδες τῶν Αἰγυπτίων θαυμάσιαί εἰσιν. 5. Χάρις μὲν χάριν τίκτει, ἔρις δ΄ ἔριν. 6. Ὁ στρατηγὸς τὴν ἐλπίδα νίκης ἐν τῆ τῶν στρατιωτῶν ἀνδρεία ἔχει. 7. Ὁ ἀνθρώπινος βίος μεστός ἐστι φροντίδων ἀπὸ νεότητος μέχρι) θανάτου. 8. Ἐν ἀτυχίαις οἱ ἄνθρωποι σώζονται ἐλπίσιν. 9. Χρηστοὶ πολίται ἄσμενοι ὑπὲρ τῆς πατρίδος μάχονται καὶ ἐν πατρίδι γῆ θάπτεσθαι χρήζουσιν. 10. Οἱ νομάδες τῆς Λιβύης τὸν χρόνον οὐ ταῖς ἡμέραις, ἀλλὰ ταῖς νυξὶν ὁρίζουσιν ὁ).

11. Έν νυκτὶ βουλή τοῖς σοφοῖσι) γίγνεται.

B. 1. Ohne Hoffnungen zu leben ') ist schwer. 2. Dichter nennen den Mond [das] Auge der Nacht. 3. Die Stythen opferten die Fremdslinge der Artemis. 4. Die Feigen nennt man mit Recht') Berräter des Baterlandes. 5. Kleider und Waffen im Heere des Verres waren mannigfaltig. 6. Die Hopliten haben Panzer und Schilde und Beinsschienen und Helme. 7. Griechenland ist das Baterland vieler (und) berühmter Dichter. 8. Ohne Mühen und Schweiß und Sorgen ers

¹⁾ δ Aqsios váyos ber Areshügel. 2) wie, als. 3) δ reotrós. 4) bis. 5) begrenzen, berechnen. 6) bichterisch für sogoïs. Gr. § 229, 8 (206, 2). 7) β iorevésir. 8) dinaíws.

wachsen') ben Menschen keine') sichern Guter. 9. Mit Gisen, nicht mit Golb bas Naterland zu retten, war ben Römern anererbt'). 10. Die Seele bes Menschen nahrt immer auch in Gefahren viele hoffnungen.

19.

- Α. 1. Τρέφεται ή ψυχή μαθήμασιν. 2. Τὰ γράμματα ἀποτρέπει) τὴν νεότητα πολλῶν ἀμαρτημάτων. 3. Οἱ παλαιοὶ τοῖς νεκροῖς οἴνω καὶ γάλακτι καὶ υδατι ἔσπενδον. 4. Οἱ φυγάδες ἐντῷ πατρίδι εἶναι χρήζουσιν. 5. Πολλοῖς θηροὶν ἐν τοῖς ποσίν ἐστιν ἡ σωτηρία. 6. Πρόσθια ἡ τραύματα τοῖς στρατιώταις τίμιον κτῆμά ἐστιν. 7. Ὁ ᾿Αιδης κοινός ἐστι τοῖς τε πλουσίοις καὶ τοῖς πένησιν. 8. Οἱ μὲν ἰατροὶ τῶν πολιτῶν τὰ σώματα θεραπεύουσιν, οἱ δὲ νομοθέται καὶ δικασταὶ τὰς ψυχὰς παιδεύουσιν. 9. Αυκούργος τοὺς Σπαρτιάτας χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα ἔχειν ἐκώλυεν 10. Οὐ τὰ σώματος, ἀλλὰ τὰ τῆς ψυχῆς χρήματα κτῆμά ἐστιν εἰς ἀεί ε).
- B. 1. Gott gönnt') das Licht der Sonne sowohl Guten als Bösen.

  2. Unsere Pfeile verwunden die Feinde durch Schilde und Panzer und Beinschienen [hindurch]. 3. Dreifüße und Mischtrüge wurden als Beihsgeschenke nach Delphi geschickt. 4. Viele Kenntnisse machen') die Menschen nicht immer gut. 5. Aus') den Knieen der Götter ruhen') die Geschicke der Menschen. 6. Speere (zwar) verwunden die Leiber, Borte aber die Seelen. 7. Die Hörner sind die Waffen der Stiere.

  8. Die Hossungen der Tapferen beruhen') aus') den Speeren und Geschossen, die der Feigen aber auf ihren flinken Füßen. 9. In den Gesehen sind die Strasen für die Vergehen 10) [festgesetzt]. 10. Die Alten glaubten, daß das Wasser der Leihe 11) die Trauer der Seelen beendige 12).

20. Stämme auf -v. Gr. § 46, 1-4 (40, 1. 2).

Α. 1. "Ασμενοι Επεσθε ἀγαθοῖς ἡγεμόσιν. 2. Οἱ Αἰθίοπες μέλανές εἰσιν. 3. Οἱ ποιμένες τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἴγας εἰς τοὺς λειμῶνας ἄγουσιν. 4. Μετὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην οἱ 'Αθηναῖοι τὸν Πᾶνα ἐθεράπευον ὡς 18) εὐεργέτην καὶ σωτῆρα. 5. Χειμῶνος 14)

entstehen.
 nicht.
 nάτριος.
 άποτρέπω lenke ab.
 vorn befindlich, vulnera adversa.
 für immer.
 παρέχω.
 έν.
 sind.
 Men.
 ή Δήθη.
 auflöse; Acc. c. Inf.
 wie, ale.
 im St.

πολλά υδατα γίγνεται. 6. Αι πονηφαί ελπίδες, ωσπεφ¹) κακοί ήγεμόνες, επὶ τὰ άμαφτήματα ἄγουσιν. 7. Τοῖς μεν σώφφοσιν ὁ θεὸς νόμος εστί, τοῖς δ' ἄφφοσιν ἡ ἀεὶ²) γνώμη. 8. Ἐν πολλοῖς καὶ δεινοῖς ἀγῶσιν οι Αθηναῖοι πολλῶν ἀγαθῶν αἴτιοι εγίγνοντο τοῖς Ελλησιν. 9. Ἐξ αἰῶνος εἰς αἰῶνα βασιλεύει θεὸς εν τοῖς οἰφανοῖς.

B. 1. Im bunkeln Sturm flehen 3) die Schiffer zum 4) Retter Poseidon. 2. Unverständige Begierden bringen Schaden und Strase. 3. Homer nennt den Agamemnon den Hirten der Bölker 3). 4. Der Dichter Arion wurde von einem Delphin aus dem Meere gerettet. 5. Die Schlachtreihen der Makedoner wurden für 4) Griechen und Barbaren surchtbar. 6. Während 6) der Stürme gewähren die Häsen den Fahrzeugen Sicherheit. 7. Die Wasse der Besonnenheit ist der Verstand, der Unbesonnenheit 7) aber der Jorn. 8. Nach der Schlacht bei Salamis wurden die Athener die Führer der Griechen. 9. Ginem glücklichen Leben folgt nicht immer ein schöner Tod. 10. Die Alten opferten dem Poseidon, dem Gotte der dunkeln Wogen 8), schwarze Stiere und dunkle Ziegen.

21. Stämme auf -vr. Gr. § 47 (41). - Regel 10.

Α. 1. Έξ δνύχων λέοντα. 2. Μὴ πᾶσι πίστευε. 3. Πάντων ἀγαθῶν οἱ θεοὶ τοῖς ἀνθρώποις πηγὴ καὶ αἰτία εἰσίν. 4. Ἡ σωφροσύνη κόσμος ἐστὶ γέροντι καὶ νεανία. 5. Οἱ Ῥωματοι πολλοὺς ἀνδριάντας καὶ λαμπρὰ ἀναθήματα ἐκ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ῥώμην ἄγουσιν. 6. Ἡ τοῦ βίου τελευτή ἐστιν ἄπασιν ἄδηλος. 7. ἀλκιβιάδης καὶ ἀθήναις τῆ πατρίδι καὶ πάση τῆ Ἑλλάδι αἰσχύνην ἔφερεν. 8. Οἱ Αἰθίοπες τοῖς Πέρσαις χρυσὸν καὶ ἐλέφαντος ὀδόντας ἔφερον δασμόν. 9. Ἐμάχοντο οἱ ἀθηνατοι τοῖς Πελοποννησίοις πᾶσαν τὴν νύκτα ἢν γὰρ σελήνη λαμπρά. 10. Οἱ μὲν ταῦροι τοῖς κέρασι φοβεροί εἰσιν, οἱ δὲ κάπροι) τοῖς ὀδοῦσιν. 11. Αἴαντος τοῦ Τελαμῶνος 10) ἐν Σαλαμῖνι τῆ νήσφ ἱερὸν ἦν καὶ ἀνδριάς.

12. Καλόν $γε^{11}$) καὶ γέρουσι μανθάνειν ^{12}) σοφά.

¹⁾ wie. 2) jedesmalig. 3) εὖχομαι. 4) Dat. 5) hier: λαός. 6) ἐν. 7) ἡ ἀφροσύνη. 8) τὸ κῦμα. 9) ὁ κάπρος ber Eber. ^{10}) sc. νἱοῦ, vgl. Aiax Telamonis, sc. filius; unten S. 28, 12. ^{11}) γέ (encl.) sicherlich. ^{12}) lernen.

- B. 1. Jebes Werkes Anfang ist schwer. 2. Xerres beherrschte 1) ganz Asien. 3. Den Greisen gehört 2) das Wort in den Versammlungen. 4. In den Heeren der Inder waren viele Elefanten. 5. Der Name Platons war durch ganz Griechenland berühmt. 6. Fliehet jede Unsgerechtigkeit! 7. Die olympischen Götter kampsten [mit] den Giganten, den Söhnen der Erde. 8. Die Elefanten verwunden mit den Jähnen, die Stiere aber mit den Hörnern, die Pferde mit den Hufen, die Hirsche mit dem Geweih und den Füßen. 9. Nicht immer ist das Leben den Greisen beschwerlich. 10. Die Wissenschaften nähren die Jugend und erfreuen die Greise. 11. In allen Gesahren und Nöten wissen (kennen) die Götter Hülfe und Rettung.
  - 22. Partizipia Prafentis Aftivi und Medio.Passivi. Gr. § 81 (77). — Regeln 11-13.
- Α. 1. Οἱ μὲν ἄρχοντες τοῦ δήμου ἄρχουσιν, τῶν δ' ἀρχόντων οἱ νόμοι. 2. Έκόντες τοῖς νόμοις πείθεσθε, τοῖς γὰρ ἄκουσιν ἀνάγκη ἐπιβάλλεται³). 3. Ἡ γῆ ἐκοῦσα τοῖς ἀνθρώποις τὴν καθ' ἡμέραν⁴) τροφὴν παρέχει. 4. ᾿Αλεξάνδρου βασιλεύοντος ἡ Ἑλλὰς τοῖς Μακεδόσιν ἐδούλευεν. 5. Καὶ ἀπόντες καὶ παρόντες πείθεσθε, ἄ υἱοί, τοῖς ἡμετέροις λόγοις. 6. Τὸν θάνατον εἰσάγειδ) Εὐριπίδης μελαίνας ἔχοντα πτέρυγας καὶ μέλανα ἱμάτια. 7. Τῶν πολεμίων κωλυόντων ἡ εἴσοδος τῆ ἡμετέρα στρατιᾶ ἀδύνατος ἦν.
  - 8. Φίλους έχων νόμιζε θησαυρούς έχειν.
  - 9. Φεῦγ' ήδονὴν φέρουσαν ὕστερον6) βλάβην.
  - 10. Αθάνατον έχθραν μη φύλαττε θνητός ών.
  - 11. Ο γραμμάτων άπειρος οὐ βλέπει βλέπων.
- B. 1. Gute Behörden gehorchen stets willig den Gesetzen. 2. Allen zu gefallen ist unmöglich. 3. Den wohlgesinnten Herrschen ist der Friede lieb. 4. Über Willige zu herrschen ist leicht, über Unwillige aber schwierig.
- 5. Bahrend unsere Führer sich berieten 7), murde die Schlacht entschieden.
- 6. Folget, o Junglinge, willig ben Greifen als *) erfahrenen Führern!
- 7. Aus dem Gegenwärtigen suchen 9) wir das Bufunftige zu erkennen 9).
- 8. Die Feldherrn opferten in Gegenwart') des ganzen Heeres. 9. Aller Tugenden Führerin ift die Besonnenheit. 10. In jeder schwierigen Lage 10) setze (habe) deine Hoffnung auf (in) Gott!

¹⁾ βασιλεύω m. Gen. 2) der Greise ist. 3) επιβάλλω werfe, lege auf. 4) täglich. 5) εἰσάγω sühre ein, stelle dar. 6) Adv. zu νστερος. 7) Gen. absol. 8) ώς. 9) erkennen wir. 10) το πρᾶγμα.

- 23. Temporales Augment und Augment in Kompositis. Gr. § 78, 3. 4 u. 79 b. (72, 3. 4 u. 74, 1. 2).
- Α. 1. Ηὖχου; "Υβριζον. Ἡγγέλλετε. "Ηχθαιρον. Ἱδρύοντο. Ηὖξάνου. Ἡλπίζετε. "Ηικαζες. Συνελεγόμεθα. Διενέμεσθε.
- 2. Μεγάβαζος ἦρχε τῶν Περσῶν τῶν ἐν τῆ Εὐρώπη. 3. Οἱ ἀχραγαντῖνοι¹) καὶ ἔπποις καὶ ὄρνισι μνημεῖα ἔδρυον. 4. Ὁ Ἰστρος²) ποταμὸς πέντε³) στόμασιν εἰς τὸν Εὔξεινον πόντον εἰςέβαλλεν. 5. Τοῖς στρατιώταις χρυσοῖ καὶ ἀργυροῖ ζωστῆρες διενέμοντο ἀθλα. 6. Μετὰ τὸν θάνατον αἱ τῶν ἀγαθῶν ψυχαὶ ἐν ταῖς τῶν μακάρων νήσοις διῆγον. 7. Οἱ ἀθηναῖοι τὴν τυραννίδα ἤχθαιρον. 8. Πολλάκις οἱ πολῖται ὑπὸ ἡητόρων παρήγοντο. 9. ἀριστείδης ὑπὸ τῶν ἀθηναίων Δίκαιος ἀνομάζετο· διέφερε γὰρ δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη καὶ εὐσεβεία. 10. Οἱ μὲν Δακεδαιμόνιοι ταῖς ἀσπίσι Δάμβδα ἐπέγραφον ὡς ἐπίσημον⁴), οἱ δὲ Μεσσήνιοι Μῦ. 11. Οἱ Πέρσαι ἐν ὀλίγω χρόνω δεσπόται πάσης τῆς Ἑλλάδος γενήσεσθαι³) ἤλπιζον. 12. Οἱ ἀθηναῖοι τοῖς Θηβαίοις ἀμαθίαν⁵) ἀνείδιζον.
- B. 1. Wir bauten. Ihr nanntet. Sie hofften. Melbetest bu? Ich vermutete. Ihr waret übermütig. Zwangt ihr nicht? Wurden wir gezwungen? Wir bewaffneten. Sie vermehrten. Wir verlebten. Ich wurde geübt. Sie versammelten sich. Ihr wurdet zugeteilt. Er beschrieb. Ihr stieget hinunter. Du führtest irre. Er schrieb darauf.
- 2. Der Bote melbete unsern Freunden den Sieg. 3. Die Bundesgenossen wurden in der Ebene bewaffnet. 4. Die Tyrannen zwangen viele Bürger aus dem Vaterlande zu fliehen. 5. Kyros sammelte ein heer gegen seinen Bruder Artarerres. 6. Die Feinde warfen Steine in den Fluß und bauten eine Brücke. 7. Die Flügel des feindlichen heeres stiegen in die Ebene hinab. 8. Vor') der Schlacht slehten die heere zus) den Göttern [um] Sieg; nach dem Siege errichteten sie Siegeszeichen und sangen Preislieder aus den Tempeln ihrer Retter.

24. Mexanders Selbstbeherrschung.

' Αλέξανδρος σὺν τῷ στρατεύματι πορευόμενος πρὸς Δαρεῖον πολλάς ποτε ἡμέρας ὥδευε δι' ἐρήμης καὶ ἀνύδρου χώρας. Τότε δὲ αὐτός ^{9}) τε ὑπὸ δίψης μάλα ^{10}) ἐπιέζετο καὶ οἱ Μακεδόνες, ὥστε ^{11})

¹⁾ die Bewohner von Afragas, Agrigent. 2) die Donau. 3) fünf. 4) als Wappen. 5) fore; Regel 27. 6) Unwissenheit. 7) πρό c. gen.

⁸⁾ bloger Dat. 9) felbst. 10) fehr. 11) fo bag.

πολλοὶ ἀπηγόρευον¹). "Ενθα δὴ³) ἔνιοι τῶν γυμνήτων ἐν κοίλη πέτρα μικρῷ ὕδατι ἐνετύγχανον, καὶ ἀκούοντες τὸν Ἀλέξανδρον ε κακῶς ἤδη ἔχοντα ὑπὸ δίψης κόρυν μεστὴν ὕδατος προσέφερον. Ό δὲ ἐλάμβανε μὲν τὸ ὕδωρ, περιβλέπων δὲ εἰς τοὺς στρατιώτας ἄπαντας ἐγκλίνοντας³) τὰς κεφαλὰς πρὸς τὸ ποτὸν οὐκ ἔπινεν, μόνος τοῦ ὕδατος ἀπολαύειν⁴) οὐ βουλόμενος, ἀλλὰ ἐξέχεεδ) τὴν κόρυν πάσης τῆς στρατιᾶς προςβλεπούσης. Γιγνώσκοντες δὲ τὴν 10 ἐγκράτειαν τοῦ στρατηγοῦ ἄγειν ἐκέλευον οἱ στρατιῶται καὶ τοὺς Ἰππους μάστιξιν ἔπαιον. οὖτε γὰρ πόνον οὖτε δίψαν οὖτ' ἄλλα πήματα πάσχειν οὖθ' ὅλωςδ) ἀποθνήσκειν ἐνόμιζον, ἔχοντες ἡγομόνα οὖτω¹) σώφρονα.

25. Liquidaftamme mit Syntope. Gr. § 48 (42).

Α. 1. Πόνος εστίν, ώς ε) λέγουσιν, πάσης δόξης πατής. 2. Ανδεων ἀπίστων δεχον εις ὖδωε γεάφε. 3. Φεόνιμοι ἄνδεες οὖποτε
ταϊς τῆς γαστεὸς ἡδοναϊς δουλεύουσιν. 4. Μετὰ τὸν τῆς μητεὸς
φόνον Ὀεέστης ὁ Αγαμέμνονος υἰὸς ἐχ τῆς πατείδος ἔφευγεν. 5. Οἱ
ποιηταὶ πατέρες τῆς σοφίας καὶ ἡγεμόνες ὀνομάζονται. 6. Τῶν
ἀνδεῶν ἐν τῷ πεδίῳ μαχομένων αἱ μητέρες ηἔχοντο τῆ Αθηνᾳ.
7. Αγαθὸς δυνάστης οὐ διαφέρει ἀγαθοῦ πατρός. 8. Ἐν τῆ Αιγύπτω
πάντα ἰατρῶν ἦν μεστά οἱ μὲν γὰρ ὀφθαλμῶν ἦσαν ἰατροί, οἱ δὲ
κεφαλῆς, οἱ δὲ ὀδόντων, οἱ δὲ γαστρός, οἱ δὲ τῶν ἀδήλων νόσων.
9. Χάρις εἰς ἀεὶ τοῖς πατράσιν ἐστὶ καὶ ταῖς μητράσι παρὰ⁹)
χρηστῶν υἱῶν καὶ θυγατέρων.

10. Ανδρός χαρακτήρ έκ λόγου γιγνώσκεται.

B. 1. Liebet, o Kinder, eure Bater und eure Mütter! 2. Der Sohn ift oft der Mutter, die Tochter aber dem Vater ähnlich. 3. Das Lob¹⁰) des Vaters und der Mutter erfreut die gute Tochter. 4. Diene nicht dem Bauche! 5. Feige Männer halten wir für Verräter des Vaterlandes. 6. Man nennt die Frömmigkeit [die] Mutter der Tugenden. 7. Verständige Männer thun¹¹) freiwillig das Notwendige. 8. Fliehe schlechte Gesellschaft, o Tochter! 9. Es ziemt Söhnen und Töchtern, den Worten der Väter und Mütter zu gehorchen. 10. Die Mütter der Spartaner schickten ihre Söhne willig in Gesahren für das Vaterland.

¹⁾ ἀπ-αγοςεύω ermatte. 2) ba nun. 3) έγ-κλίνω neige hin. 4) genießen: 5) έκ-χέω gieße aus. 6) überhaupt. 7) sc. 8) wie. 9) von seiten, von. 10) ὁ ἔπαινος. 11) πράττω.

- 26. Ind., Inf. und Part. Fut. und Aor. Att. und Meb. Gr. § 81 (77).
- Α. 1. Μηνύσομεν. Ἐφυγάδευσας. Ἐτόξευσαν. Ἐφυτεύσατο. Παύσειν. Συνεβούλευσεν. Παυσάσας. Ἐπαύσω; Φυτεύσετε; Φύσαντες. Παύσασθαι. Ἐπιβουλεύσετε. Συμβουλευσάμενοι. Ἡλήθευσας; Κινδυνεύσοντες. Καταλῦσαι. Ἐπεβούλευσαν. Συνεβουλευσάμεθα.
- 2. Μετὰ Καμβύσην Δαρείος τῶν Περσῶν ἐβασίλευσεν. 3. Διόνυσος τοις ἀνθρώποις τὴν ἄμπελον ἐφύτευσεν. 4. Ακοντες οἱ Θηβαιοι πρὸς τοὺς Πέρσας ἐστρατεύσαντο. 5. Τὰς τῶν πονηρῶν συνουσίας δλίγος χρόνος διαλύσει. 6. Οὐδέποτε οἱ ἄνθρωποι παύσονται πολέμων καὶ μαχῶν. 7. Πελοπίδας ὑπὲρ τῆς τῶν Θηβαίων ἐλευθερίας ἐπινδύνευσεν. 8. Τοις ἀεὶ ἀληθεύσασι πάντες πιστεύσουσιν. 9. Σωκράτης τρὶς ¹) στρατεύσασθαι λέγεται, εἰς Δήλιον καὶ Αμφίπολιν ²) καὶ Ποτείδαιαν. 10. Τισσαφέρνης Αρταξέρξη τὴν Κύρου ἐπιβουλὴν ἐμήνυσεν. 11. Ἐπεὶ Αχιλλεύς ἔμελλε τὸν ᾿Αγαμέμνονα φονεύσειν, ἡ ᾿Αθηνᾶ ἤκεν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ παύσουσα τὴν δργὴν τοῦ Μυρμιδόνος.
  - 12. Ελληνες όντες βαρβάροις δουλεύσομεν;
- B. 1. Bir pflanzten) (nicht). Ihr werdet hindern). Ich pflanzte für mich. Hörtest du auf? Wir lösten auf). Sie werden anzeigen). Werdet ihr die Wahrheit sagen? Habt ihr euch getrennt? Zeigtet ihr die Mörderinnen) an? Du jagtest für dich. Wir fragten um Rat. Sie stellten nach. Wann wirst du raten? Ihr erschosset. Trauet den Ratgebern). Auf Besehl) des Baters werden wir aufhören.
- 2. Die Spartaner entsetzten ') den Pausanias des Oberbefehls (der Herrschaft).
  3. Werdet ihr eure Kinder zu Engend und Krömmigkeit erziehen?
  4. Die Lakedämonier verjagten die Fremden aus ihrem Lande.
  5. Wackere Männer werden auch für ') die Rochkommen pflanzen.
  6. Nach dem Tode des Baters wurde') Alexander König') über Makedonien.
  7. Einige [der] Bürger hießen den Solon die Bolkberrschaft (das Volk) auflösen.
  8. Nachdem ') die Feldherrn den Göttern geopfert hatten '), zogen sie zu Felde.
  9. Für das Vaterland werden wir gern alle Geschren ') bestehen.
  10. Orestes kötete seine Mutter.
  11. Die dreißig') [Tyrannen] stellten nicht nur 10) der Freiheit des Volkes, sondern auch 10) dem Vermögen der reichen Bürger nach.

breimal.
 Acc. von ἡ ᾿Αμφίπολις (Gr. § 51 = 46).
 and ins Medium zu sehen.
 Part. Nor.
 παύω.
 Dat.
 Dat.
 Aus.
 Dat.
 Aus.
 Dat.
 Aus.
 Dat.
 Aus.
 Dat.
 Aus.
 Aus.
 Dat.
 Aus.
 Aus.<

- Α. "Αξομεν. "Ελεξαν. Φεύξομαι. "Ηρξατε. "Εψη; "Εγραψας. "Ηρξω. "Αρξειν. Αέξαντες. Πέμψουσιν. Διωξάση. Ετρεψάμεθα. Βλέψαι. Καταλείψεις; Καταστρέψεται, κατεστρέψω. Προσβλέψας. "Ηξομεν. "Επεισας. "Εδέξαντο. Πείσομαι. "Εψεύσασθε. Σπεύσετε. Μετεπεμψάμεθα. Διέτριψεν. "Εφεισάμην. "Αεὶ πεισόμεθα.
- 2. Οὐδεὶς¹) πάντα τὸν βίον ἀεὶ ἐν εὐτυχία διατρίψει. 3. Οἱ εὐεργέται τῶν ἀνθρώπων ἀθάνατον δόξαν καταλείψονται. 4. Κῦρος καίπερ²) πολλὰ πλοῖα ἔχων Ξένωνα καὶ Πασίωνα οὐκ ἐδίωξεν. 5. Ξέρξης καταστρεψάμενος τὴν Αἴγυπτον ἦκεν εἰς τὴν Εὐρώπην καταστρεψόμενος καὶ τοὺς Ελληνας. 6. Κροῖσος ὁ τῶν Αυδῶν δυνάστης τῷ ἐν Δελφοῖς θεῷ δύο ³) κρατῆρας ἔπεμψε, χρυσοῦν καὶ ἀργυροῦν. 7. 'Ο κήρυξ ἀπὸ τοῦ ἡγεμόνος ἀρξάμενος πάντας τοὺς στρατιώτας ἐκέλευσε τοῖς θεοῖς εὖξασθαι. 8. Κῦρος πρὸς Αρταξέρξην τὸν ἀδελφὸν στρατευσόμενος Κλέαρχον ἐκ τῆς Θράκης μετεπέμψατο, ὅπου ¹) πολλοὺς στρατιώτας συνέλεξεν. 9. Θουκυδίδης ὁ Αθηναῖος τὸν Πελοποννησιακὸν συνέγραψε πόλεμον. 10. Δᾶτις ὁ Δαρείου στρατηγὸς Δήλου τῆς νήσου ἐφείσατο.
  - 11. "Ηξει Δωριακός πόλεμος καὶ λοιμός ") ἄμ' αὐτῷ "),
- B. 1. Alexander hoffte sich ganz Asien zu unterwersen?). 2. Gute Bürger werden das Vaterland in seiner Not's) nicht verlassen. 3. Die Töchter bekränzten') das Grab der Mutter. 4. Wir werden einem Menschen, der'd) gelogen hat'd), nicht trauen. 5. Sokrates erklärte (sagte), Gott mehr'd) gehorchen zu wollen?) als Menschen. 6. Unsere Feldherrn nahmen die Herolde der Thraker nicht auf. 7. Werdet ihr die Truppen (das Heer) der Bundesgenossen durch euer Land sühren? 8. Die Leichtbewassenen eilten während (in) der Nacht nach Platää. 9. Die Athener herrschten einst lange (viele) Jahre über viele Hellenen. 10. Nachdem wir am Abend 'd) die Feinde geschlagen (gewendet) hatten 'd), errichteten wir ein Siegeszeichen und verbrachten die Nacht auf den Fahrzeugen im Hasen.

¹⁾ keiner. ⁸) καίπες mit Part.: obschon. R. 30. ⁵) zwei. ⁴) wo. ⁵) Pest. ⁶) zugleich mit ihm. ⁷) Inf. Fut. ⁸) d. i. wenn es bedrängt ist, Part. Präs. ⁹) στέφω. ¹⁰) Part. Lor. ¹¹) S. 5, 1, ¹²) Gen. (ohne Art.). ¹⁵) Ind. Aor.

8- ober Elidierende Stämme.

28. Gr. § 49, 1. 2 (44, 1).

- Α. 1. Τέλος κακής ἀρχής κακόν. 2. Έκ τοῦ σκότους τὸ φῶς καὶ ἐκ τοῦ φωτὸς τὸ σκότος. 3. Τῷ μὲν ξίφει φθείρεται τὸ σῶμα, τοῖς δὲ ψεύδεσιν ἡ ψυχή. 4. Ἡ ἡμέρα μικρὸν μέρος τοῦ ἔτους ἐστίν. 5. Τὰ κράνη τῶν Ἑλληνικῶν ὁπλιτῶν ἦν χαλκᾶ. 6. Τῶν τῆς ψυχῆς παθῶν ἡ σοφία μόνη φάρμακόν ἐστιν. 7. Ἡ Ἰνδικὴ χώρα τῷ τε κάλλει καὶ τῷ πλήθει θηρῶν διέφερεν. 8. Οὖτε λαμπρὰ οἰκία οὖτε χρυσοῦ πλῆθος οὖτε γένους δόξα οὖτε μέγεθος ἀρχῆς ἡσυχίαν παρέχει τῷ ψυχῷ καὶ εἰρήνην. 9. ᾿Ανταλκίδας ἔλεγε, τῆς Σπάρτης τείχη εἶναι τοὺς νέους. 10. ᾿Ανάχαρσις τῷ γένει Σκύθης ἦν, ἀλλ' οὖ τοῖς ἤθεσιν. 11. Οὖ ψεύδεσιν, ἀλλὰ τῷ ἀληθείφ φρονίμους πείσομεν ἄνδρας.
  - 12. Κέρδη πονηρά ζημίαν ἀεὶ φέρει.
  - 13. Φθείρουσιν ήθη χρήσθ'1) όμιλίαι κακαί.
  - 14. Τὰ τῆς ἀληθείας ἔπη ἀπλᾶ ἐστιν.
- B. 1. Die Sitten der Bölker find mannigfaltig wie die Sprachen. 2. Im Sommer hind die Tage, im Winter das der die Rächte lang. 3. Strafet, o Götter, mit euren Geschossen die Verräter! 4. Niemals entsteht aus Lügen Gutes d. 5. Die Schwerter der Spartaner waren kurz. 6. Auch die Griechen schwäcken die Gräber der Toten mit Blumen. 7. Hoffnung auf Gewinn die von Unrecht und Schlechtigkeit. 8. Wir bewundern die einfachen Sitten der Spartaner. 9. Auf den hohen Bergen Arkadiens verehrte man den Hermes und den Pan und den Poseidon und die Artemis und andere Gottheiten (Götter). 10. Weder durch die Höhe der Mauern, noch durch die Breite und die Tiefe der Gräben, noch durch die Schönheit der Häuser, noch durch die Menge der Gelder wird der Staat gerettet, sondern durch die Tapserkeit und Rechtschaffenheit der Bürger.

29. Gr. § 49, 1—4 (44, 1—3).

A. 1. Ἡν ποτε χρόνος, ὅτε Θεοὶ μὲν ἦσαν, Θνητὰ δὲ γένη οὖκ
 ἦν. 2. Ὁ Αιδης τῆ τε νεότητι ἐχθρὸς καὶ τῷ γήρᾳ. 3. Ἐαρος καὶ Θέρους, νυκτὸς καὶ ἡμέρας ψυχῆς ἄλγη τοὺς ἀδίκους ἄγξει). 4. Τὸν

für χρηστά. Gr. § 22, 3. b. (17, 2. b.).
 Plur.
 στέφω.
 ή χρηστότης, ητος.
 άγχω quäle.

ἀνθοώπινον βίον καπνῷ ἤκαζον οἱ ποιηταὶ ἢ¹) ὀνείοῳ ἢ ἀνθει χλόης²). 5. Τὰ τοῦ γήρως κακὰ πολλάκις πικρά ἐστιν. 6. Ἐν τῆ μάχη τῆ Κύρου πρὸς τὸν ἀδελφὸν Κλέαρχος μὲν ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρατι ἦν, Μένων δὲ τὸ ἀριστερὸν κέρας ἦγε τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατεύματος. 7. Ἐπεὶ Δημάδης ὁ ᾿Αθηναῖος ἔσκωπτε³) τὴν τῶν Δακωνικῶν ξιφῶν μικρότητα, Ἦγις ὁ τῶν Σπαρτιατῶν στρατηγὸς ἔλεξεν ᾿ ᾿Αλλὰ καὶ τοῖς μικροῖς ξίφεσιν ἀποκτείνουσι τοὺς πολεμίους.

- 8. Στέργει (γάρ) οὐδεὶς) ἄγγελον κακῶν ἐπῶν.
- 9. Χαλεπον το γήρας έστιν άνθρώποις βάρος.
- B. 1. Freue dich niemals über ') schimpslichen Gewinn'). 2. Das Alter nannten Dichter [ben] Winter des Lebens. 3. Die Stythen nährten sich von Milch und Fleisch') der Pferde. 4. Mit Hörnern und Trompeten verkünden die Herolde den Ansang der Schlacht. 5. In der Schlacht bei Platää waren die Athener auf dem linken Flügel, die Spartaner aber auf dem rechten. 6. Zur Zeit') des Homer waren Wein und Fleischstücke') geschätzte Gaben beim Mahle. 7. Das Schamgefühl ist ein treuer Wächter der Tugend. 8. Durch Krankheit') und Alter werden Schönheit und Stärke des menschlichen Körpers zerstört. 9. Die Römer unterwarsen sich die meisten ') Völker der Erde. 10. Erweiset'o), o Jünglinge, dem Alter Ehrsurcht.

30. Gr. § 50 (45).

Α. 1. Έπαμεινώνδας ἢν ἀφανοῦς πατρός. 2. Ἐλευθέρου ἀνδρός ἐστιν ἀεὶ τάληθῆ λέγειν. 3. Θἱ μὰν Αακεδαιμονίων δυνάσται Ἡρακλέους ἔκγονοι ησαν, οἱ ἀὲ Περσῶν Ἀχαιμένους. 4. Αἱ τοῦ Ελάτωνος βίβλοι πλήφεις εἰσὶ χρηστῶν Σωκράτους ἐπῶν. 5. Εὐτυχοῦς ἀνδρὸς πάντες εἰσὶ συγγενείς. 6. Οἱ Ἀθηναίοι Περικλέα κεραυνὸν 11) φέρειν ἔλεγον ἔπὶ τῆ γλώττη. 7. Ψευδέσιν ἡδοναίς χαίρουσιν οἱ πονηροί, οἱ ἀὲ ἀγαθοὶ ἀληθέσιν. 8. Τὰληθῆ λέγοντες οὖκ ἀεὶ τοὺς ἀνθρώπους εὐφραίνομεν. 9. Θεμιστοκλέους πείσαντος οἱ Ἀθηναίοι τὰ μακρὰ τείχη ἰδρυσαν καὶ πολλάς τριήρεις. 10. Εὐτυχοῦς γήρως ἄξιοἱ εἰσιν οἱ τοὰς γέραντας θεραπεύοντες. 11. Μέμνησο 13), ὧ Περίκλεις, ἐλευθέρων ἄρχεις, Ἑλλήνων ἄρχεις, Άθηναίων ἄρχεις.

12. Πολλοί τοι 18) όντες εὖγενεῖς εἰσιν κακοί.

ober.
 ή χλόη bas Gras.
 σχώπτω verspotte.
 feiner.
 έπί c. dat.
 Winr.
 κατώ e. acc.
 Σeile von Fleisch (Plur.).
 πλεῖστος, 3.
 gewähret.
 ό κερανκός Blisstrahl.
 denke baran.
 τοί (enel.) ja, wahrkich.

B. 1. Die Geschenke des Glückes sind nicht sicher. 2. Zahlreich') sind die Reden des Demosthenes gegen Philippus, den Makedoner. 3. Hera war dem Herakles seindlich. 4. Die Gebeine des Themistokles wurden aus Asien nach Athen gebracht. 5. Das Meer war voll von den Dreiruderern der Athener. 6. Enthaltsame Menschen sind meistens') gesund [bis] ins Alter. 7. Unter der Führung des Perikles und Sophokles') zogen die Athener einst gegen Samos zu Felde. 8. Um') Sokrates waren immer viele wisbegierige') Jünglinge und Männer und Greise. 9. Es hieß, daß Kyros') die Flüchtlinge mit seinen Oreiruderern versolge. 10. Oft ist es schwer, das Wahre von dem Falschen') zu unterscheiden'). 11. Die Götter sind den Frommen gnädig, den Gottlosen aber surchtbar. 12. Suchet eine gesunde Seele in gesundem Leibe zu bewahren')!

Botalftämme.

31. Gr. § 51 (46).

- Α. 1 Δύναμις πολλάκις υβριν έφυσεν. 2. Πονηραϊς πράξεσι θεία ζημία ξψεται. 3. Στάσεις ταϊς πόλεσιν ἀεὶ βλαβεραί εἰσιν. 4. Δόξα καὶ πλοῦτος ἄνευ φρονήσεως οὐκ ἀσψαλῆ κτήματα. 5. Ἡ τῶν ἐθνῶν φύσις ὁμοία ἐστὶ τῆ φύσει τῆς χώρας. 6. Κύρω ἐπίστευον μὲν πᾶσαι αἱ πόλεις, ἐπίστευον δὲ καὶ οἱ ἄνδρες. 7. Ἡ ὄψις τῶν Ἑλληνικῶν τάξεων τοῖς Πέρσαις φοβερὰ ἦν. 8. Ἐξ ἐχθρῶν στάσεις γίγνονται, ἐκ δὲ στάσεων φόνοι. 9. Ταῖς μὲν πόλεσιν ἀναθήματα καὶ ἀγάλματα κόσμος, ταῖς δὲ ψυχαῖς μαθήματα. 10. Δημοσθένης ὁ ξήτωρ ἔλεξε πόλεως εἶναι ψυχὴν τοὺς νόμους. 11. ᾿Απόλλωνος κελεύσαντος τοὺς ᾿Αθηναίους ξυλίνοις ¹⁰) τείχεσιν τὴν πόλιν σώζειν, ἔνιοι μὲν ἐνόμιζον τὸν θεὸν τὴν ἀκρόπολιν λέγειν, Θεμιστοκλῆς δὲ ὁ Νεοκλέους ἔλεγε τὰς τριήρεις.
  - 12. Αρετής βέβαιαί είσιν αὶ πτήσεις μόναι.
  - 13. Φύσεως κακής σημετόν έστιν ο φθόνος.
- B. 1. Ohne Treue ist Freundschaft nicht Freundschaft. 2. In allen Werken der Natur erkennen wir die Macht und Weisheit Gottes.

viele.
 τὰ πολλά.
 Gen. absol.; führe ἡγεμονεύω.
 περί
 αc. acc.
 φιλομαθής, 2.
 C. dicebatur.
 Gen.
 διαγιγνώσκω.
 λίλινος, 3. hölzern.

3. Den Jünglingen geziemt es, Streit und Übermut zu fliehen. 4. Erziehet die Jünglinge zu wackeren Thaten! 5. Als Xerres in Sardes ein Heer sammelte'), schickten die Athener Boten in alle Städte Griechenlands. 6. Wir freuten uns [an] dem Anblick unserer Schlachtreihen. 7. Auf der Burg von Athen waren herrliche Bildsäulen und Weihzgeschenke und Altäre und ein berühmter Tempel der Athene. 8. Xenophon beschrieb den Hinaus und Hinabmarsch der zehntausend') Griechen. 9. In allen Städten sind Gesehe, welche') die Bösen zurückhalten (hindern) sollen. 10. Die Alten glaubten, daß die Seher die Zukunst (das Zuk.) kennen. 11. Durch Eintracht werden die Staaten erhalten (gerettet), durch Zwietracht aber vernichtet.

32. Gr. § 52 (47).

Α. 1. Βραχὺς μὲν ὁ βίος, ἡ δὲ τέχνη μαχρά. 2. ᾿Αρχὴ ἥμισυ παντός. 3. Κέρδη αἰσχρὰ βαρέα κτήματα. 4. Τῆς παιδείας ἡ μὲν ἀρχὴ πικρά, τὸ δὲ τέλος γλυκύ. 5. Ὁ οἶνος ἰσχὺν παρέξει τατς ψυχατς καὶ τοτς σώμασιν. 6. Ἐν Εὐβοία καὶ Νάξω τατς νήσοις οἱ πλούσιοι παχετς ἀνομάζοντο. 7. Ἰσχύτ τῶν στρατιῶν οἱ τύραννοι ἀρχουσι τῶν πολιτῶν. 8. Ὁ Νετλος ποταμὸς παντοτα γένη ἰχθύων τρέφει. 9. Μάτην ¹) οἱ φίλοι τὸν Σωκράτη φεύγειν ἐκ τοῦ ἄστεως ἐκέλευσαν. 10. Θάσος ἡ νῆσος ᾿Αμφιπόλεως ἀπέχει ἡμισείας ἡμέρας πλοῦν. 11. Ποιηταὶ τὴν τῆς ἀρετῆς ὁδὸν στενὴν καὶ τραχεταν εἶναι λέγουσιν. 12. Οἱ Σύριοι πολλοὺς ἰχθῦς ἐνόμιζον θεούς. 13. Ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ καὶ ἐν ἀτυχίαις μεστή ἐστιν ἐλπίδων.

14. Γαστήρ παχεῖα λεπτὸν οὐ φύσει νόον 5).

B. 1. Dem Mutigen hilft') Gott. 2. Im Winter tragen wir bichte Kleiber. 3. Die Augen bes Neibes sind scharf. 4. Die Schwerter der Römer waren kurz. 5. Langen Tagen folgen kurze Nächte, kurzen Nächten aber lange Tage. 6. Der tiefe Schnee hinderte den Marsch bes Heeres. 7. In den Flüssen und Meeren sind Fische aller Art. 8. Die Sirenen') brachten') die Schisser durch ihre süßen Gesänge ins Verderben. 9. Oft ist das Nühliche dem Angenehmen entgegengesett. 10. Die Diener brachten einen Mischrug (voll) süßen Weines. 11. Aus bittern Quellen sließen') keine (nicht) süßen Wasser. 12. Die

¹⁾ Gen. absol. 2) μύριοι, 3. 3) Part. Fut. 4) umfonst. 5) poet. für $vo\tilde{v}v$. 6) συλ-λαμβάνω. 7) αὶ Σειρῆνες. 8) bringe in $\mathfrak B$. δια-φθείρω. 9) ἔγχομαι.

Spartaner befahlen den Athenern, die Mauern der Stadt niederzureißen 1). 13. Die Athener nannten die Erinyen, die Töchter der Nacht, auch Eumeniden 2). 14. Ein scharfer Geist wohnt (ist) oft in einem langsamen Körper. 15. Aurz und schnell vergehen (sind) die lieblichen Tage der Jugend.

33. Gr. § 53 (48).

- Α. 1. Βούλεσθε ἀεὶ τοὺς γονέας ἐν τιμαῖς ἔχειν. 2. Ἐν τῆ μάχη οἱ ἱππεῖς ἐν τῷ ἀριστερῷ κέρατι ἦσαν. 3. ᾿Αλέξανδρος τὸν Ἦχιλλέα ἐμακάριζεν) ἔχοντα θαυμάσιον κήρυκα τῆς ἀρετῆς. 4. ᾿Αθηνᾶ τῷ Ὀδυσσεῖ ἐν πᾶσι τοῖς ἀγῶσι καὶ κινδύνοις σύμμαχος καὶ σύμβουλος ἦν. 5. Ἡ τῶν Πλαταιῶν συμμαχία τοῖς ᾿Αθηναίοις πολλάκις ἀφέλιμος ἦν. 6. Τὸ τῶν βοῶν γένος πάγχρησιόν) ἐστι τοῖς ἀνθρώποις. 7. Οὐ γιγνώσκετε τὴν ἔριν Αἴαντος καὶ Ὀδυσσέως περὶ) τῶν ὅπλων ᾿Αχιλλέως; 8. Ὁ Πειραιεὺς καὶ τὰ μακρὰ τείχη τὰ ἐκ τοῦ ἄστεως εἰς τὸν Πειραιᾶ ἔργα ἦν Θεμιστοκλέους. 9. Εὐρυσθεὺς τὰς Γηρυόνου βοῦς Ἡρα λέγεται θυσαι. 10. Τῶν γονέων ἀληθευόντων ἀληθεύσει καὶ τὰ τέκνα. 11. Ἐν τῆ Λίγύπτφ τάξεις τῶν πολιτῶν ἦσαν ἔξο, τῶν τε βασιλέων καὶ τῶν ἱερέων καὶ τῶν μαχίμων καὶ τῶν νομέων καὶ τῶν γεωργῶν καὶ τῶν τεχνιτῶν.
  - 12. Κοινός ὁ χώρος ἄπασι, πένησί τε καὶ βασιλεῦσιν.
- B. 1. Das Pferd trägt den Reiter. 2. Die Ziegen und Rinder werden im Frühling auf die Berge getrieben (geführt). 3. In alten Zeiten waren die Könige zugleich?) Priester. 4. Die Erinven versolgten den Orestes, den Mörder seiner Mutter, durch alle Länder. 5. Die Löwen stellen nachts den Rindern nach. 6. Die Athener bauten dem Theseus ein Heiligtum in der Stadt, das Theseion.). 7. Plato nennt die Dichter Dolmetscher der Götter. 8. Das Zeichen der Führer war den Reitern des rechten Flügels nicht sichtbar. 9. Während Odysseusschließ"), töteten seine Genossen die Rinder des Helios. 10. In den Heeren der Griechen waren immer Seher und Priester. 11. Hektor wurde schnellen Fußes. von Achilleus versolgt. 12. Von den Eudöern waren die Eretrier [mit] den Athenern verbündet. 13. Chiron soll

 ¹⁾ κατα-σκάπτω.
 2) αἱ Εὐμενίδες.
 8) μακαρίζω preife glūdīlich.
 4) πάγχρηστος, 2. überaus brauchbar, nüşlich.
 5) über.
 6) ſechs.
 7) ἄμα.
 8) τὸ Θησεῖον.
 9) καθεύδω, Gen. absol.
 10) Dat. Plur.

den Achilleus und den Herakles erzogen haben. 14. Der Krieg bringt oft den Königen (zwar) Ruhm, den Bölkern aber Übel aller Art. 15. Gott ift der Herr der Herrscher und der König der Könige.

34. Gr. § 54 u. § 42, 8 (49 u. 36, 7).

Α. 1. Τοὺς ἤρωας ἐνόμιζον οἱ ελληνες θεῶν πατδας εἶναι. 2. Αητὼ τατς τῶν παίδων τιματς ἔχαιρεν. 3. Οἱ θεοὶ Ἑρμῆν ἔπεμψαν πρὸς Καλυψὼ κελεύσοντα ἀποπέμψαι Ὀδυσσέα εἰς Ἰθάκην. 4. Ἐν οἴνω καὶ ἐν παισὶν ἀλήθεια. 5. Αυσίας ὁ ξήτωρ ἐπὶ ὶ πειθοῖ καὶ χάριτι θαυμάζεται. 6. Εὐριπίδης τὴν ἤχὼ πατδα τῆς ὀρεινῆς) πέτρας λέγει. 7. Χρηστοὶ πατέρες τοὺς παίδας ἀπὸ πονηρῶν ἀνθρώπων κωλύσουσιν. 8. Ἐν Αθήναις καὶ ἐν Σικυῶνι ἦν ἱερὰ Πειθοῦς. 9. Εὐτυχεῖς εἰσιν οἱ γονεῖς εὐτυχῶν παίδων.

10. ,, Μη παιδί μάχαιραν".

B. 1. Am⁸) Knaben freut sich ber Knabe, am³) Greis aber ber Greis. 2. Den Augen trauen wir mehr als⁴) ben Ohren.

3. D Kind, liebe Gott und fliehe das Böse! 4. Die Kinder werden am besten⁵) durch das Beispiel guter Eltern erzogen. 5. Hinterlasset euern Kindern lieber Ehrgefühl als⁴) Gold. 6. Perikles zeichnete sich vor⁶) allen Athenern durch [bie Gabe ber] Überredung aus. 7. Leihet euer Ohr⁷) nicht den Worten der lügnerischen Knaben! 8. Alle bewundern die Sappho und die Lieder⁶) der Sappho. 9. Die Knaben erfreuen sich am Wiederhall der Felsen und Wälber. 10. Glänzende Kleider gewähren den Kindern Freude. 11. Die Lakedämonier übten nicht nur die Körper der Knaben, sondern auch der Jungfrauen.

Unregelmäßige Deklination.

35. Gr. § 55, 1—8 (50, 1—8).

Α. 1. Έν τοις Λίβυσιν ἀνὴς μὲν βασιλεύει ἀνόςοῦν, γυνὴ δὲ γυναικῶν. 2. Τοὺς πρέσβεις πᾶν έθνος θεςαπεύει. 3. Τὰ ἀνείςατα ἐκ Λιός ἐστιν. 4. Οἱ Ελληνες ἐν τῆ Θράκη πυροις ἐρήμοις ἐνετύ;χανον. 5. Ἐν τοις Λιὸς γόνασι τὰ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων πράγματά ἐστιν. 6. Λὶ ταχείαι νῆες τῶν Φαιάκων τὸν Ὀδυσσέα εἰς τὴν πατρίδα ἔφερον. 7. Οἱ ποιηταὶ τὰς Ἐρινῦς κύνας θεῶν

wegen.
 δοεινός, 3. bergig.
 διοβετ Dat.
 μαλλον — η.
 αριστα.
 Θen.
 γυlur.
 τὸ μελος.

ωνόμαζον. 8. Νυκτός ήκούσης οἱ πρέσβεις ῷχοντο πρὸς βασιλέα. 9. Παρὰ Σαλαμῖνι τὸ πλῆθος τῶν Περσικῶν νεῶν οὐδὲν¹) ἴσχυσε πρὸς τὰς ὀλίγας τῶν Ἑλλήνων ναῦς. 10. Πέρσαι τοὺς νεκροὺς οὖκ ἔκαιον θεὸν γὰρ ἐνόμιζον εἶναι τὸ πῦρ, καὶ ἔθυον μάλιστα²) τῷ πυρὶ καὶ τῷ ὕδατι. 11. Ἐσθλῆς γυναικός ἐστι τὴν οἰκίαν σώζειν. 12. Καλὸν μὲν ἔχων σῶμα, ψυχὴν δὲ κακήν, κακὸν ἔχεις κυβερνήτην ἐν νηὶ καλῆ.

13. Γύναι, γυναιξὶ χόσμον ή σιγή φέρει.

- B. 1. Trauet nicht ben Träumen, benn Träume sind trügerisch *).

  2. Rechtschaffene Männer handeln ohne Zeugen *) wie *) vor Zeugen *).

  3. Das eherne Geschlecht der Menschen wurde von Zeus vernichtet.

  4. Die Erinyen verfolgen die Ungerechten mit Feuer und mit Geißeln.

  5. Im Winter bleiben die Schiffe in den Häfen.

  6. Die Amazonen *) waren Männern ähnliche Frauen.

  7. Apollo und Artemis waren Kinder bes Zeus und der Leto.

  8. Die Griechen spendeten bei den Gastmählern den olympischen Göttern und den Heroen und Zeus dem Retter.

  9. Die Wölse sind den Hunden ähnlich.

  10. Die Feinde zündeten auf den Bergen viele Wachtseuer an.

  11. Auch Demosthenes war unter den Gesandten der Athener an (zu) Philippus.

  12. Die Athener waren besonders *) durch ihre Schiffe stark.

  13. Eine Stadt ohne Obrigkeit (Beamte) gleicht (ist gleich) einem Schiff ohne Steuermann.
  - **36.** Gr. § 55, 9—12 u. § 60 (50, 9—12 u. 55).
- Α. 1. Μεγάλαι εὖτυχίαι μέγαν τίπτουσι φόβον. 2. Μέγα πέςδος ἐν πᾶσίν ἐστιν ἡ ἀλήθεια. 3. Ἡ τῶν υἱέων καὶ θυγατέςων
  παιδεία τοῖς γονεῦσι μεγάλην παρέχει φροντίδα. 4. Τὰ μακρὰ
  τείχη τὰ ἐκ τοῦ ἄστεως εἰς τὸν Πειραιᾶ τετταράκοντα¹) σταδίων ἦν.
  5. Πάντες οὶ Πέρσαι δοῦλοι τοῦ μεγάλου βασιλέως ἦσαν. 6. Πλοῦτος
  πολὺς πολλοῖς αἴτιος μεγάλων συμφορῶν ἐστιν. 7. Ὁ Χάλος ποταμὸς πλήρης ἐστὶ μεγάλων ἰχθύων. 8. ᾿Αδικίας ἀρχούσης ἡ πόλις
  οὐ πολὺν χρόνον μένει. 9. Καὶ ἐν τοῖς ἀσὶν καὶ ἐπὶ τῆ γλώττη
  μεγάλοι εἰσὶ κίνδυνοι τοῖς ἀνθρώποις.
  - Τὰ μεγάλα δῶρα τῆς τύχης ἔχει φόβον, οὐδ'⁸) ἀσφαλὲς πᾶν ὕψος ἐν θνητῷ γένει.

nichte.
 μάλιστα befondere.
 ἐπισφαλής.
 Gen. absol. (ἀπών, παρών).
 οὐσπερ.
 ή ᾿Αμαζών, όνος.
 νierzig.
 οὐδέ und nicht.

B. 1. Die Griechen nannten den König der Perser den großen König. 2. Die Geschicke der Menschen liegen (sind) in den händen der Götter. 3. Die Priester opserten, indem sie die hände zum himmel erhoben. 4. Die Tapferen verlassen sich auf. die hände, die Feigen aber auf die Füße. 5. Die Römer waren lange (viele) Zeit Herren der ganzen Erde. 6. Groß waren die Thaten des Herakles und der Herakliden. 7. Durch die hände ernähren wir den Magen, der Magen aber ernährt den ganzen Körper. 8. Die Fahrt nach Sicilien war den Athenern Schuld an vielem und großem Unglück. 9. In Agipten trugen die Männer die großen Lasten auf dem Haupte. die Frauen aber auf den Schultern. 10. Großer (vieler) Reichtum hat große Macht bei allen Sterblichen, aber immer wird er auch viel Reid erzeugen.

37. Iphigenie in Aulis.

'Επεὶ δ) Πάρις ὁ τοῦ Πριάμου υἱὸς τὴν Ἑλένην τὴν τοῦ Μενελάου γυναϊκα ή οπασεν), πάντες οι των Ελλήνων βασιλείς Αγαμέμνονος πελεύσαντος πρός Τροίαν στρατεύσασθαι έβουλεύσαντο, ώς κατάξοντες () την των Σπαρτιατων βασίλειαν. Συλλεγομένου δε είς την Αθλίδα παντός του των Ελληνων ναυτικού Αγαμέμνων 5 θηρεύων έλαφον απέχτεινεν ίεραν της Αρτέμιδος και ουτως) την θεαν ωργιζεν. Πέμψασα οὖν 8) εναντίους 9) ανέμους τὸν των Ελλήνων πλούν εκώλυσεν Αρτεμις τοις δε ήγεμόσιν εν απορία οὖσι Κάλχας ὁ μάντις εμαντεύσατο, ὅτι ἡ νηνεμία ^{10}) οὐ παύσεται, εἰ μη ^{11}) ό στρατηγός Ιφιγένειαν την θυγατέρα θύσει. Τότε δ' Αγαμέμνων 10 ηναγκάζετο την παϊδα έκ Μυκηνών είς Αθλίδα μεταπέμψασθαι. Αεξάντων δε των πρέσβεων, ότι Αγιλλεύς ό του Πηλέως 18), των Μυρμιδόνων βασιλεύς, αὐτὴν18) πρὸς γάμον ἄξει, έκοῦσα σὺν τοῖς κήρυξιν είς τὸ στρατόπεδον ήκεν. Ένταῦθα δὲ οἱ βασιλεῖς τὴν ἀτυχή παρθένον πρός τὸν βωμὸν ἄγουσι, καὶ μελλόντων ήδη τῶν ἱερέων, 15 κατά 14) τον του μάντεως λόγον, την παϊδα θύσειν, αὐτίκα ή θεὰ άντι 15) μεν Ιφιγενείας έλαφον πρός τον βωμόν άγει, την δε παρθένον εν νεφέλη είς την Ταυρικήν χερρόνησον απάγει πρός Θόαντα,

¹⁾ αίζω. 2) vertrauen ben S. 8) oi 'Ηρακλείδαι. 4) Plur. 5) postquam — rapuit. 6) ώς κατάξοντες um zurückzuf.; Regel 29. 7) so. 8) deshalb. 9) wibrig. 10) Windftille. 11) wenn nicht. 12) so. viός, welches Subst. beim Gen. des Baternamens sehr oft wegbleibt; vgl. oben S. 15, 11. Gr. § 155 (140). 13) eam. 14) nach, gemäß. 15) anstatt.

τον των Ταύρων βασιλέα. Μετά ταυτα¹), επεὶ οι Ελληνες χαί-20 φοντες την ελαφον εθυσαν, Αρτεμις καλούς ανέμους επεμψε, καὶ καλῷ πλῷ εν ολίγαις ήμεραις εἰς Τροίαν ήκον. Ἡ δὲ Ἰφιγένεια εν Ταύροις εμενεν, ἱέρεια οὖσα τῆς Αρτεμιδος, μέχρι²) πολλοῖς ετεσιν υστερον²) Όρεστης την ἀδελφην εἰς την πατρίδα κατῆγεν.

Romparation.

38. Gr. § 61, 1. 2 (56, 1. 2). — Regeln 14 u. 15.

- Α. 1. Έργα λόγων χαλεπώτερα. 2. Πάντων ἀπιστότατον) ή τύχη. 3. Οἱ πένητες πολλάχις εὐτυχέστεροι τῶν πλουσίων εἰσίν. 4. Οἱ Λἰθίοπες μελάντατοι πάντων τῶν ἀνθρώπων εἰσίν. 5. Τῶν Πεισιστράτου υἱέων οὐχ Ἦπαρχος πρεσβύτατος ἦν, ἀλλ' Ἡπτίας. 6. Σύμβουλος ἀγαθὸς χρησιμώτατον ἀπάντων τῶν χτημάτων. 7. Πραστατος φίλοις ῶν ὁ ᾿Αγησίλαος ἐχθροῖς φοβερώτατος ἦν. 8. ᾿Αδελφῶν ὁμόνοια παντὸς τείχους ἰσχυροτέρα ἐστίν. 9. Ἡ γῆ μικροτέρα ἢ πολλὰ τῶν λοιπῶν ἄστρων ἐστίν. 10. Ξίφους πληγὴ χουφοτέρα ἐστὶν ἢ γλώττης τὸ μὲν γὰρ σῶμα, ἡ δὲ ψυχὴν τιτρώσχει. 11. Τὰ χάτωθεν) ἰσχυρότατ' εἶναι δεῖ. 12. Ἡ Πυθία Χαιρεφῶντι ἐμαντεύσατο, τὸν Σωχράτη σοφώτατον πάντων τῶν Ἑλλήνων εἶναι.
  - 13. Πασών 'Αθήναι τιμιωτάτη πόλις.
  - 14. Νόμιζε μηδέν 6) μητρός εθμενέστερον.
- B. 1. Die Armen sind geneigter '), Gefahren zu bestehen, als die Reichen. 2. Sokrates war der weiseste und gerechteste (der) Athener. 3. Im Sommer sind die Rächte kürzer als im Winter. 4. Nichts') ist schähenswerter als Tugend und Weisheit. 5. Die tiessten Flüsse sind auch die langsamsten. 6. Die Frauen sind schwächer als die Männer. 7. Die Stadt der Athener war sehr alt und herrlicher und berühmter als die übrigen Städte Griechenlands. 8. Halte die sestenbeschaft mit') deinen Eltern. 9. Aiakos') war der frömmste unter den Menschen der Vorzeit'). 10. Die Augen sind die zuverlässigeren Zeugen als die Ohren. 11. Die Eltern sind die zuverlässigften Freunde der Kinder. 12. Als Alexander nach Indien ist zo, marschierte er durch viele sehr

¹⁾ hernach. 2) bie. 3) multis annis post. 4) bas unzuv. Gr. § 133, 5 (113, 3). 5) bas von unten, b. h. die Grundlage, das Fundament. 6) οὐδέν, μηδεν nichts. 7) πρόθυμος, 2. 8) Dat. 9) Αίακός. 10) durch παλαιός zū übersetzen. 11) ή Ινδική, sc. χώρα.

kriegerische und streitbare Bölkerschaften. 13. Das wahrhafteste und sicherste Scepter für die Könige sind treue Freunde. 14. Die Rebe ist für den Mann oft eine schärfere Wasse als das Schwert. 15. Die Weisheit Gottes ist tiefer als die tiefsten Ströme und höher als die höchsten Berge.

39. Gr. § 61, 3. 4. 5 (56, 3. 4).

- Α. 1. Ό δίκαιος εὐδαιμονέστερός ἐστι τοῦ ἀδίκου. 2. Τὰ τῶν παλαιοτέρων ἐθνῶν ἤθη ἀπλούστατα ἤν. 3. Οἱ ἄνθρωποι πολλάκις ἀφρονέστεροι τῶν θηρῶν εἰσιν. 4. Ταῖς ἀτυχίαις οἱ ἄνθρωποι σωφρονέστεροι γίγνονται. 5. Εὐδαιμονέστατός ἐστιν ὁ μὴ ἔχων κακίαν ἐν τῆ ψυχῆ. 6. Βαρεῖαι νόσοι ταῖς ἐρρωμενεστάταις φύσεσι πολλάκις ἐπικινδυνόταται. 7. Ταῦροι μέν, Σκυθικὸν ἔθνος, τοῖς βασιλεῦσι τοὺς εὐνουστάτους φίλους συγκατέθαπτονὶ), οἱ δὲ Ἰνδοὶ τὰς φιλτάτας γυναῖκας. 8. Εὐνούστατοι καὶ πιστότατοι τοῖς Μθηναίοις ἦσαν οἱ Πλαταιεῖς.
  - 9. Νέος ὢν ἀχούειν τῶν γεραιτέρων θέλε.
- B. 1. Die aufrichtigsten (wahrsten) Freunde sind auch die wohlswollendsten. 2. Die einfachste Nahrung ist auch die gesundeste³).

  3. Die Bölker sind im Frieden glücklicher als im Kriege. 4. Sicilien ist die glücklichste von allen Inseln unter³) der Sonne. 5. Oft entstehen aus ganz kleinen⁴) Ursachen sogar unter (in) den nächsten Freunden⁵) Haß und Feindschaft. 6. Die ältesten Dichter der hellenen waren homer und hesiod⁶). 7. Die Rede der Wahrheit ist am einsachsten.

  8. Die älteren Männer sind nicht immer verständiger als die jüngeren.

  9. Alexander zerstörte durch Feuer Persepolis⁷), die reichste und prachtvollste und glücklichste Stadt der Perser. 10. Die Schwächsten sind nicht immer die Unverständigsten, und⁸) die Stärksten nicht⁸) immer die Berständigsten.

40. Gr. § 62 u. § 46, 5 (57 u. 40, 3).

Α. 1. Αἴσχιστος τῶν εἰς Τροίαν στρατευσάντων Ἑλλήνων ἦν Θερσίτης ἦν δὲ καὶ ἔχθιστος ᾿Αχιλλεῖ καὶ Ὀδυσσεῖ. 2. Τοῖς ἄνοις τὰ ψευδῆ τῶν ἀληθῶν ἡδίω ἐστίν. 3. Ταχεῖς μὲν οἱ πόδες, θάτ-

 ¹⁾ συγ-κατα-θάπτω begrabe zugleich mit.
 2) ύγιεινός.
 3) ὑπό c. dat.
 4) Superl.
 5) Superl.
 φίλος.
 6) Ἡσίοδος.
 7) ἡ Περσέπολις, εως.
 8) und nicht οὐδέ.

τους δὲ οι ἄνεμοι, τάχιστος δὲ ὁ νοῦς. 4. Αὶ θάττους βουλαὶ οὐκ ἀεὶ ἀσφαλέστεραι εἰσιν. 5. Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς τοις ελλησιν ἔχθιστος ἢν. 6. Οἱ Μασσαγέται τῷ ἡλίῳ ἴππους ἔθυον· τῷ γὰρ τῶν θεῶν ταχίστω τὸ τάχιστον τῶν ζώων προσέφερον. 7. Ἡ πόλις τῶν Αθηναίων τοις ἐκ τῶν ἄλλων τῆς Ἑλλάδος πόλεων φεύγουσιν¹) ἡδίστας διατριβὰς καὶ ἀσφαλεστάτην καταφυγὴν²) παρέχει. 8. Ὁ ἐν καλλίοσι χώραις βίος ἡδίων ἐστίν. 9. Οὐδέν ἐστιν ἔχθιον κακῆς βουλῆς. 10, Ὁ βαθύτατος ὕπνος οὐκ ἀεὶ ἤδιστός ἐστιν. 11. Προδόται πᾶσι τοις ἀνθρώποις ἔχθιστοί εἰσιν. 12. Φθόνος κάκιστος καδικώτατος θεός.

13. Ἐσθλών κακίους ἐνίοτ'3) εὐτυχέστεροι.

B. 1. Das Licht ift schneller als der Schall'), das schnellste von allem aber ist der Gedanke'). 2. Oft ist die Wahrheit den [sie] Hörenden sehr verhaßt. 3. Der wackere Soldat hält die Flucht für schimpflicher als den Tod. 4. Die Schlechtesten sind manchmal'), wie') sie meinen, die Glücklichsten. 5. Die schnellsten der Hellenen vor (in) Troja waren Achilleus und Aias der Lokrer. 6. Der Tod für das Baterland ist sehr ruhmvoll und der schönste von allen. 7. Die Lakedämonier bestraften die Feigen mit schimpslicheren Strasen als die übelthäter. 8. Die unssterblichen Rosse des Achilleus waren schneller als die schnellsten sterblichen Rosse. 9. Der Frühling ist sür Menschen und Tiere die angenehmste Jahreszeit. 10. Verräter sind allen Menschen verhaßter als Feinde. 11. Die Werke der Natur sind schöner als alle Werke der Menschen.

41. Gr. § 63 (58).

Α. 1. Μέτρον εν πάσιν ἄριστον. 2. 'Αναρχίας οὐκ ἔστι') μετζον κακόν. 3. Σύμβουλος οὐσείς ἐστι βελτίων χρόνου. 4. Γνώμη κρείττων ἢ ξώμη χειρών. 5. Μείζους ἡδονὰς οὐκ ἔχουσιν οἱ γονετς ἢ σώφρονας καὶ ὑγιετς πατδας. 6. 'Ο σώφρων ἀνὴρ τοτς πολίταις οὐ τὰ ἤδιστα, ἀλλὰ τὰ βέλτιστα βουλεύσει. 7. Οὐσὲν Θάττον ἐτῶν. 8. Μυρίων') ὁπλιτῶν οὖκ ἐλάττους ἦσαν οἱ 'Αθηνατοι. 9. Έν τατς ἀνάγκαις χρημάτων κρείττων φίλος. 10. Τὸ τῶν Ἰνδῶν ἔθνος μέγιστον ἐστι καὶ πλείστην τε καὶ καλλίστην χώραν νέμεται'). 11. 'Ο

¹⁾ φεύγω bin verbannt. 2) ή καταφυγή die Zuflucht. 3) ένίστε manchmal. 4) ή φωνή. 5) ὁ νοῦς. 6) ώς. 7) es giebt. 8) μύριοι zehntausend. 9) νέμομαι bewohne.

θάνατος χοινός έστι χαὶ τοῖς χακίστοις χαὶ τοῖς βελτίστοις. 12. Έμφυτός ^{1}) έστι τοῖς ἀνθρώποις ἡ τοῦ πλέονος ἐπιθυμία. 13. Άνθρώπω πάντων τῶν ζώων ἄρχειν ἑἄόν ἐστιν ἢ ἀνθρώπων ἄρχειν. 14. Ἡ μνήμη τῶν προτέρων παθῶν χουφίζει τὰ ὖστερα. 15. Μείζους πατδες, μείζους μέριμναι.

- 16. Κακοτς τὸ κέρδος τῆς δίκης ὑπέρτερον.17. ᾿Αεὶ κράτιστόν ἐστι τάληθῆ λέγειν.
- 1. Gefundheit') ift das befte für den fterblichen Mann. 2. Nicht ber Startfte, fonbern ber Befte foll Konig fein 3)! 3. Rein Lehrer ift ftarter als die Notwendigfeit. 4. Richts bringt mehr und größere übel als ber Rrieg. 5. In Libpen find bie Glefanten weniger [zahlreich] und kleiner als in Indien '). 6. 3ffos ') war die außerfte Stadt unter ben Stabten Rilitiens'). 7. Die Luge ift bas größte Ubel bei Alten und Jungen. 8. Oft fteben (find) Arme in größeren Ghren als febr Reiche. 9. Die meiften Menschen fummern fich um 7) Reichtum und Ruhm, die wenigften aber um Ginficht und Bahrheit, und um ihre Seele. 10. Der Mond ift fleiner, die Sonne aber größer als die Erbe. 11. Besonnenheit ift ber beste Argt. 12. Fur ein Beer ift ber leichtefte Weg der furzefte. 13. Die Athener waren an's) Bahl (Menge) nicht geringer als bie Booter. 14. In ben Rriegen gegen die Perfer beftanden die Athener die meiften Gefahren von allen Griechen. 15. 3m Tempel in Delphi maren mehr Beihgeschenke als in allen übrigen Tempeln Griechenlands. 16. Aftpages mar ber lette Konig ber Meber, und Rpros der altere (frubere) mar der erfte Ronig ber Perfer.
  - 17. Das Leben ift der Guter hochftes) nicht, ber Übel größtes aber ift die Schulb 10)!

Das Adverbium und deffen Romparation.

42. Gr. § 64. 65 (59).

Α. 1. Κροτσος Σόλωνα τὸν Αθηνατον εὐμενέστατα ἐδέξατο. 2. Πάντες ἄνθρωποι ὅντες βουλόμεθα εὖ πράττειν. 3. Σπεῦδε βρα-δέως βραδύτερον γὰρ πορενόμενος θᾶττον πορεύη. 4. Ασφαλῶς πλέουσιν 11) οἱ τοὺς θεοὺς ἔχοντες πυβερνήτας. 5. Οἱ ἄριστα θερα-

žμφυτος, 2. eingepflanzt, angeboren.
 ν΄ριαίνω bin gefund; Inf.
 foll sein ἔστω.
 ή Ἰνδική.
 αἰ Ἰσσοί.
 ή Κιλικία.
 bloßer Gen.
 ακόςτημα.
 πλέω sabre, schiffe.

πεύσαντες τὴν γῆν πλετστα ἀγαθὰ ἀντιλαμβάνουσιν¹). 6. Ἰσχυρότατα κολάζουσιν οἱ Πέρσαι τοὺς ἀχαρίστους. 7. Ἰριστοτέλης λέγει τὴν χάριν γηράσκειν ταχύ. 8. Ῥρᾶτα καὶ ἤδιστα καὶ ἀλυπότατα διάγουσιν οἱ ἐγκρατεῖς. 9. Ταῖς τῶν εὐσεβεστάτων θυσίαις μάλιστα χαίρουσιν οἱ θεοί. 10. Ἡ πόλις ἡ προθυμότατα τοῖς ἄρχουσι πειθομένη ἤκιστα ἀναγκάζεται τῶν πολεμίων ὑπακούειν. 11. Μὴ φεύγετε, ώ στρατιῶται, ἀλλ' ἀνδρείως μένετε, πάντα κίνδυνον εὐκλεῶς κινδυνεύοντες ὑπὲρ τῆς πατρίδος. 12. Τὰ ἀλλότρια ἁμαρτήματα ἑρᾶν ἐν ὀφθαλμοῖς ἔχομεν ἢ τὰ ἴδια. 13. Οὐχ ἦττον φροντίζω τῆς ὑμετέρας δόξης ἢ τῶν ἐμῶν κινδύνων.

14. Καλώς ἀεὶ πίπτουσιν οἱ Διὸς χύβοι.

B. 1. Erziehet eure Kinder auß beste und sorgfältigste. 2. Die Griechen waren früher mächtiger als jett. 3. Kümmere dich eifriger um die Wissenschaften als um den Reichtum. 4. Eines guten Mannes Jorn stirbt schnell. 5. Der Fromme und Gerechte geht³) auch nachts ruhig und surchtlos³) seines Weges³). 6. Furchtbar strasen die Götter den übermut der Stolzen⁴). 7. Das Hohe läust am meisten Geschr stug sallen. 8. Von allen Griechen kämpsten die Spartaner am tapfersten. 9. Die Zeit ändert³) die Dinge oft sehr schnell. 10. Perikles ertrug den Tod seiner Kinder sehr mannhaft. 11. Kur⁶) die Kinder leben kummerlos. 12. Meistens erkennen die Menschen fremde Fehler leichter und beutlicher als die eigenen. 13. Wolle nicht alles so schnell als möglich, sondern so gut als möglich aussühren (thun). 14. Die Schlachten werden mehr durch Tapferkeit, als durch die Menge der Soldaten entschieden. 15. Denjenigen, welchen es gut geht, scheint (ist) das Leben kurz.

Die wichtigsten Präpositionen.

43. Regel 16.

Α. 1. Σὺν τοτς θεοτς παντὸς ἄρχεσθε ἔργου. 2. Νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγών ἐστι πρὸς τοὺς πολεμίους. 3. Κῦρος ἔχων τὸ στράτευμα ἐπορεύετο διὰ τῆς Συρίας. 4. Φρόνιμοι ἄνδρες πρὸ τῶν πράξεων βουλεύσονται. 5. Ἄξουσιν οἱ μὲν χαλοὶ ἐπὶ τὰ χαλά, οἱ δὲ πονηροὶ ἐπὶ τὰ πονηρά. 6. Οἱ ξήτορες μετὰ τῶν πρέσβεων περὶ τῆς εἰρήνης ἐβουλεύσαντο. [7. ἀναρίθμους πόνους παρέχει τὸ σῶμα

 ¹) ἀντι-λαμβάνω erhalte bagegen.
 ²) gehe bes Weges ὁδεύω.
 ³) ἀδεής, 2.
 ⁴) ὑπερφορων,
 ⁵) ἀλλάττω.
 ⁶) allein.

Raegi, Griech. übungsbuch. I. 3. Aufl.

διὰ τὴν ἀναγκαίαν τροφήν. 8. Χρὴ κατὰ δύναμιν θεραπεύειν τοὺς θεούς. 9. Γιγνώσκομεν διὰ τῶν μάντεων τὰ παρὰ τῶν θεῶν συμβουλευόμενα. 10. Οἱ Πελοποννήσιοι τοὺς συμμάχους κατὰ¹) πόλεις ἀπέπεμψαν ἀπὸ τοῦ Ἰσθμοῦ. 11. Ἦσαν κῶμαι πολλαὶ παρὰ τὸν ποταμόν. 12. ᾿Απὸ γενεᾶς μέχρι θανάτου ἀναρίθμους εὐεργεσίας λαμβάνομεν παρὰ τῶν θεῶν. 13. Οἱ Πλαταιεῖς ἐν Μαραθῶνι μόνοι τῶν Ἑλλήνων μετὰ τῶν ᾿Αθηναίων τοῖς Πέρσαις (σὺν τοῖς ᾿Αθηναίοις πρὸς τοὺς Πέρσας) ἐμάχοντο. 14. Ἦμα τῇ ἡμέρα αὐτόμολοι ἤχοντες παρὰ βασιλέως ἀπήγγελλον Κύρω περὶ τῆς βασιλείας στρατιᾶς.

- 15. Οὐδεὶς μετ' ὀργῆς ἀσφαλώς βουλεύεται.
- 16. Έπει Κύρος, πορευόμενος πρὸς Αρταξέρξην τὸν ἀδελφὸν ἤχεν εἰς Ἰσσούς, τῆς Κιλικίας πόλιν ἐσχάτην ἐπὶ τῆ θαλάττη κειμένην²), ἔμενεν ἐνταῦθα ἐνίας ἡμέρας καὶ Κύρω παρῆσαν⁵) αὶ ἐκ Πελοποννήσου νῆες καὶ ἐπ' αὐταῖς⁴) ναύαρχος Πυθαγόρας Λακεδαιμόνιος. Παρῆν δὲ καὶ Χειρίσοφος Λακεδαιμόνιος ἐπὶ τῶν νεῶν ἔχων πολλοὺς ὁπλίτας, ὧν⁵) ἡγεμών ἦν παρὰ Κύρω. Λὶ δὲ νῆες ὧρμουν⁶) παρὰ τὴν Κύρου σκηνήν. Ἐνταῦθα καὶ οἱ παρὰ Άβροκομα¹) αὐτόμολοι ἦκον παρὰ Κῦρον καὶ συνεστρατεύοντο ἐπὶ βασιλέα.
- B. 1. Ihr thut Boses anstatt Gutes. 2. Die Griechen marschierten lange (viele) Zeit durch die Sebene den Euphratstrom entlang. 3. Vor den Thoren der Stadt war ein breiter Graben. 4. Philipp gewann (erhielt) sehr viele Städte durch Verräter. 5. Die Versolgten stürzten sich) von den Höhen herunter. 6. Solrates war sein ganzes Leben hindurch fromm und gerecht. 7. Die Platäer lämpsten sverbündet mit den Athenern. 8. Den Heralles bewunderten alle wegen seiner Tapserleit. 9. Kennt ihr unsere Meinung über Recht und Unrecht in euerm Streit nicht? 10. Den Menschen kommt (entsteht) das meiste Schlimme von seiten der Menschen. 11. Wann werdet ihr über die Rettung der Bundesgenossen beraten? 12. Neben dem Dorse war ein Hügel; daselbst sahen einige Leichtbewassnete, was?) in der Ebene vorzging?), und melbeten durch Boten unserm Feldherrn den Ausbruch der Feinde.

nach (bistributiv).
 sitam.
 πάρ-ειμι bin gekommen.
 iis.
 quorum.
 für δρμεον, von δρμέειν vor Anker liegen.
 Gr. § 35, 4 (29, 3).
 gegoμαι.
 Part.; γίγνομαι.

Tempusbildung der Verba pura non contracta.

44. Mobi bes Prafens.

Gr. § 81. 82 (77. 78, 1). — Reg. 17. 20. 21. 23.

- Α. 1. Εὐχώμεθα δυνατά. 2. ᾿Ανδοῶν ἀγορευόντων οἱ νεανίαι σιγὴν ἐχόντων. 3. Ἐκ τῶν κοινῶν ἐπιμελειῶν ἀπαλλάττου¹) μὴ πλουσιώτερος, ἀλλ' ἐντιμότερος. 4. ᾿Αποτρέποιτε, ὧ θεοί, τὸν κίν-δυνον τῆς ἡμετέρας πατρίδος. 5. Πᾶσα δύναμις καὶ πᾶς πλοῦτος ἀρετῆ ὑπεικέτω²). 6. Ἐὰν νῦν τὰ ἡμέτερα φυλάττωμεν καὶ σώζωμεν ἐν τῷ πολέμω, ἐν πολλῆ εἰρήνη βιοτεύσομεν. 7. Ἐν πάση πόλει νόμοι πλέον ἰσχυόντων ἀνθρώπων. 8. Φεύγωμεν ἀεὶ τὴν ἀδικίαν. 9. Μήποτε μέλλοιτε τὰ ἀγαθὰ πράττειν καὶ τὰ κακα κωλύειν. 10. Οἱ ᾿Αρεοπαγτται³) ἐν νυκτὶ καὶ σκότει ἐδίκαζον, ὅπως μὴ¹) εἰς τοὺς λέγοντας βλέποιεν, ἀλλ' εἰς τὰ λεγόμενα. 11. ᾿Ανὴρ ἀχάριστος μὴ νομιζέσθω φίλος, μηδ' ὁ) ὁ πονηρὸς τὸν τοῦ χρηστοῦ τόπον κατεχέτω. 12. Μαινόμεθα πάντες, ὁπόταν ὀργιζώμεθα.
  - 13. Πῶς οὖν 6) μάχωμαι θνητὸς ὢν θείᾳ τύχη; 14. Φειδώμεθ' ἀνδοῶν εὐγενῶν, φειδώμεθα.
- B. 1. Last uns fröhlich sein') mit den Fröhlichen') und weinen's mit den Weinenden! 2. Möget ihr immer den Göttern vertrauen!

  3. Biele glauben weise zu sein, während sie es nicht sind'). 4. Die Jüngern sollen'o) sich durch die Ersahrung der Altern erziehen lassen las

¹⁾ ἀπ-αλλάττομαι entferne mich. 2) ὑπ-είχω weiche. 3) die Areopagiten, b. i. die Mitglieder des höchsten Gerichtshofes auf dem Areshügel in Athen. 4) damit nicht. 5) μηδέ und nicht. 6) wie denn? 7) χαίρω. 8) χλαίω. 9) Part. 10) Imp. Med. 11) εἰς τὸ πρόσω. 12) ἐάν c. coni. 13) die A. des St. τὰ τῆς πόλεως. Gr. § 143. A. (122. A.). 14) ἀμαρτάνω. 15) δύομαι. 16) Opt.; zeige mich φαίνομαι.

- 45. Modi bes Fut. und Aor. Att. u. Meb. Gr. § 81. 83 (77. 78, 2. 3). Reg. 18. 19. 22-25.
- Α. 1. Πιστεύσαιτε. Ίδούσομεν. Θεραπεύσατε. Οὐκ ᾶν κελεύσαιμεν. Βούλευσαι. Μὴ θηρεύσητε. Στρατευσώμεθα. Κώλυσον. Μηδέν φυτεύσης. Βουλεύσειας ᾶν. Μηνυσάντων. Περίβλεψον. Ακουσάτω. Οὐκ ᾶν πιστεύσαιεν (πιστεύσειαν).
- 2. Μὴ παύσεσθε τῶν καλῶν ὀρεγόμενοι. 3. Αξω τοὺς συμμάχους, ὅποι ἄν¹) βούλησθε. 4. Τῆ νῦν εἰρήνη²) μὴ πιστεύσωμεν οὐ γὰρ ἀσφαλής ἐστιν. 5. Εἰ μὴ τῆ τύχη πιστεύσως, ἀλλὰ τῆ ἰδιᾳ ἀρετῆ, ἄριστ' ἄν βιοτεύσειας. 6. Κικέρων ἔλεξεν, ὅτι ἡδέως καταλύσοι τὸν βίον, εἰ παύσειε τὸν Αντώνιον τῆς ὕβρεως. 7. Σὺν ἄφροσιν οὐκ ἄν ἀσφαλῶς βουλευσαίμεθα. 8. Ακούοντες διαβολὰς τὰ ὧτα κλείσατε (κλείετε). 9. Ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι νόμοι εἰσὶ κωλύσοντες τοὺς κακούργους. 10. Τοῖς ψεύσταις οὐκ ἄν πιστεύσαιμεν, οὐδ'³) εἴ τι λέξειαν ἀληθές. 11. Τισσαφέρνης διέβαλλε τὸν Κῦρον πρὸς Αρταξέρξην τὸν ἀδελφόν, ὡς⁴) ἐπιβουλεύσειε τῆ βασιλεία δυνάμει. 12. Ανθρωποι ὄντες οὔποτ' ἄν παυσαίμεθ' ἐλπίζοντες καὶ δειμαίνοντες. 13. Κροῖσος τῷ Απόλλωνι συνεβουλεύσατο, εἰδ) πρὸς Κῦρον στρατεύσαιτο ἡ δὲ Απόλλωνος μαντεία ἦν· Κροῖσος Αλυν διαβὰςδ) μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει.
- B. 1. Ich wurde wohl trauen. Laßt uns pflanzen! Hindert nicht! Möget ihr die Wahrheit reden! Fraget um Rat! Wir könnten nicht trauen. Wurdest du wohl anzeigen? Löset (nicht) auf! Glaube!
- 2. Laß ab vom ') Übermut, o Knabe! 3. Mögeft du niemals Unverständige um Rat fragen! 4. Haltet's) Ruhe, damit's) alle Soldaten die Worte des Feldherrn hören! 5. Diene nicht den Begierden! 6. Euer Bote zeigte unserm Feldherrn an, daß die Feinde dem Heere nachstellen würden '0'). 7. Spaminondas riet den Thebanern nach der Schlacht bei Mantineia 11), den Krieg beizulegen 12).
  - 46. Perfettum und Plusquamperfettum Aftivi. Gr. § 79a. 81. 84; vgl. 187, 4. 5 (§ 73 f. 77. 78, 4; vgl. 165, 4).
- Α. 1. Ίδουπεν. Πεπιστεύπαμεν. Μεμηνυπέναι. Έπεκελεύπεσαν. Έπεφυτεύπετε; Πεφονεύπασιν. Οι τεθηρευπότες. Τους τεθεραπευπότας. Τοις πεπαυπόσιν. Την πεφυτευπύαν μητέμα.

¹⁾ wohin immer. 2) dem jetzigen Fr. 3) selbst nicht. 4) daß. 5) ob er — sollte. 6) überschreitend. 7) Gen. 8) äyw. 9) öra c. coni. 10) Opt. Fut. 11) $\dot{\eta}$ Marriveia. 12) aufzulösen, Aor. Med.

- 2. Νέοι μὲν ὄντες πεφυτεύχατε, νῦν δὲ ἤδεσθε τοῖς καρποῖς.
  3. Μὴ πείθεσθε, ω ᾿Αθηναῖοι, τοῖς πεπιστευκόσι Φιλιππφ.
  4. Κεκωλύχασιν οἱ Θετταλοὶ Φίλιππον τὴν Μαγνησίαν τειχίζειν.
  5. Πάντα πεπρέσβευχεν¹) Αἰσχίνης ἐναντία τοῖς δικαίοις. 6. Μέλλειν οὐχ ἔστιν²), ω δικασταί, οἱ γὰρ νόμοι εἰσὶ χεκελευχότες τὴν δίκην λαμβάνειν παρὰ τοῦ βιαίου ἀνδρός. 7. ᾿Αεὶ θεραπεύετε τὰς μητέρας τὰς τοὺς παῖδας πρὸς ἀρετὴν πεπαιδευχυίας. 8. Ἦνοντο οἱ ἡμέτεροι πατέρες Κόνωνα τὴν Λακεδαιμονίων ἀρχὴν καταλύσαντα οὐ μικρὰν τυραννίδα πεπαυχέναι. 9. Μηνύσω τοὺς πρέσβεις συμβεβουλευχότας οὐ τὰ χρήσιμα τῆ πόλει καὶ τὴν εἰρήνην κεκωλυκότας.
  10. Φωκίων γέρων ων ἔλεξε· "Πολλά συμβεβούλευκα τοῖς ᾿Αθηναίοις καὶ προσήχοντα, ἀλλ' οὐ πεπιστεύχασι τοῖς ἐμοῖς λόγοις".
  - 11. Νέος πεφυχώς ε) πολλά χρηστά μάνθανε.
- B. 1. Wir find ausgezogen. 2. Sie haben verbannt. 3. Geherrscht haben. 4. Denen, welche geraten haben 1). 5. Wir haben Vertrauen. 6. Wir hatten Vertrauen. 7. Die Hellenen sagen, daß Homer Griechens land erzogen habe. 8. Möget ihr eure Söhne gut erzogen haben. 9. Gott hat viel (und) Gutes in unsere Seelen gepflanzt. 10. Seid bankbar (habet Dank) den Lehrern, welche 4) die Jünglinge zu Tugend und Gerechtigkeit erzogen haben 4). 11. Viele Jahre haben wir im Felde 3) alle Gesahren bestanden und wollen (werden) nunmehr ruhig 9) in der Heimat das Alter verleben.
  - 47. Perf. und Plusquamperf. Med. Paff. Gr. § 85 (78, 6). Ronj. und Opt. von eiui. Gr. § 112, 2 (103, 3).
- Α. 1. Βουλεύου μεν βραδέως, διάπραττε δε ταχέως τὰ βεβουλευμένα. 2. Ἐν τῆ Σπάρτη οἱ νεανίαι μάλιστα εἰς ἀρετὴν ἐπεπαίδευντο. 3. Οὐ βία, ἀλλὰ διδασκαλία κεκωλύμεθα ταῖς ἡδοναῖς δουλεῦσαι. 4. Ὑπὸ¹) τῆ ἀκροπόλει Πανὸς ἦν ἱερόν ἱδρυτο δὲ μετὰ τὰ Μηδικά⁸). 5. Οὐ βουλεύεσθαι νῦν καιρός, ἀλλὰ βεβουλεῦσθαι. 6. ἀντώνιος πολλοὺς πεφυγαδευμένους κατῆγεν. 7. Πᾶσαν τὴν ἡμέραν τοὺς πολεμίους διώξαντες εἰς τὴν ἑσπέραν ἐπέπαυντο. 8. Τῆ τῶν ἐπιτηδείων ἀπορία ὁ στρατὸς ἐκεκώλυτο εἰς τὴν πολε-

¹⁾ ποεσβεύω verhandle als Gesandter, setze fest. 2) es ist nicht ersaubt. 5) πέφυκα hat die intrans. Bed.: ich bin (von Natur geworden). 4) Part. Perf.; Reg. 13. 5) Part. Pras. 6) Abj. 7) ύπό c. dat. unter; Reg. 16, 4. 8) τὰ Μηδικά die Persertriege.

μίαν χώραν πορεύεσθαι. 9. Οἱ ελληνες ἤχουσαν, ὅτι οἱ βάρβαροι πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐστρατοπεδευμένοι εἶεν. 10. Οἱ ὑπὸ τοῦ τυράννου πεφυγαδευμένοι πάντες σὺν τῆ ἡμετέρα στρατιά στρατεύσονται. 11. Πέπαυσο.

- 12. Βλέπων πεπαίδευμ' εἰς τὰ τῶν πολλῶν κακά.
- B. 1. Gut erzogen [worden] zu sein ist der schönste Reichtum.

  2. Durch die Künste sind wir vieler Mühen überhoben 1 [worden].

  3. Während Xerres mit seinem Heere gegen Athen heranzog, lebte 2) Aristides verbannt 2) in Agina. 4. Ihr seid [dazu] erzogen, immer die Wahrheit zu sagen. 5. Polydamidas und alle Hopliten waren außerhalb der Stadt auf einem hohen Hügel gelagert. 6. Die Verschwornen 3) meinten, es sei den Tyrannen alles bekannt (angezeigt). 7. In Athen ist Reiner durch Armut oder 4) Herkunst (Geschlecht) von Amtern und Ehren ausgeschlossen viele (und) gute Früchte bringen 3). 9. Andern guten Rat erteilend (gut ratend) warst du selber 7) schlecht beraten.

  10. Ihr waret nicht gehindert [worden], neutral zu bleiben 3). 11. Sei wohl beraten, und deine Pläne gelingen 9) [dir] wohl!

48. Nor. und gut. Paffivi. Berbalabi. Gr. § 87. 88 (78, 8. 9).

Α. 1. Μετὰ τὴν ἐν Κνίδω ναυμαχίαν ἡ τῶν ἁρμοστῶν ἀρχὴ ἐπαύθη. 2. Εἰθε πάντες οἱ νεανίαι καλῶς παιδευθεῖεν. 3. Τῶν καλῶς βουλευθέντων καλὸν τὸ τέλος. 4. Τοῖς μὴ παιδευθεῖσι πρὸς ἀρετὴν οὐ προσήκει ἄλλων ἄρχειν. 5. Πολλῶν φονευθέντων οἱ Θηβαῖοι ἐπαύσαντο τῆς μάχης. 6. ἀγησίλαος Ξενοφῶντα ἐκέλευσε τοὺς παῖδας ἐν Λακεδαίμονι τρέφειν 10), λέγων, ὅτι ἐκεῖ τὸ κάλλιστον τῶν μαθημάτων παιδευθήσοιντο, ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι. 7. Παυσανίας τῆ τῶν Λακεδαιμονίων πολιτεία ἐπιβουλεύσας τοῖς ἐφόροις ἐμηνύθη. 8. Οὐκ ἀπειρία, ἀλλ' ἐμπειρία παιδευθήση τοὺς τοῦ βίου κινδύνους ὑπομένειν. 9. Ἐκ παίδων 11) οἱ πολίται παιδευθέντων πρὸς τὰ ἄριστα. 10. Θεμιστοκλῆς φυγαδευθεὶς ἐξ Αθηνῶν διέτριψεν ἐν ᾿Αργει. 11. Ἅνευ ὁμονοίας τῶν πολιτῶν οὐκ ᾶν πόλις εὖ πολιτευθείη 12). 12. Πάντα τὰ ἄδικα καὶ παράνομα κωλυτέα ἐστὶν ἀγαθοῖς 18). 13. Εἰ γῆν βούλει ἀφθόνους καρποὺς

 ¹⁾ παύω.
 2) war verb., Plusqpf.
 3) ὁ συνωμότης.
 4) η.
 5) κωλύω m. Gen.
 6) φύω.
 7) αὐτός.
 8) ἡσυχίαν ἄγω.
 9) ἀποβαίνω.
 10) erziehen.
 11) a pueris = a pueritia.
 12) πολιτεύω verwalte.
 18) für G., von G.

φέρειν, τὴν γῆν θεραπευτέον, 14. Ύφ' ἀπάντων τῶν ἀγαθῶν κωλυθήση κακῶν ἔργων. 15. Οἱ Δράκοντος νόμοι πάντες κατελύθησαν πλὴν τῶν φονικῶν ^{1}).

B. 1. Kyros wurde in den Sitten der Perser erzogen. 2. Die Feinde werden durch die Tapserkeit der Bürger von?) der Stadt absgehalten werden. 3. Ohne Strasen dürsten die Kinder nicht gut erzogen werden. 4. Wir hörten, daß Alkibiades von Perikles unterrichtet?) worden sei. 5. Die Knaben sind von?) schlechter Gesellschaft sern (abzuhalten.). 6. Viele der jungen Römer wurden in Athen gebildet.). 7. Den Barbaren wurde, als sie bei den Thermopplen von Leonidas am?) Einmarsch nach Griechenland gehindert wurden, von Ephialtes der Weg durch das Gebirge gezeigt. 8. Die Verräter des Vaterlandes müssen verdannt werden.). 9. Von den Dreißig.) wurden viele der besten Athener verdannt oder?) getötet. 10. Unsere Söhne werden von euern Lehrern erzogen werden. 11. Wenn die Stadt gut verwaltet.) werden soll.), muß man.) die übelwollenden Bürger hindern, die wohlswollenden ehren.

Tempusbildung der Verba contracta. Gr. § 91 (79).

Mit Ausschluß von Prafens und Imperfett.

49. Berba auf -άω.

Α. 1. Δίκαια δράσον. 2. Απαντα τὰ τῶν Περσῶν ἱερὰ καὶ οἱ Μῆδοι τετιμήκασιν. 3. Ὀδυσσεὺς πολλὰ ἐμηχανήσατο πάση τῆ στρατιῷ ἀφελιμώτατα. 4. Ἐν Αθήναις οἱ ὑπὲρ τῆς πατρίδος τελευτήσαντες ταφῆ δημοσίᾳ ιο) ἐτιμήθησαν. 5. Ἰνδοὶ συγκατακάουσι ιι) τοῖς ἀνδράσιν, ὅταν τελευτήσωσι, τῶν γυναικῶν τὴν φιλτάτην. 6. Ἡρακλέα λέγουσιν ὑπὸ Διὸς γεννηθῆναι. 7. Πολλοὶ βουλαῖς, ἀλλ' οὐ τῆ τῶν πολεμίων ἀρετῆ νενίκηνται. 8. Κατὰ Πλάτωνα τοῖς τελευτήσασι καὶ μετὰ θάνατον αἴσθησίς ἐστιν. 9. Χρηστοὶ ἄρχοντες οὐκ ἐάσουσι τοὺς ἀρχομένους ἄδικα πάσχειν.

φονικός, 3. den Mord betreffend.
 Sen.
 σει παιδεύω.
 Snf., od. δτι mit Opt.
 Smper. Aor., od. Verbaladj.
 οί τριάκοντα, indeel.
 ή.
 πολιτεύω verwalte.
 μέλλω mit Snf. Fut.
 δημόσιος, 3. öffentlich, auf Staatskoften.
 συγ-κατα-κάω verbrenne zugleich mit.

- 10. Παρὰ τοῖς 'Αθηναίοις πρῶτον 'Ηρακλῆς ὡς θεὸς ἐτετίμητο.
  11. Πολλοὶ ἄλλους ἀπατήσοντες αὐτοὶ') ἢπάτηνται. 12. Πύρρος ἤλπιζεν, ὧσπερ 'Αλέξανδρος μεγάλην ἀρχὴν ἐν τῆ 'Ασία ἐκτήσατο, ἐν τῆ 'Ιταλία μεγάλην βασιλείαν κτήσεσθαι. 13. Θηρατέον τὰς ἡδονὰς τὰς μετὰ δόξης. 14. 'Επαμεινώνδας ἐν Αεύκτροις νενικηκὼς ὑπό τε τῶν Θηβαίων καὶ τῆς πάσης σχεδὸν') 'Ελλάδος μάλιστα ἐτιμήθη.
  15. Οὐδεὶς ἔπαινον ἡδοναῖς ἐκτήσατο.
- B. 1. Machaon beilte die Bunden des Philottetes. Sieger 3) in den Wettfampfen trugen Kranze auf dem haupte 1). 3. Die Stythen hatten bie Sitte, tapfern Mannern, wenn fie geftorben maren b), zu opfern. 4. Möge unfer Feldherr ben Kampf fofort magen und die Keinde schnell besiegen! 5. Nicht durch Bergnügen, sondern durch Tugenden werdet ihr euch Ruhm und gob erwerben. 6. Als die Spartaner ankamen b), maren die Perfer icon von den Athenern befiegt. 7. Leonibas und die dreihundert') Spartaner erwarben fich, indem fie bei ben Thermopplen ihr Leben beendigten 3), unfterblichen Ruhm. 8. Solon befahl, daß die Sohne der im Rriege Geftorbenen ") auf Staatstoften ") erzogen werden. 9. Es gab (mar) eine Beisfagung, daß Erechtheus Die Feinde besiegen werde, wenn) er die alteste seiner Tochter geopfert habe"). 10. Xerres betrachtete von der Rufte aus die Seeschlacht bei Salamis. 11. Bewundert nicht den Reichtum, ben oft auch ber Schlechtefte erwirbt10)! 12. Wer nicht 11) magt3), wird nicht fiegen.

50. Berba auf -έω.

Α. 1. Αριστείδης πλείστα άγαθά τὴν πόλιν πεποιηχώς 12) ἐν μεγίστη πενία ἐτελεύτησεν. 2. Αδραστος σὺν ἡγεμόσιν εξ13) ἐπολέμησε Θήβαις. 3. Τὰ ἄστρα οὐδείς πω14) τῶν ἀνθρώπων ἠρίθμητεν οὐδὲ ἀριθμήσει. 4. Οἱ Πέρσαι πρέσβεις εἰς Αθήνας καὶ Σπάρτην ἔπεμψαν ὕδωρ καὶ γῆν αἰτήσοντας. 5. Αλέξανδρος τὴν τῶν Θηβαίων πόλιν ἐκπολιορχήσας ἐποιήσατο δούλους τοὺς ἐλευθέρους πάντας πλὴν τῶν ἱερέων. 6. Φίλιππος τοὺς Θηβαίους μείζους ἢ προσῆκε πεποίηκεν. 7. Αδυνάτοις μὴ ἐπιχειρήσητε. 8. Οἱ βάρβαροι ἐν πολλαζς μάχαις νενικημένοι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων

ipsi. ²) beinahe, fast. ³) Part. Aor. ⁴) Plur. ⁵) mit elval. ⁶) ηκω.
 τριακόσιοι. ⁸) δημοσία. ⁹) ἐάν mit Konj. Aor.; vgl. Reg. 24, a.
 burch das Part. Aor. Pass. wiederzugeken. ¹¹) μή. ¹²) ποιέω τινὰ ἀγαθόν thue jemb. gutes. ¹³) sechs. ¹⁴) πω encl., noch.

κατεφρονήθησαν. 9. Μηδέποτε ἀνακεχωρηκέναι τῷ στρατιώτη μεγάλην φέρει δόξαν. 10. Σοφοῦ ἀνδρός ἐστι κρατήσαι τῆς ὀργῆς. 11. Ἡ τῶν Συρακοσίων πόλις λιμέσιν ἐκεκόσμητο μεγίστοις. 12. Οὐδέποτε ξένον ἀδικήσομεν, ἀλλὰ τιμήσομεν καὶ ἀφελήσομεν. 13. Ὁ ἐσθλὸς ἀνὴρ ὑπὸ πάντων πεφιλήσθω. 14. Οὐδεὶς οὕτε Ἑλλήνων οὕτε βαρβάρων ὑπὸ πλειόνων ἐπεφίλητο ῆ Κῦρος. 15. Ἰθώμη ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων πολλὰ ἔτη ἐπολιορκήθη. 16. Οἱ ᾿Λθηνατοί τοὺς ἐν πολέμω τελευτήσαντας ἔθαπτον ἐν τῷ Κεραμεικῷ¹)· τῶν δ' ἐν Μαραθῶνι τετελευτηκότων ὡς ἀνδρειοτάτων καὶ αὐτοῦ²) τὸν τάφον ἐποίησαν.

- 17. Φίλου τρόπους γίγνωσκε3), μισήσης δε μή.
- 18. Τέρας 1) έστίν, εί τις ηθτύχηπε διά βίου.

B. 1. Die Märkte der Griechen waren mit Tempeln und Altären und Beihgeschenken und Bildwerken aller Art') geschmückt. 2. Der edle Mann wird den edlen Mann nicht hassen. 3. Die Freiheit hatte die Griechen tapser gemacht. 4. Die Heiligtümer und Städte der Griechen waren von den Persern mit Feuer und Schwert') zerstört [worden]. 5. Die langen Mauern von der Stadt in den Piräus sind von Perikles erbaut. 6. Den Gestorbenen halsen die Schäte nichts. 7. Einen schlechten Mann mache dir nicht zum Freunde! 8. Alexander, in Tarsos heftig erkrankt'), wurde von Philipp dem Akarnanen durch einen Trunk') geheilt. 9. Der Tempel in Delphi war mit vielen (und) schönen Weihgeschenken geschmückt. 10. Es ist jedes Menschen [Pslicht], die Unglücklichen zu bemitleiden').

51. Berba auf -ow. — Regel 29.

Α. 1. 'Αλεξάνδρου τὸν τοῦ 'Αχιλλέως τάφον στεφανώσαντος Ήφαιστίων τὸν τοῦ Πατρόκλου ἐστεφάνωσεν. 2. Τεταπείνωται τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ ἡ τῶν 'Αθηναίων δόξα πρὸς πάντας ἀν θρώπους. 3. Κόνων τοὺς Ελληνας ἡλευθέρωσε καὶ τὰ τείχη τὰ τῆς πατρίδος 10) ἀνώρθωσεν. 4. Λεωνίδας καὶ οἱ Σπαρτιᾶται ἐν ταῖς Θερμοπύλαις λελουμένοι καὶ ἐστεφανωμένοι ἤρξαντο τῆς μάχης. 5. Ύπὸ Κροίσου μεμισθωμένοι ἦσαν Θρᾶκες πολλοί. 6. Οἱ Μασσα-

¹⁾ der Kerameilos (Copfermark) war die schönste Vorstadt von Athen.
2) an Ort und Stelle.
3) suche zu —.
4) το τέρας das Bunder.
5) mannigfaltig.
6) Gisen.
7) Part. Perf.
8) ein Heilmittel.
9) έλεέω.
10) Vaterstadt.

- γέται, Σχυθιχὸν ἔθνος, ἐδηλώσαντο τὴν ἀρετὴν ἐν τῷ πρὸς Κῦρον πολέμῳ. 7. Κῦρος ὁ παλαιός, τοὺς Πέρσας ἐλευθερώσας, καὶ τοὺς δεσπότας Μήδους ἐδουλώσατο καὶ τῆς ἄλλης ᾿Ασίας μέχρι τῆς Αἰγύπτου ἐκράτησεν. 8. Κῦρος ὁ νεώτερος στρατευσόμενος πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἐμισθώσατο Ἑλληνικοὺς ξένους. 9. Πλάτων πρὸς πατδα¹) ἀδικήσαντα ἔλεξεν ", Ἐμεμαστίγωσο ἄν²), εὶ μὴ ἀργιζόμην." 10. Οὐκ ἡκούσατε τοὺς ὑμετέρους φίλους ὡς εὐεργέτας τῆς πόλεως Ἦγνησιν³) ἐν τῷ θεάτρῳ ἐστεφανῶσθαι; 11. Λαρετος ἐξεστράτευσεν ὡς δουλωσόμενος τὴν Εὐρώπην. 12. Οἱ ᾿Αθηνατοι οὐ πρότερον ἐπαύσαντο ὀργιζόμενοι Περικλετ, πρὶν¹) ἐζημίωσαν χρήμασιν.
- B. 1. Gott bemütigt⁵) die Stolzen⁶). 2. Die Griechen würdigten den Herakles als (wie) Wohlthäter der Menschen großer Ehren.

  3. Viele der vom Großkönig geknechteten Städte wurden von Kimon befreit.

  4. Die Verräter werden nach dem Geset vom Feldherrn bestraft werden.

  5. Die Schwächern werden oft von den Stärkern geknechtet⁶).

  6. Es ist besser, mit wackern Sitten als mit goldenem Kranz gekränzt [worden] zu sein.

  7. Die gemieteten Soldaten kämpsen oft sehr tapfer.

  8. Wenn ihr Unrecht thut⁷), werdet ihr bestraft werden.

  9. Ganz Thessalien⁸) ist von hohen Vergen rings umkränzt⁹).

  10. Die Ermordung des Ihrlus wurde durch Kraniche¹⁰) ans Licht gebracht (angezeigt).

  11. Auch die geknechteten Thessalier⁸) wünschen befreit zu werden⁵).

  12. Strafet⁸) diesenigen nicht, die euern Freunden jest Unrecht gethan haben, denn sie werden von den Göttern gestraft werden.
  - 52. Bur Repetition. Deponentia passiva u. Medialpaffiva. Gr. § 77, 2. Anm. (71, 3. Anm.) u. 124, 1. 2 (94, 3).
- Α. 1. Μὴ πεφόβησθε. 2. Κύρου τελευτήσαντος βασιλεύς ἐπὶ τῆ νίκη μέγα φρονήσας τοὺς Ελληνας τὰ ὅπλα ἤτησεν. 3. Ἐπορεύθησαν οἱ Ελληνες τὸν ἥλιον ἐν δεξιῷ ἔχοντες. 4. Οἱ Σάμιοι
  τῆς πόλεως ἐλευθερωθείσης πολλοὺς τῶν Μεγαρέων πολίτας ἐποιήσαντο. 5. Ἐὰν μηδὲν δράσης ἄδικον, μηδὲν φοβηθῆς, ἐὰν δὲ κακὰ
  ποιήσης, τὸν δικαστὴν φοβήθητι. 6. Οἱ μετὰ Ξενοφῶντος στρα-

¹⁾ hier: Stlave. 2) du wärest g. w. 3) zu Athen. Gr. § 56 (51).
4) bevor, bis. 5) Aor. 6) ὑβρίζω. 7) Konj. Aor., Reg. 24, a. 8) ἡ Θεττα-λία, ὁ Θετταλός. 9) περι-στεφανόω. 10) ἡ γέρανος.

- τιώται έβουλεύσαντο, ποτέραν όδὸν πορευθείεν¹). 7. Φυγαδευθέντες έκ τοῦ ἄστεως οἱ προδόται ἐν ταῖς ὅλαις καὶ τοῖς ὅρεσιν ἐπλανήθησαν. 8. Χρησμός τις Φιλίππω συμβουλεῦσαι λέγεται , Αργυραῖς λόγχαις μάχεσθαι πειράθητι, καὶ πάντα κρατήσεις. 9. Ὁ ἡμέτερος στρατηγὸς τὰ τῆς στρατιᾶς άμαρτήματα μᾶλλον πεφόβηται ἢ τὰς τῶν ἐναντίων βουλάς. 10. Ἐπεὶ Μιλτιάδης, τοὺς πολεμίους νικήσας, στέφανον ἤτησε παρὰ τοῦ δήμου, τῶν Αθηναίων τις ἔλεξεν , Εὰν μόνος, ὡ Μιλτιάδη, νικήσης τοὺς βαρβάρους, τότε καὶ τιμηθῆναι μόνος ἀξίωσον."
- 11. Ξέρξης μεγάλη δυνάμει ἐκ Σάρδεων ὁρμηθεὶς δι' ᾿Ασίας καὶ Εὐρώπης ἐπορεύθη ὡς δουλωσόμενος τὴν Ἑλλάδα. Ἐπεὶ δἔ ἐγγὺς ἦν τῆς ἐν Θερμοπύλαις εἰσόδου, οἱ ἐκεῖ ελληνες φοβηθέντες ἐβουλεύοντο περὶ ἀπαλλαγῆς²). Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι Πελοποννήσιοι ἐβούλοντο, ἀναχωρήσαντες εἰς τὴν Πελοπόννησον, τὸν Ἰσθμὸν ἔχειν ἐν φυλακῆ, Λεωνίδας δέ, Φωκέων καὶ Λοκρῶν θυμωθέντων τῆ γνώμη, αὐτοῦδ) μένειν ἐβουλεύσατο, καὶ ἀνδρειότατα μαχόμενος οὐκ ἄν ἡττήθη,, εὶ μὴ ἐκυκλώθη. Ύστερον δὲ Ξέρξης, πειραθεὶς τοῦ ἐν Σαλαμῖνι ναυτικοῦ τῶν Ἑλλήνων, ἡττήθη, καὶ φοβηθεὶς ὡς τάχιστ' ἀνεχώρησεν εἰς τὰ Σοῦσα.
- B. 1. Nachdem die Herrschaft der Lyder gestürzt (beendigt) war, marschierte Kyros gegen die Babylonier. 2. Menschen, welche schnell reich geworden sind '), verachten ') oft die Armen. Wir haben und nicht Geld, sondern Freunde erworden. 4. Zugleich mit Tagesanbruch ') brachen die Feinde aus dem Lager aus. 5. Möget ihr niemals von der Wahrheit und Gerechtigkeit abirren! 6. Den Körper suchet (vers.) ') mit Reinheit ') zu schmücken '), die Seele mit Wissenschaften. 7. Als Philippus gestorben war, kam Demosthenes, obgleich ') kurz (wenig) vorher seine Tochter gestorben war, auf den Markt, geschmückt mit glänzendem Kleide, voll Freude') über den Tod des Philippus. 8. Die Lakedämonier und ihre Bundesgenossen sürnte von allen Hellenen dem Leonidas am meisten. 9. Xerres zürnte von allen Hellenen dem Leonidas am meisten. 10. Wenn jemand ') versuchen sollte, die Gesetze des Staates auszulösen, [so] ist er schonungslos '11) zu bestrasen.

¹⁾ welchen W.... follten. 2) ή ἀπαλλαγή der Abzug. 3) an Ort und Stelle. 4) wäre nicht u. 5) Aor. 6) mit dem Tage. 7) ή καθαριότης, ητος. 8) καίπερ mit Part., Gen. absol. 9) περιχαρής τινι. 10) δς ἄν mit Konj. Aor., Reg. 24, b. 11) ἀφειδής, 2.

53. Arion.

Verne Gr. § 66, 4 = 61, 2 ($\alpha \vec{v} \tau o \vec{v}$, $\alpha \vec{v} \tau \vec{\eta} \varsigma$ u.f.f.); § 72, 1 = 66, 1 ($\ddot{o} \varsigma$, $\ddot{\eta}$, $\ddot{o}$), und merke $\tau o \tilde{v} \tau o$ hoc, $\tau \alpha \tilde{v} \tau \alpha$ have (§ 71, 3 = 65, 2).

Αρίων ὁ Μηθυμναΐος κιθαρφόὸς ^{1}) πολύν χρόνον διατρίψας παρὰ Περιάνδρω, τῷ Κορίνθου τυράννω ^{2}), ἀπεδήμησεν εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Σικελίαν. Κτησάμενος δ' ἐκεῖ πολλὰ χρήματα ἐπεθύμησεν εἰς Κόρινθον ἀναχωρῆσαι, ἄλλως τε καὶ ^{3}) Περιάνδρου δι' ἐπιστολῆς αὐτὸν πείσαντος πάλιν διατρίβειν παρ' αὐτῷ. Σπεύδων οὖν οἴ- ^{5} καδε ἐν Τάραντι ^{4}) τῆς Ἰταλίας ἐμισθώσατο πλοίον Κορινθίων ναυτῶν, οἰς μᾶλλον ἢ ἄλλοις ἐπίστευεν. Ἦδη δ' ἐν μέση θαλάττη ^{5}) οὔσης τῆς νεώς οἱ ναῦται, ἐπιθυμήσαντες τῶν τοῦ ἀνδρὸς χρημάτων, ἐβουλεύσαντο φονεῦσαι αὐτόν. Ό δὲ τοῦτο μηχανησαμένους αὐτοὺς θεασάμενος ἐλιπάρησε ^{6}), τὰ μὲν χρήματα πάντα ^{1} 0 δέξασθαι, τοῦ δὲ βίου φείσασθαι. Οἱ δὲ οὖτε θεοὺς οὖτ' ἀνθρώπους σεβόμενοι οὖκ ἐπείθοντο, ἀλλ' ἢ ^{7}) ἐπὶ τῆς νεώς αὐτὸν ἑαυτον ^{8} 0 ἀποκτείνειν ἢξίωσαν, ^{8} 1 ναφὴν αὐτῷ ὕστερον ἐπὶ τῆς ἢπείρου ποιήσειαν, ἢ ἐκπηδῆσαι εἰς τὴν θάλατταν.

Ενταῦθα Αρίων ἢτήσατο τοὺς ναύτας ἐπιτρέψαι αὐτῷ τὸ 15 ὕστατον 10) ἄσαι, ἄσας δὲ ἐκπηδήσεσθαι 11) ἔλεξεν. Τοῦτο δ' αὐτῷ ἐπέτες ψαν οἱ ναῦται, ὀρεγόμενοι καὶ αὐτοὶ 12) ἀκοῦσαι τοῦ ἀρίστου ἀνθρώπων ἀοιδοῦ. Καὶ κοσμησάμενος καλοῖς ἱματίοις Αρίων ἦσε καλλίστην ῷδήν ἄσας δὲ καὶ εὐξάμενος τοῖς θεοῖς σὺν τῆ σκευῆ πάση κατεπήδησεν εἰς τὴν θάλατταν. Οἱ δὲ ναῦται ἔσπευσαν ἦκειν 20 εἰς Κόρινθον, τὸ ἔργον μὴ δηλωθήσεσθαι ἐλπίζοντες, ἀλλ' ἤπάτηντο.

Αρίονα γάρ, ως λέγουσι, δελφίς επὶ τὸ νῶτον εδέξατο, καὶ ἀσφαλῶς μετ' αὐτοῦ τὴν θάλατταν ἐπέρασε μέχρι Ταινάρου τῆς Αακωνικῆς. Ἐντεῦθεν εἰς Κόρινθον πορευθεὶς ὁ Αρίων Περι-άνδρω διηγήσατο 18) πάντα. Ὁ δὲ ἀπιστήσας τῷ λόγω τοὺς ναύτας 25 ἐπεὶ ἦκον εἰς τὸν λιμένα, μετεπέμψατο καὶ ἦρωτησεν, εἴ τι περὶ Αρίονος ἔχοιεν λέγειν. Καὶ πρῶτον μὲν ἐψεύσαντο, λέγοντες ώς σῶς 14)

¹⁾ Arion, berühmter lyrischer Dichter und Sänger (ἡ κιθάρα, die Zither, und ἀοιδός) aus Methymna (Μήθυμνα) auf Leebes, lebte um 600 v. Chr.

2) Periander regierte von 625—585 v. Chr.

3) (sowohl sonst als da), bessonbers da.

4) Τάρας, αντος Tarentum.

5) mitten auf dem Meere. Gr. § 141, 2 (120, 2).

6) λιπαρέω stehe.

7) η — η entweder — oder.

8) stoselbst.

9) damit.

10) zum letten Male.

11) med. Fut. mit aktiver Beseinander, erzähle.

14) σῶς wohlbehalten. Gr. § 41, 3. Anm. (60).

εἴη εν τῆ Ἰταλία. Εἶτα δε θεασάμενοι Ἰρίονα κεκοσμημένον, ὅσπερ ἔχων ἐκ τῆς νεως ἐξεπήδησεν, ἀρνηθῆναι Ἰ) τὸ ἔργον ἦδυνάτη-30 σαν ³) καὶ ὑπὸ Περιάνδρου θανάτω ἐζημιώθησαν. Ἰρίονος δε ἦν ἀνάθημα χαλκοῦν οὐ μέγα ἐπὶ Ταινάρω, ἐπὶ δελφῖνος ἐπων ³) ἄνθρωπος.

Das Zahlwort. Gr. § 76 (70).

54.

- Α. 1. Έξ οὐδενὸς γίγνεται οὐδέν. 2. Έξ Αβύδου εὶς Σηστὸν έπτα η δατώ στάδιοι είσιν. 3. Σεμίραμις ετελεύτησε βασιλεύσασα έτη δύο καὶ τετταράκοντα. 4. Δι' Ελένην χίλιαι νήες επληρώθησαν έξ απάσης της Ελλάδος. 5. Οι Αθηναίοι πέντε και τετταράποντα έτη ηρξαν των Ελλήνων. 6. Κατά Ερατοσθένη της γης ό ηλιος απέχει σταδίων δατώ και έβδομήκοντα μυριάδας. 7. Όρφευς ην υίος Καλλιόπης, μιας των εννέα Μουσων. 8. Αμφοίν ακούσατε. ω δικασταί, πρίν) αν δικάζητε. 9. Ο Αρμενίας σατράπης τώ βασιλεί κατ' έτος δισμυρίους πώλους έπεμψε δασμόν. 10. Ελέγετο ή σύν Δαρείω στρατιά είς έξήκοντα μυριάδας είναι. 11. Τὸ έτος δώδεκα μηνών η τριακοσίων έξήκοντα πέντε ήμερών έστιν. 12. Αμφικτύονες εμίσθωσαν τὸ εν Δελφοίς ίερον, τὸ νῦν ον, τριακοσίων ταλάντων) ολκοδομήσαι. 13. Αυσιμάχω ήν έκαιον πλέθοα γης πεφυτευμένης εν Ευβοία και δένδοα πεφυτευμένα πολλά. 14. Οἱ Περσών παϊδες ἀπὸ πέντε ἐτών μέχρι τεττάρων καὶ εἴκοσι τρία μόνα επαιδεύοντο, τοξεύειν και ακοντίζειν και αληθεύειν. 15. Τρείς ημέρας πορευθέντες ηκον οι Ελληνες επι το Μηδίας λεγόμενον τεῖχος ^{6}) $^{\circ}$ $^{\circ}$ μέν είκοσι ποδών, ύψος 8) δε έκατον, μπκος 8) δ' ελέγετο είναι είκοσι παρασαγγών.
  - 16. Καππάδοκες, Κᾶρες, Κίλικες, τρία κάππα κάκιστα.
- B. 1. Das Plethron ift 100 Fuß lang), das Stadion aber 500 Fuß oder 5 Plethra, die Parasange 30 Stadien, der Tagemarsch 5 oder 6 oder 7 Parasangen. 2. Der Tod des Leonidas und der 300 Spartaner war sehr ruhmvoll. 3. Pyrrhus verbrachte zwei Jahre und vier Monate in Italien. 4. In dem Heere waren elftausend

¹⁾ ἀρνέομαι, dep. pass., leugne. 2) ἀδυνατέω bin nicht imstande, kann nicht. 3) b. i. ἐπ-ών. 4) bevor. 5) ber Wert des Calentes beträgt ungefähr 4800 M. od. 6000 Frk. (vgl. Gramm. S. 261 = 158). 6) die sogenannte medische Mauer. 7) πλίνθος ὀπτή gebrannter Ziegelstein, Backstein. 8) an Breite, an Söhe, an Länge: Acc. der Beziehung. Gr. § 151 (136).

Schwerbewaffnete und zweitausend Leichtbewaffnete. 5. In den drei Häsen Athens waren immer viele Schiffe. 6. Hieron war 45 Jahre [lang] König über die Sprakufier.). 7. Platää.) ist von Theben siebenzig Stadien entfernt. 8. Über die Perser herrschten dreizehn Könige, über die Römer aber sieben. 9. Du wirst von niemandem gehindert werden, die Wahrheit zu sagen. 10. Wir haben zwei Ohren, aber einen Mund, damit.) wir mehr hören, aber weniger sagen. 11. Vier Augen erkennen mehr als zwei. 12. In der Seeschlacht bei Salamis hatten.) die Griechen 378 Schiffe. 13. Alle Perser waren Sklaven außer Einem, dem König. 14. Die angesehensten. Behörden. ober Athener waren die 9 Archonten und die 10 Keldherrn. 15. Leichter ernährt ein Bater zehn Kinder, als zehn Kinder einen Bater.

55.

- Α. 1. Μάριος πρώτος τών 'Ρωμαίων έπτάκις ην ὕπατος').

  2. Τὸ στράτευμα, ἀναπεπαυμένον ἐκ μακρᾶς ὁδοῦ, ἡμέρα πέμπτη ώρμήθη.

  3. Σωκράτης ἐτελεύτησε δευτέρω ἔτει τῆς ἐνενηκοστῆς πέμπτης ὀλυμπιάδος.

  4. Τὰ ἑξάκις εξ ἐστὶν εξ καὶ τριάκοντα.

  5. 'Ο μὴν ὁωδέκατον μέρος ἔτους ἐστίν.

  6. Οἱ Ελληνες δὶς μιῷ ἡμέρα ἐνίκησαν, κατὰ γῆν μὲν ἐν Πλαταιαῖς, κατὰ θάλατταν δὲ ἐν Μυκάλη.

  7. Τρεῖς τρὶς πόσοι ε) εἰοὶ πόδες; ε. Τῷ ἀδελφῷ συγγίγνωσκε) οὐχ ἑπτάκις, ὤ υἱέ, ἀλλὰ ἐβδομηκοντάκις ἑπτάκις.

  9. Δεκάτω ἔτει πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι μάχης ἡν ὁ ἐν Μαραθωνι ἀγών ἤν δὲ τρίτω ἔτει τῆς ἑβδομηκοστῆς δευτέρας ὀλυμπιάδος.

  10. Ξέρξης πρώτω τῆς πέμπτης καὶ ἑβδομηκοστῆς ὀλυμπιάδος ἔτει πολλῷ στρατεύματι ἐπὶ τὴν 'Ελλάδα ἐστράτευσεν' τοῦ μὲν γὰρ πεζοῦ πλῆθος ἡν ἑβδομήκοντα καὶ ἐκατὸν μυριάδες, τῶν δὲ ἰππέων ὀκτώ μυριάδες, τῶν δὲ τριήρων ἀριθμὸς ἑπτὰ καὶ διακόσιαι καὶ χίλιαι.

  11. ,, Δὶς παῖδες οἱ γέροντες", ἡ παροιμία 10).
- B. 1. Ein Jahr ist der vierte Teil einer Olympiade. 2. Einige nannten die Sappho die zehnte Muse. 3. Die Mine¹¹) ist der sechzigste Teil des Talentes, die Drachme¹¹) der hundertste der Mine, der Obolus¹¹) der sechste der Drachme. 4. Kritias war der gewaltthätigste der Dreisig. 5. Nicht einmal, sondern oft din ich euern Söhnen begegnet. 6. Siebenmal neunundvierzig sind dreihundert und dreiundvierzig.

δ Συρακόσιος.
 αἱ Πλαταιαί, ῶν.
 ινα m. Ronj.
 burch eἶναι zu geben.
 ἐντιμος, 2.
 ἡ ἀρχή.
 Ronful.
 quot?
 berzeihe.
 h δραχμή, ὁ ὀβολός, j. Gramm.
 261, 3 (158, 3).

7. Odysseus und Diomedes toteten in einer Nacht dreizehn Thraker. 8. Auf vier Inseln Griechenlands waren heiligtumer des Theseus, auf Skyros, Delos, Naros [und] Kreta. 9. Die Alten brachten den Toten am 1) dritten, neunten [und] dreißigsten Tage nach dem Tode Trauersspenden 2). 10. Alexander der Makedonier starb im ersten Jahre der 114. Olympiade, nachdem er zwölf Jahre regiert hatte.

NB. hier tann Nr. 86 gelefen werben.

Tempusbildung der Verba muta.

Gr. § 92. — § 93 u. 94 (§ 75. — § 81 u. 82).

56. Dentalftamme. Bgl. Gr. § 104, 6-12 (96, 6-12).

Α. 1. Θεμιστοκλέους πείσαντος οι Αθηναΐοι την πόλιν έτείγισαν εν ολίγω χρόνω. 2. Μή πιστεύσητε τοις έψευσμένοις. 3. Ζεύς δεινότατα εχόλασε Προμηθέα διὰ τὸ άρπάσαι τὸ πύρ καὶ κομίσαι 8) ελς τούς ανθρώπους. 4. Οι των θεων μή πεφροντικότες ατυχήσουσιν. 5. Πείσας 1) λάμβανε, μη βιασάμενος. 6. Σπείσαντες οί στρατηγοί τούς στρατιώτας εκέλευσαν συσκευάσασθαι. αι ύπο Κάδμου επισμέναι ύπ' Αλεξάνδρου πεπόρθηνται. 8. Ού χαλεπόν έστι γιγνώσκειν λογισαμένω, ώς έπιμελως ό θεός πάντα έν τῷ κόσμω κατεσκεύακεν. 9. Ο φρόνιμος τοῖς μέν ἀγαθοῖς ήδέως πείσεται, ύπὸ δὲ τῶν πονηρῶν οὐδέποτε πεισθήσεται. 10. Αμφίπολις ή επί Στουμόνι ύπο των Αθηναίων έκτιστο και φκιστο. 11. Οι Ελληνες εν Σαλαμινι υπό Θεμιστοκλέους ήναγκάσθησαν νικήσαι. 12. Νόμοις πειστέον. 13. Πέπεισο μηδέν αἴσχιον εἶναι της αδικίας. 14. Αυκούργος την Σπάρτην μη τείχεσιν, αλλα τη των πολιτων ανδρεία τετειχίσθαι έβούλετο. 15. Μηδενί συμφοράν ονειδίσης : χοινή γαρ ή τύχη. 16. Οι Σπαρτιάται έν τοτς οπλοις εξ γεγυμνασμένοι ήσαν. 17. Ελεγόν τινες, ώς Ξενοφων βούλοιτο, πεπειχώς τούς άλλους στρατηγούς, άγειν τούς στρατιώτας πάλιν είς Φᾶσιν. 18. Τὰς τῶν θεῶν βουλὰς οὐδεὶς ἂν φράσειεν. 19. Εἴθε τῶν πραγμάτων ἄμεινον πεφροντίχοιτε. 20. Γανυμήδης ὑπὸ Διὸς άρπασθήναι λέγεται. 21. Οὐκ ἐψηφίσασθε τάς τε ναῦς παρασκευάσασθαι τήν τε στρατιάν ὁπλίσασθαι; 22. Έν τοτς Δράκοντος νόμοις μία άπασι τοτς άμαρτάνουσιν 5) ώριστο ζημία, θάνατος. 23. Φίλιππος ὁ Μαχεδών τῶν πολεμίων τοὺς μέν ἐνίχησε βιασά-

bloger Dat.
 ai χοαί.
 Reg. 28.
 b. h. auf gütlichem Wege.
 άμαρτάνω fehle.

μενος, τοὺς δὲ ψευσάμενος, τοὺς δὲ πείσας¹). 24. Νίκησον δογὴν τῷ λογίζεσθαι²) καλῶς. 25. Οὐκ ἐάν τις πολλὰ λέγη, θαυμασθήσεται, ἀλλ' ἐὰν χρήσιμα. 26. Ἡ αὐτὸς καλῶς συμβούλευσαι, ἢ πείσθητι τῷ καλῶς συμβουλεύσαντι. 27. Ἐπύαξα ἡ Κίλισσα³) βλέψασα τὴν λαμπρότητα⁴) καὶ τὴν τάξιν τοῦ τῶν Ἑλλήνων στρατεύματος ἐθαύμασεν. Κῦρος δὲ ἦσθη τὸν τῶν βαρβάρων φόβον βλέψας. 28. Γύμναζε πατδας, ἄνδρας οὐ γὰρ γυμνάσεις.

- B. 1. Überlege vor der That! 2. Strafe niemals im Zorn !! 3. Du haft uns 6) nicht überzeugt; aber wir werden beinem Rate gehorchen. 4. Die Lakedamonier übten ihre Sohne beffer als bie andern Griechen in den Baffen. 5. Der Tartarus war mit ehernen Mauern befeftigt. 6. Semiramis grundete Babylon und viele andere Stadte. 7. Datis, ber Feldherr des Darius, schonte die Insel Delos. 8. Von keinem Bolke wurden mehr Kolonien gegründet als von den Griechen. 9. Mache bir keinen [zum] Freund, bevor') du ihn geprüft haft. 10. Bon ben Perfern murde das Feuer [fur einen] Gott gehalten. 11. Die Am= phittyonen vernichteten die Rrifaer8), indem fie fagten, daß) fie gegen ben belphischen Gott gefrevelt hatten. 12. Fur Ryros ben Jungern mar pon Rlegrchos ein großes heer gesammelt [worden]. 13. Apollo und Poseidon sollen Troja befestigt haben. 14. Schmeichler 10) werden ben Unverftandigen zwar überreben, ben Berftandigen aber nicht taufchen. 15. Die Götter haben alles bem Menschen Notwendige aufs befte 16. homer ift ftets bewundert worden und wird immer aubereitet. bewundert werden. 17. Agamemnon wurde von den andern Königen gezwungen, seine Tochter zu opfern.
  - 57. Gutturalftamme. Bgl. Gr. § 104, 13-16 (96, 13-16).
- Α. 1. Λόγισαι πρὸ τοῦ ἔργου, τοῦ δ' ἔργου ἄρξαι ἀπὸ τοῦ θεοῦ. 2. Ἐπιτάξαι ἱἄόν ἐστι τοῦ πρᾶξαι. 3. Οἱ ᾿Αθηναῖοι ἐνόμιζον ἄπαντα ὑπὸ ᾿Αλχιβιάδου ἐπὶ ١١) τυραννίδι πεπρᾶχθαι. 4. Ἐὰν πλοῦτον χτήσησθε, οὖπω πάντων τῶν χακῶν ἀπήλλαχθε. 5. Ἡ φύσις τοῖς ἀνθρώποις μέτρον ἔταξεν. 6. Πολλάχις τὸ χτήσασθαι ἡἄόν ἐστι τοῦ φυλάξαι. 7. Ὑπὸ χρηστοῦ παιδὸς ἀεὶ τὰληθῆ λεχθήσεται. 8. Τοῖς τῆς πατρίδος πολεμίοις πάντες ἀνδρείως

¹⁾ f. S. 47, 4. 2) Reg. 28. 8) bie Kilikerin, Königin von Kiliken.
4) ή λαμπρότης, ητος der Glanz, die Pracht. 5) Part. Perf. (ADr.). 6) ήμας.
7) πριν αν mit Konj. Nor. 8) οί Κρισαῖοι. 9) δτι mit Opt. Nor.
10) ὁ κόλαξ, κος. 11) für, zum Zwecke einer G.

ἀντιταξόμεθα. 9. Μὴ ἐπιτάξης μηδενὶ) μηδὲνὶ κακόν. 10. Ὀρέστης τὴν μητέρα φονεύσας ὑπὸ τῶν Ἐρινύων ἐδιώχθη. 11. Οἱ Ἑλληνες οἱ ὑπὸ Κύρου εἰς τὴν ᾿Ασίαν ἀναχθέντες ὑπὸ Ξενοφῶντος ἐπὶ τὴν θάλατταν κατήχθησαν. 12. Πεφύλαξο πρᾶξαι τὰ ἀποκεπηρυγμένα. 13. Ἦνευ ὁμονοίας καὶ σωφροσύνης οὐδὲν ᾶν καλὸν καὶ ἀγαθὸν πραχθείη οὕτ' ἐν τοῖς οἴκοις οὕτ' ἐν ταῖς πόλεσιν. 14. Ποιητέα ἐστίν, ἃ αν ἐπιτάξωσιν οἱ ἄρχοντες κατὰ τοὺς νόμους. 15. Ἐπέταξε Ζεὺς Αἰνεία, ἐν τῆ Ἰταλία νέαν ἀρχὴν κτίσαι. 16. Ἰφικράτης τὸ στράτευμα οὕτως ἔλεγε δεῖν²) συντετάχθαι, ὡς ἕν σῶμα, θωρακα μὲν ἔχον τὴν φάλαγγα, χεῖρας δὲ τοὺς γυμνῆτας, πόδας δὲ τοὺς ἱππέας, κεφαὶὴν δὲ τὸν στρατηγόν. 17. Πύρρος νικήσας ἐν Ἡρακλεία τοὺς Ῥωμαίους ἔτοιμος ἦν σπείσασθαι αὐτοῖς οἱ δὲ ἔλεξαν, ὅτι σπείσοιντο μέν, εἰ ἀποχωρήσειε τῆς Ἰταλίας, εἰ δὲ μή²), πολεμήσοιεν.

18. Πολλούς κακώς πράξαντας ώρθωσεν τύχη.

B. 1. Alles ift gethan, mas bu zu thun befahleft. 2. Möchten bie Thore ber Stadt gut bewacht fein! 3. Alle Menschen munichen, daß') es ihnen wohl gehe'). 4. Die Athener ftellten fich bei Marathon allein den Barbaren entgegen. 5. Die Geftorbenen find befreit von Rrantheit und Trauer und ben andern übeln des Lebens. 6. Gegenüber ben Athenern waren bie Phoniker aufgestellt, gegenüber ben Lakedamoniern aber die Joner. 7. Xerres hutete fich nicht vor b) der Lift des The= 8. Wegen unserer Bogenschützen gerieten die feindlichen mistofles. Reiter in Bermirrung. 9. Bon beinem Bater überredet, thaten wir bas, mas [uns] von ihm aufgetragen worden mar. 10. Wenn 6) bu bas Aufgetragene ') nicht thuft'), wirft bu von allen Guten verachtet werden 8). 11. Das von dem Gesetgeber Angeordnete wird burch ben Unverstand der Burger verwirrt werden. 12. Cave canem! 13. Riemand foll fich ju fehr verwirren laffen burch Ungludefalle. 14. Beginne fein Wert, bevor ") bu überlegt haft, wie 10) bas Ende fein wird 11); nachdem du aber angefangen haft, höre nicht auf, bevor 9) bu es durchgeführt haft. 15. Was vielen aufgetragen ift, führt oft feiner aus.

¹⁾ irgend einem etwas . . . 2) Inf. zu δεῖ. 3) andernfalls, sonst. Gr. § 207, 3. b. (185, 2. b.). 4) Inf. Fut. 5) Acc. 6) ἐάν mit Konj. Aor.; R. 24, a. 7) Plur. 8) Bgl. Gr. § 185 (163, 1). 9) πρὶν ἄν mit Konj. Aor.; R. 23. 24, a. 10) wie beschaffen, ὁποῖος, 3. 11) ἔσται.

Raegi, Griech. übungsbuch. I. 3. Aufl.

58. Labialftämme. Bgl. Gr. § 104 (96), 17—25.

- 1. Υπὸ Διὸς Ερμής πρὸς Καλυψώ ἐπέμφθη κελεύσων αποπέμψαι 'Οδυσσέα είς την πατρίδα. 2. Φαρνάβαζος ύπο Τισσαφέρνους μάλιστα βεβλάφθαι ενόμισεν. 3. Πάντα τὰ κεκρυμμένα έππαλυφθήσεται. 4. Έν Μαραθώνι οι Αθηναίοι υπό πάντων πλην Πλαταιέων καταλελειμμένοι ήσαν. 5. Αντιγόνη τον του αδελφού νεχρον έθαψεν, καίπερ1) Κρέοντος αποκηρύξαντος μη 2) θάψαι. 6. Οι τοῦ Δράκοντος νόμοι αξματι γεγράφθαι ελέγοντο. 7. Κύρος ύπὸ τοῦ πατρὸς σατράπης Αυδίας τε καὶ Φρυγίας καὶ Καππαδοκίας κατεπέμφθη. 8. Αντίγονος τὸ Εὐμένους σώμα τοῖς συγγενέσιν ἐπέτρεψε θάψαι. 9. Θεραπεύετε τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς θρέψαντας γονέας. 10. Κροΐσος, καταστρεψάμενος τούς εν τη λοία Ελληνας, εβούλετο ναυς ποιησάμενος επιχειρήσαι τοις νησιώταις. 11. Σικελίας τὸ πρὸς Λιβύην τετραμμένον μέρος κατέχουσι Σελινούντιοι. 12. Πολλοί των Αθηναίων στρατηγοί φυγαδευθέντες έπλ ξένης 3) τεθαμμένοι είσίν. 13. Πλείστον χρόνον εν ελευθερία δ των Αθηναίων δημος τέθραπται. 14. Οιδίποδος λύσαντος τὸ αἴνιγμα) ή Σφίγξ έρρίψατο από της απροπόλεως. Οιδίπους δε ήρξε τών Θηβαίων. 15. Ερρίφθω ο πύβος.
- B. 1. Weber durch die Zeit, noch durch das Glück wird eine schändliche That verhüllt werden. 2. Die griechischen Frauen trugen das Haupt dem Hinaufmarsch und auf dem Hinaufmarsch gethan wurde, ist von Xenophon aufgeschrieben.

  4. Die Zeit wird alles Verborgene enthüllen. 5. In der Schlacht soll der Schild enthüllt sein. 6. Die Zukunst ist von Gott weislich verborgen worden. 7. Wohl gepslegte des sind ungeschiekt, den Acker zu bestellen d. 8. Nach der Schlacht begruben die Soldaten die Gestorbenen die mit großen Ehren. 9. Gottes Gebote (Gesehe) sollen in die Herzen der Menschen eingegraben 1) sein. 10. Die meisten trauen dem Geschriebenen der Menschen dem Gesprochenen d. 11. Oft werden die Gesinnungen der Menschen durch den Zorn enthüllt 2. 12. Der Dichter Euripides liegt (ist) in Makedonien begraben. 13. Die Perser waren in einsachern Sitten erzogen sollen als die Meder.

 ¹⁾ καίπερ mit Part: obgleich.
 2) Gr. § 223 (202), 4. A. 2.
 3) sc. γῆς.
 4) das Rätfel.
 5) Plur.
 6) Part. Perf.
 7) τρέφω.
 8) κακός.
 9) beftelle
 d. γεωργέω, Aor.
 10) ἡ διάνοια.
 11) έγ-γράφω.
 12) Snb. Aor.

59. Der Ring des Polyfrates.

١

Merte: eqn, inquit, fagte er, und Regel 26.

Πολυκράτης ὁ Αλάκους τὸ μέν πρώτον μετά Πανταγνώτου καλ Συλοσώντος τών άδελφών της Σάμου ήρχεν, υστερον δε τον μεν πρεσβύτερον φονεύσας, τὸν δὲ νεώτερον φυγαδεύσας, πάσης τῆς νήσου εκράτησεν έχων δ' αὐτην προς Αμασιν τον Αλγύπτου βασιs λέα ξενίαν εποιήσατο. Εν χρόνω δε δλίγω τα του Πολυκράτους πράγματα ηθξάνετο, καὶ ήκεν ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ εἰς τήν τε Ἰωνίαν καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα· ὅτε γὰρ στρατεύσαιτο¹), πάντα αὐτῷ απέβαινεν³) εὐτυχῶς. Ἐκέκτητο δὲ πεντηκοντόρους⁸) τε έκατὸν καὶ χιλίους τοξότας, καὶ πολλών μέν νήσων εκράτησε, πολλών δὲ καὶ 10 της ηπείρου αστεων. Μεγάλως δε ευτυχήσας Αμασιν ουκ ελάνθανεν 1), δς γράψας επιστολήν είς Σάμον έπεμψε τάδε 1) λέγουσαν Αμασις Πολυχράτει ώδε λέγει 'Ηδύ μεν απούσαι, ανδρα φίλον παί ξένον εὖ πράττειν εμοί ε) δε αι σαι μεγάλαι εὐτυχίαι οὐκ άρέσχουσι λογισαμένω, ώς οί θεοί είσι φθονεροί. Οὐ γάρ έστιν, ώς 15 ἀχούω χαὶ βλέπω, οὐδεὶς) ἀνθρώπων, ος εὐτυχήσας τὰ πάντα ^{8}) οὐ κακῶς ἐτελεύτησεν. Πείσθητι οὖν ἐμοὶ καὶ ποίησον τάδε): φρόντισον, ο σοι?) των ατημάτων πλείστου άξιόν έστι, ααὶ οὖ στερηθείς μάλισι' αν λυπηθείης. Τουτο, μή φθονήσωσι μηδέ δογισθώσι σοι οι θεοί, απόροιψον μηκέτι είς ανθοώπους ήκέτω. Ενθυμηθείς ταθτα ο Πολυχράτης ενόμισε τιμιώτατον είναι χτημα σφραγτδα¹⁰), ην έφερε, χρυσόδετον¹¹), σμαράγδου <math>λίθον¹²) ούσαν. Καὶ πεντηκόντορον πληρώσας ανδρών ανήχθη 18) είς την θάλατταν. 'Ως δὲ μακράν 14) ἀπὸ τῆς νήσου ἀπεχώρησε, πάντων βλεπόντων την σφραγίδα απορρίψας είς το βάθος οίκαδε έπαν-25 έρχεται ¹⁵).

Μετὰ δὲ ταῦτα πέμπτη ἢ ἔπτη ἡμέρα ἦπεν ἀνὴρ άλιεὺς 16) εἰς τὰ βασίλεια, ἰχθὺν μέγαν τε καὶ καλὸν βουλόμενος δωρήσασθαι τῷ βασιλεῖ. Εἰσαχθεὶς οὖν πρὸς αὐτόν: ,, Ω βασιλεῦ, " ἔφη, ,,μέγιστον

¹⁾ ὅτε mit Opt.: so oft ale. 2) ἀπο-βαίνω verlaufe, gehe aus 3) ἡ πεντηχόντορος (sc. ναῦς) ber Fünfzigruderer. 4) λανθάνω m. Acc. bleibe jembm. verborgen. 5) haec. 6) mihi. 7) οὐ . . . οὐδείς feiner. Gr. § 223 (202), 5. 8) in allem. Gr. § 153 (138). 9) σοί (encl.) tibi. 10) ἡ σφραγίς, ῖδος bas Siegel, ber Siegelring. 11) in Gold gefaßt. 12) von Smaragbstein. Gr. § 161 (146). 18) ἀνάγομαι, M. P., fahre hinaus. 14) weit. 15) kehrt zurūd. 16) ὁ άλιενς ber Fischer.

λχθύν σαγηνεύσας 1) οθα ήξιωσα φέρειν ελς την άγοράν, καίπερ τὸν βίον ἀπὸ τῶν χειρῶν ποριζόμενος, ἀλλ' ἐνόμισα σοῦ ^{2}) τε so μόνου άξιον είναι και της σης άρχης σοι οὖν αὐτὸν φέρω." Ὁ δὲ ήσθεὶς τοτς λόγοις: "Εὖ ἐποίησας," ἔφη, "καὶ χάριν διπλῆν ἔχοις αν των τε λόγων και του δώρου. Και ό μεν άλιευς μετά του βασιλέως επί δετπνον ελσήχθη, τον δε λχθύν τέμνοντες εύρίσκουσιν οί θεράποντες εν τη γαστρί αὐτοῦ την Πολυκράτους σφραγίδα. 35 Καὶ θαυμάσαντες αὐτίκα εκόμισαν τῷ βασιλεῖ, ὁ δὲ θεῖον είναι νομίσας τὸ πράγμα πάντα τῷ 'Αμάσιδι ἔγραψεν. 'Ο δὲ 'Αμασις, δεξάμενος την επιστολήν, επέπειστο, ότι αδύνατον είη ανθρώπω άνθρωπον έχχομίσαι έχ της μελλούσης συμφοράς, χαὶ ότι οὐχ εὖ τελευτήσειν μέλλοι Πολυχράτης εὐτυχῶν τὰ πάντα, ος καὶ ἃ 40 απορρίψειεν εύρίσκοι. Πέμψας δ' αὐτῷ κήρυκα είς Σάμον διαλύσασθαι έλεξε την ξενίαν, ΐνα μή, δάν ποτε δεινή και μεγάλη συμφορά Πολυπράτης περιπίπτη ^{8}), αὐτὸς την ψυχην ^{4}) λυπηθείη ώς περί ξένου ανδρός.

Οὐ πολλοῖς δ' ἔτεσιν ὕστερον αἱ μεγάλαι Πολυκράτους εὖτυ- 45 χίαι ἐτελεύτησαν, ὅπη ^{5}) "Αμασις ἐμαντεύσατο.

Präsens und Impersett der Verba contracta. Gr. § 89 u. 90 (80).

60. Berba auf -άω.

- Α. 1. Αἱ τῶν Σπαφτιατῶν μητέφες ἐκέλευον τοὺς υἱοὺς τοὺς εἰς πόλεμον ποφευσομένους ἢ νικὰν ἐν ταῖς μάχαις ἢ τελευτᾶν. 2. Ὁ θάνατος μόνος δώφων οὐκ ἐρᾳ. 3. Οἱ Αθηναῖοι μάλιστα ἐτίμων Αθηνᾶν καὶ Ποσειδῶνα. 4. Μὴ γέλα ἐπὶ τοῖς δυστυχέσιν. 5. Τὸ ἀγαθὸν ἀεὶ νικώη. 6. Σίγα, ἢ κρείττονα σιγῆς λέγε. 7. Ἡδύ γεδ δικαίους ἄνδρας εὐτυχεῖς ὁρᾶν. 8. Μὴ ταῦτα πρᾶττε, ἃ τοῖς ἄλλοις πράττουσιν ἂν ἐπιτιμώης. 9. Πᾶσα ἡ στρατιὰ μεγάλη φωνἢ ἐβόα· χεὸς σωτὴρ καὶ νίκη". 10. Βίας ἀσεβοῦς ἀνθρώπου ἐρωτῶντος, τί ποτέ¹) ἐστιν εὐσέβεια, ἐσίγα· ἐκείνουδ) δὲ τὴν αἰτίαν τῆς σιγῆς ἐρωτῶντος· "Σιωπῶ," ἔφη, "ὅτι ἐρωτᾳς περὶ τῶν οὐδέν σοιδ) προσηκόντων."
  - 11. Νίκα λογισμῷ τὴν παροῦσαν συμφοράν.
  - 12. Νικά ὁ μείων τὸν μέγαν δίκαιος ών.

¹⁾ σαγηνεύω fange. 2) tui. 3) περι-πίπτω m. Dat. falle, gerate in etw. 4) in feiner Seele, Acc. ber Beziehung; vgl. S. 51, 8. 5) wie. 6) γέ (encl.) sicherlich, wahrlich. 7) was denn. 8) έχεῖνος jener. 9) S. 51, 9.

13. Οἱ μὲν ξένοι ἐν ταῖς ὁδοῖς, οἱ δὲ ἀπαίδευτοι ἐν τοῖς πραίγμασι πλανῶνται 14. Ἐν Λακεδαίμονι μάλιστα ἐτιμῶντο οἱ γέροντες. 15. Μὴ κακοῖς ἰῶ κακά. 16. Πένητας οὐδεὶς βούλεται κτᾶσθαι φίλους. 17. Τὰ τῶν ἡττωμένων χρήματα τῶν νικώντων ἐστίν. 18. Οἱ τοὺς παῖδας πρὸς ἀρετὴν πεπαιδευκότες δικαίως ἄν τιμῷντο. 19. Φίλους μὴ πάντας κτᾶσθε, ἀλλὰ τοὺς ἀρίστους. 20. Ἐὰν τὸν μὲν σοφὸν ἐρωτᾳς, πολλὰ μανθάνεις ἐὰν δὲ τὸν ἄφρονα ἐρωτᾳς, ἀπατᾳ. 21. Οἱ τῶν ἀρίστων Περσῶν παῖδες ἐπὶ ταῖς βασιλέως ¹) θύραις παιδευόμενοι ἤκουον καὶ ἐθεῶντο καὶ τοὺς τιμωμένους ὑπὸ βασιλέως καὶ τοὺς ἀτιμαζομένους. 22. Οἱ ᾿Αθηναῖοι ᾿Αναξαγόραν τὸν Περικλέους φίλον ἢτιῶντο ἀσεβείας. 23. Οἱ ϶ολύμπια²) νενικηκότες ὑπὸ πάντων τῶν Ἑλλήνων ἐτιμῶντο.

24. 'Οργήν έταίρου καὶ φίλου πειρώ φέρειν.

25. ΤΩ παϊ, σιώπα πόλλ' ἔχει σιγή καλά. 26. Θεμιστοκλῆς, νέος ἔτι ὤν, ἔλεξεν, ὅτι αὐτὸν τὸ τοῦ Μιλτιάδου τρόπαιον τοῦ ἐν Μαραθῶνι νικήσαντος οὐκ ἐψή καθεύδειν. 27. Μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν. 28. Θεμιστοκλῆς ἐρωτώμενος, πότερον μᾶλλον ἄν ἀχιλλεὺς ἢ "Ομηρος βούλοιτο εἶναι", Σὺ δ' αὐτός ³), " ἔφη, ,,μᾶλλον ἄν ἐθέλοις ὁ νικῶν ¹) ἐν Ὀλυμπίᾳ ἢ ὁ κηρύττων ¹) τοὺς νικῶντας εἶναι; "

29. Οὐκ ἔστι τοῖς μὴ δρῶσι σύμμαχος θεός.

B. 1. Ein Mann sieht nicht alles. 2. Lache niemals beim⁵) Unglück Anderer. 3. Die Menschen zwar täuscht ihr, Gott aber könnt ihr nicht täuschen⁶). 4. Es geziemt sich, allen zwar wohlwollend zu sein, aber nur die Guten zu ehren und zu lieben. 5. Das Auge Gottes sieht auf⁷) die Gottlosen und die Frommen. 6. Wenn Greise reden, laßt uns schweigen; denn der Jugend geziemt Schweigen. 7. Die Kinder sollen ihre Eltern lieben und ehren. 8. Die Athener ehrten ihren Gesetzeber Solon wegen⁵) seiner Weisheit sehr hoch (am meisten). 9. Zeus wird wohl⁶) keinem Menschen alle Pläne erfüllen (beendigen). 10. Wer wagt, gewinnt (fiegt).

11. Alles Gute erwerben die Menschen burch Muben. 12. Bon Bessern sich besiegen zu lassen, ist nicht unrühmlich (schimpflich). 13. Bon den Alten wurden die Dichter als (wie) Herolde und Dolmetscher der Götter geehrt. 14. Durch Abel') [der Seele] dürftet') ihr euch am

¹⁾ Bgl. St. 13, B, 5. 2) in den olympischen Spielen. Gr. § 149 (134), 2. 8) tu ipse. 4) Gr. § 138 (117), A. 1. 5) ἐπί m. Dat. 6) Regel 22. 7) ἐπί m. Acc. 8) ἡ γενναιότης, ητος.

ehesten eble Freunde erwerben. 15. Obysseus irrte zehn Jahre auf bem Meere umher wegen des Jornes des Poseidon. 16. Auch den besten Arzten ist es unmöglich'), alle Krankheiten zu heilen. 17. Warum') schwiegst du, als du von deinem Bater gefragt wurdest? 18. Ohne die [Hülfe der] Götter dürste') das heer der Feinde nicht besiegt werden. 19. Die Barbaren unterlagen den Griechen in sehr vielen Schlachten. 20. Wenn wir uns treue Freunde erwerben, erwerben wir uns Schätze. 21. Wenn doch immer das Recht siegte und das Unrecht unterläge!

61. Berba auf - ew.

Α. 1. 'Ανής χρηστός χρηστόν οὐ μισεῖ. 2. "Ωιχουν οἱ Φοίνικες ἐν πάση τῆ Σικελία. 3. Χρὴ ἔκαστον ἄνδρα τάξαι, ὅπου ὁ μάλιστ' ἄν ἀφελοίη. 4. 'Ο ἄκων ἀδικῶν συγγνώμης ἄξιός ἐστιν. 5. Τὰς πόλεις δεῖ κοσμεῖν οὐκ ἀναθήμασιν, ἀλλὰ ταῖς τῶν ἐνοικούντων ἀρεταῖς. 6. Μάλιστ' ἄν εὐδοκιμοίης δ), εἰ ταῦτα μὴ ποιοίης, ἃ ἄλλοις ποιοῦσιν ᾶν ἐπιτιμώης. 7. Τῶν καλῶν ἔργων ἐπιθυμοῦσι μὲν πολλοί, ὀλίγοι δὲ τολμῶσι ψαύειν. 8. Εἴθε πάντες οἱ πολῖται τὴν πατρίδα φιλοῖεν. 9. 'Ανὴς πονηρὸς δυστυχεῖ, κᾶν δ) εὐτυχῆ. 10. "Απανθ' ὁ τοῦ ζητοῦντος εὐρίσκει πόνος.

11. Ψυχής νοσούσης είσιν ζατροί λόγοι.

12. Μή φθόνει τοτς εὐτυχοῦσι, μή δοκῆς εἶναι κακός.

13. Μὴ ἐπὶ παντὶ λυποῦ. 14. Ἦ φοβῆ, θᾶττον ᾶν γίγνοιτο ἢ α ἐλπίζεις. 15. Οἱ βάρβαροι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατεφρονοῦντο. 16. Οἱ ἀγαθοὶ ἄγαν ἐπαινούμενοι μισοῦσι τοὺς ἐπαινοῦντας. 17. Τίμα θεόν, γονέας αἰδοῦ¹), κακοῖς μὴ ὁμίλει. 18. Τὸν ἀγαθὸν δεῖ πρῷον εἶναι, ἵνα οἱ ὁμιλοῦντες αἰδῶνται¹) μᾶλλον ἢ φοβῶνται. 19. Μιμοῦ τὰ σεμνά, μὴ μιμοῦ κακοὺς τρόπους. 20. Μέγιστος ἔπαινός ἐστιν ἐπαινεῖσθαι ὑπ' ἀνδρὸς πολλάκις ἐπαινουμένου. 21. Μηδεὶς φοβείσθω θάνατον, ἀπόλυσιν³) κακῶν. 22. Τὸ κέρδος ἡγοῦ κέρδος, ἐὰν δίκαιον ἦ. 23. Τοῖς μὲν ἀδικουμένοις ἀεὶ βοηθεῖτε, τοὺς δ' ἀδικοῦντας τιμωρεῖσθε.

21. Πονηφον ανδρα μηδέποτε ποιού φίλον.

25. Τοὺς προδότας πάντες οἱ ἄνθρωποι μισοῦσι καὶ τιμωροῦνται. 26. Τῶν εὐτυχούντων πάντες εἰσὶ συγγενεῖς. 27. Φιλοῦντες

¹⁾ mit ἀδύνατος, ober nach Regel 22. 2) τί; 3) Regel 22. 4) wo. 5) εὐδοχιμέω stehe in gutem Ruse, werde, bin geachtet. Regel 22. 6) κἂν = καὶ ἐάτ. Gr. § 23, 2. c. (18, 2). 7) αἰδέομαι scheue, ehre. 8) ἡ ἀπόλυσις bie Erlösung.

μεν φιλούμεθα, μισούντες δε μισούμεθα. 28. Όμιλίας (δε) τὰς γεραιτέρας φίλει. 29. Πιστους ήγοῦ μὴ τοὺς πάντα, ἃ ἂν λέξης 1),
ἐπαινοῦντας, ἀλλὰ τοὺς ἐπιτιμῶντας άμαρτήμασιν. 30. Οἱ τῶν
ἀδελφῶν ἀμελοῦντες καὶ ἄλλους φίλους ζητοῦντες παραπλήσιοἱ εἰσι
τοῖς τῆς μὲν ἰδίας γῆς ἀμελοῦσι, τὴν δὲ ἀλλοτρίαν γεωργοῦσιν²).
31. Πολλοὶ τὰ καλῶς λεχθέντα ἢ πραχθέντα διὰ φθόνον οὐκ ἐπαινοῦσιν.

32. Γλώττης μάλιστα πανταχού*) πειρώ κρατείν.

- B. 1. Mißtraue dem Reichtum! 2. Orpheus bewegte durch seinen Gesang Felsen und Bäume. 3. Die Wahrheit liebt, die Lüge aber haßt das Licht. 4. Glück') macht Mut'). 5. Die Geschoffe der Barbaren drangen (gingen) durch unsere Schilde. 6. Laßt uns das Vaterland mehr lieben als Weiber und Kinder! 7. Reichtum allein kann') niemand glücklich machen. 8. Im kleinsten Hause wohnen oft die glücklichsten Menschen. 9. Die Stadt der Athener beherrschte viele Bölker, Städte und Inseln. 10. Der Glückliche') soll dem Unglücklichen') helfen.
- 11. Im Frühling schmudt sich die Erde mit Blumen aller Art. 12. Jeder Bürger soll erwägen, wie') er dem Baterlande wohl am meisten nüten könnte'). 13. D Söhne, fürchtet die Schande mehr als den Tod! 14. Wer Unrecht thut'), ift unglücklicher, als wer Unrecht leidet'). 15. Schmücket euch mehr die Seelen als die Leiber, und strebet mehr nach Beisheit als nach Gold und Silber! 16. Bei Platää führte Pausanias die Spartaner, Aristides aber die Athener. 17. Mutige Soldaten fürchten den Tod nicht. 18. Wie') möchten die Menschen wohl') am wenigsten Unrecht thun und (Unrecht) ersahren? 19. Wenn ein Blinder führt, laufen alle Gefahr. 20. Kyros wurde von seiner Mutter mehr geliebt als sein Bruder.
- 21. Durch Liebe') werdet ihr euch Freunde erwerben, durch Haß' aber Haß. 22. Wer den Freunden im Unglück') nicht hilft, ist treulos. 23 Verkehre nicht [mit] denen, die Unrecht thun')! 24. Wer die Schläge spart, haßt seinen Sohn. 25. Versuchet eure Feinde durch Wohlthaten zu besiegen! 26. Leicht kann') Gott die Großen und Reichen klein und arm machen.
  - 27. Wir wollen trauen auf ben hochsten) Gott, und une nicht fürchten vor ber Macht ber Menschen!

Regel 24, b.
 γεωργέω behaue das Land.
 überall.
 Inf. an. Art.; Reg. 28.
 Regel 22.
 Part.
 πως.
 größten.

62. Berba auf -όω.

- Α. 1. Ό χρόνος πάντα τὰ ἄδηλα δηλοί. 2. Ών τὰς δόξας ζηλοίς, τὰς πράξεις μιμοῦ. 3. Όν ᾶν θεὸς φιλῆ, ζημιοί. 4. Αλέξανδρος θεὸς νομισθῆναι ἡξίου. 5. Τοὺς νόμους τῆς πόλεως μάλιστ' ᾶν ψυχῆ ἀνθρώπου ὁμοιοίης. 6. Παρὰ τοῖς Ελλησι θέμις ἦν¹) τοὺς δούλους μαστιγοῦν. 7. Μὴ δήλου μηδὲ²) οἰχειοτάτω, ᾶ ᾶν βούλη χρύπτεσθαι. 8. Αἴσωπος ἐρωτηθείς, τί³) δρῷ Ζεύς· "Τὰ μὲν ὑψηλά," ἔφη, ,,ταπεινοί, τὰ δὲ ταπεινὰ ὑψηλοῖ"²). 9. Μὴ τῶν ἴσων ἀξιοῦτε τόν τε χαχὸν χαὶ τὸν ἀγαθόν.
  - 10. Ζήλου τὸν ἐσθλὸν ἄνδρα καὶ τὸν σώφρονα.
- 11. Μὴ ζημίου θυμούμενος. 12. Μὴ θυμοῦ δικαίως ζημιούμενος. 13. Ἡ Αττικὴ ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων πολλάκις ἐδηοῦτο. 14. Οἱ Ἑλληνες ἐστεφανοῦντο μέλλοντες θύσειν. 15. օς ἄν ἄνθωπον φονεύση, θανάτω ζημιούσθω. 16. Οὐκ ᾶν δικαίως τῶν ἴσων ἀξιοῖντο ὁ τε ἀγαθὸς καὶ ὁ κακός. 17. Μὴ ὑποχώρει τοῖς πάθεσιν, ἀλλ' ἐναντιοῦ. 18. Ἡ τῶν Ἑλλήνων ἀνδρεία ἐβεβαιοῦτο ἐν τοῖς πρὸς τοὺς Πέρσας πολέμοις. 19. Μὴ πίστενε ἀνθρώποις, ἀλλὰ μόνω τῷ θεῷ, ἵνα μήτε ὁ) μέγα φρονῆς εὐτυχῶν μήτε ταπεινοῖ δυσινχῶν. 20. Ὑπὸ τῆς ἀνάγκης πάντα δουλοῦται ταχύ.
- 21. Μετὰ τὴν Τισσαφέρνους προδοσίαν) Ξενοφῶν ἔλεξε πρὸς τοὺς στρατιώτας ,,Πολλαὶ καὶ καλαί εἰσιν ἡμῖν) ἐλπίδες σωτηρίας ἡμεῖς) μὲν γὰρ ἐμπεδοῦμεν) τοὺς τῶν θεῶν ὅρκους, οἱ δὲ πολέμιοι ἐπιωρκήκασί τε καὶ τὰς σπονδὰς λελύκασιν οὕτως εἰκός ἐστι¹) τοῖς μὲν πολεμίοις ἐναντιοῦσθαι τοὺς θεούς, ἡμῖν) δὲ βοηθεῖν, οῖ καὶ τοὺς μεγάλους μικρούς ἄν ποιοῖεν καὶ τοὺς μικρούς, καὶ ἐὰν ἐν κινδύνοις ὧσιν, ὁράδιως ἄν σωζοιεν, ὅταν βούλωνται. ...
- B. 1. Wohlwollen befestigt das Vertrauen. 2. Wer seine Kinder liebt, der strase sie. 3. Das Heer lagerte in den Oörsern der Parysatis.

  4. Eisert immer den Besten und Gerechtesten nach! 5. Die Gesetze strasen nicht nur die Übelthäter, sondern sie helsen auch den Guten.

  6. Oft [schon] hat ein kleines Wort Unglückliche aufgerichtet. 7. Die Sonne bringt alles an den Tag¹¹). 8. Dichter verglichen das Geschlecht der Menschen den Blättern der Bäume.

¹⁾ Θέμις ἐστίν es ift erlaubt. 2) μη ... μηδε nicht einmal. Gr. § 223 (202), 5. 3) quid. 4) ύψηλόω erhöhe. 5) Regel 26. 6) ή προδοσία der Berrat. 7) nobis. 8) nos. 9) έμπεδόω halte treulich. 10) es ift natürlich. 11) offenbart.

9. Oft wird nur durch Krieg der Friede befestigt. 10. Die Spartaner bekränzten sich vor der Schlacht die Häupter. 11. Durch Gold wird wohl ') der Sinn der Menschen am meisten geknechtet. 12. Bei den Alten wurden die im Kriege Unterliegenden von den Siegern meist zu Sklaven gemacht. 13. Die Knaben der Lakedämonier wurden an den Altären der Artemis gegeißelt. 14. In Sparta wurde, wer Gold oder Silber besaß, bestraft. 15. Wer Unrecht thut, soll nach dem Gesetze bestraft werden. 16. Wenn die Stolzen?) gedemütigt werden, offenbart sich die Gerechtigkeit der Götter.

Pronomina.

- 63. Das Personalpronomen nebst αὐτός, ἄλλος, ἀλλήλων. Gr. § 66. 68. 69 (61. 62).
- Α. 1. Θεὸς ἡμῶν πάντων πατήρ.
   2. Ἡμᾶς οὐ πείσετε ὑμεῖς. 3. Έγω μεν σοῦ μείζων είμί, σὸ δ' εμοῦ Ισχυρότερος είδ. 4. Τὰ δάκουα ήμεν φάρμακά έστι λύπης και κακών. 5. Αλλοις άλλα) φίλα έστίν ήμας μεν τα ήμετερα ευφραίνει, ύμας δε τα ύμετερα. 6. 'Ο τοις ἄφροσι πιστεύσας αὐτὸς ἄφρων νομισθήσεται. 7. 'Ολίγοι των ανθρώπων εν εύτυχία και ατυχία οι αύτοι είσιν. 8. Αλεξάνδρου τετελευτηχότος οἱ στρατηγοὶ ἀλλήλοις ἐπολέμησαν. 9. Τοῖς τῶν αὐτῶν γονέων παισὶ πολλάχις οὐχ οἱ αὐτοὶ τρόποι εἰσίν. 10. Οὐδεὶς πόσμος ούτε ήμιν ούτε άλλοις ανθρώποις καλλίων της αρετης έστιν. 11. Σώζει ὁ θεὸς σὲ καὶ ἐμὲ καὶ ἡμᾶς πάντας ἐν κινδύνοις. 12. Τῆς αὐτης ημέρας περί των αὐτων ενίστε οὐ ταὐτὰ εψηφίσαντο οί Αθηναΐοι. 13. Έν έμοι και σοι και ήμιν πάσιν άθάνατος ψυχή έστιν. 14. Θεμιστοκλής έλεξεν, αὐτούς τούς θεούς κωλύσαι τὸν Ξέρξην τοῦ βασιλεῦσαι καὶ τῆς ᾿Ασίας καὶ τῆς Εὐρώπης. 15. Ἰσοπράτης πρός Αρμόδιον, τον του παλαιού Αρμοδίου έκγονον, δυσγένειαν) αὐτῷ ὀνειδίσαντα ,,Τὸ μὲν ἐμόν, ἔφη, ,,γένος ἀπ' ἐμοῦ άρχεται, τὸ δὲ σὸν ἐν σοὶ παύσεται." 16. Κέρδος μή σε νικώη.
  - 17. Πολλοὶ κακῶς πράττουσιν, οὖ σὰ δὴ ^{6}) μόνος.
  - 18. Των πόνων) πωλούσιν ήμιν πάντα ταγάθ' οἱ θεοί.
- B. 1. Wir alle muffen sterben. 2. Auf euch, ihr Junglinge, beruht (ist) die Hoffnung des Baterlandes. 3. Die Tiere bekriegen einsander. 4. Mein Leben ist mir so lieb, wie dir das deine. 5. Alle

13

¹⁾ Regel 22. 2) Part. 3) du bist. 4) aliis alia. 5) niedrige Herkunst. 6) also. 7) um die Mühsale; Gen. pretii. Gr. § 163 (148).

Menschen sind einander verwandt. 6. Dein Freund weiß (hat) mir vielen Dank, daß ich ihm vertraute. 7. Ein gerechter Richter urteilt über dieselben [Dinge] immer dasselbe. 8. Das Vaterland ist die gesmeinsame Mutter von uns allen. 9. Wann werden die Menschen auschören, einander zu betrügen¹)? 10. In demselben Jahre wurden die Athener von den Kyrannen und die Römer von den Königen befreit. 11. Nicht alle Menschen haben dieselben Gesetz, und dieselben Menschen haben nicht immer dieselben Sitten. 12. Allen Menschen legt Gott Mühsale auf²), den einen diese, den andern jene⁸).

64. Reflerippronomen. Gr. § 67 (63).

Α. 1. Κράτησον σεαυτοῦ. 2. Ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ δίκαιον παρέκει ἐαυτὸν ἑκάστω. 3. Οὐδὲν οὕτως ἡμετερόν ἐστιν ὡς ἡμετς ἡμῶν αὐτῶν. 4. Ἡ τύχη ἀεὶ βέλτιον ἡμῶν ἐπιμέλεται ἢ ἡμετς ἡμῶν αὐτῶν. 5. Οὐκ ἐλάχιστόν ἐστι σοφίας μέρος τὸ ἑαυτὸν γιγνώσκειν. 6. Ἡ ἀρετὴ αὐτὴ ἑαυτῆ κάλλιστος μισθός ἐστιν. 7. Μηδέποτε δοῦλον ἡδονῆς σαυτὸν ποίει. 8. Σύμπραττε σαυτῷ, καὶ συμπράττει σοι θεός. 9. Ἑαυτὸν μὲν νικῆσαι καλλίστη νίκη ἐστίν, ἑαυτοῦ δὲ ἡττηθῆναι αἴσχιστον. 10. Ἐὰν λέγωμεν, ὅτι ἀμάρτημα οὐκ ἔχομεν, πλανῶμεν ἡμᾶς αὐτούς, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν¹) ἐν ἡμῖν. 11. ᾿Αστυάγης ἑαυτὸν τῶν ἐν Μήδοις πάντων δεσπόταις ὑμᾶς αὐτούς μισθῶτε.

13. Ὁ σοφὸς ἐν αὐτῷ περιφέρει τὴν οὐσίαν.

B. 1. Liebe beinen Nächsten bie bich selbst! 2. Trauet euch selbst nicht allzusehr! 3 Wir sehen die Fehler an (in) andern besser als an uns selbst. 4. Biele Menschen gönnen in weder sich noch andern ein Vergnügen. 5. Wir alle kennen uns selbst am wenigsten. 6. Die Lykier nannten sich (selbst) nach ben Müttern, nicht wie wir nach den Bätern. 7. Kleopatra nannte sich selbst Königin der Könige. 8. Richt für euch nur bestandet ihr viele Gesahren zu der Masser und zu der Konige. 9. Am größten ist, wer sich selbst besiegt.

Part. ²) ἐπιτάττω, Ind. Aor. ³) aliis alios. ⁴) Gr. § 112, 2, 2. d. (103, 3, 2). ⁵) Regel 26. ⁶) ὁ πέλας, indecl. (πέλας = prope). ⁷) ἐπιτομέπω. ⁸) ἀπό. ⁹) κατά m. Acc.; S. 11, 8.

- 65. Demonstrativ. und Relativpronomina. Gr. § 71, 1—5 u. 72, 1 (65 u. 66, 1).
- Α. 1. Α έχεις, παρὰ θεοῦ έχεις. 2. Τοῦτο μὲν σὰ λέγεις, παρ' ἡμῶν δὲ ἄγγελλε τάδε. 3. Ἡδε ἡ ἡμέρα μεγάλων χαχῶν ἐστιν αἰτία πᾶσι τοῖς Ἑλλησιν. 4. Οἱ ᾶν τῶν τιμῶν μετέχειν βούλωνται¹), τούτους χαὶ τοὺς χινδύνους δεῖ ὑπομένειν. 5. Τούτων αἴτιος Χαι-ρεφῶν ὅδε. 6. Ζηλωτοί εἰσιν οὖτοι, ὧν ὁ βίος ἐλεύθερος ἐστι μεγάλων συμφορῶν. 7. Ἐὰν ταύτην τὴν μάχην νιχῶμεν, πάνθ' ἡμῖν²) πεποίηται. 8. Οὐδεὶς ἐν τῷ γήρα ὁ αὐτός ἐστιν, ὅσπερ ἦν ἐν τῷ νεῶτητι. 9. Οὐχ ᾶν φιληθείης ὑπὸ τούτων, οῦς ἐδούλωσας. 10. Εὐτυχοίης χαὶ τυγχάνοις³), ὧν ἐπιθυμεῖς. 11. Οῦς αὐτοὶ πονηροτάτους νομίζετε πάντων, τούτοις πεπιστεύχατε. 12. Ἐν παντὶ πράγματι τούτοις μάλιστα πεισόμεθα, οῦς ᾶν βελτίστους νομίσωμεν. 13. Ὁς ᾶν μὴ ἐναντιῶται¹) ταῖς τῶν πονηρῶν ἐπιβουλαῖς, τοῦτον ὀρθῶς ᾶν αἰτιώμεθα ἢ χαχίας ἢ δειλίας.
  - 14. "Α ψέγομεν ήμετς, ταύτα μη μιμώμεθα.
- B. 1. Nicht diesenigen haltet für reich, welche vieles besitzen, sondern diesenigen, welche zufrieden sind im mit dem, was sie haben!

  2. In dieser Stadt gelten (sind) für alle dieselben Gesetse. 7. Ich traue meinen Augen mehr als den Worten jener Menschen. 4. Iene Städte sind uns die liebsten von allen. 5. Verkehrt [mit] denen, welche euch besser machen werden! 6. Hettor sagte zu seiner Gattin i. "Diese Hände schützen Ilon." 7. Nie werden wir denen trauen, welche Geschenke annehmen. 8. Willig gehorcht, o Bürger, den Gesetzen; denn auf diesen beruht i. eure Freiheit. 9. Worte derer vermögen am meisten, deren Worten i. auch Thaten folgen. 10. Trauet niemals denjenigen, deren Thaten und Worte einander nicht entsprechen !

  11. Der Tod wird uns alle von allen Übeln dieses Lebens befreien.

  12. Wer seinen Bruder nicht liebt, den er sieht, wie sollte der wohl Gott lieben, den er nicht sieht?
- 66. Interrogativa und Inbefinita. Gr. § 72, 2 u. 73 (66, 2. 3 u. 67).
- A. 1. Τί ἐστι πολεμιώτατον ἀνθρώποις; "Αὐτοὶ ἑαυτοῖς".
   2. Ἐθέλω παρὰ σοῦ ἀχοῦσαι, ἥντινα γνώμην ἔχεις περὶ τοῦ γήρως.

Regel 24, b.
 νου uns.
 τυγχάνω (m. Gen.: etwas) erlangen.
 ἀγαπάω m. Acc.
 γυνή.
 in biesen ift.
 im Gr.: beren ben Borten; beren bie Thaten. Gr. § 137 (66), 3.
 άρμόττω.
 πῶς. Regel 22.

- 3. Διὰ τί ἐπαύσω τούτω τῷ ἀνθοωπω πιστεύων; 4. Οὔστινας ἀν ἔπαινος μὴ προτρέπη πρὸς ἀρετήν, τούτους οὐδὲ φόβος ἀποτρέψει τῶν αἰσχίστων ἔργων. 5. Τί ἐστι σωφροσύνη; ,, Ἡδονῶν τινων καὶ ἐπιθυμιῶν ἐγκράτεια." 6. Οτω ἀν ἀρέσκη ἄλλους βλάψαι, βλάψει ἑαυτόν. 7. Τίνι ἀν μᾶλλον πιστεύοιμεν ἢ πατρὶ καὶ μητρί; 8. Πονηρον νόμιζε τοῦτον, ὅτου ἀν ἡ ψυχὴ ταχὺ πείθηται διαβολατς. 9. Ἦτα χαλεπὰ ἡν πάσχειν, ταῦτα ἡδέα ἐστὶ τῆ μνήμη. 10. Οἴτινες ἀν τῶν ἄλλων ἄρχειν βούλωνται, τούτους πρῶτον δεῖ αὐτοὺς ἑαυτῶν ἄρχειν. 11. Κεκώλυκάς τινα τῶν πράξεων, ὧ Αἰσχίνη, αἰς ἐκείνοι τὴν πόλιν ἔβλαπτον; 12. Περίανδρος ἐρωτηθείς, τί μέγιστον εἴη ἐν ἐλαχίστω. ,, Φρένες 1) ἀγαθαί, "ἔφη, ,, ἐν σώματι ἀνθρώπου." 13. Ξενοφῶν πολλάκις ἐτεθαυμάκει, τίσι ποτὲ λόγοις 2) Αθηναίους ἐπεπείκεσαν οἱ τοῦ Σωκράτους κατήγοροι, ὅτι ἄξιος εῖη θανάτου.
  - 14. Μακάριος, ὄστις νοῦν ἔχων τιμῷ θεούς.
  - 15. Τί γαρ πατρώας ανδρί φίλτερον χθονός;
- B. 1. Wenn Gott für uns ist, wer könnte der wuß ein? 2. Wer immer [an] göttliche Dinge glaubt, der muß auch [an] Götter glauben. 3. Leicht ist es zu gehorchen, wenn jemand etwas Vernünftiges besiehlt. 4. Welche Verge waren den Musen heilig? 5. Wer ist dein größter Keind? "Des Herzens (der Seele) bose Vezgierden." 6. Welchen von den griechischen Dichtern habt ihr am meisten bewundert? 7. Die Hossmung auf irgend einen schlechten Gewinn ist schandlich. 8. Cäsar') wollte lieber') in irgend einem kleinen Dorse der Erste sein als in Rom der Zweite. 9. Gewissen Menschen ist das Glück anderer eine Ursache des Neides. 10. Wem schulden wir nach') Gott größern Dank als Eltern und Lehrern?

67. Korrelativa. Gr. § 74. 75 (68. 69). (τίς, ποίος, πόσος — ποῦ, πότε, πῶς.)

Α. 1. Πῶς ταῦτα παύσεται; 2. Ἡν ποτε χρόνος, ὅτε θεοὶ μὲν ἦσαν, θνητὰ δὲ γένη οὐκ ἦν. 3. Τὰ ἄστρα ὥσπερ ὀφθαλμοί εἰσι τοῦ οὐρανοῦ. 4. Πότε, ὧ ἄνδρες Αθηναῖοι, πότε τὰ δέοντα 10) ποιήσετε; 5. Ἡκεν Αἰσχίνης λέγων, ὅτι πεπεικώς εἴη Φίλιππον

 ¹⁾ αί φρένες ber Berftanb.
 2) hier: Grund.
 8) Regel 22.
 4) κατά m. Gen.
 5) δς ἄν, Regel 24, b.
 6) Gen.
 7) Καῖσαρ, ος.
 8) μᾶλλον.
 9) μετά.
 10) daß Nötige, die Pflicht.

πάνθ', ὅσα συμφέρει τῆ πόλει. 6. Όπόταν προσήκη πρᾶξαι, φείδου λόγων. 7. Οἱ πολίται φροντιζόντων, ὁποῖα τῆ πόλει συμφέρει. 8. Οὖτός ἐστιν ἄριστος οἶκος, ἐν ῷ τοιοῦτός ἐστιν ὁ δεσπότης δι' ἑαυτόν, οἶος ἔξω διὰ τὸν νόμον. 9. Οὐ λογίζεσθε, τίνων καὶ οἵων καὶ ὅσων εὐεργεσιῶν θεοὶ ἡμῖν αἴτιοί εἰσιν; 10. ᾿Αγις ὁ βασιλεὺς ἔλεγε, τοὺς Λακεδαιμονίους οὐ τοῦτ' ἔρωτᾶν, ὁπόσοι εἰσὶν οἱ πολέμιοι, ἀλλ' ὅπου εἰσίν. 11. Πρῶτος ἡμῖν τετάχθω ὁ τοιοῦτος ἀνήρ. 12. Ὅσω δυνατώτερός τίς ἐστι, τοσούτω ἑξαν εἰς ἔβριν πίπτει. 13. Ὅπου ἄν τις ἑαυτὸν τάξη, ἡγησάμενος βέλτιστον εἶναι, ἢ ὑπ' ἄρχοντος ταχθῆ, ἐνταῦθα δεῖ κινδυνεύειν τοὺς ἐσχάτους κινδύνους. 14. Τὸ θεῖον τοσοῦτον καὶ τοιοῦτόν ἐστιν, ὥσθ' ἄμα πάντα ὁρᾶν καὶ πάντ' ἀκούειν καὶ πανταχοῦ¹) παρείναι.

B. 1. Wie (beschaffen) ber Herr, so ber Knecht. 2. Nicht immer ist das Ende, wie der Ansang war. 3. Wie einer ist, solches wünscht und hofft er. 4. Viele sagen: "Wo immer?) es dir gut geht, da ist bein Vaterland." 5. Der (so beschaffene) Redner ist der beste, welcher in sehr wenigen Worten sehr vieles trefslich?) sagt. 6. Je seltener die Vergnügungen sind, desto mehr ersreuen sie. 7. Wie du gegen die andern bist, so sind die andern gegen dich. 8. Werdet ihr es wagen, [mit] so vielen einen Kampf auszunehmen. 9? 9. Wie Sokrates urteilte, so redete er auch. 10. Unser Arzt überlegt Tag und Nacht, wie er deinen Freund heilen wird. 11. Je größer das Glück, desto unssicherer. ist es.

68. Possessippronomina. Gr. § 70 (64).

Α. 1. Νόμιζε τὰ ἐμὰ σὰ εἶναι. 2. Ἡ πόλις ἡμῶν ἀξία λόγου ἐστίν. 3. Τὴν σαυτοῦ σωφροσύνην παράδειγμα τοτς ἄλλοις πάρεχε. 4. Διὰ τὴν ὑμετέραν ῥαθυμίαν¹) ἔχουσιν οἱ πολέμιοι τὰ ἡμέτερα. 5. Μεγίστην σοι χάριν ὀφείλω, ὅτι μου τὴν μητέρα ἐθεράπευες. 6. ᾿Αστυάγης τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα μετεπέμψατο καὶ τὸν πατδα αὐτῆς. 7. Μᾶλλον πιστεύετε τοτς ὑμετέροις ὀφθαλμοτς ἢ τοῖς τούτου λόγοις. 8. Ἦχον παρ' ᾿Αριατον καὶ τὴν ἐκείνου στρατιάν. 9. Ξέρξης πρὸς ᾿Αρτάβανον' "Σῷζε," ἔφη, "τὸν οἰκον τόν τε ἐμὸν καὶ τὴν ἐμὴν ἀρχήν' σοὶ γὰρ μόνψ ἐκ πάντων τὰ σκῆπτρα τὰ ἐμαυτοῦ ἐπιτρέπω."

10. Αλλων έπαινον μαλλον ή σαυτού λέγε.

¹⁾ überall. 2) οπου αν, Regel 24, b. 3) aufs ichonfte. 4) el. 5) πολεμέω, Nor. 6) έπισφαλής, 2. 7) Leichtsinn, Sorglosigkeit.

- B. 1. Ich bewundere meinen Bater beinen Bater seinen Bater. 2. Er liebt deine (seine, unsere, eure) Heimat. 3. Wir bestrachten dein (sein, unser, ihr) Haus (eius, eorum, earum domum). 4. Sie lobt unsere Stadt, ihre Stadt (suam, eius, eorum, earum urbem). 5. Sie üben unsere Sohne, ihre (eigenen) Sohne.
- 6. Möge Gott uns und unser Vaterland schützen! 7. Bei unsern Vorsahren waren die Worte zuverlässiger als jetzt die Eide. 8. Gott sorgt für uns wie ein Vater für seine Kinder. 9. Teuer') ist mir immer das Andenken an') dich, o Mutter! 10. Die Menschen sind oft selbst an ihrem Unglück schuld. 11. Jeder hält seine eigene Arbeit für schwieriger als die der andern. 12. Bleibet stets dieselben, eure eigene Natur bewahrend, wie das Gold im Feuer!

NB. Es find immer alle Uberfegungsarten ju geben.

69. Aerres und Artabanus.

Ξέρξης εἰς τὴν Ἑλλάδα πορευόμενος, ἐπεὶ ἐν ᾿Αβύδφ ἦν, πᾶν τὸ στράτευμα, τό τε πεζὸν καὶ τὸ ναυτικόν, έθεᾶτο. θεώμενος δὲ ἐπεθύμησε τῶν νεῶν ἄμιλλαν⁸) ὁρᾶν. Ἐπειδή δὲ ἡμιλλῶντο καὶ Φοίνικες Σιδώνιοι 1), ησθη τε τη αμίλλη και τη στρατιά. Ως δέ έβλεπε πάντα μεν τον Ελλήσποντον ύπο των νεων κεκρυμμένον, ь πάσας δε τας απτάς και τα Αβυδηνών πεδία πλήρη ανθρώπων, εμακάρισεν έαυτόν, μετά δε τοῦτο εδάκρυσεν. Όρων δε αὐτὸν Αρτάβανος ὁ τοῦ πατρὸς ἀδελφὸς δακρύοντα ἦρώτησε τάδε. , 3 βασιλεῦ, ώς πολύ αλλήλων διαφέροντα εποίησας νῦν τε καὶ δλίγον πρότερον; μακαρίσας γάρ σεαυτὸν δακρύεις." Ο δὲ ἔλεξεν. "Ελοήλθεδ) γάρ με 10 κατοικτίραι λογισάμενον, ώς 5) βραχύς είη ο πας ανθρώπινος βίος, εί τούτων γε όντων τοσούτων οὐδείς είς έκατοστον έτος περιέσται". Ο δὲ ἔλεξεν· , Ετερα ἐν τῷ βίω ἡμῖν γίγνεται οἰχτρότερα· ἐν γὰρ ούτω βραχεί βίω οὐδεὶς ἄνθρωπος ούτως εὐδαίμων πέφυκεν1), οὖτε τούτων οὖτε τῶν ἄλλων, ὄστις 8) οὖ πολλάκις μᾶλλον αἰρήσεται 9) 15 τετελευτημέναι η βιοτεύειν. Αι τε γαρ συμφοραί προσπίπτουσαι και αι νόσοι ταράττουσαι τον βίον, καίπερ βραχύν όντα, μακρόν

¹⁾ wertvoll, Superl. 2) Gen. 3) ή αμιλλα ber Wettkampf; αμιλλάομαι wettkampfe. 4) die Phöniker aus Sidon. 5) es überkam mich zu bemitleiden, es erfaßte mich Mitleid, da ich überlegte, wie . . . 6) am Leben sein wird (περί-ειμι). 7) siehe S. 37, s. 8) Gr. § 210, 4. A. (188, 3. b.). 9) μαλλον αίφέσμαι ziehe vor.

δοκετν είναι ποιούσιν. Οὕτως ὁ μὲν θάνατος, ἐπεὶ μοχθηρά ἐστιν ἡ ζωή, καταφυγὴ γίγνεται αἰρετωτάτη) τῷ ἀνθρώπῳ, ὁ δὲ 20 θεός, γλυκύν γεύσας) τὸν αἰῶνα, φθονερὸς ἐν αὐτῷ φαίνεται ^{3}) ὤν."

70. Kröfus und Solon.

ἐπειδὴ Κροϊσος, ὁ τῶν Λυδῶν βασιλεύς, πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐντὸς Αλυος ποταμοῦ οἰχοῦντα κατεστρέψατο, ἦκον εἰς Σάρδεις ἄλλοι τε τῆς Ἑλλάδος σοφοὶ ἄνδρες καὶ δὴ καὶ ') Σόλων, ἀνὴρ ᾿Αθηναΐος. Οὖτος ᾿Αθηναίοις κελεύσασι νόμους γράψας ἀπεδή- μησεν ἔτη δέκα, λόγω μέν), τὰς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων χώρας θεωρήσων, ἔργω δέ), ἴνα μή τινα τῶν νόμων ἀναγκασθείη λῦσαι, οῦς ἔγραψεν αὐτοὶ γὰρ οὐχ οἰοί τε ἦσαν τοῦτο ποιῆσαι οἱ ᾿Αθηναΐοι οῦς κοις γὰρ μεγάλοις ὑπεδέξαντο) δέκα ἔτη φυλάξειν τοὺς νόμους, οῦς ᾶν Σόλων ποιήση. Τούτων οὖν ἕνεκα Σόλων ἀποδημήσας 10 ἐπορεύθη εἰς Αἴγυπτόν τε παρ' Ἦμασιν καὶ δὴ καὶ ') εἰς Σάρδεις παρὰ Κροϊσον.

"Ηχων δὲ λαμπρῶς ἐξενίζετο ἐν τοῖς βασιλείοις ὑπὸ Κροίσου μετὰ δὲ ταῦτα, ἡμέρα τρίτη ἢ τετάρτη, κελεύσαντος Κροίσου Σόλωνα θεράποντες περιῆγον κατὰ τοὺς θησαυρούς, ἴνα θεάσαιτο πάντα, μεγάλα ὄντα καὶ ὅλβια. Θεασάμενον δ' αὐτὸν πάντα ἡρώτησε Κροῖσος τάδε: "Ω ξένε ᾿Αθηναῖε, ἠκούσαμέν σε πάντων τῶν Ἑλλήνων διαφέροντα σοφία καὶ πορευόμενον διὰ πολλῶν χωρῶν τε καὶ πόλεων, ἴνα θεωρῆς καὶ γιγνώσκης τοὺς τῶν ἀνθρώπων τρόπους. Νῦν οὖν ἐπιθυμῶ ἀκοῦσαι, ὅντινα πάντων ἀνθρώπων το ὀλβιώτατον εἶναι νομίζεις". Ὁ μέν, νομίζων αὐτὸς εἶναι ὀλβιώτατος ἀνθρώπων, ἤρώτα ταῦτα, Σόλων δὲ λέγει: ¾Ω βασιλεῦ, Τέλλον ᾿Αθηναῖον." "Τί δὴ¹) κρίνεις Τέλλον εἶναι ὀλβιώτατον;" Ὁ δὲ ἔλεξε: "Τέλλφ πρῶτον μέν, τῆς πόλεως εἰτυχούσης, ἦσαν παῖδες καλοὶ κάγαθοὶ, καὶ τέκνα τῶν παίδων, καὶ πάντες εὐδαίτυχῆ, καὶ ὁ θάνατος λαμπρότατος ἦν πολεμούντων γὰρ τῶν ᾿Αθητυχῆ, καὶ ὁ θάνατος λαμπρότατος ἦν πολεμούντων γὰρ τῶν ᾿Αθη-

¹⁾ αίσετός, 3. erwünscht. 2) γεύω lasse keften. 8) φαίνομαι m. Part.: ich erweise mich als ... 4) καὶ δη καί als (unt) besonders auch. Gr. § 225-(204), 19. 5) λόγφ μέν — ἔργφ δέ unter dem Borwand — in der That aber. 6) ὑποδέχομαι verpslichte mich. 7) warum tenn? 8) nach unserm. Maßstab, nach unsern Begriffen, Verhältnissen.

ναίων πρός τους αστυγείτονας) εν Έλευσινι στρατευσάμενος καὶ νικήσας τους πολεμίους κάλλιστα ετελεύτησεν τελευτήσαντα δ' αὐτὸν οἱ 'Αθηναίοι δημοσία') εθαψαν καὶ ετίμησαν μεγάλως."

'Ως δὲ ταῦτα περὶ τοῦ Τέλλου ἐξηγήσατο⁸) τῷ Κροίσω, οὖτος 30 έπηρώτησε, τίς δη δεύτερος μετ' έχεῖνον είη, ελπίζων, δεύτερός γε4) μετά τὸν Τέλλον είναι. Ὁ δὲ Ελεξε ,,Κλέοβις καὶ Βίτων. Τούτοις γάρ, "έφη, , Αργείοις ") οὖσι τὸ γένος βίος ") ὑπῆρχεν ἱκανὸς καὶ πρὸς τούτω, δώμη σώματος θαυμαστή καὶ καλὸς θάνατος. Ούσης γὰρ ἑορτῆς τῆ Ἡρα τοῖς Αργείοις, ὅπου νόμος ἦν, τὴν μη- 35 τέρα αὐτῶν ἐφ' ἀμάξης κομισθηναι είς τὸ ἱερόν, ὡς οἱ βόες ἐκ τοῦ άγροῦ οὐ παρεγίγνοντο ἐν καιρῷ, οἱ νεανίαι αὐτοὶ τὴν ἄμαξαν ήγον, επί το ιερον απέχον σταδίους πέντε και τετταράκοντα τῆς πόλεως την μητέρα διαχομίζοντες 8). Ταύτα δ' αύτοις ποιήσασι καὶ θαυμασθείσιν ὑπὸ πάντων Αργείων είτα καὶ ή τελευτή τοῦ 40 βίου ην αρίστη και εμήνυσεν εν τούτοις ο θεός, ότι πολύ αμείνων έστι τῷ ἀνθρώπῳ ὁ θάνατος τῆς ζωῆς. Οι μεν γὰρ Αργετοι παρόντες εμαχάριζον των νεανιών την δώμην, αι δ' Αργείαι την μητέρα, οιων⁹) τέχνων ετύγχανεν. Ἡ δε μήτηρ, ήδομένη τῷ τε έργφ και τη φήμη, εν τῷ ἱερῷ ηὖξατο τη θεῷ, τοῖς νἱέσι παρέ- 45 γειν, ο, τι ανθρώπω είη αριστον. Ώς δὲ μετα ταύτην την εύχην έθυσαν οι νεανίαι, κατακοιμηθέντες 10) εν αθτώ τῷ ιερῷ ετελεύτησαν. Οι δε Αργείοι είκονας 11) αὐτῶν ποιησάμενοι εν Δελφοίς ιδρύσαντο, ώς ανδοών καλών και αγαθών."

Σόλων μὲν δὴ τούτους δευτέρους μετὰ Τέλλον ὀλβιωτάτους το ῶνόμασεν, ὁ δὲ Κροΐσος χαλεπαίνων , , Ω ξένε Αθηναῖε, " ἔφη, ,, ἡ δ' ἡμετέρα εὐδαιμονία 12) οὕτω σοι 13) ἀπέρριπται εἰς τὸ μηδέν 14), ὥστε οὐδ 116) ἰδιωτῶν ἀνδρῶν ἡμᾶς ἀξίους ἐποίησας; " Ο δὲ ἔλεξεν ,,Οὐπ ἄπειρον ὄντα τοῦ τῶν θεῶν φθόνου καὶ τῶν τοῦ βίου ταραχων 16) ἡρώτησάς με περὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Έν γὰρ τῷ 55 μακρῷ τοῦ βίου χρόνω πολλὰ πέμπουσιν οἱ θεοί, ἃ οὐδεὶς ἂν

¹⁾ ἀστυγείτων = γείτων. 2) von Staats wegen, auf öffentliche Kosten; vgl. S. 39, 10. 3) έξ-ηγέομαι führe aus, setze auseinander, erzähle. 4) γέ encl.: S. 52, 6. 5) ὁ ᾿Αργεῖος der Argiver. 6) hier: Lebensunterhalt. 7) dazu, außerdem. 8) δια-κομίζω bringe hin. 9) s. v. a. ὅτι τοιούτων. 10) κατακοιμάομαι, Μ. P., schlafe ein. 11) ἡ είκων, όνος das Bild, die Bild-säule. 12) ἡ εὐδαιμονία das Glüd, der Wohlstand, Reichtum. 13) s. v. a. ὑπὸ σοῦ (Gr. § 168, 2. d. = 154, 2). 14) ist so ganz verschmäht. 15) οὐδέ nicht einmal. 16) αί ταραγαί die Berwicklungen, Wirren.

προγιγνώσχοι. Εἰς γὰρ έβδομήχοντα ἐνιαυτούς τὸν βίον ἀνθρώπου λογισαίμην αν είναι ούτοι δ' οί έβδομήχοντ' ένιαυτοί παρέχοιντ' αν ώς 1) πεντήκοντα καὶ πεντακοσίας καὶ πεντακιςχιλίας καὶ δισμυ-60 ρίας ήμέρας. Τοσούτων δ' ήμερων οὐσων ή έτέρα τη έτέρα ήμέρα οὐδὲν ὅμοιον προσάγει πρᾶγμα. Οὕτως οὖν, ὧ Κροῖσε, ἄνθρωπος πάντως αν είη συμφορά²). Ἐμοὶ δὲ σὰ ἐν τῷ νῦν χρόνῳ καὶ μέγα πλουτείν δοκείς και βασιλεύς πολλών είναι ανθρώπων. δέ, δ ήρώτας με, οὖπω σὲ ἐγὼ λέγω, πρὶν ἂν καλῶς σε τελευτήες σαντα ἀχούσω. Οὐ γὰρ ὁ μάλα πλούσιος ὀλβιώτερός ἐστι τοῦ ἐφ' ήμέραν έχοντος, εί μή και καλώς τελευτήσει τον βίον. Πολλοί γαρ πλουσιώτατοι άνθρωποι ανόλβιοί είσιν, πολλοί δέ μετρίαν έχοντες οὐσίαν εὐτυχείς. Εὶ γάρ τις ὑγιής ἐστι καὶ ἄπηρος3) καὶ ἀπαθής4) κακών καὶ εὖπαις ^{5}) καὶ πρὸς τούτοις ^{6}) ἔτι τὸν βίον τελευτήσει εὖ. το ούτος αν είη εκείνος, ον σύ ζητείς, όλβιος ώνομάσθαι άξιος πρίν δ' αν τελευτήση, οὖπω ολβιος ονομαστέος ἐστίν, αλλ' εὖτυχής ^{7}). Τὰ πάντα μέν οὖν ταῦτα οὖδεὶς ᾶν ἄνθρωπος ῶν συλλαμβάνοι⁸), ώσπες χώρα οὐδεμία πάντας φέρει καρπούς, άλλ' άλλους μέν έχει, άλλων δε εστερημένη εστίν. Των δ' ανθρώπων δστις αν πλείστα το των άγαθων έχη και έπειτα τον βίον εύχαρίστως⁸) τελευτήση, ουτος παρ' εμοί όλβιος ωνομάσθαι άξιος εστιν. Σχοπείν δε χρή παντός χρήματος την τελευτήν πολλοίς γαρ εθτυχίαν δλίγον χρόνον πορίσας ο θεός έπειτα ατυχεστάτους εποίησεν.

Ταῦτα λέξαντα τὸν Σόλωνα ὁ Κροῖσος οὐδενὸς λόγου ἐποιήεο σατο 10) καὶ ἀποπέμπει ὡς μάλα ἀμαθη 11) ὅντα, ος τῶν παρόντων ἀγαθῶν καταφρονήσας τὴν τελευτὴν παντὸς χρήματος σκοπεῖν ἐκέλευεν.

Γνώμη.

Πολλοὶ μὲν πλουτοῦσι κακοί, ἀγαθοὶ δὲ πένονται ^{12}) · ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοῖς οὐ διαμειψόμεθα ^{18}) τῆς ἀφετῆς τὸν πλοῦτον, ἐπεὶ τὸ μὲν ἔμπεδον ^{14}) ἀεί, χρήματα δ' ἀνθρώπων ἄλλοτε ἄλλος ^{18}) ἔχει.

Σόλων.

¹⁾ ungefähr. 2) ein Spiel des Zufalls. 3) frei von Gebrechen. 4) ohne gelitten zu haben, frei. 5) glüdlich in seinen Kindern. 6) dazu, überdies.
7) vom Glücke begünstigt. 8) συλ-λαμβάνω erlange zusammen. 9) auf erwünschte, glüdliche Weise. 10) λόγου ποιεῖσθαι der Beachtung würdigen. 11) ungebildet, unverständig. 12) πένομαι bin arm. 18) δι-αμείβομαί τινί τι tausche mit einem etwas, τινός gegen etw. 14) dauernd, fest. 15) alias alius, bald dieser, bald jener.

Tempusbildung der Verba liquida.

- 71. Fut. Att. und Medii. Gr. § 95, 1. 3 (83, 1. 3).
- Α. 1. 'Ομονοούντες ίσχυροὶ μενούμεν. 2. Τίς ἄμεινον τοῦ σοφοῦ πρινεῖ τὰ δίπαια; 3. 'Οργῆς λήξας') περδανεῖς ἀμείνω. 4. Πολέμου οὐπ ἀρξόμεθα, ἀρξαμένους δὲ ἀμυνούμεθα. 5. Τὴν πατρίδα ἐλπίζομεν εἰς τὸ ἔπειτα ἐλευθέραν νεμεῖσθαι. 6. Εὐφρανεῖ σε πλοῦτος πολλοὺς εὐεργετοῦντα. 7. 'Εθαύμαζον οἱ τῶν 'Ελλήνων στρατηγοί, ὅτι Κῦρος οὕτε ἄλλον πέμποι σημανοῦντα, ὅ,τι χρὴ ποιεῖν, οὕτε αὐτὸς φαίνοιτο. 8. Εἰ μὴ φυλάξεις τὰ μιπρά, ἀποβαλεῖς τὰ μείζονα. 9. Μετὰ τὴν νίπην Λύσανδρος εἰς Λαπεδαίμονα τοὺς τὴν νίπην ἀγγελοῦντας ἔπεμψεν ἐπὶ τῆς πρατίστης νεως.
  - Δούλον τὸν ἐσθλὸν τοὕνομ'²) οὐ διαφθερετ, πολλοι³) δ' ἀμείνους εἰσὶ τῶν ἐλευθέρων.
  - 11. 'Αεὶ λέγων τάληθες οὐ σφαλή ποτε.
- B. 1. Frage, und ich werbe antworten. 2. Wenn der Leib gesund ist, wird auch die Seele gesund sein. 3. Wer sich vor ') sich selbst nicht schämt, wird sich auch vor ') andern nicht schämen. 4. Wenn ihr den Gesehen nicht gehorcht, werdet ihr die Freiheit zerstören. 5. Sorget dafür, daß ') ihr an ') den Seelen rein werdet (euch reinigt). 6. Wir stellten uns den Feinden entgegen, um uns zu verteidigen. 7. Wir werden uns niemals schämen, die Wahrheit zu sagen. 8. Am besten wirst du dich verteidigen, wenn du gerecht bist. 9. Den Leib werdet ihr töten, aber die Seele nicht. 10. Mit der Götter Hülfe ') werden wir die Angreiser') abwehren.

72. Mor. Aft. und Medii. Gr. § 95, 2. 3 (83, 2. 3).

Α. 1. Ἐπειδὰν ἄπαντα ἀχούσητε, χρίνατε. 2. Ἡ τύχη διένειμεν ἄλλοις ἄλλα δῶρα. 3. Νιχίας πάντα τὸν χρόνον οὐδὲν⁸) ἔσφηλε
τὴν πόλιν. 4. Κρετττόν ἐστι μιχρὰ εὖ ἢ μεγάλα χαχῶς περᾶναι.
5. Παρμενίδης πρῶτος τὴν γῆν ἀπέφηνε σφαιροειδῆ⁹). 8. Εἴθε
χαχῶς διαφθείρειαν τοὺς χαχοὺς οἱ θεοί. 7. Ἀθηνᾶ περιέστειλεν 10)
Ἡραχλέα πέπλῳ, ὂν αὐτὴ ὑφήνατο. 8. Ὅτῳ δοχεῖ ταῦτα, ἀνατει-

¹⁾ λήγω hore auf, laffe ab, von etw. τινός. 2) τὸ ὅνομα. Gr. § 23, 2. a. (18, 2). 3) sc. δοῦλοι. 4) Ucc. 5) ὅπως mit Ind. Fut. 6) d. i. mit den G. 7) ἐπέγχομαι, Part. 8) in nichts, nicht. Gr. § 153 (138). 9) σφαιφο-ειδής, 2. kugelförmig. 10) πεφι-στέλλω umhülle.

νάτω τὴν χεῖρα. 9. Τοὺς Τρῶας δέκα ἔτη ἀνδρείως ἀμυναμένους οὐ βία, ἀλλὰ δόλος ἔσφηλεν. 10. ᾿Αλέξανδρος ἀποθνήσκων οὐκ ἀπεφήνατο, τίνι καταλείποι τὴν ἀρχήν. 11. Θησεὺς τὴν ἐκ Τροι-ζῆνος¹) εἰς ᾿Αθήνας φέρουσαν ὁδὸν καθῆραι λέγεται κακούργων. 12. Οὐδένα χρὴ μακαρίζειν, ἔως ἄν βιοτεύη, ἀλλ᾽ ἀναμεῖναι, ἔως ἄν τὸν βίον περάνη. 13. Τίς οὐκ ᾶν οἰκτίρειεν ἐσθλὸν ἄνδρα ἀτυχοῦντα; 14. Δημῶναξ ἐρωτήσαντός τινος, ποτα νομίζοι εἶναι τὰ ἐν Ἦλου , Μεῖνον, " ἔφη, ,, ἔως ᾶν αὐτὸς θεάσωμαι, κἀκτθεν ἀγγελῶ σοι. "15. Κλεινὸν²) τὸ ἀπόφθεγμα³) Γοργοῦς, τῆς Κλεομένους θυγατρός Διαφθερεῖ σε, ὧ πάτερ, ὁ ξένος, ἐὰν μὴ ὡς τάχιστα ἐκ τῆς οἰκίας ἀποστείλης. 16. Ἐπιτρέπω τῷ θεῷ κρῖναι περὶ ἐμοῦ, ὅπη⁴) ἐμοὶ ἄριστα ἀν εἴη. 17. Πολλάκις μικροὶ λόγοι ἔσφηλαν ἤδη καὶ ἀνώρθωσαν βροτούς.

18. Τόλμα σύ, κάν) τι τραχύ νείμωσιν θεοί.

B. 1. Ausführen*) ist besser als versprechen*). 2. Bose Gesellsschaften verderben*) gute Sitten. 3. Drestes besleckte seine Hände mit dem Blute der Mutter. 4. Antworte bescheiden*), o Sohn, wenn ditere dich fragen*). 5. Oft bringt*) Unersahrenheit die Menschen zu Fall*). 6. Die Hellenen begannen niemals ein Opser, bevor sie sich gereinigt hatten*). 7. Nachdem Kadmus den Drachen getötet und die Jähne desselben gesät hatte, wuchsen*) Männer hervor. 8. Eteosles und Polyneises töteten einander im Streit¹0) um die Herrschaft. 9. Apollo besahl den Athenern, sich mit einer hölzernen Mauer zu verteidigen. 10. Nachdem Terres ein zahlloses Heer gesammelt hatte, zog er gegen Griechenland zu Velbe. 11. Was wohl dürste die Eltern mehr erfreuen als das Glück der Kinder? 12. Hippias reizte 11) den Darius zum Kriege gegen Athen. 13. Pythagoras erklärte 12), daß die menschliche Seele unsterblich sei.

73. Die übrigen Tempora. Gr. § 96 (84). (Mit Ausschluß ber Tempora socunda.)

Α. 1. Ἡγγέλθη ὑπὸ Λυσάνδρου τὰ πεπραγμένα διὰ Θεοπόμπου τοῦ Μιλησίου εἰς Λακεδαίμονα. 2. Ὁ Νετλος ποταμὸς νήσους ἔχει πολλὰς διεσπαρμένας. 3. Τοὺς στρατιώτας ἄριστα ἐσταλμένους εἰς τὸν πόλεμον στελοῦμεν. 4. Ἀπέσταλκά σοι, ὧ Δημόνικε, τόνδε τὸν λόγον δῶρον. 5. Πολλάκις τῆ τύχη ἐσφάλμεθα. 6. Ξέρξης τὸ

ή Τροιζήν, ῆνος bie Stadt Trözen.
 berühmt, belanut.
 ber Ausspruch.
 mie.
 κάν = καὶ ἐάν.
 ασ.
 κοσμίως.
 Reg. 24, a.
 ἀνα-τέλλομαι.
 γατ.
 παρ-οξύνω.
 ἀπο-φαίνομαι.

Αεωνίδου σώμα λελυμασμένον ἀνασταυρώσαι¹) ἐπέταξεν. 7. Όρξστης, μεμιασμένος τῷ τῆς μητρὸς αἰματι, ἐν Δελφοῖς ἐκαθάρθη ὑπ' ᾿Απόλλωνος. 8. Μὴ ἀναμείνωμεν, ἔως ἄν ἀγερθώσιν οἱ πολέμιοι, ἀλλ' ἔτι διεσπαρμένοις αὐτοῖς ἐπιχειρώμεν. 9. Ὁ τὴν ψυχὴν κεκαθαρμένος κάλλιστα κεκόσμηται. 10. Ὅστις τῶν ᾿Αθηναίων φανθείη ἐλαίαν ἔξορύξας, διακοσίαις μναῖς ἐζημιοῦτο. 11. Φίλιππος πολλὰς ἐλάμβανε πόλεις, ὧν τοὺς προστάτας νομῆ²) χρημάτων ἦν διεφθαρκώς. 12. Τοῖς Ἑλλησιν ἔθος ἦν, εἴ τις τῶν συγγενῶν τελευτήσειε, κεκάρθαι τὰς κόμας²). 13. Πηνελόπη τρία ἔτη ἐντάφιον⁴) ὑφαίνουσα τῷ Λαέρτη οὐκ ἐπέρανε τὸ ἔργον νυκτὸς γὰρ ἔλυε τὰ ἡμέρας ὑφασμένα. 14. ᾿Αγγελθείσης τῆς ἐν Σικελία συμφορᾶς, οἱ ᾿Αθηναῖοι πολὺν μὲν χρόνον ἢπίστουν τοῖς ἀγγείλασιν ἔπειτα δὲ ὀργισθέντες ἐκάκιζον⁵) τοὺς μάντεις, λέγοντες ἐσφάλθαι ὑπ' αὐτῶν.

B. 1. Antworte mir: Was ift neues o gemelbet worden? 2. Habt ihr die Trieren in den Pontus abgesandt? 3. Die meisten der königslichen Gräber in Agypten sind jest zerstört. 4. Das Leben des Pausanias wurde durch schimpfliche Thaten besleckt. 5. Großes wird eher durch Weisheit als durch Macht vollendet werden. 6. Nachdem gemelbet worden war, daß sechzig Schisse bei Ayzikus vernichtet worden seien, schickten die Lakedämonier Gesandte nach Athen wegen?) des Friedens. 7. Habe Scheus) vor dir selbst, damit du dich nicht vor den andern schämest's! 8. Die Seele soll von Begierden gereinigt und mit Tugenden geschmuckt sein. 9. Der Neid und die Habsucht') haben vieler Menschen Sinn verdorben. 10. Noch ist nicht aller Tage Abend!

Tempora secunda.

74. Mor. II. Att. und Med. Gr. § 97 (85).

Bon unregelmäßigen Berben (§ 116—120 = 107-111) merte hier die Aor. II.:

έλιπον ich ließ, von λείπω. έπεσον ich fiel, von πίπτω.

έφυγον ich floh, von φεύγω. ἀπ-έθανονich ftarb, v. ἀπο-θνήσαω. έλαβον ich nahm, von λαμβάνω. ἦλθον ich ging, kam, von έρχομαι.

έγενόμην ich wurde, von γίγνομαι. άφ-ικόμην ich kam, von άφ-ικνέομαι.

¹⁾ ἀνα-σταυρόω schlage ans Kreuz. 2) ή νομή das Austeilen, die Berteilung. 3) ή κόμη das Haupthaar. 4) το έντάφιον das Sterbekleid. 5) κακίζω schmähe. 6) neueres. 7) περί. 8) Aor. 9) ή πλεονεξία.

1. Αἴσχιστον ἦν Σπαρτιάτη τὴν τάξιν ἀπολιπεῖν καὶ ἐκ μάγης φυγείν. 2. Οι Ελληνες είσηγάγοντο θεούς ξένους 1) έξ άλλοτρίων έθνων. 3. Οὐκ αν γένοιτο χρηστὸς ἐκ κακοῦ πατρός. 4. Πέρσαις νόμος ήν, οπότε βασιλεύς αποθάνοι, ανομίαν είναι πέντε ήμερων. 5. Μή σπευδε πλουτείν, μη γένη πένης ταχύ. 6. Δωριεύς στρατευόμενος πρός τούς Συβαρίτας έπεσεν, ότι ταύτα παρά τὰ μεμαντευμένα ἐποίησεν. 7. Μήτ' εὐτυχῶν τράπη πρὸς · δαθυμίαν2) μήτ' ατυχών προς αθυμίαν. 8. Τίνα αν γην μαλλον φιλοτμεν ή την πατρίδα τεχούσαν ήμας και θρέψασαν. 9. Μή άναμείνωμεν, ξως αν εμβάλωσιν⁸) οι ημέτεροι πολέμιοι είς την ήμετέραν χώραν, αλλα πορευθώμεν ώς τάχιστα είς την πολεμίαν. 10. Μαχομένους δεί σχοπείν ήμας, όπως ώς ελάχιστα μεν τραύματα λάβωμεν, ώς ελάχιστα δε σώματα ανδρών αποβάλωμεν. 11. Ξέρξης τοσαύτα έθνη είς την Ελλάδα ήγαγεν, ώστε τὰ ύδατα ἐπέλιπε*) πινόμενα. 12. Διενείμαντο την άρχην των πάντων Ζεύς καὶ Ποσειδών καὶ Πλούτων, ἐπεὶ παρὰ τοῦ πατρὸς παρέλαβον. 13. Αφικόμενοι πρός τον Αράξην ποταμον ηθρισκον οί μύριοι κώμας πολλάς μεστάς σίτου καὶ οἴνου ενταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο. 14. Επεὶ οἱ πελτασταί, ὑπερβαλόντες τὰ ὄρη, ἔβλεψαν τὰς σχηνάς, τοὺς ὁπλίτας οὐκ ἔμειναν, ἀλλ' ἀνακραγόντες φερόμενοι δ) ηλθον επὶ τὸ στρατόπεδον. 15. Δηλον ην τοις Ελλησιν, ότι νικώντες μεν οὐδένα αν κατακάνοιεν, ήττηθέντων δε αὐτῶν οὐδείς αν λειφθείη. 16. Των Περσων έγγυς προσελθόντων Θεμιστοκλής έπεισε τούς Αθηναίους, απολιπόντας την πόλιν καταφυγείν είς τάς ναύς, παίδας δε και γυναίκας άγαγεσθαι είς τάς νήσους. 17. Καυσιανοί, Σχυθικόν έθνος, τούς μέν γιγνομένους θρηνούσι. τούς δ' αποθανόντας μαχαρίζουσιν.

18. Ποτ) νῦν φύγωμεν, ποτ τραπώμεθ', ω φίλοι;

B. 1. Gott sprach: "Es werde Licht!" und es ward [Licht].

2. Krankheiten könntest du wohl entsliehen, aber dem Tode zu entsliehen ist unmöglich.

3. Bei Chäronea verloren die Griechen ihre Freiheit surudgekommen sein werden).

5. Alle Perser, welche bei Salamis den Athenern entkommen waren 10, gerieten (sielen) in die [Hände der] Ägineten.

6. Nach des Philippus Tode übernahm Alexander die Herrschaft.

7. Die Athener vertrieben den

¹⁾ hier Abj. 2) φαθυμία Leichtsinn, Sorglosigkeit. 5) εμβάλλω einen Einfall machen, einfallen. 4) επιλείπω gehe aus, versiege. 5) φέφομαι eile. 6) θρηνέω beklage. 7) wohin? 8) είς. 9) Regel 23. 24. 10) Aor.

Themistokles; er aber floh und kam zum Großkönig. 8. Die Felbherrn waren in Berlegenheit¹), welchen Weg sie einschlagen²) sollten. 9. Die Griechen gelobten ber Artemis, wie viele (der) Feinde sie getötet hätten³), so viele Ziegen der Göttin opfern [zu wollen]. 10. Mögen die Götter euch alle bewahren⁴) und unversehrt⁵) ins Vaterland sühren⁴)!

75. Aor. II. und Fut. II. Paff. Gr. § 98 (86).

- Α. 1. Διόνυσος εν Νάξω, ώς Νάξιοι λέγουσιν, ετάφη. 2. Προ τοῦ ἔργου βουλεύου, ἴνα μὴ μωρὸς φανῆς. 3. Ἡ ψυχὴ τοῦ σώματος απαλλαγείσα οὐ διαφθαρήσεται. 4. Τῆ ἀδικία οὐδεὶς ἂν τοσούτο βλαβείη, οσον ο άδικήσας. 5. Οι τη τύχη και τατς έλπισιν άγαν πεπιστευχότες ταχέως αν σφαλείεν. 6. Σοφίας ο χαρπός ουποτε φθαρήσεται. 7. Ο θεός τοις Θηβαίοις έμαντεύσατο, ότι ούχ απαλλαγήσοιντο της Σφιγγός, πρίν αν τις λύση το αίνιγμα. 8. Γοργίας ο Λεοντίνος) πρεσβευτής είς Αθήνας αποσταλείς πολλά έθαυμάσθη έπί) τη πειθοί. 9. Πτολεμαίου τοῦ βασιλέως κατασφαγέντος ύπο Γαλατών, πάσα ή τών Μακεδόνων δύναμις κατεκόπη. 10. Οι Ελληνες ήττηθέντες εν Χαιρωνεία ούκετι ετόλμησαν άντιτάξασθαι τοις Μαχεδόσιν, άλλα διεσπάρησαν είς τας έαυτων πόλεις. 11. 'Αλέξανδρος, εάν ἄριστος φανή στρατηγός, οὐκ ἄριστος φανήσεται άνθρωπος. 12. Συλλεγέντων των Ελλήνων είς τον Ισθμον καί ψηψισαμένων επί Πέρσας στρατεύσαι, Αλέξανδρος ήγεμών εκηρύχθη. 13. Των Θηβων διαρπασθεισων και κατασκαφεισων ύπ' 'Αλέξάνδρου, οἱ Αθηναίοι τοὺς φυγόντας τῶν Θηβαίων ὑπεδέξαντο εἰς την έαυτων πόλιν. 14. Εὐμένης ἀποθνήσχων έλεξεν οὐ σφαληναι πολεμίων ἀρετή, άλλὰ φίλων ἀπιστία. 15. Οι ἡμέτεροι ἱππεζς. φυγόντες ήδη, αὐτίκα τραπόμενοι την πολεμίαν τάξιν ετρέψαντο.
  - 16. Ο μη δαρείς ανθρωπος οὐ παιδεύεται.
  - 17. "Απαντές έσμεν") είς τὸ νουθετεῖν") σοφοί· αὐτοὶ δ' ὅταν σφαλώμεν, οὐ γιγνώσχομεν.
- B. 1. Fürchtet euch nicht, die Tugend wird fich ftarker erweisen 10) als das Unrecht! 2. Die Gesets Solons wurden auf hölzerne Tafeln 11)

¹⁾ ἀπορέω, Smpf. 2) Aor. von τρέπομαι. 3) Opt. Aor. 4) Aor. 5) ἀβλαβής, 2. 6) aus Leontini (im öftl. Sicilien). 7) wegen. 8) wir find. 9) rovdeτέω warne, weise zurecht. 10) d. h. erscheinen. 11) ή σατίς, ίδος.

geschrieben. 3. Die Gebeine des Themistokles sollen von seinen Freunden heimlich in Athen begraben worden sein. 4. In Athen wurden der Artemis jährlich ') fünshundert Ziegen geschlachtet. 5. Am meisten werden wir durch die plöglich erschienenen Unglücksfälle verwirrt. 6. Diesenigen, welche immer mehr begehren, werden leicht zu Falle kommen. 7. Nach Trojas Zerstörung') wurde Priamus selbst an (neben) einem Altare niedergehauen. 8. Wo einer die Feinde in die Flucht geschlagen hat '), errichtet er ein Siegeszeichen. 9. Die Erde soll zuerst von Triptolemus besät worden sein. 10. Durch den Tod werden wir von allen Leiden befreit werden.

76. Perf. II. Gr. § 99 (87).

- Α. 1. Πολλοὶ συγγραφεῖς τὰς ᾿Αλεξάνδρου τοῦ μεγάλου πράξεις ἀναγεγράφασιν. 2. Θαυμάζομεν, ὅσα βεβούλευσθε καὶ ὅσα πεπράχατε. 3. Εὐθύδημος πολλὰ σοφῶν ἀνδρῶν γράμματα συνήχει. 4. Λέγουσιν οἱ παρ᾽ ἡμῖν ἑήτορες, Φίλιππον πρὸς βασιλέα πεπομφέναι περὶ συμμαχίας. 5. Λαρεῖος τοὺς ἱππέας πέραν τοῦ Πινάρου ὁ ποταμοῦ ἐτετάχει, ὅπως ἡ ἔκταξις ὁ τῆς στρατιᾶς ἀσφαλῶς γένοιτο. 6. Οἱ τριάκοντα ἰδίων κερδῶν ἔνεκα πλείους ἀπεκτόνασιν ᾿Αθηναίων ἐν ὀκτώ μησὶν ἢ πάντες Πελοποννήσιοι δέκα ἔτη πολεμοῦντες. 7. Λεσπόται πεφήνασιν οἱ Λακεδαιμόνιοι τῶν συμμάχων ἐλευθέρων πρότερον γενομένων.
- B. 1. Er hatte geordnet. Wir haben auferzogen (genährt). Hattet ihr geschickt? Sie hatte geschickt. Sie waren erschienen. Haft du gezeigt? Wem habt ihr erlaubt?
- 2. Was ich geschrieben habe, das habe ich geschrieben. 3. Der König glaubt Sieger zu sein), da er Kyros getötet hat. 4. Wir wissen (haben) dir Dank, daß du uns den Weg gezeigt hast. 5. Durch die Hinrichtung) des Sokrates haben die Athener selbst den größten Schaden erlitten). 6. Dem Körper hat die Natur aufgetragen zu dienen, der Seele aber zu herrschen.

NB. hier fann Mr. 88 gelefen werben.

¹⁾ xaz' éros. 2) Gen. absol. 3) Bgl. Regel 24, b. 4) Fluß bei Issus in Kilikien (unten S. 97). 5) die Aufstellung. 6) zu siegen, Inf. Pras. 7) Part. Perf., ano-nreiew. 8) sind am meisten geschäbigt worden.

77. Aröfus und Adraftus.

Μετὰ Σόλωνα οἰχόμενον ἔλαβεν ἐχ θεοῦ νέμεσις μεγάλη Κροϊσον, ὅτι ἐνόμισεν εἶναι ἀνθρώπων ἀπάντων ὀλβιώτατος αὐτίκα δ' αὐτῷ καθεύδοντι ὄνειρος τὴν ἀλήθειαν ἔφηνε τῶν μελλόντων κακῶν κατὰ¹) τὸν παϊδα. Ἡσαν γὰρ τῷ Κροίσῷ δύο παϊδες, ὧν ὁ μὲν ἔτερος διέφθαρτο³) (ἦν γὰρ κωφός), ὁ δὲ ἔτερος τῶν ὁ ἡλικιωτῶν τὰ πάντα³) πρῶτος ἐγένετο ὁνομα δ' αὐτῷ ἦν Ἡτυς '). Τοῦτον δὴ τὸν Ἡτυν ἐσήμηνε τῷ Κροίσῷ ὄνειρος, ὡς τελευτήσει αἰχμῷ σιδηρῷ ἀκοντισθείς. 'Ο δὲ ἐπεὶ ἐξηγέρθη, ταραχθείς τῷ ὀνείρατι, ἄγεται τῷ παιδὶ γυναϊκα, ἀκόντια δὲ καὶ δόρατα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα ἐκ τῶν βασιλείων ἐξεκόμισεν, μή τι τὸν παϊδα ιο βλάψειεν.

Παρασκευάζοντος 5) δὲ τὸν γάμον τοῦ παιδὸς ἀφικνεῖται εἰς τὰς Σάρδεις ἀνὴρ συμφορᾳ ἐμπεπλεγμένος 6) καὶ μεμιασμένος τὰς χεῖρας, ῶν Φρὺξ μὲν γενεᾳ, γένους δὲ βασιλείου. Παρελθών δὲ οὖτος εἰς τὴν Κροίσου οἰκίαν κατὰ νόμους τοὺς ἐπιχωρίους ἐδεῖτο 7) 15 καθαρθήναι, Κροΐσος δ' αὐτὸν ἐκάθηρεν. Έπεὶ δὲ τὰ νομιζόμενα 8) ἐποίησεν ὁ Κροΐσος, ἡρώτησεν, ὁπόθεν τε καὶ τίς εἴη, λέγων τάδε ., Ω ἄνθρωπε, τίς τε ῶν καὶ πόθεν τῆς Φρυγίας ἡκων ἐφέστιος 9) ἐμοὶ ἐγένου; τίνα τε ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν ἐφόνευσας; "Ο δὲ ἀπεκρίνατο ., Ω βασιλεῦ, Γορδίου μὲν τοῦ Μίδου εἰμὶ παῖς, ὀνομάζο 20 μαι δὲ ᾿Αδραστος · φονεύσας δὲ ἀδελφὸν ἐμαυτοῦ ἄκων, πάρειμι πεφυγαδευμένος ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ἔστερημένος πάντων". Κροΐσος δ' αὐτῷ ἀπεκρίνατο τάδε · , ஃνδρῶν τε φίλων τυγχάνεις ἔκγονος δ' αὐτὸς ἐκρονος ἀποκοίς εἰς φίλους, ἔνθα ἀπορῶν μὲν χρήματος οὐδενὸς μενεῖς · τὴν συμφορὰν δὲ ταύτην ὡς κουφότατα φέρων κερδανεῖς επλεῖστα."

Οὐτος μεν δη παρά Κροίσω ώχει, εν δε τῷ αὐτῷ χρόνω τούτω ελθόντες παρά τὸν Κροΐσον τῶν Μυσῶν ἄγγελοι ελεγον τάδε: ,, Ω βασιλεῦ, σῦς μεγιστος ἐφάνη ἡμῖν ἐν τῆ χωρα, ος τοὺς ἀγροὺς διαφθείρει τοῦτον ζωγρῆσαι¹¹) οὐχ οἰοί τε ἡμεν¹²). Νῦν οὖν αὶ- 30 τούμεθά σε, τὸν παῖδα καὶ νεανίας ἐξαιρετους 18) καὶ κύνας συμπεμψαι ἡμῖν, ὅπως αὐτὸν φυγαδεύσωμεν ἐκ τῆς χωρας". Κροῖσος

¹⁾ in betreff. 2) hier "war beschäbigt, verstümmelt, verkrüppelt".
3) Gr. § 153 (138). 4) Bgl. Gr. § 168. A. 2 (154. A.). 5) sc. αὐτοῦ.
6) ἐμ-πλέκω verstechte, verwicke. 7) δέομαι bitte. 8) bie üblichen Sühngebräuche. 2) Schutztehender (vgl. Nr. 78, A. 11). 10) τυγχάνω αν ich bin (gerade, zufällig). Gr. § 219 (198), 1. a. 11) ζωγρέω fange lebendig.
12) eramus. 13) ἐξαίρετος, 2. auserwählt.

δὲ μνήμων τοῦ ὀνείρατος οὐα ἐβούλετο συμπέμψαι τὸν υἱόν ὁ δὲ ἀκούσας τὸ πρᾶγμα πολλὰ ἐδεῖτο ^{1}), λέγων, ἐπεὶ οὐ πρὸς ει ἄνδρας γίγνοιτο ἡ μάχη, τὸν πατέρα μάτην ^{2}) φοβεῖσ ^{2} αι αἰχμὴν σιδηρᾶν.

Πεισθείς οὖν τοτς Ατυος λόγοις μεταπέμπεται Κροτσος τον Φρύγα Αδραστον, ἀφικομένω δ' αὐτῷ λέγει τάδε· ,, Έγώ σε ἐμπεπλεγμένον³) συμφορῷ, ἢν σοι οὐκ ὀνειδίζω, ἐκάθηρα, καὶ οἰκία δεξά- 10 μενος παρέχω πᾶσαν δαπάνην· νῦν οὖν φύλακα παιδός σε τοῦ ἐμοῦ χρήζω γενέσθαι εἰς θήραν ὁρμωμένου, ὅπως μή τινες κακοῦργοι καθ' ὁδὸν φανέντες βλάψωσιν ὑμᾶς". Ό δὲ ταῦτα ποιεῖν ἔτοιμος ἢν καί· ,, Παιδα τὸν σόν", ἔφη, ,, ὅν κελείεις με φυλάττειν, ἀβλαβἢ τοῦ φυλάττοντος ἔνεκα¹) ἐπανελθεῖν πέπεισο". Ἐλθόντες δὶν εἰς τὸν Ὁλυμπον 5) τὸ ὄρος ἔζήτουν τὸ θηρίον, ἰχνεύσαντες δ) δὲ ἐκυκλοῦντο καὶ ἢκόντιζον. ἔνθα δὴ 1) Αδραστος, ὁ ξένος, ἀκοντίζων τὸν ὖν, τοῦ μὲν ἀμαρτάνει, τυγχάνει δὲ τοῦ Κροίσου παιδός.

"Εθει δέ τις ἀγγελῶν τῷ Κροίσφ τὴν συμφοράν, ἀφικόμενος δὲ εἰς τὰς Σάρδεις τήν τε μάχην καὶ τὴν τοῦ παιδὸς τύχην ἐσήσο μηνεν αὐτῷ. 'Ο δὲ Κροῖσος τῷ θανάτῳ τοῦ παιδὸς τεταραγμένος μάλιστ' ἐχαλέπαινεν, ὅτι τὸν υἱὸν ἀπέκτεινεν ἐκεῖνος, ὅν αὐτὸς φόνῳ μεμιασμένον ἐκάθηρεν. Μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον παρεγένοντο μὲν οἱ Δυδοὶ φέροντες τὸν νεκρόν, ὅπισθεν δὲ ἐπόμενος παρεγένετο καὶ ὁ φονεύς. 'Ελθών δὲ πρὸ τοῦ νεκροῦ ἐπέτρεπεν ἑαυτὸν Κροίσῳ, το προτείνων τὰς χεῖρας καὶ κατασφάξαι αὐτὸν κελεύων ἐπὶ τῷ τοῦ τετελευτηκότος τάφῳ.

Ακούσας δὲ ταῦτα ὁ Κροΐσος αὐτὸν οἰκτίρει, καίπερ⁸) ὢν ἐν κακῷ οἰκείῳ τοσούτῳ, καὶ λέγει πρὸς αὐτόν. "Εχω, ω ξένε, παρὰ σοῦ πᾶσαν τὴν δίκην, ἐπειδὴ σεαυτοῦ καταγιγνώσκεις⁹) θάνατον τοῦ ἀλλ'. οὐ σύ μοι τοῦδε τοῦ κακοῦ αἴτιος εἶιο), ἀλλὰ θεῶν τις, ος μοι καὶ πάλαι προεσήμαινε τὰ μέλλοντα. "Κροΐσος μὲν οὖν ἔθαψε τὸν ἑαυτοῦ παῖδα· "Αδραστος δέ, φονεὺς μὲν τοῦ ἑαυτοῦ άδελφοῦ γενόμενος, φονεὺς δὲ τοῦ "Ατυος, τοῦ παιδὸς τοῦ καθήραντος, ἐπεὶ ἡσυχία τῶν ἀνθρώπων ἐγένετο περὶ τὸ σῆμα, πάντων το ἀνθρώπων δυστυχέστατος εἶναι οἰόμενος, ἐπὶ τῷ τάφῳ κατέσφαξεν ἑαυτόν.

¹⁾ δέομαι bitte. 2) umsonst. 3) έμ-πλέκω verstechte, verwickle. 4) b. h. soviel an seinem Bächter liegt. 5) Berg an der Grenze von Mysien und Phrygien. 6) έχνεύω spüre auf. 7) da nun. Gr. § 75 (69), A. 1. 8) obgleich; R. 30. 9) καταγιγνώσκω τινός Θάνατον erkenne gegen jem. auf Tod, verurteile semb. zum Tod. 10) du bist.

ναίων πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας¹) εν Ἐλευστι στρατευσάμενος καὶ νικήσας τοὺς πολεμίους κάλλιστα ετελεύτησεν τελευτήσαντα δ' αὐτὸν οὶ ᾿Αθηνατοι δημοσία²) εθαψαν καὶ ετίμησαν μεγάλως."

'Ως δὲ ταῦτα περὶ τοῦ Τέλλου ἐξηγήσατο⁸) τῷ Κροίσω, οὖτος 30 επηρώτησε, τίς δη δεύτερος μετ' εκείνον είη, ελπίζων, δεύτερός γε4) μετά τὸν Τέλλον είναι. Ὁ δὲ Ελεξε: ,,Κλέοβις καὶ Βίτων. Τούτοις γάρ, "έφη, "Αργείοις δ) οὖσι τὸ γένος βίος δ) ὑπῆρχεν ἱκανὸς καὶ πρὸς τούτω") δώμη σώματος θαυμαστή καὶ καλὸς θάνατος. Ούσης γὰρ ἑορτῆς τῆ Ἡρα τοῖς Αργείοις, ὅπου νόμος ἦν, τὴν μη- 35 τέρα αὐτῶν ἐφ' ἀμάξης κομισθήναι είς τὸ ἱερόν, ώς οἱ βόες ἐκ τοῦ άγροῦ οὐ παρεγίγνοντο εν καιρώ, οἱ νεανίαι αὐτοὶ τὴν ἄμαξαν ήγον, επὶ τὸ ἱερὸν ἀπέχον σταδίους πέντε καὶ τετταράκοντα τῆς πόλεως την μητέρα διακομίζοντες 8). Ταύτα δ' αύτοις ποιήσασι καὶ θαυμασθείσιν ύπὸ πάντων Αργείων είτα καὶ ή τελευτή τοῦ 40 βίου ην αρίστη και εμήνυσεν εν τούτοις ο θεός, δει πολύ αμείνων έστι τω άνθρώπω ο θάνατος της ζωής. Οι μέν γαρ Αργετοι παρόντες έμακάριζον των νεανιων την δώμην, αι δ' Αργεται την μητέρα, οίων) τέχνων ετύγχανεν. Ἡ δε μήτηρ, ήδομένη τῷ τε έργω και τη φήμη, εν τω ίερω ηύξατο τη θεω, τοις υίεσι παρέ- 15 γειν, ό, τι ανθρώπω είη αριστον. 'Ως δε μετα ταύτην την εθχην έθυσαν οἱ νεανίαι, κατακοιμηθέντες 10) εν αὐτῷ τῷ ἱερῷ ἐτελεύτησαν. Οι δε Αργετοι ελκόνας 11) αὐτῶν ποιησάμενοι εν Δελφοτς ιδρύσαντο, ώς ανδρών καλών και αγαθών."

Σολων μέν δη τούτους δευτέρους μετὰ Τέλλον δλβιωτάτους το δνόμασεν, ὁ δὲ Κροΐσος χαλεπαίνων , Ω ξένε Αθηναΐε, " ἔφη, ,, ή δ' ἡμετέρα εὐδαιμονία Ω οὖτω σοι Ω δλατέρριπται εἰς τὸ μηδέν Ω , ωστε οὐδ Ω δὶ διωτών ἀνδρών ἡμᾶς ἀξίους ἐποίησας; " Ο δὲ ἔλεξεν ,, Οὐα ἄπειρον ὄντα τοῦ τῶν θεῶν φθόνου καὶ τῶν τοῦ βίου ταραχών Ω ηρώτησάς με περὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Έν γὰρ τῷ τῶ Ω μακρῷ τοῦ βίου χρόνω πολλὰ πέμπουσιν οἱ θεοί, α οὐδεὶς ἀν

¹⁾ ἀστυγείτων = γείτων. 2) von Staats wegen, auf öffentliche Kosten; vgl. S. 39, 10. 3) εξ-ηγέομαι führe aus, sehe auseinander, erzähle. 4) γέ encl.: S. 52, 6. 5) ὁ ᾿Αργεῖος ber Argiver. 6) hier: Lebensunterhalt. 7) bazu, außerdem. 8) δια-κομίζω bringe hin. 9) s. v. a. ὅτι τοιούτων. 10) κατακοιμάσμαι, Μ. Ρ., schlase ein. 11) ἡ εικών, όνος das Bilb, die Bilb-säule. 12) ἡ εὐδαιμονία das Glūc, ber Wohlstand, Reichtum. 18) s. v. a. ὑπὸ σοῦ (Gr. § 168, 2. b. = 154, 2). 14) ist so ganz verschmäht. 15) οὐδέ nicht einmal. 16) αἱ ταραγαί die Berwicklungen, Wirren.

προγιγνώσκοι. Είς γαρ έβδομήκοντα ενιαυτούς τον βίον ανθρώπου λογισαίμην αν είναι ούτοι δ' οί έβδομήχοντ' ένιαυτοί παρέχοιντ' αν $ως^1$) πεντήχοντα καὶ πενταχοσίας καὶ πενταχιςχιλίας καὶ δισμν-60 ρίας ήμερας. Τοσούτων δ' ήμερων οὐσων ή ετέρα τη ετέρα ήμερα ούδεν ομοιον προσάγει πράγμα. Ούτως ούν, ω Κροίσε, άνθρωπος πάντως αν είη συμφορά²). Έμοι δε σύ εν τῷ νῦν χρόνῷ και μέγα πλουτείν δοχείς και βασιλεύς πολλών είναι άνθρώπων. Έχεινο δέ, δ ήρώτας με, οὖπω σὲ ἐγὼ λέγω, πρὶν ἂν καλῶς σε τελευτή-65 σαντα ακούσω. Οὐ γὰρ ὁ μάλα πλούσιος δλβιώτερός ἐστι τοῦ ἐφ' ημέραν έχοντος, εί μη και καλώς τελευτήσει τον βίον. Πολλοί γαρ πλουσιώτατοι ανθρωποι ανόλβιοί είσιν, πολλοί δε μετρίαν έχοντες οὐσίαν εὐτυχεῖς. Εὶ γάρ τις ὑγιής ἐστι καὶ ἄπηρος3) καὶ ἀπαθής4) κακών καὶ εὖπαις 5) καὶ πρὸς τούτοις 6) ἔτι τὸν βίον τελευτήσει εὖ, το ούτος αν είη εκείνος, ον σύ ζητείς, όλβιος ωνομάσθαι άξιος πρίν δ' αν τελευτήση, οὖπω όλβιος ονομαστέος ἐστίν, άλλ' εὐτυχής ^{7}). Τὰ πάντα μέν οὖν ταῦτα οὖδεὶς ἂν ἄνθρωπος ῶν συλλαμβάνοι8), ωσπερ χώρα οὐδεμία πάντας φέρει καρπούς, άλλ' άλλους μέν έχει, άλλων δε εστερημένη εστίν. Των δ' ανθρώπων δστις αν πλείστα το των άγαθων έχη και έπειτα τον βίον εύχαρίστως) τελευτήση, οδτος παρ' εμοί όλβιος ωνομάσθαι άξιος εστιν. Σχοπείν δε χρή παντός χρήματος την τελευτήν πολλοίς γαρ εὐτυχίαν δλίγον χρόνον πορίσας ο θεος έπειτα ατυγεστάτους εποίησεν.

Ταῦτα λέξαντα τὸν Σόλωνα ὁ Κροΐσος οὐδενὸς λόγου ἐποιή80 σατο 10) καὶ ἀποπέμπει ὡς μάλα ἀμαθη 11) ὅντα, ὅς τῶν παρόντων ἀγαθῶν καταφρονήσας τὴν τελευτὴν παντὸς χρήματος σκοπεῖν ἐκέλευεν.

Γνώμη.

Πολλοὶ μὲν πλουτοῦσι κακοί, ἀγαθοὶ δὲ πένονται¹²) · ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοῖς οὐ διαμειψόμεθα ¹⁸) τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦτον, ἐπεὶ τὸ μὲν ἔμπεδον¹⁴) ἀεί, χρήματα δ' ἀνθρώπων ἄλλοτε ἄλλος¹⁸) ἔχει.

Σόλων.

¹⁾ ungefähr. 2) ein Spiel des Zufalls. 3) frei von Gebrechen. 4) ohne gelitten zu haben, frei. 5) glüdlich in seinen Kindern. 6) dazu, überdies.
7) vom Glüdle begünstigt. 8) συλ-λαμβάνω erlange zusammen. 9) auf erwünschte, glüdliche Weise. 10) λόγου ποιεῖσθαι der Beachtung würdigen.
11) ungebildet, unverständig. 12) πένομαι bin arm. 18) δι-αμείβομαί τινί τι tausche mit einem etwas, τινός gegen etw. 14) dauernd, fest. 15) alias alius, balb dieser, bald jener.

Tempusbildung der Verba liquida.

71. But. Att. und Mebii. Gr. § 95, 1. 3 (83, 1. 3).

- Α. 1. Όμονοοῦντες Ισχυροί μενοῦμεν. 2. Τίς ἄμεινον τοῦ σοφοῦ κρινεῖ τὰ δίκαια; 3. Ὁργῆς λήξας¹) κερδανεῖς ἀμείνω. 4. Πολέμου οὐκ ἀρξόμεθα, ἀρξαμένους δὲ ἀμυνούμεθα. 5. Τὴν πατρίδα ἐλπίζομεν εἰς τὸ ἔπειτα ἐλευθέραν νεμεῖσθαι. 6. Εὐφρανεῖ σε πλοῦτος πολλοὺς εὐεργετοῦντα. 7. Ἐθαύμαζον οἱ τῶν Ἑλλήνων στρατηγοί, ὅτι Κῦρος οὕτε ἄλλον πέμποι σημανοῦντα, ὅ,τι χρὴ ποιεῖν, οὕτε αὐτὸς φαίνοιτο. 8. Εἰ μὴ φυλάξεις τὰ μικρά, ἀποβαλεῖς τὰ μείζονα. 9. Μετὰ τὴν νίκην Λύσανδρος εἰς Λακεδαίμονα τοὺς τὴν νίκην ἀγγελοῦντας ἔπεμψεν ἐπὶ τῆς κρατίστης νεώς.
  - 10. Δούλον τον έσθλον τούνομ'2) οὐ διαφθερεί, πολλοίδ) δ' ἀμείνους εἰσὶ τῶν ἐλευθέρων.
  - 11. 'Αεὶ λέγων τάληθες οὐ σφαλή ποτε.
- B. 1. Frage, und ich werde antworten. 2. Wenn der Leib gesund ist, wird auch die Seele gesund sein. 3. Wer sich vor') sich selbst nicht schämt, wird sich auch vor') andern nicht schämen. 4. Wenn ihr den Gesetzen nicht gehorcht, werdet ihr die Freiheit zerstören. 5. Sorget dafür, daß') ihr an') den Seelen rein werdet (euch reinigt). 6. Wir stellten uns den Feinden entgegen, um uns zu verteidigen. 7. Wir werden uns niemals schämen, die Wahrheit zu sagen. 8. Am besten wirst du dich verteidigen, wenn du gerecht bist. 9. Den Leib werdet ihr töten, aber die Seele nicht. 10. Mit der Götter Hülfe') werden wir die Angreiser') abwehren.

72. Aor. Aft. und Medii. Gr. § 95, 2. 3 (83, 2. 3).

Α. 1. Ἐπειδὰν ἄπαντα ἀκούσητε, κρίνατε. 2. Ἡ τύχη διένειμεν ἄλλοις ἄλλα δῶρα. 3. Νικίας πάντα τὸν χρόνον οὐδὲν⁸) ἔσφηλε
τὴν πόλιν. 4. Κρετττόν ἐστι μικρὰ εὖ ἢ μεγάλα κακῶς περᾶναι.
5. Παρμενίδης πρῶτος τὴν γῆν ἀπέφηνε σφαιροειδῆ⁹). 8. Εἰθε
κακῶς διαφθείρειαν τοὺς κακοὺς οἱ θεοί. 7. Ἀθηνᾶ περιέστειλεν 10)
Ἡρακλέα πέπλω, δν αὐτὴ ὑφήνατο. 8. Ὅτω δοκεῖ ταῦτα, ἀνατει-

¹⁾ λήγω hore auf, laffe ab, von etw. τινός. 2) τὸ ὅτομα. Gr. § 23, 2. a. (18, 2). 3) sc. δοῦλοι. 4) Acc. 5) ὅπως mit Ind. Fut. 6) d. i. mit den G. 7) ἐπέρχομαι, Part. 8) in nichts, nicht. Gr. § 153 (138). 9) σφαιφο-ειδής, 2. tugelförmig. 10) πεφι-στέλλω umhülle.

νάτω την χείρα. 9. Τους Τρώας δέκα έτη ἀνδρείως ἀμυναμένους οὐ βία, ἀλλὰ δόλος ἔσφηλεν. 10. 'Αλέξανδρος ἀποθνήσκων οὐκ ἀπεφήνατο, τίνι καταλείποι την ἀρχήν. 11. Θησεύς την ἐκ Τροιζήνος 1) εἰς 'Αθήνας φέρουσαν ὁδὸν καθήραι λέγεται κακούργων. 12. Οὐδένα χρη μακαρίζειν, ἔως ἄν βιοτεύη, ἀλλ' ἀναμείναι, ἔως ἄν τὸν βίον περάνη. 13. Τίς οὐκ ᾶν οἰκτίρειεν ἐσθλὸν ἄνδρα ἀτυχοῦντα; 14. Δημώναξ ἐρωτήσαντός τινος, ποῖα νομίζοι εἶναι τὰ ἐν 'Αιδου' ,, Μεΐνον, " ἔφη, ,, ἔως ᾶν αὐτὸς θεάσωμαι, κἀκείθεν ἀγγελῶ σοι. " 15. Κλεινὸν 1) τὸ ἀπόφθεγμα 1) Γοργοῦς, τῆς Κλεομένους θυγατρός Διαφθερεῖ σε, ὧ πάτερ, ὁ ξένος, ἐὰν μὴ ὡς τάχιστα ἐκ τῆς οἰκίας ἀποστείλης. 16. Ἐπιτρέπω τῷ θεῷ κρῖναι περὶ ἐμοῦ, ὅπη 1) ἐμοὶ ἄριστα ἄν εῖη. 17. Πολλάκις μικροὶ λόγοι ἔσφηλαν ήδη καὶ ἀνώρθωσαν βροτούς.

18. Τόλμα σύ, κάν) τι τραχύ νείμωσιν θεοί.

B. 1. Ausführen') ist besser als versprechen'). 2. Bose Gesellsschaften verderben') gute Sitten. 3. Drestes besteckte seine Hande mit dem Blute der Mutter. 4. Antworte bescheiden'), o Sohn, wenn') ältere dich fragen'). 5. Oft bringt') Unersahrenheit die Menschen zu Fall'). 6. Die Hellenen begannen niemals ein Opser, bevor sie sich gereinigt hatten'). 7. Nachdem Kadmus den Drachen getötet und die Zähne desselben gesät hatte, wuchsen') Männer hervor. 8. Steokles und Polyneikes töteten einander im Streit') um die Herrschaft. 9. Apollo besahl den Athenern, sich mit einer hölzernen Mauer zu verteidigen. 10. Nachdem Xerres ein zahlloses heer gesammelt hatte, zog er gegen Griechenland zu Felde. 11. Was wohl dürste die Eltern mehr erfreuen als das Glück der Kinder? 12. hippias reizte die Darius zum Kriege gegen Athen. 13. Pythagoras erklärte'), daß die menschliche Seele unsterblich sei.

73. Die übrigen Tempora. Gr. § 96 (84). (Mit Ausschluß ber Tempora secunda.)

Α. 1. Ἡγγέλθη ὑπὸ Λυσάνδρου τὰ πεπραγμένα διὰ Θεοπόμπου τοῦ Μιλησίου εἰς Λακεδαίμονα. 2. Ὁ Νείλος ποταμὸς νήσους ἔχει πολλὰς διεσπαρμένας. 3. Τοὺς στρατιώτας ἄριστα ἐσταλμένους εἰς τὸν πόλεμον στελοῦμεν. 4. Ἀπέσταλκά σοι, ὧ Δημόνικε, τόνδε τὸν λόγον δῶρον. 5. Πολλάκις τῆ τύχη ἐσφάλμεθα. 6. Ξέρξης τὸ

ή Τροιζήν, ῆνος bie Stadt Trözen.
 berühmt, befannt.
 der Ausspruch.
 mie.
 κάν = καὶ ἐάν.
 ασ.
 κοσμίως.
 Reg. 24, a.
 άνα-τέλλομαι.
 γατ.
 παρ-οξύνω.
 άπο-φαίνομαι.

Αεωνίδου σώμα λελυμασμένον ἀνασταυρώσαι¹) ἐπέταξεν. 7. Όρέστης, μεμιασμένος τῷ τῆς μητρὸς αἴματι, ἐν Δελφοῖς ἐκαθάρθη ὑπρολλωνος. 8. Μὴ ἀναμείνωμεν, ἔως ἀν ἀγερθώσιν οἱ πολέμιοι, ἀλλ' ἔτι διεσπαρμένοις αὐτοῖς ἐπιχειρώμεν. 9. Ὁ τὴν ψυχὴν κεκαθαρμένος κάλλιστα κεκόσμηται. 10. Ὅστις τῶν ᾿Αθηναίων φανθείη ἐλαίαν ἔξορύξας, διακοσίαις μναῖς ἐζημιοῦτο. 11. Φίλιππος πολλὰς ἐλάμβανε πόλεις, ὧν τοὺς προστάτας νομῆ²) χρημάτων ἦν διεφθαρτώς. 12. Τοῖς Ἑλλησιν ἔθος ἦν, εἴ τις τῶν συγγενῶν τελευτήσειε, κεκάρθαι τὰς κόμας²). 13. Ηηνελόπη τρία ἔτη ἐντάφιον⁴) ὑφαίνουσα τῷ Λαέρτη οὐκ ἐπέρανε τὸ ἔργον νυκτὸς γὰρ ἔλυε τὰ ἡμέρας ὑφασμένα. 14. ᾿Αγγελθείσης τῆς ἐν Σικελία συμφορᾶς, οἱ ᾿Αθηναῖοι πολὺν μὲν χρόνον ἢπίστουν τοῖς ἀγγείλασιν ἔπειτα δὲ ὀργισθέντες ἐκάκιζον³) τοὺς μάντεις, λέγοντες ἐσφάλθαι ὑπ' αὐτῶν.

B. 1. Antworte mir: Was ift neues ogemelbet worden? 2. Habt ihr die Trieren in den Pontus abgesandt? 3. Die meisten der königslichen Gräber in Agypten sind jetzt zerstört. 4. Das Leben des Paussanias wurde durch schimpfliche Thaten besleckt. 5. Großes wird eher durch Weisheit als durch Macht vollendet werden. 6. Nachdem gesmelbet worden war, daß sechzig Schiffe bei Kyzikus vernichtet worden seien, schickten die Lakedämonier Gesandte nach Athen wegen?) des Friedens. 7. Habe Scheus) vor dir selbst, damit du dich nicht vor den andern schämest. 8. Die Seele soll von Begierden gereinigt und mit Tugenden geschmückt sein. 9. Der Neid und die Habsucht. haben vieler Menschen Sinn verdorben. 10. Noch ist nicht aller Tage Abend!

Tempora secunda.

74. Mor. II. Aft. und Meb. Gr. § 97 (85).

Bon unregelmäßigen Berben (§ 116-120 = 107-111) merte hier die Aor. II.:

έλιπον ich ließ, von λείπω. Επεσον ich fiel, von πίπτω.

έφυγον ich floh, bon φεύγω. ἀπ-έθανον ich ftarb, b. ἀπο-θνήσκω. ἔλαβον ich nahm, bon λαμβάνω. ἦλθον ich ging, tam, bon έρχομαι.

έγενόμην ich wurde, von γίγνομαι. άφ-ικνόμην ich kam, von άφ-ικνέομαι.

¹⁾ ἀνα-σταυρόω schlage ans Kreuz.
2) ή νομή das Austeilen, die Verteilung.
3) ή κόμη das Haupthaar.
4) τὸ ἐντάφιον das Sterbekleid.
5) κακίζω schmähe.
6) neueres.
7) περί.
8) Aor.
9) ή πλεονεξία.

- Α. 1. Αισχιστον ήν Σπαρτιάτη την τάξιν απολιπείν και έκ 2. Οι Ελληνες είσηγάγοντο θεούς ξένους 1) έξ μάχης φυγείν. άλλοτρίων έθνων. 3. Οὐκ ᾶν γένοιτο χρηστὸς ἐκ κακοῦ πατρός. 4. Πέρσαις νόμος ήν, δπότε βασιλεύς αποθάνοι, ανομίαν είναι πέντε ήμερών. 5. Μή σπεύδε πλουτείν, μή γένη πένης ταχύ. 6. Δωριεύς στρατευόμενος πρός τούς Συβαρίτας έπεσεν, ότι ταῦτα παρά τὰ μεμαντευμένα ἐποίησεν. 7. Μήτ' εὐτυχῶν τράπη πρὸς · δαθυμίαν²) μήτ' ἀτυχών πρὸς ἀθυμίαν. 8. Τίνα αν χην μαλλον φιλοτμεν η την πατρίδα τεχούσαν ήμας και θρέψασαν. 9. Μή άναμείνωμεν, ξως αν εμβάλωσιν ^{8}) οι ήμετεροι πολέμιοι είς την ήμετέραν χώραν, αλλα πορευθώμεν ώς τάχιστα είς την πολεμίαν. 10. Μαχομένους δετ σκοπετν ήμας, όπως ως έλαχιστα μεν τραύματα λάβωμεν, ώς ελάγιστα δε σώματα ανδρών αποβάλωμεν. 11. Ξέρξης τοσαύτα έθνη είς την Ελλάδα ήγαγεν, ώστε τα ύδατα επέλιπε*) πινόμενα. 12. Διενείμαντο την άρχην των πάντων Ζεύς και Ποσειδών καὶ Πλούτων, ἐπεὶ παρὰ τοῦ πατρὸς παρέλαβον. 13. Αφιπόμενοι πρὸς τὸν Αράξην ποταμὸν ηθρισκον οἱ μύριοι κώμας πολλὰς μεστάς σίτου και οίνου ενταύθα έμειναν ήμερας τρείς και επεσιτίσαντο. 14. Επεὶ οἱ πελτασταί, ὑπερβαλόντες τὰ ὄρη, ἔβλεψαν τὰς σκηνάς, τοὺς ὁπλίτας οὐκ ἔμειναν, ἀλλ' ἀνακραγόντες φερόμενοι) ήλθον επί τὸ στρατόπεδον. 15. Δήλον ήν τοις Ελλησιν, ότι νικώντες μεν οὐδενα αν κατακάνοιεν, ήττηθεντων δε αὐτῶν οὐδεὶς αν 16. Των Περσων έγγυς προσελθόντων Θεμιστοκλής έπεισε τούς Αθηναίους, απολιπόντας την πόλιν καταφυγείν είς τας ναύς, παίδας δε και γυναίκας αγαγέσθαι είς τας νήσους. 17. Καυσιανοί, Σπυθικόν έθνος, τούς μέν γιγνομένους θρηνούσι. τούς δ' αποθανόντας μαχαρίζουσιν.
  - 18. Ποτ') νῦν φύγωμεν, ποτ τραπώμεθ', ώ φίλοι;
  - B. 1. Gott sprach: "Es werde Licht!" und es ward [Licht]. 2. Krankheiten könntest du wohl entsliehen, aber dem Tode zu entsliehen ist unmöglich. 3. Bei Chäronea verloren die Griechen ihre Freiheit sür") immer. 4. Wartet, bis wir zurückgekommen sein werden"). 5. Alle Perser, welche bei Salamis den Athenern entkommen waren in, gerieten (sielen) in die [Hände der] Ägineten. 6. Nach des Philippus Tode übernahm Alexander die Herrschaft. 7. Die Athener vertrieben den

¹⁾ hier Abj. 2) ὁαθυμία Leichtsinn, Sorglosigkeit. 8) ἐμβάλλω einem Einfall machen, einfallen. 4) ἐπιλείπω gehe aus, versiege. 5) φέρομαι eile. 6) θογνέω beklage. 7) wohin? 8) εἰς. 9) Regel 23. 24. 10) Aor.

Themistolles; er aber sioh und kam zum Großkönig. 8. Die Felbherrn waren in Berlegenheit¹), welchen Weg sie einschlagen²) sollten. 9. Die Griechen gelobten der Artemis, wie viele (der) Feinde sie getötet hätten³), so viele Ziegen der Göttin opfern [zu wollen]. 10. Mögen die Götter euch alle bewahren⁴) und unversehrt⁵) ins Vaterland sühren⁴)!

75. Aor. II. und Fut. II. Paff. Gr. § 98 (86).

- Α. 1. Διόνυσος ἐν Νάξω, ὡς Νάξιοι λέγουσιν, ἐτάφη.
   2. Πρὸ τοῦ ἔργου βουλεύου, Ινα μὴ μωρὸς φανής. 3. Ἡ ψυχὴ τοῦ σώματος ἀπαλλαγείσα οὐ διαφθαρήσεται. 4. Τῆ ἀδικία οὐδεὶς ἂν τοσοῦτο βλαβείη, όσον ο άδικήσας. 5. Οι τη τύχη και τατς έλπισιν άγαν πεπιστευκότες ταχέως αν σφαλείεν. 6. Σοφίας ο καρπός ούποτε φθαρήσεται. 7. Ο θεός τοις Θηβαίοις έμαντεύσατο, ότι οθα απαλλαγήσοιντο τῆς Σφιγγός, πρὶν ἄν τις λύση τὸ αἴνιγμα. 8. Γοργίας ὁ Λεοντίνος) πρεσβευτής εἰς 'Αθήνας ἀποσταλεὶς πολλά έθαυμάσθη έπί] τη πειθοί. 9. Πτολεμαίου του βασιλέως κατασφαγέντος ύπο Γαλατών, πάσα ή τών Μακεδόνων δύναμις κατεκόπη. 10. Οι Ελληνες ήττηθέντες εν Χαιρωνεία οὐκέτι ετόλμησαν αντιτάξασθαι τοῖς Μακεδόσιν, άλλὰ διεσπάρησαν εἰς τὰς ἑαυτῶν πόλεις. 11. Αλέξανδρος, εάν ἄριστος φανή στρατηγός, οὐκ ἄριστος φανήσεται ανθοωπος. 12. Συλλεγέντων των Ελλήνων είς τον Ισθμον καί ψηψισαμένων επί Πέρσας στρατεύσαι, Αλέξανδρος ήγεμών επηρύχθη. 13. Τών Θηβών διαρπασθεισών και κατασκαφεισών ύπ' 'Αλέξάνδρου, οί Αθηναΐοι τους φυγόντας των Θηβαίων υπεδέξαντο είς την έαυτών πόλιν. 14. Εθμένης αποθνήσκων έλεξεν ού σφαληναι πολεμίων άρετη, άλλα φίλων απιστία. 15. Οι ήμετεροι ίππεις, φυγόντες ήδη, αὐτίκα τραπόμενοι την πολεμίαν τάξιν ετρέψαντο.
  - 16. Ο μη δαρείς ἄνθρωπος οὐ παιδεύεται.
  - 17. "Απαντές έσμεν") είς τὸ νουθετεῖν") σοφοί αὐτοὶ δ' όταν σφαλώμεν, οὐ γιγνώσχομεν.
- B. 1. Fürchtet euch nicht, die Tugend wird sich stärker erweisen 10) als das Unrecht! 2. Die Gesetze Solons wurden auf hölzerne Tafeln 11)

¹⁾ ἀπορέω, Smpf. 2) Aor. von τρέπομαι. 5) Opt. Aor. 4) Aor. 5) ἀβλαβής, 2. 6) aus Leontini (im öftl. Sicilien). 7) wegen. 8) wir finb. 9) rovderέω warne, weise zurecht. 10) b. h. erscheinen. 11) ή σανές, ίδος.

geschrieben. 3. Die Gebeine des Themistokles sollen von seinen Freunden heimlich in Athen begraben worden sein. 4. In Athen wurden der Artemis sährlich ') fünshundert Ziegen geschlachtet. 5. Am meisten werden wir durch die plöglich erschienenen Unglücksfälle verwirrt. 6. Diesenigen, welche immer mehr begehren, werden leicht zu Falle kommen. 7. Nach Trojas Zerstörung²) wurde Priamus selbst an (neben) einem Altare niedergehauen. 8. Wo einer die Feinde in die Flucht geschlagen hat '), errichtet er ein Siegeszeichen. 9. Die Erde soll zuerst von Triptolemus besät worden sein. 10. Durch den Tod werden wir von allen Leiden befreit werden.

76. Perf. II. Gr. § 99 (87).

- Α. 1. Πολλοὶ συγγραφεῖς τὰς ᾿Αλεξάνδρου τοῦ μεγάλου πράξεις ἀναγεγράφασιν. 2. Θαυμάζομεν, ὅσα βεβούλευσθε καὶ ὅσα πεπράχατε. 3. Εὐθύδημος πολλὰ σοφῶν ἀνδρῶν γράμματα συνήχει. 4. Λέγουσιν οἱ παρ᾽ ἡμῖν ῥήτορες, Φίλιππον πρὸς βασιλέα πεπομφέναι περὶ συμμαχίας. 5. Λαρεῖος τοὺς ἱππέας πέραν τοῦ Πινάρου ὁ ποταμοῦ ἐτετάχει, ὅπως ἡ ἔκταξις ὁ τῆς στρατιᾶς ἀσφαλῶς γένοιτο. 6. Οἱ τριάκοντα ἰδίων κερδῶν ἕνεκα πλείους ἀπεκτόνασιν ᾿Αθηναίων ἐν ὀκτώ μησὶν ἢ πάντες Πελοποννήσιοι δέκα ἔτη πολεμοῦντες. 7. Λεσπόται πεφήνασιν οἱ Λακεδαιμόνιοι τῶν συμμάχων ἐλευθέρων πρότερον γενομένων.
- B. 1. Er hatte geordnet. Wir haben auferzogen (genährt). Hattet ihr geschickt? Sie hatte geschickt. Sie waren erschienen. Haft du gezeigt? Wem habt ihr erlaubt?
- 2. Was ich geschrieben habe, das habe ich geschrieben. 3. Der König glaubt Sieger zu sein), da er Kyros getötet hat. 4. Wir wissen (haben) dir Dank, daß du uns den Weg gezeigt hast. 5. Durch die Hinrichtung) des Sokrates haben die Athener selbst den größten Schaden erlitten). 6. Dem Körper hat die Natur aufgetragen zu dienen, der Seele aber zu herrschen.

NB. hier fann Mr. 88 gelefen werben.

¹⁾ xaz' éros. 2) Gen. absol. 3) Bgl. Regel 24, b. 4) Fluß bei Issus in Kilikien (unten S. 97). 5) die Aufstellung. 6) zu siegen, Inf. Pras.
7) Part. Perf., ano-xreirw. 8) sind am meisten geschäbigt worden.

77. Kröfus und Abraftus.

Μετὰ Σόλωνα οἰχόμενον ἔλαβεν ἐχ θεοῦ νέμεσις μεγάλη Κροϊσον, ὅτι ἐνόμισεν εἶναι ἀνθρώπων ἀπάντων ὀλβιώτατος αὐτίκα δ' αὐτῷ καθεύδοντι ὄνειρος τὴν ἀλήθειαν ἔφηνε τῶν μελλόντων κακῶν κατὰ¹) τὸν παϊδα. Ἡσαν γὰρ τῷ Κροίσῷ δύο παϊδες, ὧν ὁ μὲν ἔτερος διέφθαρτο³) (ἦν γὰρ κωφός), ὁ δὲ ἔτερος τῶν ὁ ἡλικιωτῶν τὰ πάντα³) πρῶτος ἐγένετο ὁνομα δ' αὐτῷ ἦν Ἰτυς¹). Τοῦτον δὴ τὸν Ἰτυν ἐσήμηνε τῷ Κροίσῷ ὅνειρος, ὡς τελευτήσει αἰχμῷ σιδηρῷ ἀκοντισθείς. Ὁ δὲ ἐπεὶ ἐξηγέρθη, ταραχθείς τῷ ὀνείρατι, ἄγεται τῷ παιδὶ γυναϊκα, ἀκόντια δὲ καὶ δόρατα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα ἐκ τῶν βασιλείων ἐξεκόμισεν, μή τι τὸν παϊδα 10 βλάψειεν.

Παρασκευάζοντος δ) δὲ τὸν γάμον τοῦ παιδὸς ἀφικνεῖται εἰς τὰς Σάρδεις ἀνὴρ συμφορᾳ ἐμπεπλεγμένος δ) καὶ μεμιασμένος τὰς χεῖρας, ῶν Φρὺξ μὲν γενεᾳ, γένους δὲ βασιλείου. Παρελθών δὲ οὖτος εἰς τὴν Κροίσου οἰκίαν κατὰ νόμους τοὺς ἐπιχωρίους ἐδεῖτο) 15 καθαρθῆναι, Κροΐσος δ' αὐτὸν ἐκάθηρεν. Ἐπεὶ δὲ τὰ νομιζόμενα δ) ἐποίησεν ὁ Κροῖσος, ἡρώτησεν, ὁπόθεν τε καὶ τίς εῖη, λέγων τάδε: "Ω ἄνθρωπε, τίς τε ῶν καὶ πόθεν τῆς Φρυγίας ἤκων ἐφέστιος δ) ἐμοὶ ἐγένου; τίνα τε ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν ἐφόνευσας; "Ο δὲ ἀπεκρίνατο , ,, Ω βασιλεῦ, Γορδίου μὲν τοῦ Μίδου εἰμὶ παῖς, ὀνομάζο 20 μαι δὲ ᾿Αδραστος · φονεύσας δὲ ἀδελφὸν ἐμαυτοῦ ἄκων, πάρειμι πεφυγαδευμένος ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ἔστερημένος πάντων". Κροῖσος δ' αὐτῷ ἀπεκρίνατο τάδε · ,, Ανδρῶν τε φίλων τυγχάνεις ἔκγονος ῶν 10) καὶ ἤκεις εἰς φίλους, ἔνθα ἀπορῶν μὲν χρήματος οὐδενὸς μενεῖς · τὴν συμφορὰν δὲ ταύτην ὡς κουφότατα φέρων κερδανεῖς 25 πλεῖστα."

Οὐτος μεν δη παρά Κροίσω ώχει, εν δε τῷ αὐτῷ χρόνω τούτω ελθόντες παρά τον Κροΐσον τῶν Μυσῶν ἄγγελοι ελεγον τάδε: ,, Ω βασιλεῦ, σῦς μέγιστος ἐφάνη ἡμῖν ἐν τῆ χωρα, ος τοὺς ἀγροὺς διαφθείρει τοῦτον ζωγρῆσαι¹¹) οὐχ οἶοί τε ἡμεν¹³). Νῦν οὖν αὶ- 30 τούμεθά σε, τὸν παῖδα καὶ νεανίας ἐξαιρέτους 18) καὶ κύνας συμπέμψαι ἡμῖν, ὅπως αὐτὸν φυγαδεύσωμεν ἐκ τῆς χωρας". Κροΐσος

¹⁾ in betreff. 2) hier "war beschäbigt, verstümmelt, verkrüppelt".
3) Gr. § 153 (138). 4) Bgl. Gr. § 168. A. 2 (154. A.). 5) sc. αὐτοῦ.
6) ἐμ-πλέκω verstechte, verwicke. 7) δέομαι bitte. 8) die üblichen Sühngebräuche. 9) Schutstehender (vgl. Nr. 78, A. 11). 10) τυγχάνω αν ich bin (gerade, zufällig). Gr. § 219 (198), 1. a. 11) ζωγρέω fange lebendig.
12) eramus. 13) ἐξαίρετος, 2. ausermählt.

δὲ μνήμων τοῦ ὀνείρατος οὖχ ἐβούλετο συμπέμψαι τὸν υίόν· ὁ δὲ ἀχούσας τὸ πρᾶγμα πολλὰ ἐδεῖτο¹), λέγων, ἐπεὶ οὖ πρὸς ες ἄνδρας γίγνοιτο ἡ μάχη, τὸν πατέρα μάτην²) φοβεῖσθαι αἰχμὴν σιδηρᾶν.

Πεισθείς οὖν τοῖς Ατυος λόγοις μεταπέμπεται Κροῖσος τον Φρύγα Αδραστον, ἀφικομένω δ' αὖτῷ λέγει τάδε ", Εγώ σε ἐμπεπλεγμένον) συμφορᾶ, ην σοι οὐκ ὀνειδίζω, ἐκάθηρα, καὶ οἰκία δεξά40 μενος παρέχω πᾶσαν δαπάνην νῦν οὖν φύλακα παιδός σε τοῦ ἐμοῦ χρήζω γενέσθαι εἰς θήραν ὁρμωμένου, ὅπως μή τινες κακοῦργοι καθ' ὁδὸν φανέντες βλάψωσιν ὑμᾶς". Ό δὲ ταῦτα ποιεῖν ἔτοιμος ην καί ", Παῖδα τὸν σόν", ἔφη, ", ὅν κελείεις με φυλάττειν, ἀβλαβη τοῦ φυλάττοντος ἔνεκα) ἐπανελθεῖν πέπεισο". Ἐλθόντες
45 οἶν εἰς τὸν "Ολυμπον) τὸ ὄρος ἐζήτουν τὸ θηρίον, ἰχνεύσαντες) δὲ ἐκυκλοῦντο καὶ ηκόντιζον. "Ενθα δη) "Αδραστος, ὁ ξένος, ἀκοντίζων τὸν ὖν, τοῦ μὲν ἁμαρτάνει, τυγχάνει δὲ τοῦ Κροίσου παιδός.

"Εθει δέ τις άγγελῶν τῷ Κροίσῷ τὴν συμφοράν, ἀφικόμενος δὲ εἰς τὰς Σάρδεις τήν τε μάχην καὶ τὴν τοῦ παιδὸς τύχην ἐσήτο μηνεν αὐτῷ. 'Ο δὲ Κροϊσος τῷ θανάτῷ τοῦ παιδὸς τεταραγμένος μάλιστ' ἐχαλέπαινεν, ὅτι τὸν υἱὸν ἀπέκτεινεν ἐκεῖνος, ὃν αὐτὸς φόνῷ μεμιασμένον ἐκάθηρεν. Μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον παρεγένοντο μὲν οἱ Δυδοὶ φέροντες τὸν νεκροίν, ὅπισθεν δὲ ἐπόμενος παρεγένετο καὶ ὁ φονεύς. Ἐλθών δὲ πρὸ τοῦ νεκροῦ ἐπέτρεπεν ἑαυτὸν Κροίσῷ,
τοῦ προτείνων τὰς χεῖρας καὶ κατασφάξαι αὐτὸν κελεύων ἐπὶ τῷ τοῦ τετελευτηκότος τάφῷ.

Ακούσας δὲ ταῦτα ὁ Κροῖσος αὐτὸν οἰκτίρει, καίπερ⁸) ὢν ἐν κακῷ οἰκείῳ τοσούτῳ, καὶ λέγει πρὸς αὐτόν. "Έχω, ὡ ξένε, παρὰ σοῦ πᾶσαν τὴν δίκην, ἐπειδὴ σεαυτοῦ καταγιγνώσκεις⁹) θάνατον τὸς ἀλλ'. οὐ σύ μοι τοῦδε τοῦ κακοῦ αἴτιος εἶιο), ἀλλὰ θεῶν τις, ος μοι καὶ πάλαι προεσήμαινε τὰ μέλλοντα." Κροῖσος μὲν οὐν εθαψε τὸν ἑαυτοῦ παῖδα· "Αδραστος δέ, φονεὺς μὲν τοῦ ἑαυτοῦ ἀδελφοῦ γενόμενος, φονεὺς δὲ τοῦ "Ατυος, τοῦ παιδὸς τοῦ καθήραντος, ἐπεὶ ἡσυχία τῶν ἀνθρώπων ἐγένετο περὶ τὸ σῆμα, πάντων εὐθωπων δυστυχέστατος εἶναι οἰόμενος, ἐπὶ τῷ τάφῳ κατέσφαξεν ἑαυτόν.

¹⁾ δέομαι bitte. 2) umsonst. 3) έμ-πλέχω verslechte, verwickle. 4) b. h. soviel an seinem Bächter liegt. 5) Berg an der Grenze von Mysien und Phrygien. 6) έχνεύω spüre auf. 7) da nun. Gr. § 75 (69), A. 1. 8) obgleich; R. 30. 9) καταγιγνώσχω τινὸς δάνατον erkenne gegen jem. auf Tod, verurteile semd. zum Tod. 10) du bist.

Besonderheiten in der Konjugation der regelmäßigen Verba auf -w.

78. Augment und Reduplikation. Gr. § 100 (88).

- Α. 1. Οι Ειλωτες τοις Λακεδαιμονίοις ελργάζοντο την γην. 2. Δι ελαΐαι τοις την Αττικήν γην ολκούσι μεγάλην ωφέλειαν 3. Μνάσιππος εδήου την των Κερχυραίων χώραν παρεΐχον. κάλλιστα είργασμένην και πεφυτευμένην. 4. Ο Αλκμήνης έν Αλιάρτω τάφος Αγησιλάου κελεύσαντος άνεώχθη. 5. Οι Λακεδαιμόνιοι και οι Κρητες συμποσίων απείχοντο. 6. Θαλής ερωτηθείς, τί παραδοξότατον1) είη έωραχώς, απεκρίνατο ,,τύραννον γέροντα". 7. Σωχράτης εν τῷ δεσμωτηρίω πολλά διελέχθη τοῖς φίλοις περί τοῦ θανάτου καὶ τῆς ψυχῆς. 8. Πᾶσιν ἀνθρώποις ωρισται ἀποθανείν, αλλ' αγνοούσι2) πάντες, τίνι ήμερα αι εν Αιδου πύλαι έκαστω ανεωγμέναι είσιν. 9. Των αλλων είωθότων εν τοις δικαστηρίοις πρός χάριν τε τοῖς δικασταῖς διαλέγεσθαι καὶ δεῖσθαι παρά τους νόμους, Σωκράτης ουδέν εβούλετο των είωθότων εν τω δικαστηρίω παρά τούς νόμους ποιήσαι. 10. Εοίκατε τυραννίσι μαλλον, ω Λακεδαιμόνιοι, η πολιτείαις 3) ήδεσθαι. 11. Θεμιστοκλής, παρ' Αδμητον τον Μολοσσών βασιλέα έλθών, ικέτης γενόμενος έπὶ την έστίαν έχαθέζετο. 12. Ούκ ηνείχοντο οί Αθηνατοι των δητόρων άληθευόντων καὶ ἐπιτιμώντων τοῖς τοῦ δήμου άμαρτήμασιν. 13. Ούχ ήναντιώθη Σωχράτει τὸ ελωθὸς έκ τοῦ θεοῦ σημείον δια πάσης της δίκης 1). 14. Έπει οι Ελληνες εώρων επι του όρους τούς Καρδούχους πολλούς συνειλεγμένους έν τοῖς ὅπλοις, πολλή αύτοις ενέπεσεν άθυμία.
  - 15. Κούψης ποὸς ἡμᾶς μηδέν, ὧν) ἀκήκοας.
- B. 1. Die Gorgonen's) hatten eherne Hände und goldene Flügel. 2. Die reichen Athener hielten viele Stlaven, welche das Land bearbeiteten. 3. Die Perser gewöhnten ihre Söhne und Töchter von Jugend auf'), immer die Wahrheit zu reden. 4. Dem Alexander folgten die Soldaten, wohin's) er nur's) wollte. 5. Themistokles schlief nicht wegen des Ruhmes des Miltiades. 6. Wer möchte sich nicht gern [mit] weisen Männern

¹⁾ παράδοξος, 2. unerwartet. 2) ἀγνοέω weiß nicht. 3) hier: Berfassungsstaat, Freistaat. 4) ή δίκη die Gerichtsverhandlung. 5) s. v. a. τούτων, α. 6) αί Γοργόνες. 7) a pueris: S. 38, 11. 8) δποι m. Opt.

unterreden? 7. Sokrates war gewohnt, auch Dinge zu fragen, die er besser wußte (kannte) als die Gefragten. 8. Kerberos bewachte die Thore des Hades und ließ keinen zum Licht emporsteigen.). 9. Aristides hatte gehört, daß die aus dem Peloponnes die Schisse zum Isthmus zu führen sich beeilen.). 10. Neoptolemus glich seinem Vater in allem.). 11. Die meisten Athener ertrugen es nicht, die Wahrheit zu hören.). 12. Sokrates allein widersetzte sich der gesetzwidrigen Verurteilung.) der Feldherrn.

- 79. Fut. und Mor. Futurum exactum od. Fut. Perfekti. Gr. § 101 u. 86 (89 u. 78, 7).
- Α. 1. Σόλων έλεγεν οὐδένα μακαριείν, πρίν αν εὖ τελευτήση τον βίον. 2. Ότω δοκεί ταΰτα, αράτω την χείρα. 3. τελευτήσωμεν, οι λόγοι οι περί ημών σεσιγήσονται. 4. Ἐπεὶ Ξενοφῶν ἐσπείσατο πρὸς τοὺς βαρβάρους, ἐπηγγείλαντο διαβιβᾶν τους Έλληνας είς το πέραν του ποταμού. 5. Μή φρόντιζε μόνον, οπως το σώμα γυμνάσεις, αλλά και όπως την ψυχην έθιετς σπουδάσαι περί την άρετην ουτω γαρ ασφαλή αγαθά ποριή. 6. Μίλων δ έχ Κρότωνος άθλητης ταῦρον ἀράμενος εν Ολυμπία εφερε διὰ μέσου τοῦ σταδίου ^{5}). 7. Χάριν κομιεῖσ $9ε^{6}$) καὶ ἔπαινον, εὶ τοῖς ανθρώποις μη μόνον λόγοις, αλλα και έργοις αποφανείσθε εύνοιαν. 8. Παυσανίας έπαρθείς ταϊς εὐτυχίαις την των Περσών τροφην καί σχευήν εμιμήσατο. 9. Τῷ πολέμφ τά τε χρήματα καὶ αἱ ψυχαὶ κεκινδυνεύσονται⁷). 10. Οι ύπερ της πατρίδος τελευτήσαντες α εί τετιμήσονται. 11. Φίλος ήμτν οὐδεὶς λελείψεται. 12. Ἐπίταξον καὶ πεπράξεται. 13. Εἰ ἐθέλεις ἐκτὸς δούλων εἶναι, αὐτὸς ἀπόλυσαι δουλείας απολελύση δε δουλείας, εάν απολυθής επιθυμίας.
- B. 1. Gott wird alles herrlich vollenden; denn nichts ift ihm unsmöglich. 2. Wie') ihr faen werdet, so werdet ihr ernten'). 3. Was') jemand durch Unrecht erworben hat, wird schnell zu Grunde gehen. 4. Nachdem Arion herrlich gesungen hatte, sprang er aus dem Schiffe ins Weer. 5. Viele schon, welche das Glück erhoben hatte 10), brachte

¹⁾ ἀνέρχομαι, Aor. 2) Part. 3) Acc. ber Beziehung: S. 51, 8 u. S. 72, 8. 4) ή κατάγνωσις. 5) burch bie Mitte ber R. Gr. § 141 (120), 2. 5) κομίζομαι bringe mir, erwerbe mir, ernte. 7) κινδυνεύω hier: setze aufs Spiel, gefährbe. 8) Relativ mit αν und Konj., Regel 24, b. 9) Φερίζω. 10) Opt. Nor.

ber Hochmut¹) zu Fall. 6. Die Perfer kamen [mit] großem Heere, um Athen zu vernichten. 7. Bersuche die Güter zu erwerben, welche du immer besitzen wirst. 8. Die ganze Rüstung wird mit euch im Grabe ruhn²)! 9. Schöne Thaten werden niemals ganz vernichtet werden, sondern das Andenken und der Ruhm derselben werden für dimmer bleiben 4).

80. Verba contracta. Gr. § 89, 3. 4. 5 u. 102, 1 (90, 1-3).

- Α. 1. Οὐ πολὺν χρόνον ζῶμεν, ἡ δὲ ψυχὴ ἀθάνατος ζῷ διὰ παντός δ). 2. Κορσωτὴ δ) ἡ πόλις περιερρεῖτο ὑπὸ τοῦ Μάσκα) ποταμοῦ κύκλω. 3. Οἱ Μασσαγέται τὴν γῆν οὕτ' εἰργάζοντο οὕτε ἔσπειρον, ἀλλ' ἀπὸ βοσκημάτων δ) ἔζων καὶ ἰχθύων. 4. Πῶς ἄν ἄριστα καὶ δικαιότατα ζῷμεν; Ἐάν, ἃ τοῖς ἄλλοις ἐπιτιμῶμεν, αὐτοὶ μὴ δρῶμεν. 5. Ἐβουλεύσαντο, εἰ Κῦρον πλοῖα αἰτοῖεν, ἱνα οἴκαδε ἀποπλέοιεν. 6. Όταν βορρᾶς δ) πνέη, καλοὶ οἱ πλοῖ εἰσιν ἐκ τοῦ Πόντου εἰς τὴν Ἑλλάδα. 7. Κῦρος τοσοῦτον χρόνον ηἔχετο ζῆν, ἔως νικώη καὶ τοὺς εὖ καὶ τοὺς κακῶς ποιοῦντας. 8. Αἱ ἄρισται δοκοῦσαι εἶναι φύσεις μάλιστα παιδείας δέονται. 9. Κίμων ὁ Μιλτιάδου τὰ χρήματα ἐκτᾶτο μέν, ἴνα χρῷτο, ἐχρῆτο δέ, ἴνα τιμῷτο. 10. Μηδένα φίλον ποιοῦ, πρὶν ὰν ἐξετάσης, πῶς κέχρηται τοῖς ἄλλοις φίλοις καὶ σοὶ γὰρ χρήσεται οῦτως, ὡς ἐκείνοις ἐχρήσατο. 11. Διογένης παντὶ τόπω ἐχρῆτο εἰς πάντα, ἀριστῶν τε καὶ καθεύδων καὶ διαλεγόμενος.
  - 12. Ὁ μηδὲν ἀδιχῶν οὐδενὸς δετται νόμου.
  - 13. Θεοῦ βίον ζῆν ἀξιοῖς ἄνθρωπος ών;
  - 14. Θεοῦ θέλοντος κᾶν ἐπὶ ξιπὸς ^{10}) πλέοις.
- B. 1. Sterben ift das beste, wenn du ungludlich lebst. 2. Den möchte ich wohl nicht beneiben, der Reichtum zwar erwirbt, aber nicht 11) gebraucht. 3. Bon der Zunge des Nestor strömte die Rede süßer 12) als Honig 13). 4. Die Tyrier beschlossen, zur See zu kampsen, wenn Alexander gegen sie heransühre. 5. Brauche die Ohren mehr als die Zunge!

das Stolzsein, Inf.
 b. i. begraben worden sein.
 λείπομαι.
 sc. τοῦ αἰοῖτος, b. i. ewig.
 σό βόσκημα Biehherde, Bieh.
 ό βορρᾶς der Nordwind.
 125 (60).
 ἡ ἡ ἡψ, πός das Schisfrohr, bie Binsenmatte.
 οὐκ, οὐδέ oder μή, μηδέ?
 Ντὸς.

6. Die Phryger bedienten sich der Eide nicht. 7. Wir unterstüßen seine Mutter, solange 1) sie lebt. 8. Schön ist es, Freunde zu haben, schlimmer aber, ihrer zu bedürsen. 9. Oft thut Gott Großes, indem er sich eines kleinen und schwachen Mannes bedient. 10. Wozu 2) bedürste der Gerechte wohl eines Gesetze 11. Komm denen zu hülse, die der hülse bedürsen!

81. Gr. § 102, 2-5 (90, 4-7).

Α. 1. Μὴ γελάσης ἐπ' ἄλλων ἀτυχία. 2. Οὐ πάντα ἀνθρώπω τελεσθείη ἄν κατὰ γνώμην. 3. Ἱστιατος εἰς Χίον ἐλθών ἐδέθη ὑπὸ Χίων. 4. Ὁ μηδὲν ἀδικῶν τοὺς ἄρχοντας αἰδέσεται, ἀλλ' οὐ φοβήσεται. 5. Τὸ δεθὲν πᾶν λυτόν ἐστιν. 6. Ὠσπερ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἐστερημένον πίπτει, οὖτω καὶ πόλις ἄν νόμων μὴ ὄντων καταλυθείη. 7. Εἴκοσι καὶ τετρακόσιοι Σπαρτιᾶται ὑπὸ τῶν ᾿λθηναίων κατεκλείσθησαν ἐν Σφακτηρία. 8. Πάντας ὑμᾶς ἐπήνεσεν ὁ στρατηγός τὸ γὰρ γενόμενον ἔργον πᾶσιν ὑμῖν ³) καλὸν τετέλεσται. 9. Λέγουσι μετὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην ἐν ᾿λθήναις τυθῆναι πεντακοσίας αἶγας. 10. Τὰ τοῖς νόμοις κεκελευσμένα τελεσθήτω, ἐάν τε ἡδέα ἢ ἐάν τε ¹) πικρά. 11. Δεινὴ ὕβρις ἐνομίζετο, τὸν ὑκέτην βία ἀποσπάσαι τοῦ βωμοῦ. 12. Οἱ ἄνθρωποι εἰωθασιν ἀνδρὶ εὐκλεεῖ ζῶντι μὲν φθονῆσαι, ἀποθανόντα δὲ ἐπαινέσαι.

13. "Αλλφ πονοῦντι ξάδιον παραινέσαι.

B. 1. Überlege langsam, vollende aber schnell. 2. Ich werde den nicht loben, der Gutes spricht, aber Boses thut. 3. Attaon soll von seinen eigenen Hunden zerrissen worden sein. 4. Die von dem Feldberrn geopferten Tiere waren den Göttern angenehm. 5. Fürchte nichts, alles wird gut und schön vollendet werden. 6. Arkadien ist rings von Bergen umschlossen. 7. Prometheus war viele Jahre an den Kaukasus von gefesselt. 8. Was immer von den Feldherrn besohlen sein wird), das sollt ihr nicht beurteilen, sondern möglichst schnell aussühren. 9. Es macht keinen Unterschied, ob) man mit Gold oder Eisen gefesselt sei).

Reg. 23. 24. b.
 τί; Gr. § 153 (138).
 j, b. a. ὑπὸ πάντων ὑμῶν.
 Gr. § 168, 2. b. (154, 2).
 ἐἀν τε . . . ἐἀν τε sive — sive.
 ὁ Καύκασος τὸ ὄρος.
 Regel 24, b.
 Snf. Perf.

- 82. Berba mit verichiebenen Befonderheiten. Gr. § 103 (91).
- Α. 1. Όρέστης την μητέρα ἀπεκτονώς ὑπὸ τῶν ἐξ ᾿Αρείου πάγου¹) έκρίθη. 2. Τέταται ήδη τὰ ίστια ταχέως ὁ πλοῦς περανθήσεται. 3. Φυγαδεύετε έχ των ψυχων τὰς πρὸς τὰ κακὰ κεκλιμένας ἐπιθυμίας. 4. Σεύθης ό των 'Οδουσων βασιλεύς Ξενοφωντα καὶ τοὺς ἄλλους των Έλλήνων ήγεμόνας είς δεῖπνον ἐκάλεσεν. 5. Τοὺς μὲν ἄλλους σεσώκατε πολλάκις πάντας, τὰ δ' ὑμέτερ' ἀποβεβληκότες ἡσυχάζετε. 6. Αεὶ ή σοφία ἄριστον κτημα κέκριται καὶ κριθήσεται ύπὸ 7. Τὸ σημείον τῶν Περσικῶν βασιλέων ην ἀετὸς γρυσούς επὶ δόρατος μακρού ανατεταμένος. 8. Εξ. αλογρών κερδών τούς πλείονας βλέψειας αν διεφθαρμένους η σεσωσμένους. 9. Ήρώτησαν, ότου ένεκα τὰ πυρά κατακεκαυμένα είη. 10. Σιλανός ό μάντις σεσωχώς τοὺς τρισχιλίους δαρειχούς, ους παρά Κύρου έλαβεν, έβούλετο ώς τάχιστα είς την Έλλάδα άφικέσθαι. 11. Θρακών τοις εὐδαίμοσι ταφαί εἰσιν αἴδε· τρεῖς μέν ἡμέρας ἐν φανερῷ²) ἀποφαίνουσι τὸν νεχρόν, καὶ παντοῖα σφάξαντες ἱερεῖα εὐωχοῦνται⁸), κλαύσαντες πρώτον έπειτα δε θάπτουσι κατακαύσαντες η γη κρύ-Ψαντες, χώμα δε χώσαντες) άγωνας ποιούσι παντοίους, εν οίς μέγιστα άθλα προπέφανται δ) τοῖς νενικηκόσιν.
  - 12. 'Αεὶ (δ') ὁ σωθείς ἐστιν ἀχάριστος φύσει.
  - 13. Οὔτινος δοῦλοι κεκλήμεθ' ἀνδρὸς οὐδ' ὑπήκοοι.
- B. 1. Richtet') nicht, damit ihr nicht gerichtet werdet'! 2. Die Athener verbrannten die Bücher des Protagoras auf dem Markte.

  3. Sokrates wollte lieber ungerecht sterben'), als gegen das Gesetz gerettet werden').

  4. Oft dürften ein Freund und ein Schmeichler schwer unterschieden werden').

  5. Nicht allen gestel deine weit') ausgedehnte Rede.

  6. Eines persischen Mannes Leichnam wird nicht bestattet, bevor') er von einem Hunde oder Logel zersleischt ist').

  7. Wer die Freiheit rettet'), den werden die Dichter verherrlichen').

  8. Wir hossen, daß du der tapferste Mann des Heeres heißen wirst.

  9. Wit Leichtigkeit hat Odysseus den Bogen gespannt, welchen die Freier umsonst¹⁰) zu spannen versucht hatten').

  10. Wenn du das thust, wirst du bei allen Wackern ein Feigling heißen.

¹⁾ οί έξ 'Aοείον πάγον die Richter auf dem A. 2) öffentlich. 3) εὐωχέομαι schmause. 4) χῶμα χοῦν einen Grabhügel auswerfen. 5) hier "ausgesett sind"; wörtlich? 6) Aor. 7) μακράν. 8) Regesa 23 u. 24. 9) λαμπρύνω. ^{10}) μάτην.

83. Duale (Gr. § 95). - Zweite attifche Deklination. Gr. § 41 (35).

- Α. 1. Φινεύς δ μάντις τω δφθαλμώ πεπηρωμένος 1) ήν, ωσπερ καὶ Τειρεσίας ὁ Θηβατος. 2. Ὁ Αλυς ποταμός τὸ εὖρος οὐ μετον δυοτν σταδίοιν έστιν. 3. Αδύνατον έστι δυοτν δεσπόταιν δουλεύσαι. 4. Ἡρόδωρος ὁ Μεγαρεύς σαλπίζων2) ἄμα δυοϊν σαλπίγγοιν ἐνίκησεν έππαιδεκάκις. 5. Τί έστι φιλία; Μία ψυχή έν δυοίν σωμάτοιν. 6. Τω Ξενοφώντος παϊδε, Γούλλος και Διόδωρος, επεπαιδεύσθην έν Σπάρτη. 7. Έν τοῖς Μηδικοῖς 8) Λεωνίδας καὶ Θεμιστοκλῆς μάλιστα έθαυμασθήτην και έπηνεθήτην. 8. Καμβύσης και Ξέρξης, τώ των Περσών τυράννω, πολλά σφαλέντε απεθανέτην. 9. Χειρίσοφος μεν ήγεττο Λακεδαιμόνιος ών, των δε κεράτων έκατέρων δύο τω πρεσβυτάτω στρατηγώ επεμελέσθην, Ξενοφών δε και Τιμασίων οι νεώτατοι ώπισθοφυλακείτην 1. 10. Φίλιππος γενόμενος κριτής δυοίν πονηροίν εκέλευσε τον μεν φεύγειν εκ Μακεδονίας, τον δε έτερον διώκειν. 11. Αλυάττης πολεμών τοτς Μιλησίοις λήιόν 5) τι ήψεν ή δε φλόξ ανέμω προαχθείσα ήψατο τοῦ Αθηνάς νεώ, άφθείς δε ό νεώς κατεκαύθη. 12. Τῆς Σικελίας τὰ μεν πρὸς ξω κεκλιμένα μέρη φκουν Σικελοί, τὰ δὲ πρὸς ἐσπέραν Σικανοί. 13. Πρωτεύς ύπο Μενέλεω ηναγκάσθη μαντεύσασθαι αὐτῷ. 14. Οἱ Πελοποννήσιοι ήττηθέντες αμα ξω έπλεον επί την έαυτών γην.
  - 15. Εὶ ἐθέλεις τοὺς θεοὺς σοὶ ῖλεως εἶναι, θυτέον τοῖς θεοῖς.
- B. 1. Zweier Zeugen Mund') thut alle Wahrheit kund. 2. Versuche nie, zweier Freunde Richter zu sein! 3. Von den Athenern wurden besonders Athene und Poseidon geehrt. 4. Diese beiden Knaben sind von demselben Eehrer erzogen worden. 5. Die Perser verbrannten in Griechenland sogar die Tempel. 6. In dem griechischen Heere waren am meisten von allen die beiden Brüder Agamemnon und Menelaus geehrt. 7. Achilleus und Patroklus waren (wurden) von Iugend auf Freunde; sie waren nämlich zusammen erzogen worden im Hause des Peleus. 8. Die Inder wohnten gegen Osten. 9. Kleobis und Biton zogen den Wagen der Mutter zum Tempel der Hera. 10. Die Griechen verehrten ihre Götter in Tempeln; die Perser dagegen hatten keine (nicht) Tempel.

πηρόω · verftümmle.
 σαλπίζω trompete.
 όπισθοφυλακέω führe die Nachhut.
 τὸ λήιον das Saatfeld.
 δ. i. zwei Zeugen.

84. Die Zehntaufend im Lande der Matronen.

Έχ τῶν Σχυθηνῶν¹) ἐπορεύθησαν οἱ Ελληνες διὰ Μακρώνων σταθμοὺς τρεῖς, παρασάγγας δέχα. Τῆ πρώτη δὲ ἡμέρα ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν ποταμόν, δς ὥριζε τὴν τῶν Μακρώνων καὶ τὴν τῶν Σχυθηνῶν χώραν. Εἰχον δὲ ὑπὲρ δεξιῶν χωρίον ὡς χαλεπώτατον καὶ ἐξ ἀριστερᾶς ἀλλον ποταμόν, εἰς δν ἐνέβαλλεν ὁ ὁρίζων, δι' οὐ ε ἔδει πορευθήναι. Ἡν δὲ οὐτος δασὺς δένδροις παχέσι μὲν οὕ, πυκνοῖς δέ. Ταῦτ', ἐπεὶ προσῆλθον, οἱ Ελληνες ἔχοπτον, σπεύδοντες ἐκ τοῦ χωρίου ὡς τάχιστα ἐξελθεῖν. Οἱ δὲ Μάκρωνες ἔχοντες γέρρα καὶ λόγχας καὶ τριχίνους¹) χιτῶνας, πέραν τῆς διαβάσεως παρατεταγμένοι ἦσαν καὶ ἀλλήλοις διεκελεύοντο καὶ ιο λίθους εἰς τὸν ποταμὸν ἔρριπτον ἐξικνοῦντο γὰρ οὔ, οὐδ' ἔβλαπτον οὐδέν.

"Ενθα δηδ προσέρχεται Ξενοφωντιτων πελταστων ἀνηρ Αθήνησι ή φάσχων δ δεδουλευκέναι, λέγων ὅτι γιγνώσχοι την φωνήν των ἀνθρώπων. Καὶ οἰμαι, ἔφη, ἐμην ταὐτην β πατρίδα εἰναι καὶ εἰ ιδ μή τι χωλύει, ἐθέλω αὐτοῖς διαλεχθηναι. 'Αλλ' οὐδὲν χωλύει, ἔφη, ἀλλὰ διαλέγου καὶ ἐρώτησον πρώτον, τίνες εἰσίν. Οἱ δ' ἔλεξαν ἐρωτήσαντος), ὅτι β Μάχρωνες. 'Ερώτα τοίνυν β, ἔφη, αὐτούς, τὶ ἀντιτεταγμένοι εἰσὶ καὶ χρήζουσιν ἡμῖν πολέμιοι εἶναι. Οἱ δ' ἀπεχρίναντο 'Ότι καὶ ὑμεῖς ἐπὶ την ἡμετέραν χώραν ἔρχεσθε. νο Λέγειν ἐκέλευον οἱ στρατηγοί, ὅτι β) οὐ κακώς γε ποιήσοντες, ἀλλὰ βασιλεῖ πολεμήσαντες ἀπερχόμεθα εἰς την Έλλάδα, καὶ ἐπὶ θάλατταν βουλόμεθα ἀφικέσθαι. 'Ηρώτων ἐκεῖνοι, εὶ πορίσειαν ἄν τούτων τὰ πιστά ¹ο). Οἱ δ' ἔλεξαν πορίσαι τε καὶ λαβεῖν ἐθέλειν. Επειτα πορίζουσιν οἱ Μάχρωνες βαρβαρικήν λόγχην τοῖς Ελλησιν, 25 οἱ δὲ Έλληνες ἐκείνοις Έλληνικήν ταῦτα γὰρ ἔλεξαν πιστὰ εἶναι θεοὺς δὲ μάρτυρας ἐπεκαλέσαντο ἑκάτεροι.

Μετά δὲ τὰ πιστὰ εὐθὺς οἱ Μάχρωνες τὰ δένδρα συνεξέχοπτον¹¹) τήν τε όδὸν ώδοποίουν ώς διαβιβώντες ἐν μέσοις τεταγμένοι τοῖς Ελλησι, καὶ ἀγορὰν παρεῖχον, καὶ προήγαγον ἐν τρισὶν ἡμέραις, εο ἔως ἐπὶ τοὺς Κόλχων ὄρους ἔπεμψαν τοὺς Ελληνας.

¹⁾ aus dem Gebiete der S.; Σκυθηνοί und Mάκρωνες wohnten im nordweftl. Armenien, süblich von Trapezunt. 2) τρίχινος, 3. von Haaren (Θρίξ), hären. 3) da nun. Gr. § 75 (69), A. 1. 4) zu Athen. Gr. § 56 (51). 5) φάσκω sage, behaupte. 6) Gr. § 133, 6 (113, 4). 7) sc. αὐτοῦ. 8) dient zuweilen zur Einführung der direkten Rede und wird dann nicht übersett. 9) darum, also. 10) Bersicherungen, Bürgschaften der Treue. 11) συν-εκ-κόπτω haue mit um, belse umhauen.

85. Kröfus und der delphische Gott.

Σάρδεων ήρημένων αὐτὸν Κροῖσον έζώγρησαν οἱ Πέρσαι, ἄρξαντα έτη τέτταρα καὶ δέκα, καὶ τέτταρας καὶ δέκα ήμέρας πολιορκηθέντα. Λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ στρατιῶται ἤγαγον παρὰ Κῦρον · ὁ δὲ ανεβίβασεν επί πυραν μεγάλην τον εν πέδαις δεδεμένον βασιλέα. 5 Ακούσας γάρ τὸν Κροΐσον εὐσεβῆ ὄντα ἐβούλετο γιγνώσκειν, εἴ τις των δαιμόνων αὐτὸν σώσει ώστε μὴ ζωντα κατακαυθήναι. $T\tilde{\omega}$ δὲ Κροίσ ω ὄντι ἐπὶ τῆς πυρᾶς τὸ $\tilde{\omega}$) τοῦ Σόλωνος εἰςῆλ $\mathfrak{I}$ ε $\tilde{\omega}$ λέξαντος, πρίν αν εύ τελεσθή ὁ βίος, οὐδένα των ζώντων ὅλβιον ονομαστέον είναι. 'Ως δ' ειςηλθεν αυτώ, τρις αναστενάξας 8) εκάλεσε: 10 ,, Σόλων". Καὶ ὁ Κύρος ἀπούσας ἐπέλευσε τοὺς έρμηνέας ἐρωτῆσαι τὸν Κροϊσον, τίνα οὕτως ἐπιχαλοῖτο. Οἱ δὲ ἑρμηνεῖς ἀποσταλέντες, έπει πάντα ήχουσαν, απήγγειλαν τῷ βασιλεῖ. Ὁ δέ, οἰκτίρας μέν την της τύχης μεταβολήν 1), ενθυμηθείς δέ, ότι, καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος ών, άλλον άνθρωπον, γενόμενον έαυτοῦ εὐδαιμονία οὐκ έλάττω, 15 εἰς $\pi \tilde{v}$ ο ζώντα ἐμβάλοι, ώς τάχιστα τὸ καιόμενον $\pi \tilde{v}$ ο ἀποσβεννύειν ^{5}) καὶ καταβαίνειν τὸν Κροτσον ἐκέλευσεν. Καταβιβάσας δ' αὐτὸν από της πυρας ηρώτησε τάδε: 3 Κροίσε, τίς σε ανθρώπων έπεισεν έπὶ τὴν ἐμὴν Υῆν στρατεύσασθαι; Ὁ δ' ἀπεκρίνατο: "Ω βασιλεῦ, έγω ταυτα έπραξα τη μέν ση ευτυχία, τη δ' έμη ατυχία αιτιος δέ 20 τούτων έστιν δ Έλλήνων θεός διακελευσάμενός μοι στρατεύσασθαι. Τίς γαρ αν ούτως άφρων είη, ώστε πόλεμον αντ' ελρήνης αίρεισθαι; Αλλά ταῦτα δαίμοσί που 6) φίλον ην οῦτω γενέσθαι.

Μετ' οὐ πολὺν χρόνον βασιλεύς, εὐνούστατον Κροίσω ἑαυτὸν παρέχων, ἐκέλευσεν αὐτὸν χάριν αἰτήσασθαι, ἥντινα βούλοιτο. 'Ο 25 δ' ἀπεκρίνατο ' Ω βασιλεῦ, χαριῆ μοι μάλιστα ἐάσας με τὸν θεὸν τῶν 'Ελλήνων, ὃν ἐγὼ ἐτίμησα θεῶν μάλιστα, ἐρωτῆσαι, πέμψαντα τάσδε τὰς πέδας, εἰ ἐξαπατᾶν τοὺς εὖ ποιοῦντας νόμος ἐστὶν αὐτῷ. Κῦρος δ' ἡρώτησε, τί βουλόμενος τοῦτο αἰτοῖτο. 'Ο δὲ Κροῖσος ἀπεφήνατο πᾶσαν τὴν ἑαυτοῦ διάνοιαν καὶ τῶν χρηστηρίων τὰς 30 ἀποκρίσεις καὶ μάλιστα τὰ ἀναθήματα, καὶ ὡς ἐπαρθεὶς τῷ μαντείω ἐστρατεύσατο ἐπὶ Πέρσας). Καὶ ταῦτα ἀποφηνάμενος πάλιν ἤτήσατο ἐπιτρέψαι ἑαυτῷ, τῷ θεῷ ταῦτα ὀνειδίσαι. Κῦρος δὲ γελάσας ' ,Καὶ τοῦτό σοι'', ἔφη, ,χαριοῦμαι, Κροῖσε, καὶ ἄλλα,

ber Ausspruch bes S. Gr. § 143 (122). Anm.
 fiel ein.
 v. ἀναστενάζω feufze auf. Gr. § 92 (75), 3. b. A.
 Δποσσβεννύω lösche aus.
 irgenbwo, wohl.
 fiehe oben St. 45, A, 13.
 gaegt, Grtech. übungsbuch. I. 3. Aust.

ά αν δέη. 'Ως δὲ ταῦτα ἤκουσεν ὁ Κροῖσος, εὐθύς τῶν Λυδῶν τινας ἀπέστειλεν εἰς Δελφούς, ἐπιτάξας αὐτοῖς φήνασι τὰς πέδας 36 ἐρωτᾶν τάδε τὸν θεόν· ,, Αρ' οὐκ¹) αἰσχύνη²), ὧ Πύθιε, τοῖς μαντείοις ἐπάρας²) Κροῖσον πολεμεῖν Πέρσαις ὡς παύσοντα τὴν Κύρου δύναμιν, ἀφ' ἤς αὐτῷ ἀκροθίνια³) τοιαῦτα ἐγένετο; ' Ἐπέταξε δὲ καὶ τάδε ἐπερωτᾶν, εἰ νόμος εἴη τοῖς Ἑλληνικοῖς θεοῖς, ἀχαριστία χρῆσθαι πρὸς τοὺς εὐεργετήσαντας.

Οἱ μὲν οὖν Αυδοὶ ἀφικόμενοι ἔλεγον τὰ ἐπιτεταγμένα ὑπὸ τοῦ Κροίσου, ἡ δὲ Πυθία τοιάδε ἀποκρίνασθαι λέγεται· ,,Τὴν Μοτραν ἀδύνατόν ἐστιν ἀποφυγεῖν καὶ θεῷ. Κροῖσος δὲ τῆς ἀμαρτίας¹) τοῦ πέμπτου προγόνου δ) τὴν δίκην ὑπέχει, δς γυναικὸς δόλφ διαφθαρεὶς ἀπέκτεινε τὸν δεσπότην καὶ περιεβάλετο β) τὴν 16 ἐκείνου τιμήν. Προθυμουμένου β) δὲ ᾿Απόλλωνος, ὅπως ταῦτα τὰ πάθη οἱ Κροίσου παῖδες πάσχοιεν καὶ μὴ αὐτός, οὐχ οἶόν τε ἦν παραγαγεῖν β) τὴν Μοτραν. Ὁπόσα δ' ἐπέτρεψεν αὕτη, ἐτέλεσέ τε β) καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τρία γὰρ ἔτη ἀνεβάλετο 10) τὴν Σάρδεων ἄλωσιν. Περὶ δὲ τοῦ μαντείου οὐκ ᾶν δρθῶς ὁ Κροῖσος τῷ θεῷ 50 χαλεπήνειεν. Ἐμαντεύσατο γὰρ ὁ ᾿Απόλλων, ἐὰν στρατεύσηται ἐπὶ Πέρσας, μεγάλην ἀρχὴν αὐτὸν καταλύσειν· Κροῖσον δὲ ἔδει 11), εἰ ἤθελεν εὖ βουλεύεσθαι πρὸς ταῦτα 12), πέμψαντα ἐπερωτῆσαι, πότερον ὁ θεὸς τὴν ἑαυτοῦ ἢ τὴν Κύρου λέγοι ἀρχήν. Τοῦτο δ' οὐ ποιήσας, ἀλλὶ αὐτὸς κρίνας ἑαυτὸν αἴτιον ἀποφηνάτω."

Ταῦτα μεν ή Πυθία ἀπεκρίνατο τοῖς Αυδοῖς, οἱ δ' εἰς Σάρδεις εἰθοντες ἀπήγγειλαν τῷ Κροίσω · ὁ δ' ἀκούσας ἐπείσθη ἑαυτοῦ εἶναι τὴν ἀμαρτίαν καὶ οὐ τοῦ θεοῦ.

¹⁾ ἆρα ift Fragepartikel; ἆρ' οὐ = nonne. Gr. § 224, 3 (203).
2) αἰσχύνομαι ἐπάρας ich schame mich, daß ich. Gr. § 219 (198), 2. A. 5.
3) τὰ ἀκροθίνια die Kriegsbeute (damit auf die Fessell neutend).
4) ἡ άμαρτία s. v. a. τὸ ἀμάρτημα.
5) d. i. Gyges.
6) περι-βάλλομαι werfe mir um; eigne, maße mir an.
7) προ-θυμέομαι bin geneigt, wünsche eifrig.
8) παρ-άγω lenke ab.
9) nāmlich ὁ ᾿Απόλλων.
10) ἀνα-βάλλομαι schiebe auf.
11) hātte sollen. Gr. § 191 (169), 1.
12) mit Rūdssicht darauf. Gr. § 182 (160), 26. c.

Aus dem Leben Alexanders des Großen.

86. Makedonien unter Philippus.

Ή Μακεδονία πρὸ Φιλίππου τοῦ βασιλέως μικρὰ ἦν καὶ φαύλη¹). Φίλιππος δὲ ὁ ᾿Αμύντου πλοῦτον καὶ δύναμιν ἐκέκτητο, ὅσην οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων. Εὐθὸς δ΄ ἄρξας²) ἐνίκησε μὲν τοὺς οἴκοι³) ἀντιστασιώτας¹), μετ' ὅλίγον δὲ χρόνον δειναῖς μάχαις κατατο στρεψάμενος τοὺς Παίονας⁵) καὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς⁵) ἐστράτευσεν ἐπ' ᾿Αμφίπολιν, τὴν ᾿Αθηναίων ἀποικίαν τὴν ἐπὶ Στρυμόνι, καὶ βία λαμβάνει τὴν πόλιν. Ύστερον δὲ Πύδναν καὶ Ποτείδαιαν τὰς πόλεις ἐκπολιορκήσας Φιλίππους τὴν πόλιν, ἤ πρότερον ὄνομα ἦν Κρηνίδες⁶), ηὖξανεν, ἀποικίζων ἐκεῖ πλῆθος ἀποίκων, καὶ τὰ ἐν τῆ χώρα μέταλλα μείζω ἐποίησεν, ὥστε πρόσοδον ἔφερεν αὐτῷ πλέον ἢ τάλαντα χίλια κατ' ἔτος¹).

Ολίγοις δ' έτεσιν υστερον οι τε Θετταλοί και οι Λοκροί και οι Θηβαιοι επολέμησαν προς τους Φωκέας. Νικησάντων δε των Φωκέων Φίλιππος τοις Θετταλοις αιτήσασιν εβοήθησεν. Και δις μέν τι ήττήθη και αὐτός ε) υπό των Φωκέων, τη δε τρίτη μάχη ενίκησε σύν τοις Θετταλοις.

"Επειτα δ' επ' "Ολυνθον εστράτευσε Φίλιππος, πόλιν Έλληνίδα εν τῆ Χαλκιδικῆ μεγάλην καὶ εὐδαίμονα, μετὰ πολλῆς δυνάμεως, καὶ μάχη νικήσας τοὺς 'Ολυνθίους συνέκλεισεν εἰς πολιορκίαν. Οἱ το δ' 'Ολύνθιοι, πρέσβεις πέμψαντες εἰς 'Αθήνας περὶ βοηθείας, εν μακρῷ πολιορκίᾳ πολλοὺς τῶν Μακεδόνων ἀπέκτεινον τὸ δὲ τελευτατον,"), φθείρων 10) χρήμασι τοὺς 'Ολυνθίων προστάτας, εκ προδοσίας εκράτησεν ὁ βασιλεὺς τῆς πόλεως καὶ τὴν μεν πόλιν κατασκάπτει, τοὺς δ' ενοίκους ἀνδραποδίζει οἱ δ' 'Αθηνατοι δψί-το ζοντες 11) τῆ βοηθεία οὐδεν ἀφέλησαν.

NB. 86 kann nach 55 gelesen werden. 1) φαύλος, 3. unbebeutend.
2) gleich nach seinem Regierungsantritt. 3) οίκοι zu hause. Gr. § 56 (51); hier: "heimatlich". 4) ὁ ἀντιστασιώτης ber Gegner. 5) bie Päoner waren bie nörblichen, bie Flyrier die westlichen Nachbarn ber Makedoner. 6) Gr. § 168. Anm. 2 (154. A.). 7) jährlich. 8) ebenfalls. 9) zulest. 10) φθείφω besteche. 11) ὀψίζω bin, komme zu spät.

Τοτς δ' υστερον έτεσι Φίλιππος τον αὐτον τρόπον 1) πολλάς έλάμβανε πόλεις καὶ πολύ κρείττων εγίγνετο, ώστε καὶ τοις Αθηναίοις και τοτς άλλοις Ελλησι πολύς φόβος ενέπιπτεν. Επει δέ απροσδοκήτως 1) της Έλατείας εκράτησεν, εύθύς οι 'Αθηναίοι πρέσβεις είς Θήβας έπεμψαν τὰς πρότερον πολεμίας οὖσας περί 30 συμμαχίας, και έπεισε Δημοσθένης ο δήτως τους Βοιωτοις συμμαχίαν ποιήσασθαι ύπερ της κοινης των Ελλήνων έλευθερίας. Αὐτίκα δ' ὁ δημος των Αθηναίων πανδημεί) ἐστράτευσε, καὶ κατά σπουδήν πορευθέντες ήκον είς Χαιρώνειαν της Βοιωτίας, οὖ 4) κοιν $\tilde{\eta}^5$) στρατοπεδευσάμενοι μετὰ τῶν Bοιωτῶν ἔμενον τὴν τῶν πο- $_{36}$ λεμίων έφοδον. 'Ολίγας δε μεθ' ήμέρας Φίλιππος, άλλως) πειραθείς την των Ελλήνων συμμαχίαν διαλύσασθαι, ήπεν έχων πεζούς μεν πλείους τῶν ^{7}) τρισμυρίων, ἱππέας δὲ οὖκ ἐλάττους τῶν ^{7}) δισχιλίων. Καὶ γίγνεται δή καρτερά ή μάχη ἐπὶ πολύν χρόνον, ἀμφοτέρων ανδρειότατα μαχομένων καὶ πολλών παρ' αμφοτέροις πιπτόντων 40 έφαμιλλοι⁸) μεν γαρ ήσαν ανδρεία και προθυμία, τῷ δὲ πλήθει και τῆ τῶν πολεμικῶν ἔργων ἐμπειρία ὑπερέβαλλεν ὁ βασιλεύς. Ἐνίκησαν δή, επεὶ Φίλιππος τῆ φάλαγγι τοὺς 'Aθηναίους ετρεψατο καὶ ᾿Αλέξανδρος ἔχων τοὺς ἱππέας τὸν ἱερὸν λόχον τῶν Θηβαίων έφυγάδευσεν, οἱ Μακεδόνες καὶ ἐτελεύτησαν μὲν ἐν τῆ μάχη τῶν 45 Αθηναίων πλείους των') χιλίων, έζωγρήθησαν δε ούκ ελάττους των') δισχιλίων δμοίως δε και πολλοί των Βοιωτων οι μεν εφονεύθησαν. οί δ' έζωγρήθησαν. Μετά δὲ τὴν μάχην ὁ Φίλιππος τρόπαιον ίδούσας επινίκια⁹) τοτς θεοτς έθυσε και τους αριστεύσαντας 10) κατά την άξίαν 11) ετίμησεν.

Μετὰ δὲ ταῦτα τοῖς Ελλησιν ἀδύνατον ἦν εἰς ἀεὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀνακτήσασθαι 12). Φίλιππος δὲ τούς τε Αθηναίους καὶ τοὺς ἄλλους Ελληνας πλὴν Αακεδαιμονίων ἔπεισε, συμμαχίαν αὐτῷ ποιήσασθαι εἰς τὸν πόλεμον τὸν πρὸς τοὺς Πέρσας. Μέλλων δὲ ἤδη στρατεύεσθαι εἰς τὴν Ασίαν, ἐπὶ Πυθοδήμου ἄρχοντος 18) Αθήνησιν 14), ἐν τοῖς 55 Κλεοπάτρας τῆς θυγατρὸς γάμοις 15) λαμπρότατα ποιηθεῖσιν ἐφονεύθη ὑπὸ Παυσανίου, βασιλεύσας τῶν Μακεδόνων ἔτη εἴκοσι καὶ τρία.

¹⁾ auf bieselbe Beise. Gr. § 153 (138).
2) ἀποσσδόκητος, 2. unerwartet, unvermutet.
3) mit ganzer Heeresmacht.
4) wo.
5) gemeinsam, zusammen.
6) umsonst, vergeblich.
7) Gr. § 137, 5 (116, 2).
8) sich gewachsen, gleich.
9) τὰ ἐπινίκια (sc. ἰερά) das Siegesopser; ἐπινίκια θύειν ein Opfersest wegen eines Sieges veranstalten.
10) ἀριστεύω bin der beste, zeichne mich aus.
11) nach Verdienen.
12) ἀνα-κτάομαι erwerbe wieder.
13) unter dem Archontat des P. Gr. § 182 (160), 10. b.
14) zu Athen.
Gr. § 56 (51).
15) οἱ γάμοι das Hochzeitssest.

87. Alexanders Jugend und Regierungsantritt.

Plut. Alex. 5. Arr. An. I, 1, 1-3.

Φιλίππου τελευτήσαντος Αλέξανδρος, ὁ Φιλίππου καὶ Όλυμπιάδος υἱός, τὴν βασιλείαν παρεδέξατο, ὅς παῖς ἔτι ὢν πολὺ τῶν
ἡλικιωτῶν διέφερε φρονήσει καὶ ἀνδρείᾳ. Αποδημοῦντος γάρ ποτε
Φιλίππου τοὺς παρὰ τοῦ Περσῶν βασιλέως πρέσβεις ἐν Πέλλη¹)
ε ἔξένισεν. Όμιλῶν δ' αὐτοῖς οὐδὲν ἐρώτημα παιδικὸν ἡρώτησεν
οὐδὲ μικρόν²), ἀλλὰ τὰ τῶν ὁδῶν μήκη καὶ τὸν τῆς πορείας τρόπον,
καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ βασιλέως, ὁποῖος εἴη πρὸς τὸν πόλεμον, καὶ
ὁπόση ἡ τῶν Περσῶν δωμη καὶ δύναμις. Τοῦτον τὸν τρόπον³)
οὕτως ἐχειρώσατο⁴) αὐτούς, ὥστε ἐθαύμαζον αὐτόν, καὶ τὴν λεγοτο μένην Φιλίππου δεινότητα⁵) οὐδὲν ἡγοῦντο πρὸς⁶) τὴν τοῦ παιδὸς
ἀγχίνοιαν¹).

Όπότε δὲ Φίλιππος ἢ πόλιν ἔνδοξον ἐκπολιορκήσειεν⁸) ἢ νίκην λαμπρὰν νικήσειεν⁸), οὐκ ἔχαιρεν ᾿Αλέξανδρος, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἡλικιώτας ἔλεγεν· ¾ παϊδες, εἰ οὕτω πάντα τὰ καλὰ πράγ-16 ματα αὐτὸς διαπράξεται ὁ πατήρ, οὐδὲν ἐμοὶ λοιπὸν ἔσται⁹) μεθ' ὑμῶν ἔργον πράξειν μέγα καὶ λαμπρόν. Ἐκείνων δὲ λεξάντων· Ταῦτα πάντα, ὧ ᾿Αλέξανδρε, σοὶ κτᾶται ὁ Φίλιππος· Τὶ, ἔφη, τοῦτό μοι ἔσται⁸) ἀγαθόν, εἰ βασιλεύσω μὲν πολλῶν, πράξω δὲ μηδέν;

20 Παραδεχόμενος οὖν τὴν βασιλείαν ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν ἔτη ἦν ᾿Αλέξανδρος. Καὶ πρῶτον μὲν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔπορεύθη ὡς αἰτήσων ¹ο) παρὰ τῶν Ἑλλήνων τὴν ἡγεμονίαν τῆς ἐπὶ τοὺς Πέρσας στρατείας λαμβάνει δὲ παρ' ἐκάστων πλὴν Αακεδαιμονίων, οῖ ἀποκρίνονται, πάτριον¹¹) εἶναι αὐτοῖς, μὴ¹²) ἀκολουθεῖν ἄλλοις, τὰ ἀλλ' αὐτοὺς¹³) ἄλλων ἡγεῖσθαι. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀναχωρήσας εἰς τὴν Μακεδονίαν τὸν χειμῶνα ἐν μεγάλη παρασκευῆ ἦν τοῦ εἰς τὴν Ἰσίαν στόλον.

NB. 87 kann nach 67 gelesen werden. 1) Pella in ber Landschaft Bottiaa war seit Philipp Residenz der makedonischen Könige.
2) kleinlich, geringfügig. 5) auf diese Weise. Gr. § 153 (138). 4) χειξόομαι hier: "gewinne". 5) ή δεινότης die Klugheit. 6) im Vergleich zu.
7) ή ἀγχίνοια der Scharssinn. 8) όπότε m. Opt.: so oft (vgl. S. 51, 1).
9) έσται wird sein (3. P. S. Kut. v. εἰμί). 10) Regel 29. 11) πάτριος, 3. (vom Vater her) üblich; πάτριόν ἐστιν es ist ererbter Brauch, herkömmlich.
12) Regel 17. 13) ipsos. Gr. § 214, 4 (193, 3).

88. Alexander in Thrakien und Illyrien.

Arr. An. I, 1, 4 — I, 6, 11.

Αμα δὲ τῷ ἔαρι ἤλαυνεν ἐπὶ¹) Θράκης, εἰς Τριβαλλοὺς²) καὶ Ἰλλυριούς, ὁμόρους ὄντας βαρβάρους, ὅτι ἤκουσεν αὐτοὺς νεωτερίζειν³), καὶ οὐκ ἐβούλετο λειφθήναι τούτους, εἰ μὴ⁴) πάντως ταπεινωθέντας. Όρμηθεὶς δὴ ἐξ Αμφιπόλεως πορεύεται διὰ τῆς Θράκης, Φιλίππους τὴν πόλιν ἐν ἀριστερῷ ἔχων, καὶ δεκαταῖος⁵) ε ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸ ὅρος τὸν Αἴμον. Ἐνταῦθα ἀπήντων αὐτῷ οἱ Θράκες οἱ αὐτόνομοι παρεσκευασμένοι ώς κωλύσοντες τὴν πάροδον. Όρῶν δέ, ὅτι ἄλλη πάροδος οὐκ εἴη, Αλέξανδρος εὐθὺς ἐβουλεύσατο, διακινδυνευτέον⁵) εἶναι, καὶ δεινῆ μάχη νικήσας ἐκράτησε τῶν στενῶν. Τὴν δὲ λείαν δπίσω πέμψας εἰς τὰς πόλεις τὰς ἐπὶ 10 θαλάττη¹) πρόσω ἐπορεύετο διὰ τοῦ Αἴμου εἰς Τριβαλλούς.

Σύρμος δὲ ὁ τῶν Τριβαλλῶν βασιλεύς, ἀχούσας τὸν στόλον Αλεξάνδρου, παϊδας καὶ γυναϊκας προὔπεμψεν εἰς νῆσόν τινα τῶν ἐν τῷ Ἰστρῷ (Πεύκη ὄνομα τῆ νήσῷ ἐστίν), τὸ δὲ στράτευμα τοῖς Μακεδόσιν ἐν νάπη τινὶ ἐπὶ τῷ Λυγίνῷ ποταμῷ ἀπήντησεν. Καὶ ιδ πρῶτον μὲν οἱ Τριβαλλοὶ ἀνδρειότατα ὑπέμειναν· ὡς δὲ ἢ τε φάλαγξ πυκνὴ ἐνέβαλλεν εἰς αὐτοὺς καὶ οἱ ἱππεῖς κύκλῷ προσέπιπτον, τότε δὴ ἐτράπησαν διὰ τῆς νάπης εἰς τὸν ποταμόν. Καὶ ἀποθνήσκουσι μὲν τρισχίλιοι ἐν τῆ ψυγῆ, ὀλίγοι δὲ ἐζωγρήθησαν, ὅτι ὕλη δασεῖα πρὸ τοῦ ποταμοῦ ἦν καὶ νὺξ ἐπιγενομένη τὴν δίω- 20 ξιν ἐκώλυσεν. Αὐτῶν δὲ Μακεδόνων τελευτῆσαι λέγονται ἱππεῖς μὲν ἕνδεκα, πεζοὶ δὲ ἀμφὶ τοὺς τετταράκοντα.

Απὸ δὲ τῆς μάχης τριταῖος) ἦλθεν Αλέξανδρος ἐπὶ τὸν Ἰστρον ποταμόν. Οὖτος μέγιστός ἐστι τῶν ἐν τῆ Εὐρώπη ποταμῶν καὶ πλείστην γῆν διέρχεται καὶ ἔθνη μαχιμώτατα. Ἐνταῦθα κατα- κλαμβάνει ναῦς μακρὰς αὐτῷ ἡκούσας ἐκ Βυζαντίου διὰ τοῦ Εὐξείνου πόντου δ). Ταύτας πληρώσας τοξοτῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆ νήσω ἐπέπλει,

NB. 88 kann nach 76 gelesen werden. 1) auf — hin, nach. Gr. § 182 (160), 10. a. 2) die Triballer wohnten im westlichen Teil von Mossia inserior, im heutigen Serbien und Bulgarien. 3) rewreeizw novis redus studeo, stifte Aufruhr, empöre mich. 4) außer. Gr. § 207, 3. a (185, 2. a). 5) dexarasos, reirasos, devreçasos, 3. am zehnten, dritten, zweiten Tage. Gr. § 134, 1 (113, 5). 6) diaxirdvreiw wage den Entscheidungskamps. 7) z. B. nach Neapolis und Sion, den Hafenstädten von Philippi und Amphipolis. 8) die Schiffe hatten also von Makedonien den weiten Umweg über Byzanz durch den Pontus und die Donau stromauswärts gemacht.

είς ην οἱ Τριβαλλοὶ καὶ οἱ Θρᾶκες ἔφυγον, καὶ ἐπειρᾶτο βιάζεσθαι την ἀπόβασιν. Οἱ δὲ βάρβαροι ταύτην ἐκώλυσαν ἦσαν γὰρ ὀλίγαι 30 αἱ ᾿Αλεξάνδρου νῆες καὶ ἡ στρατιὰ οὐ πολλὴ ἡ ἐπ' αὐτῶν.

"Ενθα δή 1) 'Αλέξανδρος, άπαγαγών τὰς ναῦς, πέραν τοῦ "Ιστρου έλθειν μάλα έπεθύμησεν ήχουσε γάρ τούς Γέτας τούς έχει οίκούντας μεγάλη δυνάμει έπὶ τῷ ποταμῷ συλλεγῆναι (ἦσαν γὰρ ίππεζς μέν τετρακισχίλιοι, πεζοί δε πλείους των μυρίων) ώς κωλύ-35 σοντας, εί διαβαίνειν βούλοιτο. Έπὶ τούτους οὖν διαβαίνει έχων ίππέας μέν είς χιλίους καὶ πεντακοσίους, πεζούς δέ είς τετρακιςγιλίους. Διαβιβάζει δε τους μεν 2) επί των ελθουσων νεων, τους δε 2) εν πλοίοις μονοξύλοις 3), οίοις χρώνται οἱ πρόσοιχοι τοῦ ποταμοῦ ἐφ' άλιεία καὶ ληστεία 1). Καὶ καλώς ἀποβαίνει 5) τὸ 40 πράγμα · διέβαινον γάρ νυπτός πάντως άμελούμενοι) ύπό των πολεμίων, και άμα τη ήμερα Αλέξανδρος αὐτός μεν την Ιππον έπήγαγε, την δε φάλαγγα Νικάνωρ. Οι δε Γέται ουδε την πρώτην προσβολην εδέξαντο (παράδοξος") γαρ αὐτοῖς ή τόλμα εφάνη Αλεξάνδρου, ότι άνευ γεφυρών εν μιά νυπτί την στρατιάν διεβίβασεν), 45 αλλ' είς την πόλιν έφυγον απέχουσαν τοῦ Ιστρου ένα παρασάγγην. Έπεὶ δὲ προύχωρησαν οἱ Μακεδόνες, λείπουσιν αὖ8) καὶ τὴν πόλιν οι Γέται κακώς τετειχισμένην και, λαβόντες τά τε παιδία καὶ τὰς γυναϊκας ἐπὶ τοὺς ἵππους, φεύγουσιν εἰς τὰ ἔρημα⁸). 'Αλέξανδρος δὲ τήν τε πόλιν λαμβάνει καὶ τὴν λείαν πᾶσαν, ὅσην 50 οι Γέται έλείποντο κατασκάψας δε την πόλιν έθυσεν επί τη όχθη τοῦ Ιστρου Διὶ σωτῆρι καὶ Ἡρακλεῖ καὶ αὐτῷ τῷ Ἰστρω.

Έν τούτφ δὲ τῷ χρόνφ ἀφίκοντο πρέσβεις πρὸς Αλέξανδρον παρά τε τῶν ἄλλων ἐθνῶν προσοίκων τῷ Ἰστρφ καὶ παρὰ Σύρμου τοῦ Τριβαλλῶν βασιλέως καὶ παρὰ Κελτῶν δὲ¹) τῶν ἐπὶ τῷ Ἰονίφ εκόλπφ ἀκισμένων ἦκον πάντες δὲ ἔλεγον ἦκειν περὶ εἰρήνης καὶ φιλίας. Καὶ πᾶσιν ἐπόρισεν¹¹) ᾿Αλέξανδρος πιστὰ¹²) καὶ ἔλαβεν ἀπέπεμψε δὲ πάντας φίλους τε ὀνομάσας καὶ συμμάχους ποιησάμενος.

Μετά δὲ ταῦτα ᾿Αλεξάνδοω, ἐπανερχομένω ἤδη δι ᾿Αγριάνων 18)

¹⁾ S. 18, 2. ²) S. 11, 6. ³) μονόξυλος, 2. aus einem Baum ober Stamm gemacht. ⁴) zum Fischfang und zur Plünderei, zu Raubzügen. ⁵) ἀποβαίνει geht von statten. ⁶) b. i. unbemerkt. ⁷) παράδοξος, 2. gegen Erwarten; unglaublich, wunderbar. ⁸) wiederum. ⁹) b. i. in die Steppengegenden des inneren Landes. ¹⁰) καὶ — δέ und auch, und sogar. ¹¹) πορίζω hier: "gebe". ¹²) πιστά Bersicherungen, Bürgschaften der Treue. ¹³) die Ugrianer wohnten südwestlich von den Triballern und nordöstlich von den Päonern.

καὶ Παιόνων εἰς Μακεδονίαν, ἠγγέλθη, Κλεϊτόν τε τὸν Ἰλλυριὸν εο καὶ Γλαυκίαν, τὸν Ταυλαντίων¹) βυσιλέα, ἀποστατῆσαι²)· ἔφερον γὰρ οὖτοι, πολέμω ἀναγκασθέντες, τῷ Φιλίππω ὁασμούς· ὅτε δὲ Ἰλλέξανδρος τοῦ πατρὸς ἀποθανόντος ἔπεμψε τοὺς τὸν φόρον ἀπαιτήσοντας, ἀπηρνήθησαν³). Βουλόμενος οὖν εὐθὺς δίκην παρὰ τῶν ἀποστατησάντων λαβεϊν⁴) πορεύεται παρὰ τὸν Ἐριγόνα ποταμὸν εδ ἔπὶ Πήλιον τὴν πόλιν, ἢν ἐφύλαττον οἱ ἀμφὶ Κλεῖτον⁵) ὡς ὀχυρωτάτην τῆς χώρας. Ἐπεὶ δὲ Ἰλλέξανδρος τὴν Γλαυκίου στρατιὰν τὴν τῷ συμμάχω βοηθήσασαν ἐφυγάδευσε, Κλεῖτος τὴν πόλιν καταφλέξαςδ ἀπηλλάγη πρὸς Γλαυκίαν εἰς Ταυλαντίους.

89. Thebens Erhebung und Niederwerfung.

Arr. An. I, 7, 1-I, 11, 3.

Έν τούτω τῷ χρόνω διῆλθε τὴν Ἑλλάδα ὁ λόγος, ᾿Λλέξανδρον τελευτῆσαι τὸν βίον ἐν Ἰλλυριοῖς, καὶ πιθανὸς Ἰ) ἤν τοῖς πολλοῖς δ) · χρόνον γὰρ ἀπῆν δ) οὐκ ὀλίγον, καὶ ἀγγελία οὐδεμία παρ ἀντοῦ ἤγγελτο, ὥστε, ὅπερ φιλεῖ 10) γενέσθαι ἐν τοῖς τοιούτοις, ϣὄοντο πάντες, ἃ ἔκαστος ἤλπιζεν. Τοῦτο δὴ τοὺς Θηβαίους εἰς ἀπόστασιν ε ἐπῆρεν, μισοῦντας μὲν πάλαι τὴν τῶν Μακεδόνων ἡγεμονίαν, ἐπιθυροῦντας δὲ τῆς τῶν πατέρων ἐλευθερίας. Καὶ τῆς Μακεδονικῆς φρουρᾶς, ἢ ἐν τῆ Καδμεία ἐφρούρει, τοὺς μὲν κατέσφαξαν, τοὺς δὲ λοιποὺς κατέκλεισαν εἰς τὴν ἀκρόπολιν τοῦτο δὲ πράξαντες πρὸς ᾿Αθηναίους καὶ τοὺς ἄλλους Ἔλληνας πρέσβεις ἔπεμψαν, ἵνα πεί- 10 σειαν καὶ τούτους μετέχειν τῆς ἀποστάσεως.

Ακούσας δὲ τὰ τῶν Θηβαίων 11) Αλέξανδρος οὐδαμῶς 12) ἡμέλησεν, ἀλλ' ἐβουλεύσατο ὡς τάχιστα ἀπάγειν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Αγων δὲ διὰ Μαχεδονίας ἀφιχνεῖται ἑβδομαῖος 13) εἰς Πελίναν τῆς Θετταλίας ἐκεῖθεν δὲ ὁρμηθεὶς ἕχτῃ ἡμέρα εἰσβάλλει εἰς τὴν Βοιωτίαν, ώστε 15 οἱ Θηβαῖοι οὐ πρόσθεν ἤχουσαν αὐτὸν ἐντὸς Πυλῶν 14) ὄντα, πρὶν

¹⁾ die Taulantier waren eine kleine illyrische Bölkerschaft um Epidamnus.
2) ἀποστατέω falle ab, werde abtrünnig.
3) ἀπ-αρνέομαι, DP., weigere mich.
4) δίκην λαμβάνω nehme Strafe, züchtige.
5) οἱ ἀμφὶ (περὶ) Κλεῖτον Klitus und seine Leute. Gr. § 143 (122). Anm.
6) κατα-φλέγω brenne nieder.
7) πιθανός, 3. glaubwürdig.
8) οἱ πολλοί bie große Menge. Gr. § 136 (115). Anm. 1.
9) von ἄπ-ειμι, absum.
10) liebt, b. i. pflegt.
11) bie Borgänge in Theben.
12) auf keine Weise, keineswegs.
13) s. S. 86, 5.
14) d. i. der Thermophlen.

έν ³Ογχηστῷ ¹) ἦν σὺν τῆ στρατιᾳ πάση. Καὶ τότε δὲ οἱ πράξαντες τὴν ἀπόστασιν θαρρεῖν ἐκέλευσαν τὸ πλῆθος, διισχυριζόμενοι ²) ³Αλέξανδρον τελευτῆσαι ἐν Ἰλλυριοῖς, ἄλλον δέ τινα ἤκειν Αλέξανδρον, 20 καὶ χρόνον μέν τινα ἔπεισαν τοὺς πολλούς ⁸).

Ο δὲ βασιλεὺς ὁρμήσας ἐξ Ὀγχηστοῦ τῆ ὑστεραία) προσῆγε πρός την πόλιν των Θηβαίων κατά τὸ τοῦ Ιολάου τέμενος). οὖ δή και εστρατοπεδευσεν, ελπίζων τους Θηβαίους κάλλιον βουλεύσεσθαι καὶ πρεσβεύσεσθαι περὶ εἰρήνης. 'Αλλ' έψεύσθη ταύτης 25 της έλπίδος 6) ο βασιλεύς οι γαρ Θηβαίοι έκθέοντες έκ της πόλεως ηχόντιζον είς τους προφύλακας καὶ ἀπέκτειναν τῶν Μακεδόνων οὐ πολλούς. 'Αλέξανδρος δ' έξέπεμψεν επ' αὐτούς των γυμνητών καὶ τοξοτών μέρος, και ούτοι ού χαλεπώς ετρέψαντο τούς πολεμίους. Τη δε ύστεραία λαβών την στρατιάν πάσαν και περιελθών περί 30 την πόλιν δστρατοπέδευσε κατά τὰς πύλας τὰς φερούσας ἐπ' Ελευθεράς τε και την Αττικήν, ϊνα έγγυς είη των Μακεδόνων των εν τη Καδμεία. Οι γαρ Θηβατοι την Καδμείαν εφρούρουν διπλώ χάρακι]) αποτειχίσαντες. 'Αλέξανδρος δε διέτριβε πρός αθτή έστρατοπεδευμένος. ήθελε γαρ μαλλον δια φιλίας έλθετν8) τη πόλει ή 36 διὰ μάχης. "Ενθα δή ⁹) τῶν Θηβαίων οἱ μὲν τὰ βέλτιστα εἰς τὸ· κοινον βουλευόμενοι έξελθετν ωρμηντο 10) παρ' Αλέξανδρον, συγγνώμην αλτήσοντες τῷ πλήθει τῆς ἀποστάσεως οι δὲ τὴν ἀπόστασιν πράξαντες ήναντιούντο και έπηρον το πλήθος είς τον πόλεμον. 'Αλέξανδρος δε οὐδ' ως 11) τη πόλει προσέβαλεν.

40 Περδίχχας δὲ οὐχ ἢνείχετο πολλὰς ἡμέρας ἀργῶν ¹²) καί ποτε, οὐχ ἀναμείνας παρ' ᾿Αλεξάνδρου τὸ εἰς τὴν μάχην σύνθημα¹³), αὐτὸς ἐπλησίαζε τῷ χάρακι¹), καὶ διασπάσας αὐτὸν ἐνέβαλεν εἰς τῶν Θηβαίων τοὺς προφύλακας. Τούτῳ δὲ εἴπετο ᾿Αμύντας ἔχων τὴν ἑαυτοῦ τάξιν, καὶ ὁρῶν ταῦτα ᾿Αλέξανδρος, ἴνα μὴ μόνοι κινδυ-45 νεύσειαν οἱ περὶ Περδίκκαν¹¹), ἐπῆγε καὶ τὴν ἄλλην στρατιάν. ˇΕνθα δὴ²) Περδίκκας, πειραθεὶς εἴσω τοῦ δευτέρου χάρακος ἐλθεῖν,

¹⁾ On che stos im Gebiet von Haliartus am Ropaissee war nur ungef. 50 Stadien od. anderthalb Stunden von Theben entsernt. 2) δι-ισχυρίζομαι versichere. 3) s. S. 88, s. 4) sc. ήμέρα. 5) Solaos, der Freund und Wagenlenker des Herakles, wurde in Theben göttlich verehrt. 6) ψεύδομαι τῆς έλτίδος täusche mich in m. h. 7) ὁ χάραξ, κος die Pallisade; die Verschanzung, der Wall. 8) διά φιλίας έλθεῦν den Weg der Güte einschlagen. 9) S. 18, 2; Gr. § 75 (69). Anm. 1. 10) αρμημαι bin bereit; wörtlich? 11) auch so nicht (Gr. § 75 (69). Anm. 1), auch setzt noch nicht. 12) ἀργέω bin unthätig, müßig. 18) das Zeichen, die Parole. 14) S. 88, s.

ξβλήθη τε καὶ ἀπεκομίσθη κακῶς ἔχων εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ χαλεπῶς ἐσώθη ἀπὸ τοῦ τραύματος· οἱ δὲ περὶ αὐτὸν ἐφυγάδευσαν τοὺς πολεμίους καὶ ἐδίωκον μέχρι τοῦ 'Ηρακλείου¹). 'Εντεῦθεν δέ, ἐπιστρεψάντων αὖθις σὺν βοῆ τῶν Θηβαίων, φυγὴ τῶν Μακεδόνων 50 γίγνεται, καὶ Εὐρυβώτας τε ὁ Κρὴς πίπτει ὁ τόξαρχος²) καὶ αὐτῶν τῶν τοξοτῶν εἰς ἐβδομήκοντα. Κἀν τούτῳ 'Λλέξανδρος ὁρῶν τοὺς μὲν ἑαυτοῦ φεύγοντας, τοὺς δὲ Θηβαίους λελυκότας ἐν τῆ διώξει τὴν τάξιν, ἐμβάλλει εἰς τούτους συντεταγμένη τῆ φάλαγγι· οἱ δὲ³) εἴργουσι τοὺς πολεμίους εἴσω τῶν πυλῶν καὶ συνεισπίπτουσιν⁴) 55 αὐτοῖς εἴσω τοῦ τείχους. Ένθα δὴ⁵) δεινὸς γίγνεται φόνος· οἱ γὰρ Μακεδόνες, μᾶλλον δ' ἔτι Φωκεῖς τε καὶ Πλαταιεῖς, οῖ ἦσαν πολλοὶ ἐν τῷ 'Λλεξάνδρου στρατεύματι, τοὺς Θηβαίους οὐδενὶ κόσμῳ⁶) ἀπέκτεινον, τοὺς μὲν ἐν ταῖς οἰχίαις, τοὺς δὲ εἰς ἄμυναν τετραμμένους¹), τοὺς δὲ καὶ πρὸς ἱεροῖς ἱκετεύοντας, οὕτε γυναικῶν οὔτε εῦ παίδων φειδόμενοι.

Τη δε ύστεραία συγκαλέσας τῶν Ἑλλήνων, ὅσοι αὐτῷ συνεστρατεύοντο, συνεβουλεύετο περὶ τῆς πόλεως ἐψηφίσαντο δε τὴν μεν
πόλιν κατασκάψαι εἰς ἔδαφος ε), παῖδας δε καὶ γυναῖκας καὶ ὅσοι
ὑπελείποντο τῶν Θηβαίων, πλὴν τῶν ἱερείων καὶ τῶν ἱερειῶν, ες
ἀνδραποδίσαι. Τῆς δε Πινδάρου τοῦ ποιητοῦ οἰκίας καὶ τῶν ἐκγόνων τοῦ Πινδάρου ἐφείσατο 'Αλέξανδρος αἰδοῖ.') Πινδάρου.

Τῶν μὲν Μαχεδόνων ἐτελεύτησαν πλείους τῶν πενταχοσίων, τῶν δὲ Θηβαίων ὑπὲς τοὺς ἑξαχισχιλίους, αλχμάλωτα δὲ σώματα συνήχθη πλείω τῶν τρισμυρίων τοὺς δ' αλχμαλώτους λαφυροπω- το λήσας ^{10}) ἤθροισεν ἀργυρίου τάλαντα τετραχόσια χαὶ τετταράχοντα.

Οἱ δ' ἄλλοι ελληνες, ὡς ἠγγέλθη αὐτοῖς τῶν Θηβαίων τὸ πάθος, σφόδρα ἐταράχθησαν ἐφοβοῦντο γάρ, μἢ 11) ταὐτὰ πάσχοιεν τοῖς Θηβαίοις 12). Καὶ οἱ μὲν Αρχάδες, ὅσοι ὡρμήθησαν βοηθήσοντες τοῖς Θηβαίοις, θανάτω ἐζημίωσαν τοὺς συμβουλεύσαντας το τὴν βοήθειαν. Αθηναῖοι δέ, ἐκλεξάμενοι τοὺς ἐπιτηδειοτάτους, δέκα πρέσβεις ἔπεμψαν, κελεύσαντες λέγειν τῷ βασιλεῖ, χαίρειν τὸν δῆμον τῶν Αθηναίων, ὅτι Αλέξανδρος σῶς ἐπανῆλθεν ἐξ Ἰλλυ-

¹⁾ το 'Ηράκλειον das Heraklesheiligtum. 2) ὁ τόξαρχος der Anführer der Bogenschützen. 3) οί δε ist nach dem Sinn auf gάλαγγι zu beziehen.
4) συν-εισ-πίπτω dringe zugleich mit ein. 5) s. S. 89, 9. 6) ohne alle Ordnung, ohne Unterschied. 7) εἰς ἄμυναν τραπέσθαι sich zur Wehre seßen.
8) εἰς ἔδαφος bis auf den Grund. 9) aus Chrfurcht. 10) λαφυροπωλέω verkause als Beute. 11) φοβοῦμαι, μή timeo, ne. 12) ταὐτὰ τοῖς Θηβ. dasselbe wie die Theb. Gr. § 169 (155), 3.

ριών καὶ Τριβαλλών, καὶ ὅτι Θηβαίους τῆς ἀποστάσεως ἐτιμωρήσατο. 80 Ὁ δὲ τῆ μὲν πρεσβεία φιλανθρώπως ἀπεκρίνατο, ἐπιστολὴν δὲ γράψας πρὸς τὸν δῆμον ἐξήτει τοὺς περὶ Δημοσθένη καὶ Δυκοῦργον¹) τούτους γὰρ αἰτίους ἔφασκεν εἶναι τῆς τε ἐν Χαιρωνεία συμφορᾶς καὶ τῆς τῶν ᾿Αθηναίων πρὸς Μακεδόνας ἔχθρας. ᾿Αθηναίοι δὲ ἐπρεσβεύσαντο αὖθις παρ' ᾿Αλέξανδρον δεόμενοι παύσασθαι τῆς ὀργῆς, καὶ ὁ βασιλεύς, ἄμα μὲν αἰδοτ²) τῆς πόλεως, ἄμα δὲ σπουδῆ³) τῆς εἰς τὴν Ἰσίαν στρατείας, ἐπαύσατο ὀργιζόμενος.

Ταύτα δε διαπραξάμενος επανήλθεν Αλέξανδρος είς Μακεδονίαν, και θυσίας θύσας μεγάλας τῷ Διὶ τῷ Ολυμπίῳ τὸν χειμῶνα διέτριβε σπουδαίως παρασκευαζόμενος πρὸς τὸν ἐπὶ τοὺς Πέρσας πόλεμον.

90. Der Zug nach Affen bis zur Schlacht am Granikus.

Arr. An. I, 11, 3 — I, 16, 7.

Αμα δὲ τῷ ἦρι⁴) ἀρχομένω ἐξελαύνει ἐφ' Ἑλλησπόντου, τὰ μὲν κατὰ Μακεδονίαν καὶ τοὺς Ἑλληνας Αντιπάτρω ἐπιτρέψας αὐτὸς δὲ ἦγε πεζοὺς μὲν σὺν γυμνῆσί τε καὶ τοζόταις οὐ πολλῷ πλείους τῶν τρισμυρίων, ἱππέας δὲ ὑπὲρ τοὺς πεντακισχιλίους. ε³Ην δὲ αὐτῷ ὁ στόλος πρῶτον μὲν ἐπ' Αμφίπολιν καὶ τὰ στόματα τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ, ἔπειτα δ' ἐπ' Αβδηρα καὶ Μαρώνειαν, πόλεις Ἑλληνίδας ἐπὶ θαλάττη ψκισμένας. Ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸν Ἑβρον ποταμὸν ἀφικόμενος διαβαίνει τοῦτον ἑράδιως, καὶ ὁμοίως ὑστερον περάσας τὸν Μέλανα ποταμὸν ἀφικνεῖται εἰς Σηστὸν ἐν το εἴκοσι ταῖς πάσαις ") ἡμέραις ἀπὸ τῆς οἴκοθεν ἐξόδου.

²Εντεύθεν δε τον μεν Παρμενίωνα των πεζων τους πολλους και την ιππον πωσαν διαβιβάσαι εκέλευσεν είς Αβυδον, και διεβί-βασε τριήρεσι μεν έκατον και εξήκοντα, πλοίοις δε άλλοις πολλοις αὐτος δέ, ως οι πλειστοι λέγουσιν, εξ Ελαιούντος είς τον Αχαιων 15 λιμένα) εποιήσατο τον πλούν. Και κατά μέσον τον πόρον)

¹⁾ den Dem., Lyk. und ihre Parteigenossen (vgl. S. 88, s), d. h. die Häupter der Patriotenpartei. 2) s. S. 90, s. 3) aus Eifer für. 4) το ηρος, kontr. aus έαρ, έαρος. Gr. § 125 (60). 5) im ganzen. Gr. § 142 (121), 1. b. 6) Αχαιών λιμήν hieß eine kleine Bucht an der Kordwestküste von Troas, unweit vom Vorgebirge Sigeum, in welche sich der Stamander ergießt. 7) in der Mitte der Furt. Gr. § 141 (120), 2.

έσφαξε ταῦρον τῷ Ποσειδῶνι καὶ ἔσπεισε Νηρηΐσιν¹) ἐκ φιάλης²) κρυσῆς εἰς τὴν θάλατταν. Λέγουσι δὲ καὶ πρῶτον αὐτὸν ἐκ τῆς νεὼς πηδῆσαι εἰς τὴν γῆν τὴν Ἰσίαν καὶ βωμοὺς ἰδρύσασθαι Διὸς καὶ Ίθηνᾶς καὶ Ἡρακλέους¹). Ἰπελθών δὲ εἰς Ἰλιον ἔθυσε τῆ ἸΛθηνᾶ καὶ τῷ Πριάμω, καὶ ἐστεφάνωσεν αὐτὸς τὸν Ἰχιλλέως ω τάφον (Ἡφαιστίωνα δὲ λέγουσι τὸν Πατρόκλου τάφον στεφανῶσαι), καὶ ἐμακάρισεν Ἰλέξανδρος Ἰχιλλέα, ὅτι Ὅμηρος αὖτῷ γένοιτο κήρυξ εἰς τὴν ἔπειτα μνήμην³).

Έξ Ἰλίου δὲ εἰς ᾿Αρίσβην ἤκεν, ὅπου πᾶσα ἡ δύναμις ἐστρατοπέδευτο, καὶ τῆ ὑστεραία ἡ εἰς Περκώτην τῆ δὲ ἄλλη ἡ πρὸς τῷ το Πρακτίω ποταμῷ ἐστρατοπέδευσεν, ος δέων ἐκ τῶν Ἰδαίων ὀρῶν ἐμβάλλει εἰς βάλατταν τὴν μεταξὺ τοῦ Ἑλλησπόντου τε καὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου. Μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον ἤκουσε τοὺς τῶν Περσῶν στρατηγοὺς ἐστρατοπεδεῦσθαι πρὸς Ζελεία τῆ πόλει σὺν τῆ ἵππω τῆ βαρβαρικῆ καὶ τοῖς Ελλησι τοῖς μισθο- το φόροις.

Έχ τούτου δὴ ᾿Αλέξανδρος προθχώρει ἐπὶ τὸν Γρανικὸν ποταμὸν συντεταγμένω τῷ στρατῷ εἶχε δὲ τὴν μὲν τῶν ὁπλιτῶν φάλαγγα διπλῆν ٤), τοὺς δὲ ἱππέας κατὰ τὰ κέρατα) ἦγε, τὰ δὲ σκευοφόρα ὅπισθεν ἔπεσθαι ἐκέλευσεν. Ἐπεὶ δὲ οὐ πολὺ ἀπεῖχε τοῦ Γρα- 25 κικοῦ ποταμοῦ, ἀπηγγέλθη τοὺς Πέρσας πέραν ἐπὶ τῷ Γρανικῷ συντετάχθαι ὡς εἰς μάχην.

¹⁾ die berühmteste der Nereuetöchter war Thetis, die Mutter des Achilleus, von dem Alexander mütterlicherseits abstammen wollte, während er durch den Bater ein Nachkomme des Herakles zu sein sich rühmte. 2) ή φιάλη die Schale. 3) ή ἔπειτα μνήμη der Ruhm bei der Nachwelt, der Nachruhm. 4) sc. ήμέρα. 5) wegen der Enge des Weges bildete er zwei Kolonnen, jede in Phalanrordnung. 6) in langem Zuge. 7) ut sumus, d. i. gerüstet. 8) deshalb. 9) Mißgeschick, Niederlage.

μέν", ἔφη, "ὧ Παρμενίων, γιγνώσκω κάγώ. Αλσχύνομαι δέ, εὶ τὸν μὲν Ἑλλήσποντον ξαδίως ἐπέρασα, ὁ δὲ ποταμὸς οὖτος, μικρὸν το ξεῦμα 1), κωλύσει ἡμᾶς ἐπιχειρῶμεν οὖν ὡς ἔχομεν 2) τῷ ἔργῳ."

Μετά δὲ ταῦτα Παρμενίωνα μὲν ἀπέπεμψεν τοῦ ἀριστεροῦ πέρατος ήγησόμενον, αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὸ δεξιὸν παρῆλθεν. Καὶ γρόνον μέν τινα αμφότερα τὰ στρατεύματα ήσυχίαν ήγεν, καὶ σιγή ήν πολλή άμφοτέρωθεν. Οι γάρ Πέρσαι προσέμενον τούς Μακεδόνας ώς 55 έπιχειρήσοντες αὐτοῖς ἀναβαίνουσιν ἐκ τοῦ ποταμοῦ. ᾿Αλέξανδρος δὲ ἀναπηδήσας ἐπὶ τὸν ἵππον τοὺς ἀμφ' ἑαυτὸν ἔπεσθαι καὶ ἄνδρας άγαθούς γενέσθαι έχελευσεν. Καὶ τὸν μεν Αμύνταν καὶ Πτολεματον επέλευσε διαβαίνειν έχοντας τούς τε ίππέας καὶ τούς Παίονας καὶ τῶν πεζῶν μίαν τάξιν, αὐτὸς δὲ ἄγων τὸ δεξιὸν κέρας ὑπὸ 60 σαλπίγγων8) εμβαίνει είς τὸν ποταμόν οι δε ειποντο άλαλάζοντες. . Ένθα δή μάχη γίγνεται καρτερά οι μέν γάρ Πέρσαι άνωθεν άκοντίζοντες είς τοὺς πολεμίους ἐκώλυον τὴν ἔκβασιν, οἱ δὲ Μακεδόνες κάτωθεν αναβαίνοντες δεινότατα επόνουν. Καὶ πρώτον μέν, καίπερ ^{4}) Ισχυρότατα μαχόμενοι, έκακοπάθουν ^{6}) ύπο τῶν πολεμίων 65 τῷ τε πλήθει έλαττούμενοι () καὶ ἀντιτεταγμένοι τῷ κρατίστω τῆς Περσικής Ιππου μέρει κατεκόπησαν οί πρώτον αναβαίνοντες επεί δε Αλέξανδρος αὐτὸς πλησιάσας έχων τὸ δεξιὸν κέρας ενέβαλεν είς τούς Πέρσας, επλεονέκτησαν) ήδη οι Μακεδόνες, και ήν μεν από τῶν ιππων ἡ μάχη, πεζομαχία δὲ μᾶλλον ἐωκει συνεχόμενοι⁷) γὰρτο Ιπποι τε Ιπποις και ανδρες ανδράσιν ήγωνίζοντο. Και Αλεξάνδρω αὐτῷ συντρίβεται⁸) τὸ δόρυ ἐν τῆ μάχη, ἄλλο δὲ λαβών καὶ ὁρῶν Μιθοιδάτην, τον Δαρείου γαμβρόν), πολύ πρό των άλλων προιππεύοντα 10) καὶ ἐπάγοντα ώσπερ ἔμβολον 11) τῶν ἱππέων, ἐλαύνει καὶ αὐτὸς 18) πρὸ τῶν ἄλλων· καὶ παίσας εἰς τὸ πρόσωπον τῷ δόρατι το καταβάλλει τὸν Μιθριδάτην. Εν δε τούτω 'Ροισάκης επελαύνει τω Αλεξάνδοω και παίει Αλεξάνδοου την κεφαλην τη κοπίδι 18), και τοῦ μεν κράνους τι απέκοψε, την δε πληγην εδέξατο το κράνος. Καί καταβάλλει καὶ τοῦτον Αλέξανδρος παίσας τη λόγχη διὰ τοῦ θώρακος είς τὸ στέρνον. Σπιθριδάτης δὲ ἀνετέτατο μὲν ἤδη ἐπ'

¹⁾ Flüßchen. 2) b. i. sofort (S. 97, 10). 3) unter Trompetenschall.
4) R. 30. 5) κακοπαθέω erleide Unglück, nehme Schaden. 6) έλαττόσμαι bin kleiner, geringer; πλεονεκτεω habe die Oberhand, bin überlegen.
7) συν-έχομαι gerate zusammen. 8) συν-τρίβω zerschmettere. 9) ὁ γαμβρός ber Schwiegerschin. 10) προ-ιππεύω reite voraus. 11) ὁ ἔμβολος der Keil.
12) ebenfalls. 13) ἡ κοπίς, ίδος der kleine (krumme) Säbel.

λλέξανδρον την κοπίδα, όρων δὲ Κλεῖτος ὁ Λρωπίδου ἀποκόπτει εκτὸν ώμον τοῦ Σπιθριδάτου αὐτη κοπίδι ^{1}).

Καὶ οἱ Πέρσαι, πιεζόμενοι μεν ήδη πανταχόθεν ύπο των ίππέων, πολλά δε και ύπο των πεζων βλαπτόμενοι εγκλίνουσιν ένταῦθα πρώτον, ὅπου Αλέξανδρος ἐμάχετο ἐπειτα δὲ καὶ ἡ ἄλλη στρατιά πάσα είς φυγήν ετράπετο. Ύστατοι δ' άντείχον μόνοι οί ει Ελληνες μισθοφόροι. Τούτοις οὖν τὴν φάλαγγα ἐπαγαγών καὶ τούς ιππέας πανταχόθεν κατακόπτει αὐτούς, ώστε διέφυγε μέν οὐδείς, έζωγρήθησαν δὲ ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους. Καὶ τῶν μὲν Περσικῶν ίππέων απέθανον είς χιλίους, Μακεδόνων δε των εταίρων²) αμφί τούς είχοσι καὶ πέντε ἐν τῆ πρώτη προσβολῆ (καὶ τούτων χαλκαῖ 30 ελκόνες εν Δίω⁸) ελσίν, 'Αλεξάνδρου κελεύσαντος Λύσιππον ποιήσαι), των δὲ ἄλλων ἱππέων ὑπὲρ τοὺς έξήχοντα, πεζοὶ δὲ εἰς τοὺς τριάποντα. Καὶ τούτους μεν τῆ ὑστεραία έθαψεν Αλέξενδρος σύν τοῖς . οπλοις και άλλω κόσμω, των δε τραυματισθέντων πολλήν είγεν έπιμέλειαν έθαψε δὲ καὶ τῶν Περσῶν τοὺς ἡγεμόνας καὶ τοὺς 95 μισθοφόρους Ελληνας, οι σύν τοις πολεμίοις στρατεύοντες απέθανον οσους δε αθτών αλμιαλώτους έλαβε, τούτους δήσας εν πέδαις είς Μακεδονίαν απέπεμψεν εργάζεσθαι 1), ότι Ελληνες όντες Ελλησιν ύπερ των βαρβάρων εμάχοντο. Αποπέμπει δε και είς Αθήνας τριακοσίας πανοπλίας Περσικάς ανάθημα τη Αθηνά εν ακροπόλει, 100 καὶ ἐπίγραμμα ἐπιγραφηναι ἐκέλευε τόδε.

AAEZANAPOS ФIAIППОY KAI OI EAAHNES ПАНН AAKEAAIMONIΩN AПО⁸) ТΩN BAPBAPΩN ΤΩΝ ΤΗΝ ASIAN KATOIKOYNTΩN.

91. Alexander zieht weiter bis Gordium und Tarsus.

Arr. An. I, 17 — II, 4.

Μετὰ ταύτην τὴν ἐπὶ Γρανικῷ νίκην ᾿Αλέξανδρος ἐπὶ Σάρδεων προθχώρει. Καὶ ἀπέχοντος αὐτοῦ ὅσον ἑβδομήκοντα σταδίους Σάρδεων ἦκον Μιθρίνης τε ὁ φρούραρχος τῆς ἀκροπόλεως καὶ

¹⁾ mitsamt bem S. Gr. § 169 (155), 3. 2) έταῖροι, "Baffenbruber" (sc. bes Königs) hieß die Elite ber makedonischen Reiterei, und im engeren Sinne auch die königliche Leibgarde. 3) in ber makedonischen Stadt Dion standen auch die Bildfäulen ber maked. Könige in einem Tempel. Diese hier genannte berühmte Gruppe von 25 ehernen Statuen (ή είκων, όνος) wurde später nach Rom gebracht. 4) zu öffentlichen Strafarbeiten. 5) ἀπό auf Siegesweihinschriften bezeichnet den Gegner, welchem die Beute abgenommen wurde.

Σαρδιανών οἱ δυνατώτατοι, καὶ ἐνεχείρισαν οἱ μὲν τὴν πόλιν, ὁ δὲ Μιθρίνης τὴν ἄκραν καὶ τὰ χρήματα. Καταλιπών δὲ ἐν Σάρδεσι Παυσανίαν ἔχοντα φρουρὰν ἱκανὴν αὐτὸς ἐπορεύετο εἰς Ἐφεσον. Λαμβάνει δὲ καὶ ταύτην τὴν πόλιν ἄνευ μάχης τοὺς δὲ φόρους, ὅσους τοῖς βαρβάροις ἀπέφερον¹) οἱ Ἐφέσιοι μέχρι νῦν, τῆ ᾿Αρτέμιδι τελεῖν²) ἐκέλευσεν. Καὶ ἔθυσεν αὐτὸς θυσίαν τῆ ᾿Αρτέμιδι καὶ το πομπὴν ἔπεμψε³) σὺν τῆ στρατιᾶ πάση ώπλισμένη τε καὶ ώς εἰς μάχην τεταγμένη. Ἐκ δὲ τούτου αἱ πλεῖσται πόλεις τῆς τε Αἰολίδος καὶ τῆς Ἰωνίας διὰ πρέσβεων ἀμαχεὶ προσεχώρησαν¹) τῷ βασιλεῖ πλὴν Μιλήτου ταύτην δὲ ἐν δλίγφ αἰρεῖ πολιορχία.

Μετά δὲ ταῦτα ἐπὶ Καρίας ἐπορεύετο, ὅτι ἐν Άλικαρνασσῷ συν-15 ειλέγθαι οθα όλίγην δύναμιν των τε βαρβάρων καὶ Έλληνικών ξένων ήχουσεν. "Όσαι δὲ πόλεις μεταξύ Μιλήτου καὶ Άλικαρνασσοῦ ήσαν, ταύτας έξ εφόδου) έλαβε πάσας. Αλικαρνασσόν δε ή τε φύσις τοῦ χωρίου δχυρωτάτην έποίει, και τότε της τε πόλεως και πάσης της κάτω 'Ασίας 6) καὶ τοῦ ναυτικοῦ παντὸς ήγεμων ήν Μέμνων δ 20 Ρόδιος, ανήρ πολεμικώτατος και ανδρειότατος. Και μήν ούτος ό άνηρ επιπονωτάτην εποίησε την πολιορχίαν τοτς Μαχεδόσιν πολλά γάρ πράγματα αὐτοῖς παρεῖχεν ἐκόρομὰς ἐπεξερχόμενος 1) καὶ πύργους ταίς μηχαναίς αντοικοδομών 8) και τα τείχη βεβλαμμένα ανατειχίζων 9) καὶ τὰς μηχανὰς κατακάων. Οὖτως εξ μῆνας ἀνδρειότατα 25 αντείχεν· τέλος 10) δε ήναγκάσθη απολιπείν την πόλιν, και νυκτός κατακαύσας τοὺς λιθίνους πύργους καὶ τὰς στοὰς 11) καὶ τὰς οἰκίας τας πλησίον τοῦ τείχους απεγώρησεν είς την ακραν. Γιγνώσκων δε δ βασιλεύς την ακραν δυσάλωτον οὖσαν έλυσε την πολιορκίαν, καὶ θάψας τοὺς νεκρούς τὰς μέν μηχανάς εἰς Τράλλεις ἀπαγαγεῖν 30 εκέλευσε, την δε πόλιν είς έδαφος 12) κατέσκαψεν. Της δε Καρίας φυλαχήν χαταλιπών ίχανήν Παρμενίωνα μέν πέμπει έπὶ Σάρδεων καὶ κελεύει ἀπὸ Σάρδεων ἐπὶ Φρυγίαν πορεύεσθαι, αὐτὸς δὲ ἐπὶ τας έν Αυχία τε και Παμφυλία πόλεις στέλλεται. Προσκτάται δέ καὶ ταύτας ταχέως, τὰς μέν πείσας 18), Τελμησσόν τε καὶ Πίναρα

¹⁾ ἀπο-φέρω entrichte (als Schuldigkeit. Gr. § 182, 4. a. C.). 2) τελέω hier: "bezahle". 3) πομπήν πέμπω halte einen feierlichen Umzug, eine Prozessischen. 4) προσχωρέω trete bei, erkläre mich für besiegt. 5) beim ersten Angriff. 6) ή κάτω Ασία (Niederasien) Kleinasien. 7) ἐκδρομὰς ἐπ-εξ-έρχομαι mache Ausfälle (zum Angriff). 8) π. τ. μ. ἀντ. Türme gegen die Belagerungsmaschinen aufführen. 9) ἀνα-τειχίζω baue wieder auf, besser aus. 10) zulett. 11) αί στοαί die Borratshallen, Zeughäuser. 12) S. 90, 8. 13) S. 47, 4.

καὶ Ξάνθον καὶ Πάταρα καὶ ἄλλα πολίσματα¹) εἰς τριάκοντα, τὰς 35 δὲ καὶ βία, "Ασπενδον καὶ Σαγαλασσόν.

Μετά δὲ ταῦτα εἰς Γόρδιον ἐπορεύθη εστι δὲ τὸ Γόρδιον τῆς Φρυγίας τῆς ἐφ' Ἑλλησπόντου, ικισται δὲ ἐπὶ τῷ Σαγγαρίω ποταμῷ. Ἐνταῦθα ἀπήντησεν Αλεξάνδρω Παρμενίων, ος ἐξεπέμφθη ἐξ Αλικαρνασσοῦ, σὺν μεγάλη δυνάμει νεωστὶ συλλεγείση.

Αλέξανδρος δε ώς εν Γορδίω διέτριβεν, επιθυμία λαμβάνει αὐτόν, ἀνελθόντα εἰς τὴν ἄκραν θεάσασθαι τὴν ἄμαξαν τοῦ Γορδίου καὶ τοῦ ζυγοῦ τῆς άμάξης τὸν δεσμόν. Ἐλέγετο δὲ περὶ ἐκείνης τῆς ἀμάξης τάδε. την ποτε εν Φουγία Γόρδιος, ἀνὴρ πένης καὶ ολίγην έχων γην έργάζεσθαι καὶ ζεύγη βοών δύο. Καί ποτε άροῦντι²) 45 αὐτῷ ἐκαθέζετο ἀετὸς ἐπὶ τὸ ζυγὸν καὶ αὐτοῦ ἔμεινε μέγρι έσπέρας. Απορούντα δὲ τῷ πράγματι ἐκέλευσαν οἱ μάντεις θύσαι Διὶ βασιλεῖ, μεγάλας ελπίδας εμβάλλοντες. Θύσαντι δ' αὐτῷ εγένετο υίὸς Μίδας ὄνομα. Ἐπεὶ δὲ Μίδας μὲν ἀνήο ἦν καλὸς καὶ γεννατος, οἱ δὲ Φρύγες στάσει τινὶ ἐπιέζοντο, ἐμαντεύθη τούτοις, το ότι αμαξα άξει αὐτοῖς βασιλέα, καὶ ότι οὖτος αὐτοῖς παύσει τὴν στάσιν. Ετι δε βουλευομένων αὐτων περί τούτων ήλθεν ο Μίδας ἄμα τῷ πατρὶ καὶ τῆ μητρὶ προσελαύνων τῆ ἐκκλησία αὐτῆ άμάξη ^{3}). Αίρεϊται οὖν ὑπὸ τῶν Φρυγῶν βασιλεύς καὶ παύει τὴν στάσιν. Την δε του πατρός αμαξαν διεφύλαττον 1) οι επιχώριοι εν τη ακρα, 56 ανάθημα τοῦ Διὸς τοῦ βασιλέως. Ἐλέγετο δὲ καὶ τόδε περὶ τῆς άμάξης, δστις λύσειε τοῦ ζυγοῦ τὸν δεσμόν, τοῦτον ἄρξειν τῆς Ασίας του δε δεσμου ούτε τέλος ούτε άρχη εφαίνετο. Επειρατο μέν οὖν καὶ ἀλέξανδρος λῦσαι τὸν δεσμόν, ἀλλ' οὐχ οἶός τε ἦν: οὐ βουλόμενος δὲ ἄλυτον καταλιπεῖν σπασάμενος τὸ ξίφος διέκοψε 60 τὸν δεσμόν, αὐτὸν λελύσθαι φάσκων. Καὶ τῆς νυκτὸς ἐκείνης βρονταὶ καὶ πῦρ ἐξ οὐρανοῦ ἐπεσήμηναν ^{5}) καὶ ἐπὶ τούτοις ^{6}) έθυσε τη ύστεραία ο Αλέξανδρος τοτς φήνασι θεοτς τά τε σημετα καὶ τοῦ δεσμοῦ τὴν λύσιν.

Από δὲ Γορδίου ὁρμηθεὶς Αλέξανδρος διὰ τῆς Γαλατικῆς καὶ 65 Καππαδοκίας ἐπορεύετο προσκτησάμενος δὲ ταύτας τὰς χώρας καὶ κρατήσας τῶν τῆς Κιλικίας πυλῶν') κατέβαινεν εἰς τὴν Κιλικίαν καὶ ἐλάμβανε Ταρσοὺς τὴν πόλιν ἀμαχεί. Διὰ μέσης δὲ τῆς πόλεως

¹⁾ το πόλισμα Städtchen. 2) ἀρόω pflüge. 3) αὐτῆ ἀμάξη mitsamt bem Wagen. Gr. § 169 (155), 3. 4) διαφυλάττω bewahre auf. 5) ἐπισημαίνειν hier intr.: "als Borzeichen erscheinen". 6) infolgedessen. 7) bie kilikischen Pässe.

φετ ποταμός Κύδνος ὄνομα¹), εὖρος¹) σύο πλέθρων ψυχρὸς σέ ἐστι το το το το καὶ τὸ το το καὶ τὸ κοτιρὸν χαλεπώτατα ἐνόσησεν καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἰατροὶ οὐκ ῷοντο ἀπαλλαγήσεσθαι ᾿Αλέξανδρον τῆς νόσου, Φίλιππος δὲ ὁ Ἦπαρανὰν φαρμάκω ἰάσεσθαι ἐπηγγείλατο. Παρασκευάζοντος δὲ τοῦ ἰατροῦ τὸ φάρμακον το ἤλθεν ἐπιστολὴ παρὰ Παρμενίωνος, ἐν ἤ ἐγέγραπτο τάδε , Φύλαξαι, ω βασιλεῦ, Φίλιππον. ᾿Ακούω γὰρ αὐτὸν διεφθάρθαι ³) πολλοῖς χρήμασιν ὑπὸ Λαρείου ἀποκτενεῖ σε φαρμάκω. Ταύτην τὴν ἐπιστολὴν ἀναγιγνώσκειν ἐκέλευσεν ὁ βασιλεὺς τὸν Φίλιππον ἐν ω΄ ὁ ἐ ἀνεγίγνωσκεν ἐκεῖνος, αὐτὸς ἔπινε τὸ φάρμακον, καὶ μετ' εο δλίγον ἀληθῶς ἀπηλλάγη τῆς νόσου ᾿Αλέξανδρος.

92. Weitermarsch. Schlacht bei Isns.

Arr. An. II, 5-14.

'Ολίγαις δὲ ἡμέραις ὕστερον εἰς Σόλους ἀφίκετο καὶ φρουρὰν εἰσήγαγεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἐπέβαλεν αὐτοῖς τάλαντα ἀργυρίου διακόσια ζημίαν, ὅτι πρὸς τοὺς Πέρσας μᾶλλον τὸν νοῦν εἰχον. Ένθεν δέ, ἀναλαβῶν τῶν μὲν πεζῶν τῶν Μακεδόνων τρεῖς τάξεις, ε τοὺς δὲ τοξότας καὶ ἀκοντιστὰς πάντας, ἔξελαύνει ἐπὶ τοὺς τὰ ὄρη κατέχοντας Κίλικας, καὶ ἐν ἐπτὰ ταῖς πάσαις) ἡμέραις τοὺς μὲν βία, τοὺς δὲ ὁμολογία καταστρεψάμενος ἐπανῆλθεν εἰς Σόλους. Θύσας δὲ ἐκεῖ τῷ ᾿Ασκληπιῷ καὶ πομπὴν πέμψας) αὐτός τε καὶ ἡ στρατιὰ πᾶσα ἔξελαύνει καὶ ἀφικνεῖται εἰς Μαλλόν.

¹⁾ Accusative der Beziehung. Gr. § 151 (136).
2) ἀνα-ψύχω fühle ab, erfrische.
3) S. 83, 10.
4) während.
5) im ganzen. Gr. § 142 (121), 1. b.
6) S. 95, 3.
7) τὰ Σῶχα od. οἱ Σῶχοι, sonst unbekannt.
8) höchstens.
9) S. 94, 2.
10) (wie er war), sogleich, sofort.
11) S. 86, 5.
12) die östlich von Issus am Ostrande des Meerbusens gerade nach Süden laufende Kette des Raegt, Griech, übungsbuch. L. 3. Aus.

Αλεξάνδοου γενόμενος, ἐπ' Ἰσσοὺς τῆς Κιλικίας προῆγε τὸ στρά- 20 τευμα. Οὐτος γάρ, ἐπεὶ ἤκουσε τὴν ἐπὶ τῷ Γρανικῷ ἦτταν, ἐκ πάσης τῆς βασιλείας πλείστην δύναμιν συνέλεξεν. Ταύτην ἔχων ἐπορεύθη εἰς τὴν Συρίαν, καὶ ἐκλεξάμενος πεδίον μέγα καὶ ἄμα μὲν τῷ πλήθει τῆς στρατιᾶς ἐπιτήδειον, ἄμα δὲ τῆ ἴππω σύμφορον ἐστρατοπεδεύετο ὡς ἐκεῖ ἀναμενῶν τὸν ᾿Αλέξανδρον. ٰΩς δὲ τούτω 25 πολλὴ διατριβὴ ἐγένετο ἐν Ταρσοῖς διὰ τὴν νόσον, καὶ οὐκ ὀλίγη ἐν Σόλοις διὰ τὴν πομπὴν καὶ τοὺς ὀρεινοὺς Κίλικας¹), Ααρεῖος μεταβουλευσάμενος²) τὴν στρατιὰν εἰς τὴν Κιλικίαν προῆγε, μάχεσθαι τοῖς Μακεδόσιν ἐπιθυμῶν ἐνόμιζε γὰρ τὸν ᾿Αλέξανδρον φοβηθέντα μὴ προσάγειν.

Λαβών οὖν Ἰσσοὺς εἰς τὴν ὑστεραίαν προὐχώρει ἐπὶ τὸν Πίναρον ποταμόν ᾿ Αλέξανδρος δέ, ὡς ἤκουσεν ἐν τῷ ὅπισθεν αὐτοῦ
ὄντα Λαρεῖον, πρῶτον μὲν οὐκ ἐπίστευε τῷ λόγῳ ᾿ ἐπεὶ δὲ οἱ
κατάσκοποι οἱ ἀποσταλέντες ἐπ' Ἰσσοὺς ἀπήγγειλαν τὰ ὅντα, Λαρεῖον
ἐκεῖ εἶναι, μάλιστα ἤσθη ἐπὶ τῇ τοῦ βασιλέως ἀνοίᾳ, ος τὴν ἀνά-35
ριθμον δύναμιν ἐκ τῆς εὐρυχωρίας ε) εἰς τὰ στενόπορα) ἤγαγεν.
Καὶ ἀναλαβών τὴν στρατιὰν πᾶσαν νυκτὸς ὀπίσω πορεύεται ἐπὶ
τοὺς Πέρσας.

Δαρετος δέ, ώς ηγγέλθη αὐτῷ Δλέξανδρος ήδη προσάγων ώς εἰς μάχην, παρὰ τὸν ποταμὸν ἔταξε τὴν στρατιάν ἐλέγετο δὲ εἶναι ιο εἰς ἑξήκοντα μυριάδας μαχίμων αὐτὸς δὲ Δαρετος τὸ μέσον τῆς πάσης τάξεως εἶχεν οὖτω γὰρ νόμος τοῖς τῶν Περσῶν βασιλεῦσι τετάχθαι. Δλέξανδρος δέ, ἐπειδὴ αὐτῷ δ) διετέτακτο τὸ στράτευμα, πάντη παριππεύων δ) διεκελεύσατο ἄνδρας ἀγαθοὺς γενέσθαι, οὐ τῶν ἡγεμόνων μόνον τὰ ὀνόματα, ἀλλὰ καὶ λοχαγοὺς ὀνομαστὶ ιο καλῶν. Ἐπειτα πρῶτον μὲν βάδην η προῆγε τὴν δύναμιν ώς δὲ ἐντὸς βελῶν ἦσαν, πρῶτοι δὴ οἱ περὶ Δλέξανδρον καὶ αὐτὸς Δλέξανδρος, ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρατος τεταγμένοι, δρόμω δ) εἰς τὸν Πίναρον

Amanusgebirges hat brei Paffe; durch den nörblichsten kam Darius aus Oberschrien in die kilikische Ebene, als Alexander durch den mittleren (zwischen Issus und dem späteren Alexandria gelegen, als Grenze von Kilikien und Sprien befestigt, Xen. An. I, 4) und südlicheren schon gegen Süden vorgedrungen war. Alexander zog nun durch jenen wieder zuruck bis Issus und kam also in der Schlacht südlich von Darius zu stehen.

¹⁾ δρειτός, 3. gebirgig; δρ. Κίλ. Gebirgstiliter. 2) unter Anderung seines Planes. 3) ή εὐρυχωρία der weite Raum, das offene Feld. 4) τὰ στετόπορα die Engpässe. 5) s. a. ὑπ' αὐτοῦ, Dat. auctoris. Gr. § 168, 2. b (154, 2). 6) überall hinreitend. 7) schrittweise, im Schritt. 8) im Lauf (δ δρόμος), im Sturmschritt.

ποταμον είσεβαλον καὶ ἄνω ἐπὶ τὰς ὄχθας ἔσπευσαν. Εὐθύς δέ, 50 ώς εν χερσίν ή μάχη εγένετο, τρέπονται του Περσικού στρατεύματος οί επί τω αριστερώ κέρατι τεταγμένοι και ταύτη μέν λαμπρώς ένίκα 'Αλέξανδρος' εν δε τῷ ἀριστερῷ κέρατι ἐπιέζοντο οἱ Μακεδόνες ύπὸ τῶν Ελληνικῶν μισθοφόρων τῶν Δαρείου. Καὶ ἐνίκησαν αν1) οι του Δαρείου, εί μη αι από του δεξιού κέρατος τάξεις, τετραμ-55 μένους ήδη τούς καθ' έαυτούς²) Πέρσας όρωσαι, εβρήθησαν¹). Τότε δε δρόμω εφυγε πάσα ή στρατιά εφυγε δε και Δαρείος, πρώτον μεν επί του αρματος, υστερον δε εφ' Ιππου, καταλιπών τό τε αρμα καὶ τὴν ἀσπίδα ἐπ' αὐτῷ καὶ τὸν κάνδυν⁸) καὶ τὸ τόξον. ταῦτα μέν λαμβάνουσι τῶν Μακεδόνων τινές διώκοντες αίροῦσι 60 δε και το στρατόπεδον το των Περσών, και εν τούτω τήν τε μητέρα Δαρείου και την γυναϊκα και άδελφην και υίον νήπιον 1) και θυγατέρας δύο. Λέγονται δε αποκτεΐναι οι Μακεδόνες εν τη τε μάχη καὶ ἐν τῆ διώξει τῶν Περσῶν εἰς δέκα μυριάδας, καὶ ἐν τούτοις ίππέας ύπερ τούς μυρίους.

ο Οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον ἦλθον παρὰ Δαρείου πρέσβεις κομίζοντες ἐπιστολήν, ἐν ἢ ἐνῆσαν λόγοι περὶ φιλίας καὶ συμμαχίας Αλέξανδρος δὲ οὐκ ἐπείσθη.

¹⁾ hatten gesiegt, wenn nicht — geholfen hatten. 2) τοὺς καθ' ἐαντούς bie ihnen gegenüberstehenben. 3) ὁ κάνδυς, voς bas (persische) Dbergewand, ber Mantel. 4) unmündig. 5) ἡ οἰμωγή bas Jammern, die Wehklage; οἰμωζω wehklage, jammere. 6) ⑤. 80, 8.

Syntaktische Regeln.

- 1. Attribute stehen zwischen Artitel und Substantiv, oder hinter bem Substantiv mit wiederholtem Artitel.
- 2. Ift das Subjekt ein Neutrum Pluralis, so steht das Verbum finitum im Singular.
- 3. Beim Prädikatonomen steht kein Artikel.
- 4. Die handelnde Person beim Passivum wird durch ἐπό mit dem Genetiv (= ab mit dem Abl.) ausgedrückt.
- 5. Der griechische Artitel entspricht oft bem beutschen Possessium.
- 6. Auf die Fragen "womit? wodurch?" steht der bloße Dativ (Dat. instrumenti), entsprechend dem lat. Abl. instrumenti.
- 7. Beim Possessischen Pein Progressischen Progressische Pein Preund,
- 8. Merte die Prapositionen:

ἄνευ c. Gen. ο η ne: ἄνευ πόνων. ἀπό c. Gen. νοη — weg: ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ. νοη — herab: ἀπὸ τοῦ ἔππου. διά c. Gen. bur ή: διὰ τοῦ πεδίου. ὑπές c. Gen. für: ὑπὲς τῆς ἐλευθερίας. ἐπί c. Dat. auf: ἐπὶ τοῖς πλοίοις. παρά c. Dat. bei, neben: παρὰ τῆ νήσω. σύν c. Dat. mit, cum: σὺν τοῖς φίλοις. μετά c. Acc. nah, post: μετὰ τὴν μάχην. πρός c. Acc. ξu, gegen: πρὸς τοὺς Πέρσας. (freundl. u. feinbl.)

- 9. Personennamen stehen meistens ohne, gandernamen bagegen meistens mit bem Artikel.
- 10. Merke: πᾶσα χώρα jedes Land. πᾶσα ἡ χώρα das ganze Land. πᾶσαι αὶ χῶραι alle Lander.
- 11. Das Participium ohne Artikel entspricht oft beutschen konjunktionalen Rebenfagen (indem, wenn, während, weil, obgleich u. a.).
- 12. Den lat. Ablativi absoluti entsprechen im Griech. die Genetivi absoluti; z. B. Cyro regnante: Κύρου βασιλεύοντος.
- 13. 'O (μη) παιδεύων heißt: wer (nicht) erzieht,
  ob.: berjenige, welcher (nicht) erzieht.
- 14. Als beim Komparativ heißt j, quam.
- 15. Statt $\tilde{\eta}$ mit Nom. oder Acc. steht oft der Gen. comparationis, entsprechend dem lat. Ablativus comparationis.
- 16. Bon den Prapositionen merte (nach Regel 8) noch folgende:

1. Mit bem Genetiv:

αντί anstatt: αντί τοῦ αγαθοῦ. πρό νοι, διτίικ: πρό των πυλων. μέχρι δίε: μέχρι θανάτου. εείτίκ: πρό τῆς μάχης.

2. Mit bem Accufativ:

άμφί um, um — herum: άμφὶ τὴν πόλιν. ἀνά hinauf, über — hin: ἀνὰ τὸν ποταμόν, ἀνὰ τὸ πεδίον.

3. Mit Gen. unb Mcc.:

διά c. Gen. burth, per: δια τοῦ πεδίου, δι' αγγέλου.

c. Acc. wegen: διά την νόσον.

κατά c. Gen. von — herab: κατὰ τῶν ὀρῶν.

c. Acc. hinunter, über — hin: κατά τον ποταμόν, την χώραν. nach, gemäß: κατά τούς νόμους.

μετά c. Gen. mit, cum: μετὰ τῶν συμμάχων.

c. Acc. nach, post: μετὰ τὴν μάχην (Reg. 8).

περί c. Gen. über, von, de: περὶ τῆς εἰρήνης.

c. Acc. um — herum: περί τὸ τείχος, οἱ περὶ Κύρον.

ύπες c. Gen. über, super: ὑπες της γης, κεφαλης.

für, im Intereffe, pro: ὑπὸρ τῆς πατρίδος, ψυχῆς.

c. Acc. über - hinaus: ὑπὲρ τὸν Ελλήσποντον, ὑπὲρ δύναμιν.

4. Mit Gen., Dat. und Acc.:

- ἐπί c. Gen. auf: ἐπὶ ἄρματος, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.
  - c. Dat. auf: ἐπὶ πλοίοις, ἐπὶ τῆ κεφαλῆ.
    wegen, μι: ἐπὶ σοφία ἐπὶ βλάβη.
  - c. Acc. auf, auf hin: έφ' ΐππον, έπὶ Σοῦσα. gegen, nach: έπὶ τοὺς Πέρσας, έφ' ὕδωρ.
- παρά c. Gen. von feiten, von her: παρά των θεων.
  - c. Dat. neben, nahe bei: παρά τη νήσω.
  - c. Acc. neben hin, lange: παρά τον ποταμόν. an porbei, gegen: παρά τους νόμους.
- πρός c. Gen. von feiten, von her: πρός του ποταμού.
  - c. Dat. bei: πρὸς βασιλεί.
  - c. Acc. zu, gegen hin: προς βασιλέα (R. 8).
- ύπό c. Gen. von (beim Passiv): ὑπὸ τοῦ πατρός (\mathbb{R}. 4).

  unter: ὑπὸ τῆς γῆς.
  - c. Dat. unter: ὑπὸ τῆ γῆ.
  - c. Acc. unter hin: ὑπὸ τῆν γῆν.
- 17. Bei Berbot und Bunsch, bei Absicht und Bebingung, sowie beim Infinitiv heißt die Regation $\mu\eta$.
- 18. Konj., Opt., Imper. und Inf. Mor. enthalten an sich keine Beziehung zur Bergangenheit und werden daher oft wie die entsprechenden Formen des Prasens übersetzt. Bgl. Gr. § 188, 2 (166, 3).
- 19. Παίδευε ob. παίδευσον erziehe!
  Μὴ παίδευε ob. μὴ παιδεύσης erziehe nicht!
  Coni. prohibitivus.
- 20. Παιδεύωμεν, erudiamus, laßt uns (wir wollen) erziehen!
  Μη παιδεύωμεν, ne erudiamus, laßt uns nicht erziehen!
  Coni. adhortativus.
- 21. (Ε΄δε) παιδεύοιτε, utinam erudiatis, möget ihr erziehen,
  ο daß ihr doch, wenn ihr doch erzöget!
  (Ε΄δε) μη παιδεύοιτε, utinam ne erudiatis, möget ihr nicht erz.!
  reiner Optativ des Wunsches.
- 22. Παιδεύοις (παιδεύσειας) αν du dürftest (tönntest, möchtest) wohl erziehen.

  Οὐχ αν παιδεύοις (παιδεύσειας) du dürftest (tönntest, möchtest) wohl nicht erziehen.

  Optativus potentialis.

- 23. Nach dav, örav und ähnlichen Konjunktionen, oder nach Relativen mit av folgt stets der Konjunktiv.
- 24. a) Ἐὰν (ὅταν) παιδεύητε, si (cum) erudietis ob. eruditis. Ἐὰν (ὅταν) παιδεύσητε, si (cum) erudiveritis ob. erudivistis.
  - b) "Oς αν παιδεύη, quicumque erudiet ob. erudit.
    "Oς αν παιδεύση, quicumque erudiverit ob. erudivit.
- 25. In abhängigen Sagen kann nach regierendem Augment= od. Rebentempus für den Ind. od. Konj. der Optativ eintreten.

  Optativus obliquus.
- 26. In **Absichts** sägen mit ενα, ώς, ὅπως, ut, damit, negiert ενα μή, ώς μή, ὅπως μή od. μή, ne, damit nicht, steht nach einem Haupttempus im mer der **Ronj.**, nach einem Nebentempus meist der **Opt.**
- 27. Nach Verba dicendi ob. sentiendi steht der Infinitiv, und zwar bei gleichem Subjekt cum Nom., sonst der Acc. cum Inf.
- 28. Der Inf. kann durch Borfetjung des Artikels substantiviert und dekliniert werden, ohne jedoch dabei seine verbale Natur einzubugen.
- 29. Das Part. Fut. mit ober ohne ως bezeichnet oft die Absicht ("um zu ").
- 30. Das Part, mit zaineg hat konzesfiven Sinn: "obichon . .".

Vocabular,

geordnet nach ben einzelnen Studen.

Naturlange a, s, v find burchweg bezeichnet: a, t, v, soweit beren Quantitat sich nicht aus der Flexionslehre ergiebt.

	1.		2.
βασιλεύω	herriche, gebiete.	δ λόγος	Wort, Rede.
παιδεύω	erziehe.	ό βίος	Leben.
πιστεύω	glaube, vertraue.	ό ϊππος	Pferd.
$artheta \dot{t} \omega$	opfere.	ό λίθος	Stein.
λτω	löse, löse auf.	δ νόμος	Gefet, Brauch.
αγγέλλω	melde.	ό ξένος	Fremdling, Gold=
γιγνώσχω	erkenne, kenne.		ner.
θαυμάζω	bewundere, wun-	δ πόνος	Mühe, Mühsal,
	dere mich.		Not.
ἄγω	führe; intr. ziehe.	ό τρόπος	Art und Beise;
έχω	habe, halte.		plur.Sitten, Cha=
λέγω	fage, nenne.		rakter.
φέρω	trage, bringe.	ο υπνος	Schlaf.
φεύγω	fliehe, entfliehe.	ό φίλος	Freund.
γράφω	schreibe.	δ χρόνος	Beit.
φθείρω	verderbe, vernichte.	δ δημος	Volt.
ểx, ểξ c. Gen.	aus, von (woher?	δ δοῦλος	Sklave, Knecht.
	Gr. § 30 (24), 2);	δ έταϊρος	Genosse, Gefährte.
	infolge.	ό πλοῦτος	Reichtum.
ểν c. Dat.	in, bei, auf (wo?).	ό ταῦρος	Stier.
els c. Acc.	in, zu, nach (wo-	ό Δαξοείος	Dareios.
	hin?).	ό Κροΐσος	Kröjos.
αξεί	immer, stets.	δ Κῦρος	Khros.
πολλάχις	oft.	δ Αυχούργος	Epkurg.
χ αί	und, auch, fogar.	ό Αθηναΐος	Athener.
$o\vec{v}, (o\vec{v}z, o\vec{v}\chi)$	nicht. § 30 (24),3.	ό 'Ρωμαῖος	Römer.
μή (beim Imp.)	$\operatorname{\mathfrak{nid}}$ t $=$ $\operatorname{n}ar{\operatorname{e}}$.	δ Θηβαΐος	Thebaner.

	v 6	om		~
	ἄνθρωπος	Mensch.	τὸ θηρίον	Tier.
	ἄγγελος	Bote.	τὸ πεδίον	Ebene.
	ἄνεμος	Wind.	τὸ εἴδωλον	Bild.
	ήλιος	Sonne.	τὸ στρατόπεδον	
_	θάνατος	Tod.	τὸ τρόπαιον	Siegeszeichen.
	χίνδ υνος	Gefahr.	τὸ φάρμαχον	Heilmittel.
	πόλεμος	Rrieg.		•
	πολέμιος	Feind.	4	<u>-</u> ,
	σύμμαχος	Bundesgenosse.	ἄρχω	herrsche, beherrsche
	⊿ιόν⊽σος	Dionysos.		(jem.: Gen.).
	"Ομηρος	Homer.	χ ρίνω	beurteile, ent-
ő	Φίλιππος	Philipp.		scheide, richte.
	Αλγύπτιος	Ägpptier.	<i>θε</i> ραπεύω	pflege, heile, ehre,
ó	Λ αχεδαιμόνιος	Lakedämonier.		verehre.
			χελεύω	heiße, befehle
	3	•		(mit Acc. c. Inf.).
ó	ἀγρός	Ader.	φυλάττω	bewache, bewahre.
ó	ἀδελφός	Bruder.	ίδούω	errichte, baue.
ò	ἀριθμός	Zahl.	γίγνομαι, Dep.	werde, entstehe.
ŏ	γεωργός	Landmann.	ξπομαι, Dep.	folge.
ó	θεός	Gott.	μάχομαι, Dep.	fampfe (gegen:
ò	θ υμός	Mut, Sinn, Ge-		Dat.).
		finnung, Zorn.	πείθομαι	gehorche.
ó	<i></i> Ιατρός	Arzt.	πορεύομαι	marschiere.
ó	χ αρπός	Frucht.	ἀλλά	aber, sondern.
ó	μισθός	Sold, Lohn.	μέν — δέ	zwar — aber.
	οὐρανός	Himmel.	xαί — xαί et — et	fowohl — als auch.
ó	δφθαλμός	Auge.	_	
ó	στρατηγός	Feldherr.	5	
	δῶϱον	Gefchent, Gabe.	Vgl. Gr. § 3	6, 3 (31, 2).
τò	πλοΐον	Fahrzeug, Schiff.	ή δδός	Weg, Pfad.
τò	ἄστρον	Geftirn.	ή εἴσοδος	Zugang, Gin=
τò	δένδοον	Baum.		marsch.
τò	ἔργον	Werk, That.	ή έξοδος	Ausgang, marfch.
τò	δπλον	Waffe.	ή ἄμπελος	Beinstock, Rebe.
τò	τέχνον	Rind.	ή βίβλος	Buch.
τò	τόξον	Bogen.	ή ἤπειρος	Festland.
τò	φύλλον	Blatt.	ท์ หที่ชอร	Insel.

• /.	D #6 a!4	1.5. 20	Carefaullait
ή νόσος	Rrankheit.	ή ανδρεία	Tapferkeit.
ή παρθένος	Jungfrau.	ή παιδεία	Erziehung, Bil-
ή τάφρος	Graben.		dung.
ή ψῆφος	Stimmftein.	ή έσπέρα	Abend.
ή Αϊγυπτος	Agppten.	ή ήμέρα	Tag.
ό φόβος	Furcht.	ή θύρα	Thüre.
ο οξνος	Wein.	ή στρατιά	heer.
ό Νετλος	Nil.	ή ἀγορά	Martt.
δ ἄργυρος	Silber.	ή θεά	Göttin.
δ βά ρβαρο ς	Nichtgrieche, Bar-	ή μάχη	Schlacht.
	bar.	ή βλάβη	Schaden.
δ πρόγονος	Vorfahr.	ή δίκη	Recht, Strafe.
ό βωμός	Altar.	ή πύλη	das Thor.
ό ποταμός	Fluß, Strom.	ή τέχνη	Kunst.
δ στρατός	Heer.	ή Σπάρτη	Sparta.
ό χουσός	Gold.	αί Θερμοπύλαι	Thermopylä.
τὸ σημεΐον	Zeichen.	ท์ vixท	Sieg.
τὸ μέταλλον	Bergwerk.	ή γνώμη	Einsicht, Meis
τὸ Λαύρειον	Lauriongebirge.		nung.
		ή λυπη	Trauer, Trübsal,
	6.		Kummer.
,	0.	ή ນິ້λη	Wald.
ή olxíā (ĭ!)	Haus.	ή αλσχύνη	Schande, Scham.
ή α້δικία	Unrecht, Unge-	ή ελοήνη	Friede.
	rechtigkeit.	ή σελήνη	Mond.
ή απιστία	Mißtrauen.	ή Μεσσήνη	Messenien.
ή ἀτυχία	Unglück.	ai A9 กุ๊งลเ	Athen.
ή δακλησία	Volksversammlg.	ή τιμή	Chre.
ή ελευθερία	Freiheit.	ή ἀδελφή	Schwester.
ή ἐπιθυμία	Begierbe.	ή ἀρετή	Tugend, Tapfer=
ή εὐτυχία	Glüd.		keit, Tüchtigkeit.
ή ζημία	Strafe.	ή ἀρχή	Anfang, Herr=
ή ήσυχία	Ruhe.		schaft, Amt.
ή πενία	Armut.	ή βοή	Rufen, Zuruf.
ή φιλία	Freundschaft.	ή βουλή	Rat, Plan.
ή σοφία	Weisheit.	ή ήδονή	Vergnügen,
ή ἀΑρχαδία	Arkadien.		Freude.
ή χώρᾶ	Land.	ή πηγή	Quelle.

ή σχηνή ή τελευτή ή φυγή ή ψυχή ο σοφός	Belt. Ende, Tod. Flucht. Seele. der Weise.	τέ (encl.) — χαί οὖτε — οὖτε Θ δειμαίνω εχθαίοω νομίζω	neque — neque weder — noch. fürchte. hasse.
ή άθυμία ή αλτία ή θυσία ή κακία ή δόξα ή Μοῦσα ή γλῶττα ή ήττα ή σφατρα ή δάμαξα ή άδήθεια ή άσκβεια ή δοήθεια ή εὖνοια ή ὁμόνοια ή ἀφέλεια	Mutlosigkeit. Ursache, Schulb. Opfer. Schlechtigkeit. Meinung, Kuhm. Muse. Bunge, Sprache. Rieberlage. Kugel, Ball. Meer. Wagen. Brücke. Wahrheit. Gottlosigkeit. Sücherheit. Hölfe. Frömmigkeit. Wohlwollen. Eintracht. Rugen.	σώζω ἡ συμμαχία ἡ έχθοα ἡ όιγή ἡ ψώμη ἡ μέριμνα ἡ στρατεία ἡ δικαιοσύνη ὁ νεανίας ὁ Παυσανίας ὁ πολίτης ὁ γυμνήτης ὁ εὐεργέτης ὁ ἰκέτης ὁ ναύτης ὁ νομοθέτης	glaube, halte für. rette, schütze. Bundesgenossen- schaft. Feindschaft. Schweigen. Stärke. Sorge. Feldzug. Gerechtigkeit. Besonnenheit, Bescheidenheit. Jüngling. Pausanias. Bürger, Mitb. Leichtbewaffneter. Herr. Wohlthäter. Schutzsehender. Schiffer.
ή Χαιρώνεια δ χόσμος δ, ή διδάσχαλος τὸ μέτρον ή δυστυχία ή πολιτεία	Charonea. Sierde, Schmud; Ordnung, Welt. Lehrer, Lehrerin. Waß. Mißgeschick. Berfassung, Staat.	ό ολείτης ό όπλίτης ό όπλίτης ό στρατιώτης γάρ (απλωείτει St.) ό προδύτης ό τοξύτης ό Έφιάλιης ό Καμβύσης	Hausgenosse, Sklave, Diener. Schwersbewaffneter. Krieger, Soldat.

ό Ξέρξης	Xerres.
ό Πέρσης	Perfer.
δ Σπαρτιάτης	Spartaner.
δ δικαστής	Richter.
ο αποντιστής	Speerschüte.
ό μαθητής	Schüler.
ό πελταστής	Leichtbewaffneter.
δ ποιητής	Dichter.
ό ἀτρείδης	Atribe.
ό 'Ηρακλείδης	Heraklide.
ό Πηλείδης	Pelide.
ο Αριστείδης	Ariftides.
ό Ἐπαμεινώνδας	•
δ Πελοπίδας	Pelopidas.
ο Λεωνίδας	Leonidas.

10.

άγαθός, ή, όν gut.

άληθινός, ή, όν wahr, wahrhaftig. δειλός, ή, όν furchtsam, feige. δεινός, ή, όν furchtbar, schreckliф. δυνατός, ή, όν mächtig, möglich. έσθλός ή, όν edel, herrlich. θερμός, ή, όν warm. θνητός, ή, όν fterblich, vergäng= liф. κακός, ή, όν schlecht, bose, schlimm. καλός, ή, όν schön, gut. χοινός, ή, όν gemeinsam. μεστός, ή, όν Noa (von etw., Gen.). πιστός, ή, όν treu, zuverlässig. σοφός, ή, όν weise. στενός, ή, όν enge, schmal. χαλεπός, ή, όν schwierig, schwer, beschwerlich.

brauchbar, tüchtig, χοηστός, ή, όν wacker, trefflich. Έλληνικός, ή, όν griechisch. Αττιχός, ή, όν attisch. ή Αττική Attifa. schändlich,schimpf= αλσχρός, ά, όν lich, häßlich. βλαβερός, ά, όν [φαιλίφ. έχθοός, ά, όν feindlich, verhaßt. ίερός, ά, όν heilig, geweiht (θεών den G.). **ισχυρός**, ά, όν fraftig, ftart. λαμπρός, ά, όν glanzend, herrlich, prächtig. μαχρός, ά, όν lang, groß. μιχρός, ά, όν furz, flein. πικρός, ά, όν bitter. πονηρός, ά, όν schlecht. ψυχρός, ά, όν falt. Meid. ό φθόνος τὸ ἀγαθόν Gut, Glück. Übel, Unglud. τὸ κακόν τὸ ἱερόν Heiligtum, Temτὸ δάκουον Thrane. [pel. ή σωτηρία Rettung.

11.

δήλος, δήλη, δήλον offenbar. μόνος, η, ον allein. φίλος, η, ον lieb. wenig, gering. όλίγος, η, ον άναγκαΐος, α, or notwendig. άρχαῖος, α, ον alt, antiquus, priscus. σπουδαΐος, α, ον eifrig, tuchtig, thätig. άνδρεῖος, α, ον tapfer, mutig. θείος, α, ον göttlich.

παντοΐος, α, ον	mannigfaltig,	ἄτῖμος, ον	ehrlos, unehren-
	mannigfach.	, , , ,	haft.
νέος, α, ον	neu, jung.	ἄχοηστος, ον	unbrauchbar, un-
εναντίος, α, ον,		7,57	nüţ.
δίχαιος, δ, ον		βάρβαρος, ον	barbarisch.
άγριος, α, ον,	wild.	έντιμος, ον	geehrt, ehrenvoll.
αίτιος, α, ον	schuldig.	ένδοξος, ον	berühmt, ruhm=
αλλότριος, α, ον			Nou.
άξιος, α, ον	würdig, wert.	ημερος, ον	zahm.
έλεύθερος, α, ον		ήσυχος, ον	ruhig.
ίδιος, α, ον	eigen.	πρᾶος, ον	fanft, milb.
΄ ὅμοιος, α, ον	ähnlich, gleich.	ύπήχοος, ον	unterthänig.
πολέμιος, α, ον	feindlich.	φρόνιμος, ον	verständig.
πλούσιος, α, ον	reich.	βέβαιος, 2. u. 3.	beständig, sicher,
δάδιος, α, ο ν	leicht, facilis.	έρημος, 2. μ. 3.	einsam. [fest.
δ τύραννος	Gewaltherrscher,	χοήσιμος, 2. u. 3.	nüşlich.
	Herrscher.	ῶφέλιμος, 2. μ. 3.	nüşlich.
ή τύχη	Geschick, Glück,	ένιοι, αι, α	einige.
	Zufall.	άλλοι, αι, α	andere.
ή συμφορά	Unglücksfall, Un-	πολλοί, αί, ά	viele.
	glüd.	ἐμός, ή, όν	meus, mein
ή Λιβύη	Libyen.	σός, ή, όν	, Ton (ex
4	0	ήμέτερος, α, ον	noster, unser
_	2.	υμέτερος, α, ον	
ἄβατος, ον	unwegsam, unzu-	δ χαιρός	rechte Zeit.
7	gänglich.	ό λιμός	Hunger.
άδηλος, ον	unbekannt, unge-	τὸ φῦλον	Stamm, Volk.
ἄδιχος, ον	ungerecht. [wiß	ή τροφή	Nahrung, Speise.
αδύνατος, ον	unmöglich.	το τμάτιον	Rleid.
άθάνατος, ον	unsterblich.	18	)
άθυμος, ον	mutlos.		
ἄχαιρος, ον	unzeitig.	βουλεύω	halte Rat, rate.
άλυπος, ον	fummerlos.	βουλεύομαι	berate mich;
ανάξιος, ον	unwürdig.		plane, beschließe.
ανάριθμος, ον	unzählig, zahllos.	δουλεύω	diene.
ανόητος, ον	unverständig.	θηρεύω	jage.
ἄπιστος, ον	unzuverlässig,	κινόυνεύω	bestehe Gefahren.
	treulo8.	στρατεύω u. med.	ziege zu Feide.

στρατοπεδεύομαι	beziehe ein Lager,	χαχόνους, ουν	übelgefinnt.
	lagere mich.	ἄνους, ουν	unverständig.
δαχρύω	weine, beweine.	ο τάφος	Grab.
χωλτω	hindere, halte ab.	δ στέφανος	Kranz.
γυμνάζ ω	übe.	ό νεκρός	Toter, Leichnam.
δικάζω	spreche Recht.	τὸ χύπελλον	Becher.
διώχω	verfolge.	τὸ δεῖπνον	Mahl, Mahlzeit.
πέμπω	schicke, geleite.	ο χυβερνήτης	Steuermann.
ο υίός	Sohn.	η ἄχοα	Anhöhe, Burg.
δ παράδεισος	Tiergarten, Part.	ή δογή	Born.
ό δυνάστης	Herrscher, Fürst.	θαυμάσιος, 3.	wunderbar.
ο σατράπης	Statthalter, Sa-	παο-έχω	halte hin, reiche
	trap.	•	dar, gewähre.
όλος, η, ον	ganz, gesamt; pl.	δ Σκύθης	Stythe.
	alle.	ό Αιδης	(Gott) Hades.
βασίλειος, 3.	föniglich.	ό Εύξεινος Πόνι	cos das schwarze
τὰ βασίλεια	Königsburg.		Meer.
γεραιός, ά, όν	alt, bejahrt, senex.	η Σικελία	Sicilien.
παλαιός, ά, όν	alt, antiquus.		
-, ,	,	1	5.
	4.	1 δ δ χόλπος	5. Busen; Meerb.
1	4.	δ χόλπος	Bufen; Meerb.
1. ท์ "A3 ทุงลั ท์ 7 ที	4. Athene.	ό χόλπος ό ἐνιαυτός	Busen; Meerb. Jahr.
1 ท์ "A9ทุงลั	4. Athene. Erde, Land.	δ χόλπος δ ἐνιαυτός τὸ νῶτον τὸ ναυτικόν	Busen; Meerb. Tahr. Rūcen.
1. ή 'Αθηνᾶ ή γῆ δ Έρμῆς	4. Athene. Erde, Land. Hermes.	δ χόλπος δ ενιαυτός τὸ νῶτον τὸ ναυτικόν ἡ ναυμαχία	Busen; Meerb. Jahr. Rūcen. Flotte.
1. ή 'Αθηνᾶ ή γῆ δ Έρμῆς	4. Athene. Erbe, Land. Hermes. Sinn, Berftand, Geift.	δ κόλπος δ ενιαυτός το νώτον το ναυτικόν ή ναυμαχία πρότερος, 3.	Busen; Meerb. Jahr. Rūden. Flotte. Seeschlacht.
1. η 'Αθηνά η γη δ Έρμης δ νοῦς	4. Athene. Erde, Land. Hermes. Sinn, Verstand,	δ χόλπος δ ενιαυτός τὸ νῶτον τὸ ναυτικόν ἡ ναυμαχία	Bufen; Meerb. Jahr. Kūďen. Flotte. Seefchlacht. früher.
1- η 'Αθηνα΄ η γη δ 'Ερμης δ νοῦς δ πλοῦς δ περίπλους	4. Athene. Erbe, Land. Hermes. Sinn, Verstand, Geist. Schiffahrt, Fahrt.	δ κόλπος δ ένιαυτός τὸ νῶτον τὸ ναυτικόν ἡ ναυμαχία πρότερος, 3.	Bufen; Meerb. Sahr. Rüden. Flotte. Seeschlacht. früher. später, nachfol=
1- η 'Αθηνα΄ η γη δ 'Ερμης δ νοῦς δ πλοῦς δ περίπλους	4. Athene. Erde, Land. Hermes. Sinn, Verstand, Geist. Schiffahrt, Fahrt. Umschiffung.	δ κόλπος δ ένιαυτός τὸ νῶτον τὸ ναυτικόν ἡ ναυμαχία πρότερος, 3.	Bufen; Meerb. Sahr. Rüden. Flotte. Seefchlacht. früher. fpäter, nachfol= genb.
1- η 'Αθηνα΄ η γη δ 'Ερμης δ νοῦς δ πλοῦς δ περίπλους	4. Athene. Erbe, Land. Hermes. Sinn, Verstand, Geist. Schiffahrt, Fahrt. Umschiffung. Knochen, pl. Ges	δ κόλπος δ ένιαυτός τὸ νῶτον τὸ ναυτικόν ἡ ναυμαχία πρότερος, 3.	Busen; Meerb. Sahr. Rücken. Flotte. Seeschlacht. früher. später, nachfolsgend. bewohnend; Gins
1. η 'Αθηνά η γη δ Έρμης δ νοῦς δ πλοῦς δ περίπλους τὸ ὀστοῦν	4. Athene. Erbe, Land. Hermes. Sinn, Verstand, Geist. Schiffahrt, Fahrt. Umschiffung. Knochen, pl. Gesbeine.	δ κόλπος δ ένιαυτός το νώτον το ναυτικόν ή ναυμαχία πρότερος, 3. ἔνοικος, 2.	Busen; Meerb. Sahr. Rüden. Flotte. Seeschlacht. früher. später, nachfol=gend. bewohnend; Ein=wohner.
1. η 'Αθηνά η γη δ 'Ερμης ο νοῦς δ πλοῦς δ περίπλους τὸ δστοῦν ἀργυροῦς, ἄ, οῦν	4. Athene. Erbe, Land. Hermes. Sinn, Berstand, Geist. Schiffahrt, Fahrt. Umschiffung. Knochen, pl. Gesbeine. silbern.	δ κόλπος δ ενιαυτός τὸ νῶτον τὸ ναυτικόν ἡ ναυμαχία πρότερος, 3. ἔνοικος, 2. πάροικος, 2.	Busen; Meerb. Sahr. Rüden. Flotte. Seeschlacht. früher. später, nachfolsgend. bewohnend; Ginswohner. benachbart.
1. η 'Αθηνα η γη δ 'Ερμης δ νοῦς δ πλοῦς δ περίπλους τὸ ὀστοῦν ἀργυροῦς, ᾶ, οῦν σιδηροῦς, ᾶ, οῦν	4. Athene. Erbe, Land. Hermes. Sinn, Verstand, Geist. Schiffahrt, Fahrt. Umschiffung. Knochen, pl. Gesteine. silbern. eisern.	δ κόλπος δ ἐνιαυτός τὸ νῶτον τὸ ναυτικόν ἡ ναυμαχία πρότερος, 3. ἔνοικος, 2. πάροικος, 2. πεζός, 3.	Busen; Meerb. Sahr. Rüden. Flotte. Seeschlacht. früher. später, nachfol=gend. bewohnend; Gin=wohner. benachbart. zu Fuß, Fuß
1- η 'Αθηνα η γη δ 'Ερμης δ νοῦς δ πλοῦς δ περίπλους τὸ ὀστοῦν ἀργυροῦς, α, οῦν χρυσοῦς, η, οῦν	4. Athene. Erde, Land. Hermes. Sinn, Verstand, Geist. Schiffahrt, Fahrt. Umschiffung. Knochen, pl. Gesbeine. silbern. eisern. golben.	δ κόλπος δ ἐνιαυτός τὸ νῶτον τὸ ναυτικόν ἡ ναυμαχία πρότερος, 3. ἔνοικος, 2. πάροικος, 2. πεζός, 3.	Busen; Meerb. Sahr. Rüden. Flotte. Seeschlacht. früher. später, nachfol=gend. bewohnend; Gin=wohner. benachbart. zu Fuß, Fuß jehe, schaue, be=
1. η 'Αθηνα η γη δ 'Ερμης δ νοῦς δ πλοῦς δ περίπλους τὸ ὀστοῦν ἀργυροῦς, α, οῦν χεντοῦς, η, οῦν χαλχοῦς, η, οῦν	4. Athene. Erbe, Land. Hermes. Sinn, Verstand, Geist. Schiffahrt, Fahrt. Umschiffung. Knochen, pl. Gesbeine. silbern. eisern. golden. ebern.	δ κόλπος δ ένιαυτός τὸ νῶτον τὸ ναυτικόν ἡ ναυμαχία πρότερος, 3. ἔνοικος, 2. πάροικος, 2. πεζός, 3. βλέπω	Busen; Meerb. Tahr. Rücken. Flotte. Seeschlacht. früher. später, nachfol=gend. bewohnend; Gin=wohner. benachbart. zu Fuß, Fuß sehe, schaue, be=trachte.
1. η 'Αθηνα η γη δ Έρμης δ νοῦς δ πλοῦς δ περίπλους τὸ ὀστοῦν ἀργυροῦς, α, οῦν χρῦσοῦς, η, οῦν χαλχοῦς, η, οῦν άπλοῦς, η, οῦν	4. Athene. Erbe, Land. Hermes. Sinn, Verstand, Geist. Schiffahrt, Fahrt. Umschiffung. Knochen, pl. Gesteine. filbern. eisern. golben. einfach.	δ κόλπος δ ένιαντός τὸ νῶτον τὸ ναντικόν ἡ νανμαχία πρότερος, 3. ἔνοικος, 2. πάροικος, 2. πεζός, 3. βλέπω τρέπω	Busen; Meerb. Sahr. Rücken. Flotte. Seeschlacht. früher. später, nachfol=gend. bewohnend; Gin=wohner. benachbart. zu Fuß, Fuß sehe, schaue, be=trachte. wende.

	bin unwillig,	i 1 1.	7.
χαλεπαίνω	zürne.	ό φύλαξ, πος	Wächter.
des Quérus	sterbe.	ό θώρᾶξ, πος	Panzer.
ά πο-θνήσεω ἀπο-ετείνω	töte.	ό κήρυξ, κος	Herold.
απο-ετείνω κατα-λείπω	hinterlasse, ver=	ό φοίνιξ, πος	Palme.
xu tu-xer/tw	lasse.	ή γλαῦξ, χός	Eule.
χατ α-στρέφ ο μαι	unterwerfe mir.	ή αἴξ, γός	Biege.
őzi, quod	daß, weil.	ή μάστιξ, γος	Beigel, Peitsche.
έπεί, quum	als, da, nachdem.	ή πτέουξ, γος	Flügel.
ereer, quam	11.0, 2n, 11.11.420	ή σάλπιγξ, γγος	
. 1	6.	ή φάλαγξ, γγος	
ό ἄλς, άλός	Salz.	ό ὄνυξ, χος	Nagel, Huf,
δ θής, θηςός	(wildes) Tier.	, ,,,,,	Kralle.
ό χρᾶτήρ, ῆρος	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	δ γυψ, πός	Geier.
ο ζωστής, ήςος	Leibgurt, Gürtel.	ό Θράξ, κός.	ό Αλθίοψ, πος.
ό σωτής, ήςος	Retter.	ο Φρύξ, γός.	ό Κύκλωψ, πος.
δ ἀήρ, έρος	(untere) Luft.	ό Φαίᾶξ, κος.	
ο αλθής, έρος	(obere) Luft.	ο Φοίνιξ, 205.	
ό ξήτως, ορος	•	ό Κίλιξ, 205.	•
ό προπάτωρ, ορο		ή Θράκη.	ὁ Δυδός.
47	Vorfahr.	ό λύκος	Wolf.
Εχτωρ, ορος	Hettor.	ό ἀετός	Adler.
Νέστως, ορος	Reftor.	ή εὐδαιμονία	Glüdfeligkeit.
ό Κάς, Καρός	Karer.	πολεμικός, 3.	friegerisch.
τὸ ἔαρ, ἔαρος	Frühling.	φοβερός, 3.	furchtbar, schreck=
το νέχτας, αρος	Nektar.		lich.
μάχας, αρος	selig, glückselig.	τὸ πρόβατον	Schaf.
ό 'Ωκεανός	Dfeanos; Dzean.	τίμιος, 3.	geschätzt, geehrt.
τὸ ἆθλον	Rampfpreis.	ἐλαφ ρός, 3.	leicht, schnell, flink.
στέργω	liebe.		
εὖφραίνω	erfreue.	1	8.
εἰχάζω	vergleiche, ver=	δ γυμνής, ῆτος	Leichtbewaffneter.
	mute.	ή ἐσθής, ῆτος	Kleid.
ονομάζ ω	nenne.	ό Κρής, ητός	Kreter.
χολάζω	bestrafe.	ή νεότης, ητος	Jugend.
τιτρώσχω	verwunde.	ό έρως, ωτος	Liebe.
ο Νάξιος	Narier; narisch.	ο εδρώς, ώτος	Schweiß.
οἱ Δελφοί, ὧν.	οί Διόσχοροι.	ό νομάς, άδος	Nomade.

ή Έλλάς, άδος	Griechenland.	το γράμμα, ατος Buchstabe, plur.
ή ασπίς, ίδος	Shild.	Wiffenschaften.
ή έλπίς, ίδος	Hoffnung.	το χτημα, — Besittum.
ή κνημίς, ιδος	Beinschiene.	το μνημα, — Denkmal.
ή πατρίς, ίδος	Baterland (Gr.	τὸ πνεῦμα, — Hauch, Wind.
•	§ 59 (54). Anm.).	τὸ ποάγμα, — That, Sache,
ή πυραμίς, ίδος	Pyramide.	Angelegenheit.
ή τυραννίς, ίδος		το σημα, - Beichen, Grabmal.
	Gewaltherrschaft.	το στόμα, — Mund, Mündung.
ή φροντίς, ίδος	Sorge.	το τραύμα, — Wunde.
ή દૅરાંડ, ાઉંગ્ડ	Streit.	τὸ χοημα — Sache, Ding; pl.
ή Αρτεμις, ιδος	Artemis.	Geld, Vermögen.
ό ή ὄρνις, ιθος	Vogel.	το αμάρτημα, - Fehler, Bergeben.
ή χάρις, ιτος	Anmut, Dant,	τὸ ἀνάθημα, — Beihgeschent.
	Liebe, Gunft.	το άγαλμα, — Bildwerk.
αί Χάριτες	Chariten, Grazien.	το μάθημα — bas Gelernte;
ή κόρυς, υθος	Helm.	Renntnisse.
ή νύξ, κτός	Nacht.	το νόμισμα, — Μünze.
τὸ γάλα, πτος	Milch.	τὸ ὄνομα, — Name.
δ σίδηρος	Gifen.	το στράτευμα, — Seer.
ό, ή έλαφος	Hirsch, Hindin.	τὸ τόξευμα — Geschoß, Pfeil.
δ φιλόσοφος	Beiser.	πένης, ητος arm; Armer.
ἄσμενος, 3.	freudig, willig,	φυγάς, άδος flüchtig; Flücht-
	gern.	ling, Verbannter.
ανθοώπινος, 3.	menschlich.	δ πούς, ποδός δυβ.
ύψηλός, 3.	hoch.	ό τρίπους, -ποδος Dreifuß.
τίχτω	erzeuge, gebare.	τὸ φῶς, φωτός Licht.
τρέφω	ernähre.	τὸ γόνυ, γόνατος Anie.
θ άπτω	begrabe.	τὸ δόρυ, δόρατος Speer.
σπένδω	spende, opfere,	τὸ ὖδωρ, ὕδατος Wasser.
	gieße aus.	τὸ κέρας, ατος Sorn(pl. Geweih);
χρήζω	wünsche.	Flügel (e. Heeres).
1	n	20.
	9.	ό Ελλην, ηνος Grieche.
τὸ σῶμα, ατος		ό Απόλλων, ωνος.
τὸ αἶμα, —	-	ό Πλάτων, ωνος.
τὸ ἄρμα, —	Wagen.	ό Σόλων, ωνος. ὁ Φαίδων, ωνος.

	•
ό Πάν, Πανός	(Gott) Pan.
ό μήν, μηνός	Monat.
ό αγών, ωνος	Bettkampf,
	Rampf.
ό αἰών, ῶνος	Beit, Leben,
	Lebensalter,
	Ewigkeit.
ό λειμών, ῶνος	
ό χειμών, ῶνος	Sturm, Winter.
ό χιτών, ῶνος	Sturm, Winter. Leibrock.
ό (ή) Μαραθών	, wvos Marathon
ό Τελαμών, ῶνο	5 Telamon.
Ποσειδών, ῶνο	s Poseidon.
ό δαίμων, ονος	Gottheit.
ό γείτων, ονος	Nachbar.
ό τέχτων, ονος	Runftler.
ό Αγαμέμνων	
ό Αρίων, ονος	5.
ή Λακεδαίμω	ν, ονος.
δ ποιμήν, ένος	Hirt.
ό λιμήν, ένος	Hafen.
ό ήγεμών, όνος	Führer, Führerin.
ό Μακεδών, όνος	Makedoner.
ή χιών, όνος	Schnee.
ή χθών, ονός	Erde.
ή χθών, ονός ή Έλευσίς, τνος ή Σαλαμίς, τνος	Gleufis.
	Salamis.
ή bis, biros (gen	
ό δελφίς, τνος	Delphin.
εὐδαίμων, ον	glücklich, wohl=
	habend.
επιστήμων, ον	fundig.
άφρων, ον	unvernünftig,
	thöricht.
σώφρων, ον	vernünftig, be-
	fonnen, magvoll.
μέλας, αινα, αν	schwarz, dunkel.

olar.

L

Raegi, Griech. Übungsbuch. I. 3. Auft.

21.

ο γίγας, αντος Riefe. ὁ ἐλέφας, αντος Glefant, Glfen= bein. ό Αἴας, αντος Ajar. ό ανδριάς, άντος Bildfaule. δ ίμάς, άντος Riemen. ό όδούς, όντος βαήπ. ό γέρων, οντος Greis. ό θεράπων, οντος Diener. ό λέων, οντος Löwe. πας, πασα, παν \ jeder; ganz; απας, απασα, απαν pl. alle. äxων, äxουσα, unwillig, un= α̃χον gern. έχών, οῦσα, όν freiwillig, willig, gern. λυθείς, ετσα, έν gelöft. χαρίεις, εσσα, angenehm, lieb= εν lich. δ δασμός Tribut. δ τεχνίτης Runftler. ή Ῥώμη Rom. Όλύμπιος, 2. olympisch.

22.

feiend (von elui bin). Gen. ὄντος, οὔσης, ὄντος: Gr. § 42, 8. a (36, 7. a). $d\pi$ - $\omega \nu$, - $o \bar{v} \sigma \alpha$, - $o \nu$ abwesend (von $d\pi$ sipi bin meg). $\pi \alpha \varrho$ -ών, -οῦσα, -όν anwesend, gegen= wärtig (von $\pi \acute{a}\varrho$ eine bin da). μέλλων, ουσα, ον bevorftehend, zufünftig.

ό ἄρχων, οντος	Beamte, Archont;	<i>ἐπι-γ</i> ράφω '	schreibe darauf.
σ αξχων, σντος	pl. Behörden.	κατα-βαίνω	fteige hinunter.
ό θησαυρός	Schaß.	παρ-άγω	führe daneben,
ή ανάγκη	Notwendigkeit,		führe irre, ver=
4	Zwang.		führe.
ξκαστος, 3.	jeder.	συγ-γράφω	beschreibe.
<i>ἔμπει</i> ρος, 2.	erfahren.	συλ-λέγω	fammle, ver=
ἄπειρος, 2.	unerfahren.	•	jammle.
αρέσχω	gefalle.	ό υμνος	Preislied.
•	•	τὸ μνημεῖον	Denkmal.
0	.0	• ••	, 3. peloponnesisch.
	23.	Θουχυδίδης, ο	
	Hr. § 73, 1 (67, 2).	Αρταξέρξης, οι	υ. ὁ Μεσσήνιος.
ἄδω	finge.		
αλσχύνω	beschäme, be-	0	A
	schimpfe.		4.
αὐξάνω	vermehre.	το ποτόν	Trunk, Getrank.
εὖχομαι	wünsche; flehe (zu		Durft.
	jem.: τινί); gelobe	ή πέτρα	Fels, Stein.
	(jem.: τινί).	ή έγχράτεια	Enthaltsamkeit,
ἀναγ κάζω	zwinge.		Selbstbeherr=
<i>ὲλπίζω</i>	hoffe, wünsche.		schung.
ονειδίζω	tadle, werfe vor.	ή χεφαλή	Haupt.
ό πλίζω	bewaffne, rüfte	τὸ πῆμα	Leid, Leiden.
60.45	aus.	χοίλος, 3.	hohl.
ύβ ρίζω	bin übermütig,	άνυδρος, 2.	wasserarm.
	frevle.	απούω	höre.
δι-άγω	verbringe, lebe.	ο δεύω	gehe, ziehe.
νέμω	teile, verteile.	παίω	schlage.
δια-νέμω	verteile, teile zu.	πάσχω	leide, dulde, er=
δια-φέρω	bin verschieden		fahre.
	(υση: τινός);	l .	trinke.
	zeichne mich aus	_	bedränge.
	(vor jem. burch:		treffe an.
0.411	τινός τινι).	πεοι-βλέπω	schaue umher.
βάλλω	werfe.	προς-βλέπω	schaue hin, zu.
εὶς-βάλλω }	werfe hinein; intr.	προς-φέρω	bringe hinzu,
ἐμ-βάλλω ∫	ergieße mich.		bringe dar.

έχω mit Adv.	verhalte, befinde mich.	φύω	bringe hervor, er- zeuge.
xaxõç, Adv.	jájleájt.	ἀπο-λύω	löse ab, befreie.
ήδη	schon, nunmehr.	δια-λύω	löse auf, trenne.
η-η π ότ ε	mann?	χατα-λύω	löse auf, zerstöre.
ὄτε (rel.)	als, ba.	μέλλω	bin im Begriff,
τότε	damals, dann.	ļ.	habe vor, zaudere.
ποτέ (encl.)	einstmals, einst.	ท _ึ นเอ	bin gekommen,
οὔποτε, οὖδέποτε		4	bin da, komme.
	nie (beim Imp.).	ό ἔχγονος	Nachkomme.
		ή οὐσία	Habe, Bermögen.
· · ·	5.	ή συνουσία	Gesellschaft, Ber-
δ πατήρ, τρός	Bater.	4 40,000	kehr.
ή μήτης, τρός	Mutter.	ή ἐπιβουλή	Nachstellung.
ή θυγάτης, τρός		•	
ή γαστής, τρός	Magen, Bauch.	2	7.
ό ανής, ανδρός	Mann.	ἄρχω	herrsche, beginne
δ χαραχτήρ, ῆρος	Gepräge, Cha-		(τινός).
	rakter.	ἄρχομαι	beginne (τινός).
ό δρχος	Eid, Schwur.	δέχομαι	nehme auf, nehme
δ φόνος	Mord, Blutbad.		an.
ἡ ὁμῖλία	Gesellschaft, Um-	πείθω	berede, überzeuge.
	gang.	πείθομαι	gehorche, vertraue.
προσ-ήπει	es kommt zu, ge=	σπεύδω	eile, eifere, beeile
προσ-ηχεί (πρέπει	ziemt sich.	ψεύδω	täusche. [mich.
20	g	ψεύδομαι	lüge.
αληθεύω	rede wahr.	φείδομαι	schone, spare (te-
<i>ἐπι-βουλεύω</i>	stelle nach.		νός).
συμ-βουλεύω	rate.	δια-τοίβω	verlebe, verbringe,
συμ-βουλεύομαι	frage um Rat		verweile.
ove-pooreomus	(jem.: Tivl).	μετα-πέμπομαι	laffe tommen.
τοξεύω	ichieße, erschieße.	2:	8.
φονεύω	tote, morde.	τὸ γένος, ους	Geschlecht, Art.
φυτεύω	pflanze.	τὸ ἄλγος, —	Schmerz.
παύω	mache aufhören,	τὸ ἄνθος, —	Blume, Blute.
,,,,,,	beendige.	τὸ βάθος, —	Tiefe.
παύομαι	höre auf, lasse ab.	τὸ βάρος, —	Schwere, gaft.
	zeige an, verzeige.		Geschoß.
m-1 00	on he will bestelde.	or herosi	8*

	έθνος,	ovs	Volt.	ή αλδώς, οῦς	Scham, Scheu,
τò	દં ઝ૦૬,	_	Gewohnheit,		Chrfurcht, Chr=
			Sitte.		gefühl.
	ἔπος,	_	Wort, Erzählung.	μακά ειος, 3.	gludfelig.
	έτος,	_	Jahr.	δ καπνός	Rauch.
τò	θέρος,		Sommer.	ό ὄνειρος	Traum.
τò	κάλλος,	_	Schönheit.	ή ζωή	Leben.
τò	χ έρδος,	_	Gewinn.	ή μιχρότης	Rürze.
τò	xλέος,	_	Ruhm.	ή ἐμπειρία	Erfahrung.
τò	χράνος,		Helm.	ή ἀπειρία	Unerfahrenheit.
τò	χράτος,		Stärke, Gewalt.	άριστερός, 3.	lint, sinister.
τò	μένος,	_	Sinn, Mut.	δεξιός, 3.	recht, dexter.
τò	μέρος,		Teil.	θάλλω	blühe.
τò	ξίφος,		Schwert.	×ηρύττω	verkunde.
τò	ŏęος,		Berg, Gebirge.	ήδομαι \	freue mich.
τò	πάθος,		Leiden, Leib,	χαίρω]	frene ming.
			Eindruck.		_
τò	σχότος,	_	Finsterniß,	30	0.
,			Schatten.	εὐγενής, ές	edelgeboren, edel.
τò	τάχος,		Schnelligkeit.	άληθής, ές	wahr, wahrhaft.
τò	τέλος,	_	Ende, Ziel.	ασεβής, ές	gottlos.
τò	$ ilde{v}\psi$ o $arsigma$,		Höhe.	ἀσφαλής, ές	sicher.
	εξδος,	_	Geftalt,Aussehen.	ἀφανής, ές	unsichtbar, unbe-
	နပ်ဥဝ၄,	_	Breite.		kannt, unschein=
	ζεῦγος,	_	Зоф.		bar.
τò	નું ૭૦૬,		Sitte, Gewohn-	, ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,	unglüdlich.
			heit.	δυστυχής, ές	ungruuriig.
	μῆχος,	-	Länge.	ἐγ χρατής, ές	enthaltsam,
	πληθος,		Menge, Fülle.		mäßig.
	τείχος,	_	Mauer.	ευμενής ές	günstig, gnädig.
	$ψ$ ε $ ilde{v}$ δος,	_	Lüge.	εὖσεβής, ές	fromm.
	$oldsymbol{\psi}$ ῦχος		Rälte.	εὐτυχής, ές	glūdlich.
τò	μέγεθος	, —	Größe.	καταφανής, ές	sichtbar, deutlich.
		_	•	σαφής, ές	deutlich, offenbar.
29.				συγγενής, ές	verwandt.
	κρέας, ο		Fleisch.	ψευδής, ές	falsch, unwahr,
	τὸ γέρας, ως		Chrengabe.		lügnerisch.
τò	γῆρας, ο	ως	Alter.	ενδεής, ές	bedürftig.

εὐχλεής, ές	berühmt,rühmlich.	ή ἀνάβασις, εως	Hinaufmarsch.
εὖφυής, ές	talentvoll.	ή κατάβασις, —	Hinabmarsch.
ύγιής, ες	gefund.	ή διάβασις, —	Übergang.
πλήρης, πλήρες	voll (von etw. Ti-	ή δύναμις, —	Macht.
συνήθης, σύνηθε			Einsicht, Klug-
ή τριήρης, ους			heit, Bernunft.
ό Διογένης,	ov ç.	ή ¾μφίπολις,	
ο Αριστομένη	s, ovs.	αί Σάρδεις, εων.	
ό Αριστοτέλης	, ους.		vtos Xenophon.
ό Δημοσθένη		_	
ό Πολυκράτη		3	2.
ό Σωχράτης,		ό, ή σύς, συός	Schwein.
ο Τισσαφέρνη	ıς, ους.	ό λχθός, ύος	Fisch.
δ Άχαιμένης,	ους.	ή ζσχύς, ύος	Stärke, Rraft.
ό Περιχλῆς,	έους.	ή Έριντς, ύος	Rachegöttin.
ό 'Ηρακλῆς, έ	ους.	το ἄστυ, εως	Stadt.
ό Θεμιστοχλή		ήδύς, ετα, ύ	füß, angenehm.
ό Σοφοκλής, έους.		βαθύς, ετα, ύ	tief.
	_	βαρύς, —	schwer.
;	31.	βραδύς, —	langjam.
ή στάσις, εω	: Aufstand, Zwie-	βραχύς, —	furz.
	tracht.	γλυκύς, —	ſŭβ.
	- Entscheidung.	δασύς, —	dicht bewachsen,
ή κτησις, —	- Erwerbung,		dicht.
	Befit.	εὐούς —	breit.
	- Blid, Anblid.	θρασύς, —	mutig.
•	· Treue, Vertrauen.	οξύς, —	scharf.
•	- Stabt, Staat.	παχύς, —	bid.
ή πρᾶξις, —	,	ταχύς, —	schnell.
	nehmen.	τραχύς, —	rauh.
ή τάξις, —		ရိုμισυς, ရုံμίσεια, ရုံ	μισυ halb.
	Schlachtreihe.	ή πορεία	Marsch.
	- Übermut.	ή બેં જેં	Gefang.
	- Natur, Anlage.	λεπτός, 3.	dunn, fein.
ό μάντις, —	Seher.	ἀπ-έχω	halte ab, bin ent-
ή αϊσθησις,	Wahrnehmung,		fernt (von: τινός).
εως	Empfindung.	απ-έχομαι	enthalte mich
ή απρόπολις, —	Hochstadt, Burg.		(τινός).

110		
33.	καθ-εύδω	schlafe.
ό βασιλεύς, έως König.	οῦ μόνον —	nicht nur —
ο γονεύς, — Erzeuger, plur.	αλλα καί	sondern auch.
Eltern.		
ο έρμηνεύς, — Dolmetscher.	35.	
à sania — Wriefter	ή γυνή, ναικός	Weib, Frau.
ό ίερεύς — Priefter. ό ίππεύς, — Reiter.	δ Ζεύς, Διός	Zeus.
	ό, ή κύων, κυνός	Hund.
ό νομεύς, — hirt.	ό μάρτυς, υρος	
o povers, — Morder.	ή ναῦς, νεώς	
ό, ή βούς, βοός Rind.	τὸ ὄνας, ὀνείραι	
ό 'Αχιλλεύς, έως.	ό πρεσβευτής	
δ Θησεύς, έως.	τὸ πῦς, πυρός	•
ο 'Οδυσσεύς, έως.		
ό Προμηθεύς, έως,	τὸ συμπόσιον	•
ό Ἐρετριεύς, έως.	ό Δίβυς, νος	
ό Εὐβοεύς, έως.	καλός κάγαθός	
ο Πειραιεύς, έως.	οἴχομαι	bin weg, gehe
ό Πλαταιεύς, έως.		meg.
ό σύμβουλος Ratgeber.	ισχ τω	bin stark, vermag.
ό χῶρος Ort, Raum.	χαίω	zünde an, ver=
		brenne.
μάχιμος, 3. u. 2. streitbar; Krieger.	μένω	bleibe, warte,
σύμμαχος, 2. verbündet.		erwarte.
34 .	πράττω	handle, thue.
	'	• •
ό ήρως, ωος Selb.	3	6.
ο Τρώς, ωός Troer.	ό σττος	Getreide, Speise.
ή πειδώ, ούς Überredungsgabe.	τὸ στάδιον	Stadion (Strede
ή ήχω, ούς Wiederhall.		von 500 Fuß).
ή Λητώ, οῦς. ή Σαπφώ, οῦς.	ή χείο, χειοός	
ή Καλυψώ, οῦς. ἡ Γοργώ, οῦς.	πολύς, πολλή,	
ό, ή πατς, παιδός Knabe, Mäd=	μέγας, μεγάλη	
Hen.		Schulter.
ή μάχαιρα Messer, Dolch.	ή τράπεζα	,
τὸ οὖς, ὢτός Dhr.		
το παράδειγμα, ατος Beispiel.	τὸ ἄχθος	Last.
Toωικός, 3. trojanisch.	37.	
απο-πέμπω schicke ab, ent-	ό γάμος	Hochzeit.
fende.	ή χερρόνησος	
jouve.	A Yechandon	Surnittlet.

( )			
ή ἀπορία	Verlegenheit,	τὸ ζῷον	lebendes Befen;
	Mangel.	ή ὧρα	Jahreszeit. [Tier.
ή βασίλεια	Königin.	ή διατριβή	Aufenthalt.
ή ἱέρεια	Priefterin.	οἴομαι, οἶμαι	meine, glaube.
η νεφέλη	Wolke.	οὐδείς, μηδείς	keiner, niemand.
ά οπά ζω	raube, plündere.	οὖδέν, μηδέν	nichts.
ὀργίζω	mache zornig, er-		_
•	zürne.	4	1.
ὀ ργίζομαι	bin zornig, zürne.	ή ἀναρχία	Gesetlosigkeit.
ἀπ-άγω	führe, ziehe weg.	ή μνήμη	Erinnerung, An-
άν-άγω	führe hinauf.		denken.
χατ- άγω	führe hinab, zu=	χενός , 3.	eitel, leer, nichtig.
	rüď.	χουφίζω	erleichtere.
μαντεύομαι	weissage.	φροντίζω	forge, kummere
α ὖτίχ α	sofort, plötzlich.		mich (um: τινός).
ἐνταῦθα	da, daselbst, dort.	συμφέρει	es nütt, ift zu=
			träglich.
3	8.	τὸ συμφέρον	das Nütliche.
τὸ σχῆπιρον	Scepter, Stab.	·	
ή πληγή	Schlag.	4	2.
ή πληγή λοιπός, 3.	Schlag. übrig.	4 δ χύβος	2. Würfel.
• • •	, ,	δ χύβος	· - •
λοιπός, 3.	übrig.	δ κύβος	Würfel.
λοιπός, 3.	übrig. bereitwillig, ge-	ό χύβος ὀρθός, 3.	Würfel. gerade, richtig.
λοιπός, 3. πρόθυμος, 2.	übrig. bereitwillig, ge- neigt.	ό χύβος όρθός, 3. ἀχάριστος, 2.	Würfel. gerade, richtig. undankbar.
λοιπός, 3. πρόθυμος, 2. χουφος, 3.	übrig. bereitwillig, ge- neigt. leicht, levis.	ό χύβος όρθός, 3. ἀχάριστος, 2. ἐπιμελής, 2.	Würfel. gerade, richtig. undankbar. forgfältig. altere.
λοιπός, 3. πρόθυμος, 2. χουφος, 3. ἀσθενής, ές	ūbrig. bereitwillig, ge- neigt. leicht, lěvis. ſchwach.	ό χύβος όρθός, 3. ἀχάριστος, 2. ἐπιμελής, 2. γηράσχω πράττω mit Abb.	Würfel. gerade, richtig. undankbar. forgfältig. altere.
λοιπός, 3. πρόθυμος, 2. κοῦφος, 3. ἀσθενής, ές πρέσβυς, υ	ūbrig. bereitwillig, ge- neigt. leicht, levis. schwach. alt.	ό χύβος ὀεθός, 3. ἀχάριστος, 2. ἐπιμελής, 2. γηράσχω	Würfel. gerade, richtig. undankbar. forgfältig. altere. befinde mich, es
λοιπός, 3. πρόθυμος, 2. κούφος, 3. ἀσθενής, ές πρέσβυς, υ ἐλαύνω	übrig. bereitwillig, ge- neigt. leicht, levis. schwach. alt. ziehe (intr.), reite.	ό χύβος όρθός, 3. ἀχάριστος, 2. ἐπιμελής, 2. γηράσχω πράττω mit Abb.	Würfel. gerade, richtig. undankbar. forgfältig. altere. befinde mich, es ergeht mir. falle.
λοιπός, 3. πρόθυμος, 2. κουφος, 3. ἀσθενής, ές πρέσβυς, υ ἐλαύνω ὑπομένω	übrig. bereitwillig, ge- neigt. leicht, levis. schwach. alt. ziehe (intr.), reite. halte aus, bestehe,	ό χύβος όρθός, 3. ἀχάριστος, 2. ἐπιμελής, 2. γηράσχω πράττω mit Abv.	Würfel. gerade, richtig. undankbar. forgfältig. altere. befinde mich, es ergeht mir. falle.
λοιπός, 3. πρόθυμος, 2. κούφος, 3. ἀσθενής, ές πρέσβυς, υ ἐλαύνω	übrig. bereitwillig, ge- neigt. leicht, levis. schwach. alt. ziehe (intr.), reite. halte aus, bestehe, ertrage.	ό χύβος όρθός, 3. ἀχάριστος, 2. ἐπιμελής, 2. γηράσχω πράττω mit Abv.	Würfel. gerade, richtig. undankbar. forgfältig. altere. befinde mich, es ergeht mir. falle. höre auf jem.,
λοιπός, 3. πρόθυμος, 2. κούφος, 3. ἀσθενής, ές πρέσβυς, υ ἐλαύνω ὑπομένω Χρή \ c. Acc. δεῖ \ c. Inf.	übrig. bereitwillig, ge- neigt. leicht, levis. schwach. alt. ziehe (intr.), reite. halte aus, bestehe, ertrage. es ist nötig, man muß.	ό χύβος όρθός, 3. ἀχάριστος, 2. ἐπιμελής, 2. γηράσχω πράττω mit Abb. πίπτω ὑπ-αχούω τινός	Würfel. gerade, richtig. undankbar. forgfältig. altere. befinde mich, es ergeht mir. falle. höre auf jem., gehorche jem.
λοιπός, 3. πρόθυμος, 2. χουφος, 3. ἀσθενής, ές πρέσβυς, υ ἐλαύνω ὑπομένω Χρή \ c. Acc. δεῖ \ c. Inf.	übrig. bereitwillig, geneigt. leicht, levis. schwach. alt. ziehe (intr.), reite. halte aus, bestehe, ertrage. es ist nötig, man muß.	ό χύβος όρθός, 3. ἀχάριστος, 2. ἐπιμελής, 2. γηράσχω πράττω mit Abv. πίπτω ὑπ-αχούω τινός	Würfel. gerade, richtig. undankbar. forgfältig. altere. befinde mich, es ergeht mir. falle. höre auf jem., gehorche jem. fo.
λοιπός, 3. πρόθυμος, 2. χουφος, 3. ἀσθενής, ές πρέσβυς, υ ἐλαύνω ὑπομένω Χρή \ c. Acc. δεῖ \ c. Inf.	übrig. bereitwillig, ge- neigt. leicht, levis. schwach. alt. ziehe (intr.), reite. halte aus, bestehe, ertrage. es ist nötig, man muß.	ό χύβος όρθός, 3. ἀχάριστος, 2. ἐπιμελής, 2. γηράσχω πράττω mit Abv. πίπτω ὑπ-αχούω τινός οὔτως	Würfel. gerade, richtig. undankbar. forgfältig. altere. befinde mich, es ergeht mir. falle. höre auf jem., gehorche jem. fo. wie, daß.
λοιπός, 3. πρόθυμος, 2. χουφος, 3. ἀσθενής, ές πρέσβυς, υ ἐλαύνω ὑπομένω Χρή \ c. Acc. δεῖ \ c. Inf.	übrig. bereitwillig, geneigt. leicht, levis. schwach. alt. ziehe (intr.), reite. halte aus, bestehe, ertrage. es ist nötig, man muß.	ό χύβος όρθός, 3. ἀχάριστος, 2. ἐπιμελής, 2. γηράσχω πράττω mit Abv. πίπτω ὑπ-αχούω τινός οὔτως	Würfel. gerade, richtig. undankbar. forgfältig. altere. befinde mich, es ergeht mir. falle. höre auf jem., gehorche jem. fo. wie, daß. gerade wie, gleichs
λοιπός, 3. πρόθυμος, 2. κοῦφος, 3. ἀσθενής, ές πρέσβυς, υ ἐλαύνω ὑπομένω Χρή \ c. Acc. δεῖ \ c. Inf. 39 um (BgI. 54	übrig. bereitwillig, geneigt. leicht, levis. schwach. alt. ziehe (intr.), reite. halte aus, bestehe, ertrage. es ist nötig, man muß. and 40. und 55.)	ό χύβος όρθός, 3. ἀχάριστος, 2. ἐπιμελής, 2. γηράσχω πράττω mit Μου. πίπτω ὑπ-αχούω τινός οὔτως ὡς ὥσπερ	Würfel. gerade, richtig. undankbar. forgfältig. altere. befinde mich, es ergeht mir. falle. höre auf jem., gehorche jem. fo. wie, daß. gerade wie, gleichs fam.
λοιπός, 3. πρόθυμος, 2. κοῦφος, 3. ἀσθενής, ές πρέσβυς, υ ἐλαύνω ὑπομένω Χρή \ c. Acc. δεῖ \ c. Inf. 39 un (BgI. 54) τὸ μῖσος	übrig. bereitwillig, geneigt. leicht, levis. schwach. alt. ziehe (intr.), reite. halte aus, bestehe, ertrage. es ist nötig, man muß. ald. und 55.) Hags.	ό χύβος όρθός, 3. ἀχάριστος, 2. ἐπιμελής, 2. γηράσχω πράττω mit Abv. πίπτω ύπ-αχούω τινός οὔτως ώς ώσπερ ώς mit Sup.	Würfel. gerade, richtig. undankbar. forgfältig. altere. befinde mich, es ergeht mir. falle. höre auf jem., gehorche jem. fo. wie, daß. gerade wie, gleichs fam. quam mit Sup.
λοιπός, 3. πρόθυμος, 2. κούφος, 3. ἀσθενής, ές πρέσβυς, υ ἐλαύνω ὑπομένω Χρή \ c. Acc. δεῖ \ c. Inf. 39 un (ՁgI. 54 τὸ μῖσος ἐπικίνδῦνος, 2.	übrig. bereitwillig, ge- neigt. leicht, levis. schwach. alt. ziehe (intr.), reite. halte aus, bestehe, ertrage. es ist nötig, man muß. ald 40. und 55.) Haße. gefährlich.	ό χύβος όρθός, 3. ἀχάριστος, 2. ἐπιμελής, 2. γηράσχω πράττω mit Abv. πίπτω ὑπ-αχούω τινός οὔτως ὡς ὤσπερ ὡς mit ⑤up. νῦν	Würfel. gerade, richtig. undankbar. forgfältig. altere. befinde mich, es ergeht mir. falle. höre auf jem., gehorche jem. fo. wie, daß. gerade wie, gleichs fam. quam mit Sup. jest.

43.		46.	
ό λόφος	Hügel.	ή τιμωρία	Rache, Strafe.
δ σταθμός	Tagereise.	ή βία	Gewalt.
δ αὐτόμολος	Überläufer.	βίαιος, 3.	gewaltthätig.
ο ναύαρχος	Admiral.	τειχίζω	umgebe mit Mau=
ή χώμη	Dorf.		ern, befestige.
ή γενεά	Geburt.	μανθάνω	lerne.
ή εθεργεσία	Wohlthat.	•	
ή δομή	Aufbruch.	4'	7.
απ-αγγέλλω	melde.	ή διδασχαλία	Lehre, Belehrung.
συ-στρατεύομαι	ziehe mit zu Felde.	επιτήδειος, 3. μ. 2.	geeignet, paffend,
ἄμα	zugleich (mit : rivi).	•	nötig.
•	7	τὰ ἐπιτήδεια	Lebensmittel.
4	4.	δια-πράττω	führe aus, führe
_	<del></del> -	,	durch.
ἀγορεύω	rede, spreche.	προς-ελαύνω	ziehe, reite heran.
βιοτεύω	lebe.	πέραν c. Gen.	jenseits.
ἀπο-τρέπω	wende ab.	έξω c. Gen.	außerhalb.
χ ατ-έχω	halte fest, habe		7
,	inne.	4 8.	
μαίνομαι	rase.	ό άρμοστής	Ordner, harmoft.
έπι-μέλομαι	forge (für: τινός).	ό έφορος	Auffeher, Ephore.
η επιμέλεια	Sorge.	παράνομος, 2.	gesetwidrig.
ό τόπος	Drt.	ἄφθονος, 2.	neidlos, reichlich.
εl 3' π .	wenn; ob.	êxeT	bort.
ểάν c. Coni.	wenn.	πλήν c. Gen.	außer.
δταν cum	wann.	• •	
όπόταν S Coni.		49.	
_		ἀπατάω	betrüge, täusche.
4	5.	γεννάω	erzeuge.
ο ψεύστης, ου	Lügner.	δράω	thue, handle.
ή μαντεία	Drakelspruch,	နိ င်ယ	lasse zu, lasse.
	Weissagung.	έ ρωτά <i>ω</i>	frage.
ή διαβολή	Verleumdung.	θηράω	jage.
δι αβάλλω	verleumde.	θεάομαι, DM.	betrachte, schaue.
χ λείω	schließe, verschl.	ἐαόραι , DM.	heile.
ὀ ρέγομαι	ftrebe, verlange	κτάομαι , DM.	erwerbe mir, pf.
	(nach etw.: τινός).		besitze.
			•

μηχανάομαι, DM	. finne aus, erfinne.	ποοθέω	zerftöre.
ντκάω	fiege, besiege.	φιλέω	liebe.
τελευτάω	beendige, sterbe.	φουέω	bente, finne.
τιμάω	schätze, ehre.	κατα-φουέω	verachte (jem.:
τολμάω	wage.		τινός).
δ ὄφος	Grenze.	μέγα φοονέω	bin stolz.
ό ἔπαινος	Lob.	χωρέω	gehe, ziehe.
ή ἀκτή	Rüfte.	ανα-χωρέω	ziehe, weiche zu=
ή ταφή	Bestattung,Grab.		rūď.
ή βασιλεία	Königreich, Herr-	ἀπο-χωρέω	ziehe ab, geheweg.
	schaft.	ωφελέω	fördere, unter=
τὸ θέᾶτρον	Theater.		stütze, helfe, nütze
~.	_		$(\tau \iota \nu \alpha)$.
_	0.	_	
ἀδικέω	thue Unrecht, be-	_	1.
	leidige(jem.:τινά).	άξιόω	halte für würdig,
αὶτέω	fordere, bitte		würdige; begehre,
	(τινά τι).		verlange.
ἀριθμέω	zähle.	δηλόω	mache offenbar,
ἀτυχέω }	bin unglücklich.		thue kund.
δυστυχέω 🕽	,	δουλόω	mache zum
εὐτυχέω	bin glücklich.		Sklaven, knechte,
$m{\epsilon}\pi$ ι-χει $m{\epsilon}\omega$	unternehme, greife		unterjoche.
	an (tivi).	έλευ θε ρόω	befreie (von:
χοσμέω	schmücke.		τινός).
χ ρατέω	bemächtige mich,	ζημιόω	bestrafe.
	beherrsche (τινός);	χυχλόω	umzingele.
	bestege (τινά).	μαστιγόω	geißele, peitsche.
μῖσέω	hasse.	μισθόω	vermiete.
νοσέω	bin frank.	μισθόομαι, DM.	
οἰχέω	wohne, bewohne.	δοθόω	richte auf.
οίχοδομέω	baue, erbaue.	αν-οοθόω	richte wieder auf.
πλουτέω	bin reich.	πληρόω	fulle an, bemanne.
ποιέω	mache, thue.	στεφανόω	franze, befranze.
πολεμέω	führe Krieg, be-	ταπεινόω	erniedrige, de=
2 .	friege (jem .: revi).		mütige.
πολιορχέω	belagere.	λούω	wasche.
έχ-πολιορχέω	erobere.	λούομαι	wasche mich, bade.

. 5	52.	ἄδω (ἀείδω)	finge (23).
ήτταομαι, DP.	unterliege (jem .:	ο ἀοιδός	Sanger.
	τινός).	ή επιστολή	Brief.
ό ρ μαί ω	treibe an; intr.		Anzug, Ruftung.
**	breche auf.	οἴκαδε	nach Hause.
όρμαομαι, ΜΡ.	breche auf.	πάλιν	wiederum.
πειράω, gew.	versuche, erprobe	ธิบร ะบี9ธบ	von da.
πειράομαι, ΜΡ.	(etw. τινός).		da, alsdann, so=
πλανάω	führe irre.	έπειτα }	dann, darauf.
πλανάομαι, ΜΡ.	werde irre geführt,	้องึง	daher, also, nun.
, ,	gehe irre, irre		
	umher.		
ἀπο-πλανάομαι	irre ab.	54 u	nd 55.
πορεύω	bringe.	ό πῶλος	Füllen.
πο οεύομαι, MP .	marschiere, reise.	τὸ ἀχόνιιον	Burffpieß.
φοβέομαι, ΜΡ.	fürchte.	τὸ τάλαντον	Talent.
$ θ\bar{v}$ μόομαι, DP.	zūrne.	τὸ πλέθρον	Plethron.
ή λόγχη	Lanze.	δ παρασάγγης	Parasange.
δ χοησμός	Drakelspruch,	ή όλυμπιάς, άδο	S Dlympiade.
	Drakel.	ή μυριάς, άδος	Anzahl v. 10000.
ή φυλαχή	Wache, Besatzung.	ἀχοντίζω	schieße m. d. 28.
σπάνιος, 3.	felten, wenig.	ανα-παύομαι	ruhe aus.
برج	0	απ-αντάω	begegne.
	3.	ή	oder.
ἀπιστέω	mißtraue.	η̈́ — η̈́	entweder — oder.
απο-δημέω	bin außer Landes.		
έ π ι- $\Imar{v}$ μέ ω	wünsche, begehre,		
	strebe (nach etw.:	5	6.
,	τινός).	ἀκοντίζω εἰκάζ	το νομίζω
περάω	durchschreite,	ἀναγκάζω ἐλπίζ	ζω ὀνειδίζω
b /	durchfahre.	άρπάζω θανμ	
, πηδάω	springe.	γυμνάζω κολά	•
έ ν- πηδάω	springe hinaus.	δικάζω κουφ	. ,, ,
χατα-πηδάω	springe hinunter.	ύβοίζω ἀννίζουσε έξε ΜΡ	φοοντίζω.
σέβομαι	scheue, verehre.		., u. ἦδομαι DP.: v, ἦσθην
ἐπι-τ ϱέπω	mende zu, über=		• •
	gebe, gestatte, er-	άθροίζω	fammle, ver=
	laube.		fammle.

ἀφανίζω	mache unsichtbar,	φυλάττομαι	hüte mich (vor
_	vernichte, vertilge.		jem.: τινά).
έξετάζω	prüfe.	σπέν δο μαι (vgl.18)	
ἐ ϱίζω	ftreite.	ό δόλος	List, dolus.
χομίζ ω	bringe.	ή ἄνοια	Unverstand.
χτί ζω	gründe.	ἔτοιμος , 3.	bereit.
οἰχίζω	baue, fiedle an.	હેંદા	noch.
 ο ρίζω	begrenze, be=	οὖκέτι, μηκέτι	nicht mehr.
	ftimme.	οὖπω, μήπω	noch nicht.
σχενάζω	bereite, rufte aus.	ἄγᾶν	zu fehr, zu viel.
χατ α-σχευάζω	richte ein.		
παρα-σχευάζω	bereite zu, rufte	5	8.
·	aus.	ἀνα-γράφω	schreibe auf.
συ-σχευάζω	bringe, pade gu=	βλάπτω (βλαβ-)	schädige, schade.
	fammen.	καλύπτω (καλυβ-)	verhülle, verberge.
φράζω	zeige, sage.	έχ-χαλύπτω	enthulle.
χωρίζω	trenne, fondere ab.	κούπτω (κουφ-)	verberge.
βιάζομαι, DM.	zwinge, erzwinge.	δίπτω (ὁῖφ-)	werfe.
λογίζομαι, DM.	überlege, bedente.	ἀπορριπτω	werfe weg.
ψηφίζομαι, DM.		χατα-πέμπω	fende hinab.
ή αποικία	Rolonie.	ό νησιώτης	Inselwohner.
	bie einen - bie		Solz.
•	andern.	ή διάνοια	Gedante, Gefin=
		•	nung.
_		άτακτος, 2.	ungeordnet.
5	7.	πολλοῦ ἄξιος, 3.	
πράττω —	διαπράττω		
κηρύττω —	φυλάττω.	5	9.
ἀλλάττω (ἀλλαγ-)	ändere.	ή ξενία	Gaftfreundschaft.
	befreie; gehe weg.	φθονερός, 3.	neidisch.
απο-κης υττω	verbiete.	φθονέω	beneide (zivi).
ταράττω (ταραχ-)	verwirre.	εὶς-άγω	führe hinein.
τάττω (ταγ-)	ordne.	εύρίσχω	finde.
άντι-τάττω	ftelle entgegen,	ểx- χ ομίζω	führe, bringe
	gegenüber.	•	heraus.
δια-τάττω	ftelle auf.	στερέω, ἀπο-στερ	•
ἐπι-τάττω	trage auf, befehle,	τέμνω	ichneide, ger=
	ordne an.		schneibe.

δωρέομαι, DM.	ichente, beichente.	6	1.
πορίζω	gebe, verschaffe.	ἀμελέω	vernachlässige (ze-
πορίζομαι, DM.	verschaffe mir, er=	•	νός).
• •	werbe.	βοηθέω	helfe.
έν-θυμέομαι, DP	beherzige, ermäge.	δοχέω	glaube, scheine.
πείθομαι, ΜΡ.	gehorche.	δοκετ	es icheint, videtur.
λυπέω	betrübe, frante.	έν-οι χ έω	bewohne.
λυπέομαι, ΜΡ.	betrübe, frante	έπ-αινέω	lobe.
• •	mich.	εὖεργετέω	thue wohl.
ωိ ဝိန	so, in folgender	ζητέω	suche, forsche.
	Beife.	θαρρέω	bin mutig, un=
ώ στε	so daß.	•	verzagt.
ϊνα, ώς, ὅπως	damit, ut.	χῖνέω	bewege.
ϊνα μή, ώς μή	damit nicht, nē.	ομιλέω	verfehre, gehe um
δπως μή ob. μή	(Reg. 26.)		(mit jem. Tevi).
		τῖμωρέω	helfe, stehe bei.
	Λ		ftrafe, rache mich.
• 0	0.	ήγέομαι, DM.	gehe voran, führe
ἀγαπάω	liebe, bin zu=	•	(τινός); meine,
	frieden.		glaube, halte für.
βοάω	rufe.	μτμέομαι, DM.	ahme nach.
γελάω	lache.	ψαύω	berühre (τινός).
ἔ ϱάω	liebe (etw. τινός).	ή συγγνώμη	Berzeihung.
ό	sehe.	σεμνύς, 3.	hehr, erhaben,
σῖγάω	schweige.		ehrwürdig.
σιωπάω 🕽	juyweige.	τυφλός, 3.	blind.
<i>ξπι-τ</i> τμάω	werfe vor, table.	παραπλήσιος, 3.	ähnlich.
αλτιάομαι, DM.	beschuldige.		
ἀτ τμάζω	entehre.	^	0
ἀπαίδευτος, 2.	unerzogen, unge-	1	2.
	bildet.	βεβαιόω	befestige.
δ λογισμός	Berechnung, Über=		vermüste.
	legung.	ζηλόω	erstrebe, eifere
ή φωνή	Stimme, Sprache.		nach.
τὰ ἀ Ολύμπια	die olympischen	όμοιόω	vergleiche.
	Spiele.	σ κηνόω u. Med.	lagere mich.
πότερον — ἤ	utrum — an;	ἐναντιόομαι, DP.	widersetze mich,
	(ob) — ober ob.		trete entgegen.

schwöre falsch. έπι-ορ**χ**έω 70. weiche, gebe nach. ύπο-χωρέω Trankopfer. δ ίδιώτης Privatmann. ή σπονδή αί σπονδαί Bertrag. ή έορτή Feft. ἴσος, 3. ή εθχή Bitte, Gebet. aleich. olxelos, 3. häuslich, vertraut, ή ταραχή Verwirrung. befreundet. Ruhm, Ruf. $\dot{\eta} \varphi \dot{\eta} \mu \eta$, fama μέτριος, 3. mäßig. 63 bis 68. **ὄλβιος**, 3. gludlich, gludmanchmal, zu= ἐνίοτε felig. meilen. ανόλβιος, 2. unglücklich. πωλέω verkaufe. hinreichend, ὶχαγός συμ-πράττω bin behülflich, genügend. οξός τέ είμι bin imstande. helfe. habe, nehme An= έπ-ερωτάω μετ-έχω frage dazu, beteil (an etw. τινός). frage. ζηλωτός, 3. erftrebenswert, *θεω*ρέω beschaue, betrachte. σχοπέω u. M. beneidenswert. spähe, schaue. bringe zur Rube. table. χοιμάω ψέγω προ-τρέπω wende zu. χοιμάομαι, ΜΡ. gehe zur Ruhe, δφείλω schlafe. schulde. väterlich, heimat= ξενίζω πατρώος, 3. bewirte. ο κατήγορος Ankläger. [lid). παρα-γίγνομαι stelle mich ein, ό οἶχος bin da. Haus. ή δειλία περι-άγω Feiabeit. führe umber. προ-γιγνώσκω ὄσω quanto — tanto, erkenne, weiß τοσούτω je - defto. vorher. τυγχάνω treffe, erlange. 69. ὑπ-άρχω bin da, vorhanden. ξνεκα c. Gen. ή καταφυγή Zuflucht. megen. ό ξτερος, 3. der andere (von *ἐντός* c. Gen. innerhalb, dies= zweien). seits. μοχθηρός, 3. mühselig, *ἐκτός* c. Gen. außerhalb, jen= kummervoll. feits. bemitleidenswert. οίχτρός, 3. παντάπᾶσι(ν) ganzlich. μαχαρίζω preise glücklich. δή nun, eben, also.

falle, stoße zu.

als, nachbem.

προσ-πιπτω

επειδή (vgl. 15)

yé (encl.)

wenigstens, sicher-

lid).

7:	1.	72 .	
έπ-αγγέλλω	melde, kunde an.	μιαίνω	beflede.
έπ-αγγέλλομαι	anerbiete, ver=	περαίνω	führe aus,
•	fpreche.		vollende.
παρ-αγγέλλω	befehle.	ύφαίνω	webe.
ἀμτνω	wehre ab.	άγείρω, συναγ.	versammle.
ἀμύνομαι, DM.	wehre von mir	στέλλω	sende, rüfte.
• • •	ab, verteidige	ἀπο-στέλλω	sende ab, ents.
•	mich (gegen:τινά).	σπείρω	fae, befae.
αλσχύνω (23.)	beschäme.	δια-σπείρω	zerstreue.
	schäme mich (vor	τείνω	dehne, spanne.
	jem.: τινά).	ανα-τείνω	strede empor.
ἀπο-βάλλω	merfe meg, ver=	ό δράχων, οντος	
•	liere.	βροτός, 3.	sterblich.
χαθαίρω	reinige.	ἔως	solange als, bis.
χ ερδαίνω	gewinne.	πρίν	ehe, bevor.
ἀπο-χοίνομαι	antworte.	exeiJev	von dort.
οἰχτῒρω	bemitleide.	ἐπειδάν	nachdem.
ἀνα-μένω	bleibe, erwarte.	7	3.
νέμω	teile, verteile.	λυμαίνομαι	schände,
νέμομαι, DM.	weide ab, genieße,	, Koparopar	beschimpfe.
	bewohne.	χείρω	schere.
σημαίνω	gebe ein Zeichen,	δια-φθείοω	verderbe, besteche.
	verkünde.	δούττω (δουχ-)	grabe.
σφάλλω	bringe zu Fall,	έξ-ορύττω	grabe aus.
	täusche.	ό προστάτης	Vorsteher.
σφάλλομαι, ΜΡ.		ή έλαία	Ölbaum.
ύγιαίνω	bin gefund.	ή μνᾶ, ᾶς	Mine (vgl. 55B3).
φαίνω	zeige, weise nach.	1	
φαίνομαι	zeige von miraus;	1	4.
	erweise mich, er=	έχ-βάλλω	werfe hinaus, ver=
	scheine.		treibe.
<i>ἀποφαίνω</i> u. M.	• •	ύπερ-βάλλω	überschreite, über=
• 0/	dar.		treffe. töte.
δια-φθείρω	verderbe, ver=	κατα-καίνω	lasse zurück, ver=
5	nichte.	ἀπο-λείπω	laffe.
όμονοέω 5 - ( ) -	bin einträchtig.	2-0 (31)	entfliehe, effugio.
ό πέπλος	Prachtgewand.	$ \alpha\pi v - (\varepsilon x -) \varphi \varepsilon v \gamma \omega$	emittiche' ennigio.

			127
κατα-φεύγω	fliehe hinab.	έπιχώριος, 2.	inländisch, ein=
παρα-λαμβάνω	empfange, über-		heimisch.
¥	nehme. gehe, komme.	χωφός, 3. μνήμων, 2.	taub. eingedenk.
έ οχομαι	gehe, tomme hinzu.	απορέω	habe Mangel (an:
π οος-έρχομαι	gehe, komme zus	απυρεω	τινός); bin in
έπ-αν-έρχομαι	rud.		Berlegenheit.
περι-πίπτω	gerate hinein.	έξ-εγείοω	wecke auf.
ἐπι-σ ιτίζομαι	verproviantiere mich.	πας-έςχομαι	gehe vorbei, komme herbei.
ή ἀνομία	Gefetlofigteit.	προ-σημαίνω	zeige vorher an.
έγγύς c. Gen.	nahe.	προ-τείνω	ftrede aus, ent=
••	•	,	gegen.
. 7	'5.	συμ-πέμπω	schide mit.
δι-αρπάζω	raube, plündere.	ઝ ိမ်ယ	laufe, eile.
χατα-χ όπτω	schlage nieder.	άμαρτάνω	fehle, verfehle
χατα-σχάπτω	reiße nieder, zer=		(τινός).
	ftore.	πόθεν, δπόθεν	woher.
χατα-σφάιτω	schlachte ab, töte.	οπισθεν	hinten, hinterher.
μ ῶρος (μωρός), 3	. thöricht.	πάλαι	längst.
κ εύφα	heimlich.		
τὸ αἴνιγμα	Rätsel.	_	0
عن	v 0	1	8.
	76.	ε θίζω	gewöhne.
ἀνα-τρέφω	ziehe auf, erziehe.	ἐ ργάζομαι	arbeite, bearbeite.
συν-άγω	führezus.,sammle.	αν-οίγω	öffne.
συν-τάττω	ordne zuf., ftelle		gleiche, scheine.
	auf.	δια-λέγομαι, DP.	
ο συγγραφεύς	Geschichtsschreiber.		setze mich, sitze.
.	∀!~/	χα θίζω	fețe.
	77.	ἀν-έχομαι	halte aus, er=
η θήρα	Jagd.	, ,	trage.
	Spite, Lanze.	έμ-πίπτω	falle ein, befalle.
ή δαπάνη	Aufwand, Kosten.	ό είλως, ωτος	Helote.

τὸ δεσμωτήριον

τὸ δικαστήριον

τὸ πουτανείον

ή έστία

ό ήλικιώτης, ου

ή νέμεσις, εως

αβλαβής, 2.

Alteregenoffe.

Vergeltung,

unversehrt.

Rache.

Gefängnis.

Gerichtshof.

Amthaus.

Herd.

	79.	αὶδέομαι	schäme, scheue mich (vor: τινά).
βιβάζω	mache gehen.	ἀρχέω	genüge.
δια-βιβάζω	bringe, führe hin=	παρ-αινέω	rebe zu.
	über.	δέω	binde.
χ αλέω	rufe.	δύω	hulle ein.
τελέω	vollende.	χατα-χλείω	schließe ein, um=
αἴρω	hebe, hebe auf.		schließe.
ἐπ−αίρω	erhebe, reize,	πονέω	habe Mühe, ar=
	mache stolz.		beite, dulde.
σπουδάζω	bin eifrig, ftrebe.		
τὸ στάδιον	Rennbahn; vgl. 36.	8	•
ό άθλητής	Ringkampfer.	έλκω, έλκύω	schleppe, ziehe.
ή δουλεία	Knechtschaft.	κατα-καίω	brenne nieder.
μέσος, 3.	mittler.	χλίνω	lehne, neige.
μουυς, υ.		κρίνω (υχί. 4)	halte für.
	80.	δια-χρίνω	unterscheide.
ζάω	lebe.	έχ-τείνω	dehne, strede aus.
χράομαι	gebrauche (rivi).	τὸ ἱερεῖον	Opfertier.
πλέω	fahre, schiffe.	τὸ ἱστίον	Segel.
έπι-πλέω	fahre heran.	η πολιοφαία	Belagerung.
πνέω	wehe.	ό μνηστής, ήςος	
δέω	fließe.	φανερός, 3.	offenbar, sichtbar.
περιρρέω	umfließe.		
δέομαι	bedarf, bitte	8	3.
•	(τινός).	ἄπτω	heftean ; zündean.
αριστάω	frühftude.	ἄπτομαι	faffe an, berühre
$\dot{lpha} \partial ar{v} \mu \epsilon \omega$	bin mutlos.	•	(jem., etw. τινός).
ναυμαχέω	fampfe zur See.	προ-άγω	führe, ziehe vor-
ό χύχλος	Kreis.	,	wärts.
χύχλ _φ	im Kreis, rings=	ό κριτής	Richter.
·	um.	ή φλόξ, γός	Flamme.
		έκατερος, 3.	jeder von beiden,
	81.		uterque.
σπάω	ziehe.	ό νεώς	Tempel.
ἀπο-σπάω	ziehe, reiße weg.	η ξως	Morgenröte,
δια -σπάω	zerreiße.		Morgen.

<i>"</i> •			
έλεως, ων	gnädig.	ή Μοτρα	Schidsal.
όμοῦ	zugleich, zu=	υπ-έχω	halte aus, ertrage.
	fammen.	ή αλωσις, εως	Einnahme, Er=
			oberung.
8	4.		
τὸ γέρρον	(geflochtener)	1	36.
	Shild.	δ ἄποιχος	Ansiedler, Kolo=
τὸ χωρίον	Raum, Ort.		nist.
πυχνός, 3.	dicht, dichtstehend.	απ-οιχίζω	fiedle an, ver=
δια-χελεύομαι	redezu, ermuntere.		pflanze.
હે ξ-ιχνέομαι	fomme, reichehin.	ή πρόσοδος	Ginnahme, Gin=
ἐπι- χαλέω	rufe herbei.		kommen.
όδοποι έω	bahne den Weg	συγ-χλείω	schließe ein.
παρα-τάττω	ftelle daneben,	ή προδοσία	Berrat.
•	ftelle in Schlacht-	ανδραποδίζω	тафе зит
	ordnung.		Sklaven.
	-	χ ατα-λαμβάνω	nehme ein, treffe
8	5.		an.
αἱϱέω	nehme.	εὐθύς	fofort.
αἱρέομαι	nehme für mich,	ή σπουδή	Gifer, Gile.
• •	mähle.	ή έφοδος	Heranmarich.
ζωγρέω	fange lebendig.	καρτερός, 3.	ftart, gewaltig.
ἀνα-βιβάζω	lasse hinauf-	αμφότεροι, 3.	beide, utrique.
	fteigen.	ή προθυμία	Bereitwilligkeit.
κατα-βιβάζω	laffe hinabsteigen.	ό λόχος	Schar (von 100
ή πυρά	Scheiterhaufen.		Mann).
ή πέδη	Suffeffel, Feffel.		·
χαρίζομαι	erweise eine	8	37.
	Gunft, bin ge-	παρα-δέχομαι	übernehme, em=
	fällig.		pfange.
ἐξ-απατάω	betrüge, taufche	τὸ ἐρώτημα	Frage.
	(ganzlich).	παιδικός, 3.	knabenhaft,
εὖ ποιέω	thue wohl (jem .:	·	kindisch.
	τινά).	ουδέ) nach	und nicht, auch
τὸ χρηστήριον	Drafel (vgl. 52).	μηδέ Reg.	nicht, nicht ein=
η απόχρισις, εως			mal.
τὸ μαντείον	Drakelspruch.	ή ήγεμονία	Oberbefehl.
ή άχαριστία	Undankbarkeit.	αχολουθέω	folge nach.
•	bungsbuch. I. 3. Aufl.	ı	9

ή παρασκευή	Rüstung.	89	9.
ο στόλος	Ruftung, Sen=	ή ἀγγελία	Botschaft, Nach-
•	bung, Rriegszug.		richt.
		ή απόστασις, εως	Abfall.
		ή φρουρά	Bache, Besatzung.
88	5 ∙	φρουρέω	halte Wache, be=
ὄμο <i>დος</i> , 2.	angrenzend, be-		wache.
	nachbart.	ό φρούραρχος	Kommandant der
αὐτόνομος, 2.	unabhängig.		Bache.
ή πά ροδ ος	Vorbeimarsch,	πρόσθεν	vorher, früher.
	Weg, Paß.	ύστερατος, 3.	folgend.
ή λεία	Beute.	προς-άγω	führe, ziehe heran.
δπίσω	zurüd, rūdwärts.	τὸ τέμενος	Tempelhain.
πόρρω \	vorwärts, weiter;	πρεσβεύομαι	schicke Gesandte.
πρόσω ∫	weit, fern.	ή πρεσβεία	Gesandtschaft.
προ-πέμπω	schide voraus:	દે ત્ર- θέω	laufe heraus, falle
ή νάπη	Waldthal.		aus.
ἐπι-γίγνομαι	komme dazu,	οί προφύλακες	Vorhut, Vor=
	breche herein.		posten.
ή δίωξις, εως	Verfolgung.	οι δπισθοφύλακε	
δι-έρχομαι	durchziehe.	περι-έρχομαι	gehe, ziehe herum.
ή ἀπόβασις, εως		απο-τειχίζω	sperre ab, befestige.
δια-βαίνω	überschreite.	πλησιάζω	nähere mich.
π ρόσοιχος, 2 .	anwohnend.	ἀπο-χομίζω	trage weg.
ἐπ-άγω	führe, ziehe heran.		drehe, wende um.
ή Ιππος	Reiterei.	εἴ ογω	dränge, schließe
προσ-βάλλω	rude heran, greife		ein.
	an.	εἴσω c. Gen.	innerhalb, hinein.
ή προσβολή	Angriff.	ύπο-λείπομαι	bleibe übrig.
ή τόλμα	Wagnis, Kühn=	σφόδρα, σφοδρῶς	
	heit.	ἐx-λέγω	lese aus, wähle
προ-χωρέω	ziehe, rude vor-		aus.
	wārts.	σῶς, σῶν	gesund, beil.
ή όχθη	Geftade, Ufer.	φιλάνθοωπος, 2.	
ἀπ-αιτέω	fordere heraus.		lid).
δχυρός, 3.	haltbar, fest.	έξ-αιτέω	fordere heraus.
		φάσχω	sage, behaupte.
		ανθις	wiederum.

0	0.	δ αλχμάλωτος	Kriegsgefangener.
	-	ή πανοπλία	(gesamte)
oixo 9 ev	von Hause.		Rüftung.
άπ-έρχομαι	gehe, ziehe weg.	τὸ ἐπίγραμμα	Aufschrift, In-
μεταξύ c. Gen.	zwischen.		schrift.
ό μισθοφόρος	Söldner.	χατ-οιχέω	bewohne.
σχευοφόρος, 2.	Gepäck tragend.		
τὰ σκευοφόρα	Lasttiere, Troß.	a	1.
εἰχός (ἔοιχα)	wahrscheinlich.	-	
πλησίον c. Gen.	nahe.	έγ- χει وίζω	händige ein, über-
αὐλίζομαι, DM.	u. DP. übernachte.		gebe.
αὔφιον	morgen.	δ φόρος	Tribut, Steuer.
$α$ χίν $δ\overline{v}$ νος, 2 .	gefahrlos.	αμαχεί	ohne Rampf.
απότομος, 2.	abschüssig, steil.	μήν	fürwahr, in der
αμφοτέρωθεν	von, auf beiden		That.
	Seiten.	έπίπονος, 2.	mühjam.
προσ-μένω	erwarte.	πράγματα παρέχο	o bereite Schwierigs
ἀνα-βαίνω	fteige hinauf.		feiten, mache zu
άνα-πηδάω	springe hinauf.		schaffen.
ἔμ-βαίνω	fteige hinein.	ό πύργος	Turm.
ἀλαλάζω	erhebe den Krieg8=	λίθινος, 3.	fteinern.
	ruf (αλαλά).	δυσάλωτος, 2.	schwer einnehm=
ἄνω	oben.		bar.
χ άτω	unten.	προσ-χτάομαι	erwerbe hinzu.
ἄνωθεν	von oben, oben.	έχ-πέμπω	schicke aus, ent-
χάτωθεν	von unten, unten.		sende.
ή ἔχβασις, εως	Landung.	νεωστί .	neulich, neuer=
ή πεζομαχία	Kampf, Schlacht		dings.
	zu Fuß.	άν-έρχομαι	gehe, steige
χ ατα-βάλλω	werfe nieber.		hinauf.
έ π-ελαύνω	ziehe, reite heran.		Зоф.
α πο-χόπτω	schlage ab.	άλυτος, 2.	ungelöft.
το στέρνον	Bruft.	δια-χόπτω	haue, schneide
ἀντ-έχω	leiste Widerstand,		durch.
	widerstehe.	ι βροντή	Donner.
έγ- κλτνω	neige hin, weiche.	τὸ λουτρόν	Bad.
προ-χοίνω	ziehe vor.	ἀνα-γιγνώσχω	lefe.
τραυματίζω	verwunde.		

9*

9	92.	ἄμα μέν —	teils — teils,
<i>รั</i> ขประข	von da,	αμα δέ	fowohl — als.
รัพ ปิร์ท ปี ธ	von dort.	ή πομπή	Festzug (vgl.
ἀνα-λαμβάνω	nehme an mich,	, , ,	S. 95, s).
•	n. auf, n. mit.	ό κατάσκοπος	Späher.
έξ-ελαύνω	ziehe aus, ziehe	δ λοχᾶγός	Hauptmann (86).
	weiter.	ονομαστί	beim Namen.
ή δμολογία	Übereinkunft.	ταύτη	hier; so.
ο σύλλογος	Verfammlung.	συγ-χωρέω	geftehe zu.
ύπες-βάλλω	überschreite.	ή θεραπεία	Bedienung,
σύμφορος, 2.	guträglich, nüt=		Pflege, Ber=
	lid).		ehrung.

Griechisches Wörterverzeichnis.

Άβατος 12. άβλαβής 77. άγαθός 10. άγαλμα 19. Αγαμέμνων, ονος, δ. άγαν 57. άγαπάω 60. άγγελία 89. άγγέλλω 1. ἄγγελος 2. άγείρω 72. άγορά 6. άγορεύω 44. Αγοιανες, ων, οί. άγοιος 11. άγρός 3. **ἄγω 1.** άγών 20. 'δελφή 6. άδελφός 3. άδηλος 12. άδικέω 50. άδικία 6. άδικος 12. άδύνατος 12. άδω 23. 53. ἀεί 1. ἀετός 17. άήρ 16. άθάνατος 12.

'Αθηνᾶ, ᾶς, ἡ. $A\partial \tilde{\eta} v \alpha i, \ \tilde{\omega} v, \ \alpha i.$ 'Αθηναῖος, ου, δ. άθλητής 79. άθλον 16. άθροίζω 56. άθυμέω 80. άθυμία 7. άθυμος 12. Αΐας, αντος, δ. Αΐγινα, ης, ή. Αίγινήτης, ου, δ. Αἰγύπτιος, ου, δ. Αϊγυπτος, ου, ή. αἰδέομαι 81. 'Aιδης 14(S. 10, δ). αίδώς 29. αίθήο 16. Αἰθίοψ, πος, δ. αίμα 19. αίνιγμα 75. αίξ 17. αίρέω u. M. 85. αίρω 79. αἴσθησις 31. αίσχοός 10. αίσχύνη 6. αίσχύνω 23; Μ. 71. αίτέω 50. αίτία 7.

αίτιάομαι 60. αίτιος 11. αίχμάλωτος 90. αίχμή 77. αίών 20. **ἄχαιρος** 12. 'Ακαρνάν, ᾶνος, δ. άκίνδυνος 90. άκολουθέω 87. άκοντίζω 54. ἀκόντιον 54. άκοντιστής 9. ἀχούω 24. ἄκρα 14. ἀχρόπολις 31. 'Ακταίων, ωνος, δ. άκτή 49. ἄχων 21. **ἀλαλάζω 90.** άλγος 28. 'Αλέξανδοος, ου, δ. άλήθεια 7. άληθεύω 26. άληθής 30. άληθινός 10. 'Αλκιβιάδης, ου, ὁ. άλλά 4. άλλάττω 57. ἄλλος 12. 63.

άλλότριος 11.

ãλς 16. άλυπος 12. Αλυς, υος, δ. άλωσις 85. **ἄμα 4**3. 'Αμανός, οῦ, ὁ υ. Αμανόν, οῦ, τό. άμαξα 7. άμαρτάνω 77. άμάρτημα 19. άμαχεί 91. άμελέω 61. ἄμπελος 5. άμύνω u. M. 71. 'Αμφικτύονες, ων, $A\mu \phi i\pi o\lambda \iota \varsigma$, $\epsilon \omega \varsigma$, $\dot{\eta}$. άμφότερος 86. άμφοτέρωθεν 90. αναβαίνω 90. ανάβασις 31. αναβιβάζω 85. αναγιγνώσκω 91. άναγκάζω 23. άναγκαῖος 11. άνάγκη 22. αναγράφω 58. άνάγω 37. ἀνάθημα 19. άναλαμβάνω 92.

ἀναμένω 71. ἀνάξιος 12. άναπαύομαι 55. ἀναπηδάω 90. ἀνάριθμος 12. ἀναργία 41. . ἀνατείνω 72. άνατρέφω 76. άσαχωρέω 50. ι νδραποδίζω 86. άνδρεία 6. ἀνδρεῖος 11. ἀνδριάς 21. άγεμος 2. άνέρχομαι 91. *ἐγερωτ*άω 53. άνέχομαι 78. ἀνής 25. **år0**0c 28. *ἀνθ*οώπινος 18. **ἄνθ**ρωπος 2. ἀνόητος 12. άνοια 57. ἀνοίγω 78. ἀνόλβιος 70. ἀνομία 74. ἀνορθόω 51. άνους 14. αντέχω 90. άντιτάττω 57. άνυδρος 24. ãνω 90. άνωθεν 90. άξιος 11, 58. άξιόω 51. αοιδός 53. άπαγγέλλω 43. ἀπάγω 37. απαίδευτος 60. απαιτέω 88.

άπαλλάττω 57. άπαντάω 55. **ἄπα**ς 21. άπατάω 49. ãπειμι 22. άπειρία 29. ἄπειρος 22. απέρχομαι 90. άπέγω u. M. 32. άπιστέω 53. άπιστία 6. άπιστος 12. άπλοῦς 14. ἀποβάλλω 71. απόβασις 88. αποδημέω 53. άποθνήσκω 15. άποιχία 56. ἀποχηρύττω 57. άποχομίζω 89. ἀποκόπτω 90. άποχοίνομαι 71. άπόχρισις 85. ἀποκτείνω 15. ἀπολείπω 74. 'Απόλλων, ωνος, δ. άπολύω 26. άποπέμπω 34. ἀποπλανάομαι 52. απορέω 77. απορία 37. απορρίπτω 58. ἀποσπάω 81. ἀπόστασις 89. άποστέλλω 72. αποστερέω 59. αποτειχίζω 89. ἀπότομος 90. ἀποτρέπω 44.

αποφαίνω u. M.71.

αποφεύγω 74. άποχωρέω 50. а́ято ц. М. 83. απών 22. "Αραψ, βος, δ. ᾶργυρος 5. άργυροῦς 14. αρέσκω 22. άρετή 6. ἀρ**ιθ**μέω 50. άριθμός 3. άριστάω 80. 'Αριστείδης, ου, ὁ. άριστερός 29. 'Αρίων, ονος, δ. 'Αρκαδία, ας, ἡ. Αρχάς, άδος, δ. άρχέω 81. άρμα 19. 'Αρμένιος, ου, δ. άρμοστής 48. άρπάζω 37. 'Αρταξέρξης, ου, δ. Αρτεμις, ιδος, ή. ἀρχαῖος 11. άρχή 6. ãοχω u. M. 4. 27. άρχων 22. ἀσέβεια 7. ἀσεβής 30. ἀσθενής 38. 'Ασία, ας, ἡ. **ἄσμενος 18.** άσπίς 18. ἄστρον 4. ἄστυ 32. 'Αστυάγης, ους, δ. άσφάλεια 7. ασφαλής 30. **ἄτακτος** 58.

άτιμάζω 60. **ἄτιμος** 12. Αττικός, -κή 10. άτυγέω 50. ατυγής 30. άτυγία 6. αὖθις 89. αὐλίζομαι 90. αὐξάνω 23. αύριον 90. αὐτίκα 37. αὐτόμολος 43. αὐτόνομος 88. άφανής 30. άφανίζω 56. **ἄφθονος 4**8. ἄφρων 20. άχαριστία 85. ἀγάριστος 42. *ἄχθος* 36. 'Αχιλλεύς, έως, δ. άγρηστος 12. Βαβυλών, ῶνος, ή. Βαβυλώνιος, ου, δ. βάθος 28. βαθύς 32. βάρβαρος 12. βάρος 28. βαρύς 32. βασίλεια, ή 37. βασίλεια, τά 13. βασιλεία, ή 49. βασίλειος 13.

βασιλεύς 33.

βασιλεύω 1.

βέβαιος 12.

βεβαιόω 62.

βέλος 28.

βία 46.

βιάζομαι 56. βίαιος 46. βιβάζω 79. βίβλος 5. βίος 2. βιοτεύω 44. Βίτων, ωνος, δ. βλαβερός 10. βλάβη 6. βλάπτω 58. βλέπω 15. βοάω 60. βοή 6. βοήθεια 7. βοηθέω 61. Βοιωτία, ας, ή. Βοιωτός, οῦ, ὁ. βουλεύω u. M. 13. βουλή 6. βούλομαι 15. βοῦς 33. βραδύς 32. βραγύς 32. βροντή 91. βροτός 72. βωμός 5.

Γαμβρός 90. γάμος 37. γάρ 9. γαστής 25. γέ 70. γείτων 20. γελάω 60. γενεά 43. γεννάω 49. γένος 28. γεραιός 13. γέρας 29.

γεορον 84.

γέρων 21. γέφυρα 7. γεωργός 3. $\gamma \tilde{\eta}$ 14. γῆρας 29. γηράσκω 42. Γηουόνης, ου, ο. γίγας 21. γίγνομαι 4. γιγνώσκω 1. γλαῦξ 17. γλυκύς 32. γλώττα 7. γνώμη 6. γονεύς 33. γόνυ 19. Γοργώ, οῦς, ἡ. Γοργών, όνος, ή. γράμμα 19. Γοανικός, ου, δ. γράφω 1. γυμνάζω 13. γυμνής 18. γυμνήτης 9. γυνή 35. γύψ 17. **Δ**αίμων 20.

δάκουον 10.
δακούω 13.
δαπάνη 77.
δαρεικός (5τ. Θ.
261 (158).
Δαρεῖος, ου, ὁ.
δασμός 21.
δασύς 32.
Δᾶτις, ιδος, ὁ.
δεῖ 38.
δειλία 65.
δειλός 10.

δειμαίνω 9. δεινός 10. δεῖπνον 14. δελφίς 20. Δελφοί, ῶν, οί. δένδρον 3. δεξιός 29. δέομαι 80. δεσμωτήριον 78. δεσπότης 9. δέχομαι 27. δέω 81. $\delta \dot{\eta}$ 70. δηόω 62. **Δ**ῆλος, ου, ἡ. δήλος 11. δηλόω 51. δῆμος 2. Δημοσθενης,ους,δ. διαβαίνω 88. διαβάλλω 45. διάβασις 31. διαβιβάζω 79. διαβολή 45. διάγω 23. διαχελεύομαι 84. διακόπτω 91. διακρίνω 82. διαλέγομαι 78. διαλύω 26. διανέμω 23. διάνοια 58. διαπράττω 47. διαρπάζω 75. διασπάω 81. διασπείρω 72. διατάττω 57. διατριβή 40. διατρίβω 27. διαφέρω 23.

διαφθείοω 73. διδασχαλία 47. διδάσχαλος 8. διέρχομαι 88. δικάζω 13. δίχαιος 11. δικαιοσύνη 9. δικαστήριον 78. δικαστής 9. δίκη 6. Διομήδης, ους, ὁ. Διόνυσος, ου, δ. Διόσχοροι, ων, οί. δίψα 24. διώχω 13. δίωξις 88. δοχέω 61. δόλος 57. δόξα 7. δόρυ 19.. δουλεία 79. δουλεύω 13. δοῦλος 2. δουλόω 51. δράκων 72. δράω 49. δύναμις 31. δυνάστης 13. δυνατός 10. δυσάλωτος 91. δυστυγέω 50. δυστυχής 30. δυστυγία 8. δύω 81. δωρέομαι 59. δῶρον 3. Έάν 44.

ἔαρ 16.

ἐάω 49.

έγγύς 74. έγκλίνω 90. έγκράτεια 24. έγκρατής 30. έγγειρίζω 91. έθελω 39. έθίζω 78. *ž*9vog 28. *ĕ*0 oς 28. ei 44. είδος 28. εἴδωλον 3. eioe R. 21. εἰκάζω 16. εικός 89. είλως 78. είργω 89. είρήνη 6. eic 1. είσάγω 59. είσβάλλω 23. είσοδος 5. εἴσω 89. είτα 53. έx 1. έχαστος 22. έκατερος 83. έκβάλλω 74. ἔχβασις 90. ἔχγονος 26. ė́хеї 48. **ย่นย์เซียง** 72. έκθέω 89. έχχαλύπτω 58. έκκλησία 6. έχχομίζω 59. έχλέγω 89. έκπέμπω 91. έκπηδάω 53. έχπολιορχέω 50.

έχτείνω 82. έχτός 70. Έκτωρ, ορος, δ. έκφεύγω 74. έχών 21. έλαία 73. 'Ελάτεια, ας, ἡ. έλαύνω 38. έλαφος 18. έλαφρός 17. έλενθερία 6. έλεύθερος 11. έλενθερόω 51. 'Ελευσίς, ῖνος, ἡ. έλέφας 21. έλκύω, έλκω 82. Έλλάς, άδος, ή. Έλλην, ηνος, δ. Έλληνικός 10. έλπίζω 23. έλπίς 18. έμβαίνω 90. έμβάλλω 23. έμός 12. έμπειρία 29. έμπειρος 22. έμπίπτω 78. έν 1. έναντιόομαι 62. έναντίος 11. ένδεής 30. ένδοξος 12. ένεκα 70. ένθα δή G. 18, 2. 80. 1. *ลีท*ิย 92. ένθένδε 92. ένθυμέομαι 59. ένιαυτός 15. **žvioi** 12.

ένίστε 63. ένοικέω 61. ένοιχος 15. ένταῦθα 37. *ล์ง*ระบั**ป**ะท 53. έντιμος 12. έντός 70. έντυγχάνω 24. έξ 1. έξαιτέω 89. έξαπατάω 85. έξεγείρω 77. έξελαύνω 90. έξετάζω 56. έξιχνέομαι 84. έξοδος 5. έξορύττω 73. έξω 47. žoixa 78. έορτή 70. έπαγγέλλωυ.Μ.71. έπάγω 88. έπαινέω 61. έπαινος 49. έπαίοω 79. 'Επαμεινώνδας, ου, ò. έπανέργομαι 74. έπεί 15. έπειδάν 72. έπειδή 69. έπειτα 53. έπελαύνω 90. έπερωτάω 70. έπιβουλή 26. έπιβουλεύω 26. έπιγίγνομαι 88. έπίγοαμμα 90. έπιγράφω 23. έπιθυμέω 53.

έπιθυμία 6. έπικαλέω 84. έπικίνδυνος 39. έπιμέλεια 44. έπιμελής 42. έπιμέλομαι 44. έπιορχέω 62. έπιπλέω 80. έπίπονος 91. έπισιτίζομαι 74. έπιστήμων 20. έπιστολή 53. έπιστρέφω 89. έπιτάττω 57. έπιτήδειος 47. έπιτιμάω 60. έπιτρέπω 53. έπιγειρέω 50. έπιχώριος 77. ἕπομαι 4. έπος 28. έράω 60. έργάζομαι 78. ἔργον 3. Έρετριεύς, έως, ό. 'Ερεγθεύς, έως, δ. ἔρημος 12. 'Ερϊγών, όνος, ὁ. έρίζω 56. 'Ερινύς, ύος, ή. ἔρις 18. έρμηνεύς 33. Έρμης, οῦ, ὁ. έρρωμένος &r.§61 (56), 4. c. ἔργομαι 74. ἔρως 18. έρωτάω 49. έρώτημα 87.

έσθής 18.

έσθλός 10. έσπέρα 6. έστία 78. έταῖρος 2. Έτεοκλης, έους, δ έτερος 69. ἔτι 57. έτοιμος 57. έτος 28. Εὐβοεύς, έως, δ. Εύβοια, ας, η. εὐγενής 30. εὐδαιμονία 17. εὐδαίμων 20. εύεργεσία 43. εὐεργετέω 61. εὐεργέτης 9. εὐθύς 86. εὐκλεής 30. ευμενής 30. εύνοια 7. εύνους 14. Εὐριπίδης, ου, δ. ευρίσκω 59. εύρος 28. εὐρύς 32. Ευρώπη, ης, ή. εὺσέβεια 7. εὐσεβής 30. εύτυχέω 50. εύτυχής 30. εύτυχία 6. εὐφραίνω 16. Εὐφράτης, ου, δ. εὐφυής 30. εὐχή 70. εὖχομαι 23. 'Εφιάλτης, ου, δ. έφορος 48. έχθαίοω 9.

έχθοα 9. έχθοός 10. έγω 1. 24. έως, ή 83. έως 72. Ζάω 80. Ζέλεια, ας, ή. ζεύγος 28. Ζεύς, Διός, δ. ζηλόω 62. ζηλωτός 65. ζημία 6. ζημιόω 51. ζητέω 61. ζυγόν 91. ζωγρέω 85. ζωή 29. ζῷον 40. ζωστής 16. "H, $\ddot{\eta} - \ddot{\eta}$ 54. – R. 14. ἡγεμονία 87. ἡγεμών 20. ήγέομαι 61. ήδη 24. ήδομαι 29. 56. ήδονή 6. ήδύς 32. ήθος 28. ήκω 26. ήλικιώτης 77. ήλιος 2. ημέρα 6. ήμερος 12. ημέτερος 2. ημισυς 32. ηπειρος 5.

 $^{\circ}H_{0}\alpha, \ \alpha\varsigma, \ \eta.$

ήρως 34. ήσυχία 6. ήσυχος 12. ήττα 7. ήττάομαι 52. ήχώ 34. Θάλαττα 7. $\Theta \alpha \lambda \tilde{\eta} \varsigma$, $o\tilde{v}$, $\dot{o}$. θάλλω 29. θάνατος 2. θάπτω 18. θαρρέω 61. θανμάζω 1. θανμάσιος 14. θεά 6. θεάομαι 49. θέατρον 49. θεῖος 11. θέλω 39. Θεμιστοκλής, έους, ò. θεός 3. θεραπεία 92. θεραπεύω 4. θεράπων 21. Θεομοπύλαι, ων, αί. θερμός 10. θέρος 28. Θετταλία, ας, ή. Θετταλός, οῦ, ὁ. θέω 77. θεωρέω 70. Θῆβαι, ῶν, αί. Θηβαῖος, ου, ὁ. **θ**ήφ 16. θήρα 77. θηράω 49. θηρεύω 13.

'Ηρακλῆς, έους, ὁ. θηρίον 3. θησανρός 22. Θησεύς, έως, δ. θνητός 10. Θράκη, ης, ή. Θρᾶξ, κός, δ. Θρασύβουλος, ου, ò. θρασύς 32. θυγάτης 25. θυμόσμαι 52... θυμός 3. **θ**ύρα 6. θυσία 7. θύω 1. ~~θ~~ώραξ 17. **Ί**άομαι 49. ιατρός 3. Ίβυκος, ου, δ. ίδιος 11. ίδιώτης 70. ίδούω 4. ίδοως 18. ίέρεια 37. ίερεῖον 82. ίερεύς 33. ίερός 10. Ίέρων, ωνος, δ. ίχανός 70. ίκέτης 9. ίλεως 83. Ίλιον, ου, τό. ίμάς 21. ίμάτιον 12. ĩνα 58. — R. 26. 'Ινδική, ῆς, ἡ. Ἰνδός, οῦ, ὁ. ίππεύς 33. Ίππίας, ου, δ.

ἴππος 2. ἡ ἵππος 88. 'Ισθμός, οῦ, ὁ. **ἴσο**ς 62. ίστίον 82. ίσγυρός 10. ίσγύς 32. ισχύω 35. Ίταλία, ας, ή ιγθύς 32. Ίων, ωνος, δ. Κάδμος, ου, ό. καθαίοω 71. καθέζομαι 78. καθεύδω 34. **χαθίζω** 78. **καί** 1. **καί**—**καί** 4. καιρός 12. καίω 35. χαχία 7. κακόνους 14. κακός 10. κακούογος 40. **χαλέω** 79. 82. κάλλος 28. καλός 10. καλός κάγαθός 35. καλύπτω 58. Καλυψώ, οῦς, ἡ. καπνός 29. Κάρ, ρός, ὁ. Καρδούγοι, ων, οί. καρπός 3.

καρτερός 86.

Καρχηδόνιοι,

καταβαίνω 23.

καταβάλλω 90.

κατάβασις 31.

χαταβιβάζω 85.

οί.

κατάγω 37. κατακαίνω 74. κατακαίω 82. χαταχλείω 81. κατακόπτω 75. καταλαμβάνω 86. καταλείπω 15. καταλύω 26. καταπέμπω 58. καταπηδάω 53. κατασκάπτω 75. κατασκευάζω 56. κατάσκοπος 92. καταστοέφομαι 15. κατασφάττω 75. καταφανής 30. καταφεύγω 74. καταφουνέω 50. καταφυγή 69. κατέχω 44. κατήγορος 66. κατοικέω 90. κάτω, — *θεν* 90. κείρω 73. χελεύω 4. **κενός 41. κέρας 19.** Κέρβερος, ου, δ. **χερδαίνω** 71. **χέρδος** 28. Κερχυραΐοι, ων, οί. κεφαλή 24. κήρυξ 17. **κηρύττω** 29. Κίμων, ωνος, δ. κινδυνεύω 13. χίνδυνος 2. χινέω 61.

χλαίω 82.

Κλέαργος, ου, ο.

κλείω 45. Κλέοβις, ιος, δ. Κλεοπάτρα, ας, ή. κλέος 28. κλίνω 82. χνημίς 18. κοῖλος 24. χοιμάω 70. χοινός 10. χολάζω 16. χόλπος 15. χομίζω 56. κόρυς 18. χοσμέω 50. χόσμος 8. κουφίζω 41. κούφος 38. **αράνος 28.** κρατέω 50. **κρατής 16.** κράτος 28. κρέας 29. Κρής, τός, δ. Κρήτη, ης, ἡ. **κρίνω 4. 82.** αρίσις 31. κριτής 83. Κριτίας, ου, δ. Κροῖσος, ου, ὁ. κούπτω 58. κρύφα 75. **χτάομαι 49**. **χτημα** 19. κτῆσις 31. **χτίζω** 56. κυβεονήτης 14. **χύβος 42.** Κύζικος, ου, ή. Κυζικηνός, οῦ, ὁ. **χύχλος, χύχλφ 80.**

κυκλόω 51.
Κύκλωψ, ωπος, ὁ.
κύπελλον 14.
Κῦρος, ου, ὁ.
κύων 35.
κωλύω 13.
κώμη 43.
κωφός 77.

Λακεδαιμόνιος, ov, ò. Λακεδαίμων, ονος, ή. λαμβάνω 15. λαμποός 10. Λαύρειον, ου, τό. λέγω 1. λεία 88. λειμών 20. λεπτός 32. Λεύκτρα, ων, τά. λέων 21. Λεωνίδας, ου, ό. Λητώ, οῦς, ἡ. Λ ιβύη, ης, $\dot{\eta}$. Λ ίβνς, νος, $\dot{\mathbf{o}}$. λίθινος 91. λίθος 2. λιμήν 20. λιμός 12. λογίζομαι 56. λογισμός 60. λόγος 2. λόγγη 52. λοιπός 38. $\mathbf{\Lambda}$ οχρός, οῦ, $\dot{\mathbf{o}}$. λούω u. M. 51. λουτρόν 91. λύφος 43. λοχαγός 92.

λόγος 86. Λύγινος, ου, δ. Αυδός, οῦ, ὁ. λυθείς 21. Λύχιος, ου, δ. λύχος 17. Αυχούργος, ου, δ λυμαινομαι 73. λυπέω 59. λύπη 6. λύω 1.

Μάθημα 19. μαθητής 9. μαίνομαι 44. μάχας 16. μαχαρίζω 69. μαχάριος 29. Μακεδονία, ας, ή. Μακεδών, όνος, δ. μαχρός 10. μανθάνω 46. μαντεία 45. μαντεῖον 85. μαντεύομαι 37. μάντις 31. Μαραθών, ανος, ό u. ή. μάρτυς 35. μαστιγέω 51. μάστιξ 17. μάγαιρα 34. Μαχάων, ονος, ό. μάγη 6. μάχιμος 33. μάχομαι 4. μέγας 36. μέγα φορνέω 50.

μέγεθος 28.

μέλας 20. μέλλω 26. μέλλων 22. μέν — δέ 4. Μενέλεως, ω, δ. μένος 28. μένω 35. μέριμνα 9. μέρος 28. μέσος 79. Μεσσήνη, ης, ή. Μεσσήνιος, ου, δ. μεστός 10. μέταλλον 5. μεταξύ 90. μεταπέμπομαι 27. μετέχω 65. μέτοιος 70. μέτοον 8. $\mu \eta 1. - \Re. 17. 26.$ μηδέ 87. μηδείς 40. μηδέν 40. μηδέποτε 24. Μῆδος, ου, δ. μηχέτι 57. μῆχος 28. $\mu \eta \nu 20. - 91.$ μηνύω 26. μήποτε 24. μήπω 57. μήτης 25. μηχανάομαι 49. μιαίνω 72. μιχρός 10. μιχρότης 29. Μιλτιάδης, ου, δ. μιμέομαι 61. μισέω 50.

μισθύς 3.

μισθοφόρος 90. μισθόω 51. μῖσος 39. μνᾶ 73. 251 (158). μνημεῖον 23. μνήμη 41. μνήμων 77. μνηστής 82. μοῖρα 85. μόνος 11. μοῦσα 7. μοχθηφός 69. μυριάς 55. μῶρος, μωρός 75. Νάξος, ου, ή. νάπη 88. ναύαργος 43. ναυμαχέω 80. ναυμαχία 15. ναῦς 35. ναύτης 9. ναυτικόν 15. νεανίας 9. νεχρός 14. νέκταρ 16. νέμεσις 77. νέμω 23. νέος 11. νεότης 18. Νέστωρ, ορος, δ. νέφέλη 37. νεώς 83. νεωστί 91. νησιώτης 58. νήσος 5. νικάω 49. víxn 6.

νομάς 18.

Gr. S. M. 71.

νομεύς 33. νομίζω 9. νόμισμα 19. νομοθέτης 9. νόμος 2. νοσέω 50. νόσος 5. νοῦς 14. vũv 42. νύξ 18. νώτον 15.

Ξενία 59. ξενίζω 70. ξένος 2. Ξενοφῶν, ῶντος, ὁ. Ξέρξης, ου, δ. ξίφος 28. ξύλον 58.

'Οδεύω 24. όδοποιέω 84. δδύc 5. **ὀδού**ς 21. ' Οδρύσαι, ῶν, οί. 'Οδυσσεύς, έως, δ. οί μέν — οἱ δέ 56. Οἰδίπους, ποδος, ὁ. οἴχαδε 53. οίχεῖος 62. οίκέτης 9. οἰχέω 50. οίκία 6. οἰχίζω 56. οίκοδομέω 50. οἴκοθεν 90. olxoc 68. οίχτίρω 71. οίχτρός 69.

olvos 5.

οἴομαι, οἶμαι 40. οδός τέ είμι 70. οἴγομαι 35. *δλβιος* 70. όλίγος 11. δλος 13. 'Ολύμπια, τά 60. όλυμπιάς 55. 'Ολύμπιος 21. "Ολυμπος, ου, δ. °Ομηρος, ου, δ. δμιλέω 61. ομιλία 25. δμοιος, δμοῖος 11. δμοιόω 62. ύμονοέω 71. δμόνοια 7. δμορος 88. δμοῦ 83. όναο 35. ονειδίζω 23. őνειρος 29. őνομα 19. ονομάζω 16. őνυξ 17. όξύς 32. όπισθεν 77. οπισθοφύλαξ 89. οπίσω 88. οπλίζω 23. οπλίτης 9. οπλον 3. δπόθεν 77. οπόταν 44. (ὁπότε 67.) οπου 27. $\delta \pi \omega \varsigma 59. - \Re. 26.$ δράω 60. ὀργή 14. δογίζομαι 37. 56.

ὀργίζω 37. ὀρέγομαι 45. 'Ορέστης, ου, δ. ορθός 42. δρθόω 51. δρίζω 56. δρχος 25. ύρμάω 52. δομή 43. *őgris* 18. ő00c 28. ő00c 49. δούττω 73. 'Ορφεύς, έως, ὁ. (δσος, Gr. § 72, 3 = R. Gr. 68). οστούν 14. δσφ — τοσούτφ67. δταν 44. őzs 24. őτι 15. où, oùx, oùy 1. οὐδέ 87. οὐδείς, οὐδέν 40. οὐδέποτε 24. οὐχέτι 57. ου μόνον 34. ovv 53. ούποτε 24. ούπω 57. οὐρανός 3. ovc 34. οὐσία 26. ούτε — ούτε 8. ούτω, ούτως 42. ο ο είλω 66. δφθαλμός 3. őγθη 88.

όγυρός 88.

όψις 31.

Πάθος 28. παιδεία 6. παιδεύω 1. παιδικός 87. παιδίον 57. παῖς 34. παίω 24. πάλαι 77. παλαιός 13. πάλιν 53. Πάν, νός, δ. παντάπασιν 70. πανταγόθεν 90. παντοῖος 11. παραγγέλλω 71. παραγίγνομαι 70. παράγω 23. παράδειγμα 34. παράδεισος 13. παραδέχομαι 87. παραινέω 81. παραλαμβάνω 74. παράνομος 48. παραπλήσιος 61. παρασάγγης 54. παρασχενάζω 56. παρασχευή 87. παρατάττω 84. πάρειμι 22. παρέρχομαι 77. παρέχω 14. 91. παρθένος 5. πάροδος 88. πάροιχος 15. Παρύσατις, ιδος, ή. παρών 22. πᾶς 21. πάσχω 24. πατής 25. πατρίς 18.

Πάτροχλος, ου, δ. πατοφος 66. παύομαι 26. Πανσανίας, ου, δ. παύω 26. παχύς 32. πέδη 85. πεδίον 3. πεζομαχία 90. πεζός 15. πείθομαι 4. 27. πείθω 27. πειθώ 34. Πειραιεύς, ῶς, ὁ. πειράω u. M. 52. Πελοπίδας, ου, δ. Πελοποννησιακός 23. Πελοποννήσιος, ov, ô. Πελοπόννησος, ου, ή. Πέλοψ, πος, δ. πελταστής 9. πέμπω 13. πένης 19. πενία 6. πέπλος 71. περαίνω 72. πέραν 47. περάω 53. περιάγω 70. περιβλέπω 24. περιέργομαι 89. Περικλης, έους, δ. περιπίπτω 74. περίπλους 14. περιρρέω 80. Πέρσης, ου, δ. πέτρα 24.

πηγή 6. πηδάω 53. Πηλείδης, ου, ὁ. Πηλεύς, έως, δ. πιέζω 24. πιχρός 10. Πίνδαρος, ου, δ. πίνω 24. πίπτω 42. πιστεύω 1. πίστις 31. πιστός 10. πλανάω μ.Μ. 52. Πλαταιαί, ῶν, αί. Πλαταιεύς, έως, δ. ΙΤλάτων, ωνος, δ. πλέθοον 54. πλέω 80. πληγή 38. πληθος 28. πλήν 48. πλήρης 30. πληρόω 51. πλησιάζω 89. πλησίον 90. πλοῖον 3. πλοῦς 14. πλούσιος 11. πλουτέω 50. πλοῦτος 2. πνέω 80. πόθεν 77. ποιέω 50. εὖ π. 85. ποιητής 9. ποιμήν 20. πολεμέω 50. πολεμικός 17. πολέμιος 2. 11. πόλεμος 2. πολιορχέω 50.

πολιοφχία 82. πόλις 31. πόλισμα 91. πολιτεία 8. πολίτης 9. πολλάχις 1. παλλοί 12. Πολυδαμίδας, ου, ò. ΙΙολυνείκης, ους, ο. πολύς 36. πονέω 81. πονηφός 10. πόνος 2. Πόντος, ου, δ. πορεία 32. πορεύομαι 4. 52. πορεύω 52. πορθέω 50. πορίζω u. M. 59. πόρρω 88. Ποσειδών, ώνος, δ. ποταμός 5. πότε, ποτέ 24. Ποτείδαια, ας, ή. $πότερον - \mathring{\eta} 60.$ ποτόν 24. πούς 19. πρᾶγμα 19. 91. πρᾶξις 31. πράος 12. πράττω 35. 42. πρέπει 25. πρεσβεία 89. πρεσβεύομαι 89. ποεσβευτής 35. πρέσβυς 38. ποίν 72. προάγω 83. πρόβατον 17.

προγιγνώσκω 70. πρόγονος 5. προδοσία 86. προδότης 9. προθυμία 86. πρόθυμος 38. Ποομηθεύς, έως, δ. προπάτωρ 16. προπέμπω 88. προσάγω 89. προσβάλλω 88. προσβλέπω 24. προσβολή 88. προσελαύνω 47. προσέρχομαι 74. πρυσήκει 25. προσημαίνω 77. πρόσθεν 89. προσκτάομαι 91. προσμένω 90. πρόσοιχος 88. προσπίπτω 69. προστάτης 73. προσφέρω 24. πρόσω 88. προτείνω 77. πρότερον (42). πρότερος 15. προτρέπω 66. προφύλαξ 89. προγωρέω 88. πουτανείον 78. Πρωταγόρας, ου, ο. πτέρυξ 17. ΙΙνθαγόρας, ου, δ. Πνθόδημος, ον, δ. πυχνός 84. πύλη 6. πῖο 35. πυρά 85.

πυραμίς 18. πύργος 91. Πύρρος, ου, ὁ. πωλέω 63. πῶλος 54.

Σαλαμίς, ῖνος, ἡ. σάλπιγξ 17. Σάμος, ου, ή. Σαπφώ, οῦς, ἡ. Σάρδεις, εων, αί. σατράπης 13. σαφής 30. σέβομαι 53. σελήνη 6. Σεμίραμις, ιδος, ή. σεμνός 61. σημαίνω 71. σημεῖον 5. σιγάω 60. σιγή 9. σίδηρος 18. σιδηρούς 14. Σικελία, ας, ή. σῖτος 36. σιωπάω 60. σχευάζω 56. σκευή 53. σκηνή 6. σκηνόω u. M. 62. σχηπτρον 38.

σχοπέω υ. Μ. 70. σχότος 28. Σκύθης, ου, δ. Σκύρος, ου, ή. Σόλων, ωνος, δ. σός 12. Σοφοκλης, έους, δ. σοφός 7. 10. σπάνιος 52. Σπάρτη, ης, ή. Σπαρτιάτης, ου, δ. σπάω 81. σπείρω 72. σπένδομαι 57. σπένδω 18. σπονδή, σπονδαί 62. σπουδαῖος 11. σπουδή 86. στάδιον 36. 79. σταθμός 43. στάσις 31. στέλλω 72. στενός 10. στέργω 16. στερέω 59. στέρνον 90. στέφανος 14. στεφανόω 51. στόλος 87. στόμα 19. στρατεία 9. στράτευμα 19. στρατεύω μ. Μ. 13. στρατηγός 3. στρατιά 6. στρατιώτης 9. στρατοπεδεύομαι 13. στρατόπεδον 3.

στρατός 5. συγγενής 30. συγγνώμη 61. συγγραφεύς 76. συγγράφω 23. συγγωρέω 91. συλλέγω 23. σύλλογος 91. συμβουλεύω μ. Μ. 26. σύμβουλος 33. συμμαγία 9. σύμμαχος 2. 33. συμπέμπω 77. συμπόσιον 35. συμπράττω 64. συμφέρει 41. συμφορά 11. σύμφορος 92. συναγείοω 72. συνάγω 76. συνήθης 30. συνουσία 26. συντάττω 76. σῦς 32. συσκευάζω 56. συστρατεύομαι 43. σφαίρα 7. σφάλλω u. M. 71. σφάττω 75. σφόδρα, σφοδρῶς 89. σώζω 9. Σωκράτης, ους, δ. σῶμα 19. σῶς 89. σωτής 16. σωτηρία 10.

σωφοοσύνη 9.

σώφρων 20.

Τάλαντον 54. τάξις 31. ταπεινόω 51. ταράττω 57. ταραγή 70. Ταρσοί, ῶν, οί. Τάρταρος, ου, ο. τάττω 57. Ταυλάντιοι, ων, οί. ταύρος 2. ταφή 49. τάφος 14. τάφρος 5. τάγος 28. ταχύς 32. τέ — **καί** 8. τείνω 72. τειγίζω 46. τείχος 28. τέχνον 3. τέκτων 20. τελευτάω 49. τελευτή 6. τελέω 79. τέλος 28. τέμενος 89. τέμνω 59. τέγνη 6. τεγνίτης 21. τίκτω 18. τιμάω 49. τιμή 6. τίμιος 17. τιμωρέω u. M. 61. τιμωρία 46. Τισσαφέρνης, ους, ò. τιτοώσχω 16. τόλμα 88.

τολμάω 49.

τόξευμα 19. τοξεύω 26. τόξον 3. τοξότης 9. τόπος 44. τότε 24. τράπεζα 36. τραύμα 19. τραυματίζω 90. τραγύς 32. τρέπω 15. τρέφω 18. τρέω 91. τριήρης 30. τριπλούς 14. τρίπους 19. Τοιπτόλεμος, ου, ο. Τροία, ας, ή. τρόπαιον 3. τρόπος 2. τροφή 12. Τοωικός 34. Τρώς, ωός, δ. τυγχάνω 70. τυραννίς 18. τύραννος 11. τυφλός 61. τύγη 11. **Υ**βρίζω 23. ύβρις 31.

τροις 23.

τροις 31.

τριαίνω 71.

τριής 30.

τόωρ 19.

τίος 13.

τλη 6.

τμέτερος 12.

τμνος 23.

τπακούω 42.

τπάρχω 70.

ύπεοβάλλω 74.	φιλέω 50.
ύπέχω 85.	φιλία 6.
ύπήχοος 12.	Φίλιππος,
υπνος 2.	Φιλοκτήτης
ύπολείπομαι 89.	φίλος 2. 11
ύπομένω 38.	φιλόσοφος
ύποχωρέω 62.	φλόξ 83.
$\tilde{v}_{\mathcal{G}} = \sigma \tilde{v}_{\mathcal{G}}.$	φοβέομαι 5
Υστάσπης, ov u.	φοβερός 17
ovς, δ.	φόβος 5.
ύστεραῖος 89.	φοίνιξ 17.
ύστερον (42).	Φοίνιξ, χο
ύστερος 15.	φονεύς 33.
υφαίνω 72.	φονεύω 26
ύψηλός 18.	φόνος 25.
ύψος 28.	φόρος 91.
	φράζω 56.
Φ αίαξ, 20 ς, δ.	φιονέω 50.
φαίνω u. M. 71.	φρόνησις 3
φάλαγξ 17.	φρόνιμος 1
φανερός 82.	φοοντίζω 4
φάρμακον 3.	φροντίς 18.
φάσκω 89.	φρουρά 89.
Φειδίας, ου, ὁ.	φρουρέω 89
φείδομαι 27.	Φούξ, γός,
φέρω 1.	φυγαδεύω 🛚
<i>φεύγω</i> 1.	φυγάς 19.

φήμη 70.

φθείοω 1.

φθονεφός 59.

φθονέω 59.

φθόνος 10.

φιλάνθοωπος 89.

φύλον 12.

φιλέω 50.
φιλία 6.
Φίλιππος, ου, δ.
Φιλοκτήτης, ου, δ.
φίλος 2. 11.
φιλόσοφος 18.
φλόξ 83.
φοβέομαι 52.
φοβερός 17.
φόβος 5.
φοίνιξ 17.
Φοίνιξ, χος, δ.
φονεύς 33.
φονεύω 26.
φόνος 25.
φόρος 91.
φράζω 56.
φονέω 50.
φρόνησις 31.
φρόνιμος 12.
φροντίζω 41.
φροντίς 18.
φρουρά 89.
φρουρέω 89.
Φούξ, γός, δ.
φυγαδεύω 15.
φυγάς 19.
φυγή 6.
φυλακή 52.
φύλαξ 17.
φυλάττω 4. M. 57.
φύλλον 3.
, ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,

φύσις 31. φυτεύω 26. φύω 26. φωνή 60. φῶς 19.
φως 13.
Χ αίρω 29.
Χαιρώνεια, ας, ή.
χαλεπαίνω 15.
χαλεπός 10.
χαλκοῦς 14.
χαρακτήρ 25.
χαρίεις 12.
χαρίζομαι 85.
χάρις 18.
Χάριτες, ων, αί.
χειμών 20.
χεί ο 36.
Χείρων, ωνος, δ.
χερρόνησος 37.
χ ~~θ~~ ών 20.
X ios, ov, $\dot{\eta}$.
Xĩos, ov, ô.
χιτών 20.
χιών 20.
χοάομαι 80.
χοή 38.
χρήζω 18.
χοῆμα 19.
χοήσιμος 12.
χοησμός 52.

χρηστήριον 85.

χοηστός 10. χοόνος 2. χουσός 5. χουσοῦς 14. χώρα 6. χωρέω 50. χωρίον 84. χῶρος 33. Ψαύω 61. ψέγω 65. ψευδής 30. ψεύδος 28. ψεύδω u. M. 27. ψεύστης 45. ψηφίζομαι 56. ψῆφος 5. ψυχή 6. ψῦχος 28. ψυχοός 10. **L**de 59. 'Ωκεανός, οῦ, ὁ. ώμος 36. ών 22. ώρα 40. $\dot{\omega}_{S}$ 42.59. — $\Re$. 26. ώσπερ 42. ώστε 59. φφέλεια 7. ώφελέω 50. ώφέλιμος 12.

Wörterverzeichnis

zu den deutschigeriechischen Stücken.

(Alle Eigennamen find im griech. Inder ju fuchen.)

Mbend 6. aber 4. abhalten 13. 32. abirren 52. ablaffen 26. absenden 72. abwehren 71. Ader 3. Abler 17. Admiral 43. ähnlich 11. 61. ändern 57. all 13. 21; R. 10. allein 11. allzusehr 57. als 15. 24. R. 14. 15. alt 11. 13 (bis). 38. Altar 5. Alter 29. Amt 6. Undenfen 41. anderer 12. 69; der eine, der andere 56. Anfang 6. anfangen 27. anfaffen 83. anfüllen 51. angenehm 21. 32. Anhöhe 14.

Unfläger 66. annehmen 27. anordnen 57. antreiben 52. antreffen 86. antworten 71. anzeigen 26. anzünden 35. 83. arbeiten 78. Archont 22. arm 19. Armut 6. Art 2. 28. Arzt 3. auch 1. auf 1. aufbrechen 52. Aufbruch 43. aufhören 26. auflösen 1. 26. aufnehmen 27. aufrichten 51. aufschreiben 58. aufftellen 57. 76. auftragen 57. aufziehen 76. Auge 3. ausdehnen 82. ausführen 47. 72. außer 48.

außerfter, Gr. zu 41. auszeichnen, sich 23. ausziehen, ins F. 13. **B**arbar 5. barbarisch 12. Bauch 25. bauen 4. 50. 56. Baum 3. Beamter 22. Becher 14. bedenfen 56. bedrängen 24. bedürfen 80. beeilen, sich 27. beendigen 26. 49. befallen 78. befehlen 4. 57. 71. befestigen 46. 62. fich befinden 42. beflecten 72. befreien 26. 51. 57. begegnen 55. begehren 53. Begierde 6. beginnen 27. begraben 18. beherrichen 4. 50. ©. 16, 1.

außerhalb 47. 70.

Behörde 22. bei 1. Beinschiene 18. Beifpiel 34. befrangen 51. befriegen 50. belagern 50. Belagerung 82. beneiden 61. beraten, fich 13. berauben 59. bereit 38. 57. Berg 28. Bergwerk 5. berühmt 12. 30. berühren 83. befäen 72. Bescheidenheit 9. befchließen 13. 56. beschreiben 23. beschwerlich 10. bestiegen 49. 50. besiten 49. befonnen 20. Besonnenheit 9. befteben 13. 38. beftrafen 16.51.61. betrachten 15.49.70. betrügen 49. beurteilen 4.

bevor 72. barreichen 14. einfach 14. ertragen 1. 38. 78. bewachen 4. daß 15. 42. einige 12. 85. bewaffnen 23. Einmarsch 5. Delphin 20. erwägen 59. bewahren 4. demütigen 51. einfam 12. erwarten 35. 71. bewegen 61. benn 9. Einsicht 6. 31. fic erweisen 71. beweinen 13. deutlich 30. einst 24. erwerben 49. 59. bewirten 70. bicht 32. 84. Eintracht 7. erzeugen 18. 26. 49. . bewundern 1. Dichter 9. einträchtig fein 71. erziehen 1. 76. Bildfäule 21. bie einen — bie Gifen 18. erzwingen 56. andern 56. Bildung 6. Elefant 21. euer 12. bienen 13. Bilbwerf 19. Elfenbein 21. Eule 17. binben 81. Diener 9. Eltern 33. bis 72. Rahrt 14. Ding 19. empfange 15. bitter 10. Dold 34. Ende 6. 28. Fahrzeug 3. Blatt 3. Dolmeticher 33. enge 10. zu Falle bringen 71. bleiben 35. 71. entfernt fein 32. fallen 42, 71. Dorf 43. blind 61. bort 37. 48. entflieben 74. falid 30. Fehler 19. Blume 28. Drache 72. entgegengefett 11. Blut 19. dreifach 14. entgegenftellen 57. feig, Feigling 10. Dreifuß 19. Bogen 3. enthaltsam 30. Keind 2. Bogenichüte 9. Dreiruderer 30. enthüllen 58. feindlich 10. 11. böje 10. bulben 24. entfommen 74. Feindschaft 9. Bote 2. dunfel 20. enticheiden 4. 82. zu Felde ziehen 13. Brauch 2. durchführen 47. entstehen 4. Keldherr 3. breit 32. erbauen 4. 50. Fels 24. Erbe 14. 20. Breite 28. Ebene 3. fernhalten, f. abh. ebel 10, 30, bringen 1. 56. erfahren 22. 24. fest 12. ebe 72. Brüde 7. Erfahrung 29. Kestland 5. Bruber 3. ebern 14. erfreuen 16. Keuer 35. Fisch 32. Buch 5. Chre 6. erhalten, empfangen Bundesgenoffe 2. ehren 4. 49. fleben 23. 15. Burg 14. 31. Chrengabe 29. erbeben 79. Kleisch 29. ertennen 1. 70. Bürger 9. Chrfurcht 29. fliehen 1. Chraefühl 29. erlauben 53. flint 17. Charafter 2. 25. ehrlos 12. Ermordg. — Mord. Klotte 15. Eid 25. ermorben 26. Klucht 6. Da 15, 24, 37, 53. eifere 27. 79. ernähren 18. Flüchtling 19. damit 59; R. 26. eifrig 11. errichten 4. Blügel 17. 19. ericbeinen 71. damit nicht 59. eigen 11. Fluß 5. Dank 18. eilen 27, 77. erfter, Gr. zu 41. folgen 4.

Raegi, Griech. übungsbuch. I. 3. Aufl.

10

fragen 49. — 26. Frau 35. frei 11. Freier 82. Freiheit 6. freiwillig 21. fremd 11. Frembling 2. Freude 6. freuen, fich 29. Freund 2. Freundschaft 6. freveln 23. Friede 6. fromm 30. Frommigkeit 7. Frucht 3. früher 15. 42. Frühling 16. führen 1. - 61. Rrieg f. 50. Führer (-in) 20. furchtbar 10. 17. fürchten 9. 52. Fuß 19.

Gabe 3.
ganz 13. 21.
Gastmahl 35.
gebären 18.
Gebeine 14.
gebieten 1.
Gebirge 28.
Gesängnis 78.
Gesährte 2.
Gesahr 2; G. laufen
— bestehen 13.
gesallen 22.
Gesangener —
Kriegsges. 91.

gegenwärtig 22. geben 24. 50. 74. gehorden 4. 27. 42. Beifel 17. [59. geißeln 51. Beift 14. Geld 19. geloben 23. gemeinsam 10. geneigt 38. Benoffe 2. genügenb 70. geraten in 74. gerecht 11. Gerechtigkeit 9. Gerichtehof 78. gering 11. gern 18. 21. gesamt 13. Gesandter 35. Befang 32. geschätt 17. Weichenk 3. Geschick 11. Geschlecht 28. Weschoff 19. 28. Gesellschaft 25. 26. Wefet 2. Befetgeber 9. gesetwidrig 48. Gefinnung 3. 58. Geftalt 28. Geftirn 3. gefund 30; fein 71. Getreide 36. gewähren 14. Gewalt 46. gewaltthätig 46. Geweih 19.

geweißt 10.

Gewinn 28. gewinnen 71. fich geziemen 25. glänzend 10. glauben 1.9.40.61. gleich 11. 62. Glück 6. 10. 11. gludiid 20.30.70; preisen 69; fein 50. gnādig 30. 83. Gold 5. golden 14. Gott 3. göttlich 11. gottlos 30. Gottlosigkeit 7. Grab 14. 49. Graben 5. Greis 24. Grenze 49. griechisch 10. groß 10. 36. gründen 56. Gut, gut 10. Øaben 1. Safen 20. halten 1; für 9. 61. Hand 36. handeln 35. 49. Haf 39. haffen 9. 50. häklich 10. Haupt 24. Haus 6. 63. Deer 5. 6. 19. heftig 89; val. fdwer. heilen 4. 49. heilig 10.

Beiligtum 10. Beilmittel 3. Beimat, f. v. a. Baterland 18. heimlich 73. heißen 4. Held 34. belfen 50. 61. 63. Selm 18. 28. heranziehen 47. Herb 78. Berold 17. herr 9. herrlich 10. Herrschaft 6. herrichen 1. 27. herricher 13. himmel 3. Hinabmarsch 31. Hinaufmarsch 31. bindern 13. bineingeraten 74. hinhalten 14. hinreichend 70. binterlaffen 15. hinunterfteigen 23. Hirsch 18. hirt 20. 33. hoch 18. hoffen 23. Hoffnung 18. Söhe 28. 14. Holz 58. hören 24. 42. Horn 19. Suf 17. Hügel 43. Hülfe 7. Hund 35. hüten 57.

Immer 1.
in 1.
Insect 5.
Insect 5.
Insect 5.
Insect 5.
Ingen 13. 49.
Insect 49.
Insect 40.
Insect 67.
Insect 6

Jüngling 9.

Jungfrau 5.

Rampf 20. fampfen 4. feiner 40. fennen 1. Renntnis 19. Rind 3. Rleid 12. 18. flein 10. Rnabe 34. Rnecht 2. Inechten 51. Rnie 19. Rolonie 56. fommen 26. fommen laffen 27. König 33. Rönigin 37. königlich 13. fonnen 70. Rörper 19. fräftig 10.

Kralle 17.

Rranz 14.

Rrankheit 5.

fränzen 51.
Krieg 2.
Krieger 9. 33.
friegerisch 17.
Kriegsgefangener 91.
Kummer 6.
fummerlos 12.
fümmern, sich 41.
fund thun 51.
Kunst 6.
Künstler 20. 21.
furz 10. 32.
Küste 49.

Länge 28. Lager 3. lagern, fich 13. 62. Land 6. lang 10. jo lange als 72. langfam 32. laffen 49. Last 28. 36. laufen 77; Gefahr I. = befteben 13. leben 23. 44. Leben 2. 29. Lehrer 8. Leib 19. Leichnam 14. leicht 11. 17. 38. Leichtbewaffneter 9. 18.

Leiden 24.

lernen 46.

Licht 19.

lieb 11.

leihen, gewähren 14.

letter, Gr. gu 41.

Liebe 18.
Lieben 16. 50. 60.
Lieblich 21.
Links 29.
Lift 57.
Lob 49.
Loben 61.
Loblieb 23.
Loben 3.
Lohn 3.
Luft 16.
Lüge 28.
Lügen 27.
Lügnerisch 30.

Machen 50. Macht 31. mächtig 10. Magen 25. Mahl 14. Mahlzeit 14. Mann 25. mannigfach 11. Markt 6. Marich 32. marichieren 4. Maß 8. maßvoll 20. Mauer 28; vgl. 46. Meer 7. 59. mehr — als S. 5, 1. mein 12. meinen 40. 61. Meinung 7. meiftens 42. melben 1. 43. 71. Menge 28. Menfch 2.

menschlich 18.

Meffer 34.

mieten 51. Mild 18. milb 12. Mine 73. Mijchtrug 16. mißtrauen 53. Mißtrauen 6. Mitburger 9. möglich 10. Monat 20, Mond 6. Mord 25. morben 26. Mörber 33. Mühe 2. Mühfal 2. Mund 19. Munze 19. Mut 3. mutig, mutvoll 11. 32; fein 61.

Mutter 25. Mach 1; R. 8. 16, 3. Nachbar 20. nachtem 15. 72. nacheifern 62. Nachkomme 26. nachstellen 26. Nacht 18. nähren 18. Nahrung 12. Mame 19. nämlich 9. Natur 31. nebmen 15. Neid 10. neu 11. neulich 91. nicht 1.

nicht nur 34.
nichts 40.
noch 57. noch nicht
57.
Not 2.
notwendig 11.
Notwendigfeit 22.
nun 53. 70.
Nußen 7.
nüßen 41. 50.
nüßlich 12.
Nüßliche, das 41.

Db 44; — ober ob 60.

Ochs — Stier 2.
ober 54.
offenbaren 51.
och R. 8.
Och 34.
Olympiade 54.
Opfer 7.
opfern 1. 18.
Opfertier 82.
Oratel 52. 85.
Oratelspruch 52.85.
ordnen 57.

Panzer 17. Parasange 54. Pfab 5. Pfeil 19. Pferd 2. pslanzen 26. pslegen 4.

Plan 6.

Drt 44.

Dsten 83.

Dzean 16.

planen 13.
Plethron 54.
plößlich 37.
plündern 37.
prachtvoll 10.
Preislied 23.
Priefter 33.
prüfen 56.

Rache 46. fich rachen 61. rasen 44. Rat 6; fragen 26. raten 13. 26. rauben 37. Rebe 5. Recht 6. rechts 29. rechtschaffen 35. Rede 2. reden 44. Redner 16. reich 11; fein 50; werben S. 43, A. 5. Reichtum 2.

reinigen 71.

Rettung 10.

richten 4. 81.

Richter 9. 83.

Ringfampfer 79.

Roff = Pferd.

Rind 33.

rings 80.

Rube 6.

Reiter 33.

retten 9. Retter 16.

Ruhm 7. 28. 70. ruhmvoll 12. Ruftung 53. Saen 72. fagen 1. 56. fammeln 23. 56. 76. Satrap 13. Scepter 38. Schaben 6. schädlich 10. schämen, sich 71. Schaf 17. ichaffen 56. Scham(gefühl) 29. Schande 6. schändlich 10. scharf 32. Schat 22. schätenswert = geídabt. fcauen 15. 49. 70. scheinen 61. Schen 29. fcheuen 53. ichiden 13. Schiff 35. Schiffahrt 14. Schiffer 9. Schild 18. 84. schimpflich 10. Schlacht 6. Schlachtreihe 17. 31. Schlaf 2. schlafen 34. 70. Schlag 38. schlagen 24.

schlecht 10; 24.

ruhig 12.

Schlechtigkeit 7. fdliegen 45. schlimm 10. fcmuden 50. Schnee 20. fcnell 17. 32. schon 24. schön 10. fconen 27. Schönheit 28. schonungelos 52. fahreatliah 10. 17. schreiben 1. iduben 9. Schuld 7. foulden 63. schuldig 11. Schüler 9. Schulter 36. Schutflehender 9. schwach 38. fdwarz 20. fdweigen 60. Schweigen 9. Schweiß 18. fcwer 10. 32. Schwerbewaffneter 9. Schwert 28. Schwefter 6. schwierig 10. Seele 6. Seeschlacht 15. jehen 15. 60. Seber 31. au febr 57. felig 16. felten 52. setze mich 78.

ficher 12. 30.

Sicherheit 7. fictbar 30. Sieg 6. fiegen 49. Siegeszeichen 3. Gilber 5. filbern 14. fingen 23. 53. Sinn 3. 14. Sitte 28. fite 78. Sklave 29. fo 42. 59. so dak 59. sofort 37. fogar 1. Sohn 13. 36. fo lange als 72. Sold 3. Soldat 9. Söldner 2. Sommer 28. fondern 4. Sonne 2. Sorge 9. 18. 44. forgen 41. 44. forgfältig 42. fowohl — als auch 4. 8. fpaben 70. Späher 92. später 15. fpannen 72. fparen 27. Speer 19. Speerschüte 9. Speise 12. 36. fpenden 18.

Sprache 7. 40.

iprecben 44.

fpringen 53. Staat 8. 31. Stadion 36. Stadt 31. 32. Stamm 12. ftark 10; fein 35. Stärke 9. 28. 32. Stein 2. 24. fteinern 91. Stelle, Ort 44. fterben 15. 49. sterblich 10. 72. ftete 1. Steuermann 14. Stier 2. Stimme 60. ftola fein 50. Strafe 6 (bis). 46. strafen 16. 51. 61. ftreben 45. 79. Streit 18. îtreitbar 33. ftreiten 56. Strom 5. Sturm 20. füß 32. Tadeln 23. 60. Tag 6. Tagereise 43.

Tabeln 23. 60.
Tag 6.
Tagereise 43.
Talent 54.
tapfer 11.
Tapferfeit 6.
täuschen 27. 49.
71.
Teil 28.
teilnehmen 65.
Tempel 10. 83.
That 3. 19. 31.

Thor, das 6; der 75.

Thräne 10. thun 35. 49. 50. Thure 6. tief 32. Tiefe 28. Tier 3. 16. 40. Tochter 25. Tod 2. 6. töten 15. 26.74.75. der Tote 14. tragen 1. trauen 2. 27. Traper 6. Lraum 29. 35. trennen 26, 56. treu 10. Treue 31. treulos 12. Tribut 21. Trompete 17. Trübjal 65. Tugend 6. Übel 10. übelgefinnt 14. Übeltbäter 40. übelwollend 17. üben 13. überall S. 55, s. überlegen 56. Übermut 31. übernehmen 74. überreden 27. Überredungsgabe 34. überzeugen 27.

übrig 38.

umgehen 61.

umberirren 52.

ummauern 56.

Umschiffung 14. umschließen 81. und 1. Unerfahrenheit 29. ungerecht 12. ungewiß 12. Unglück 6. 10. 11. ungludlich 30. 70; fein 50. Unrecht 6; thun 50. unscheinbar 30. unfer 12. unfterblich 12. unterjochen 51. unterliegen 52. unternehmen 50. unterreden, sich 78. unterscheiden 82. unterftugen 50. unterthänig 12. unterwerfen, fich 15. Unverftand 57. unverftandig12.14. unwahr 30. unwillig 21. unzeitig 12. Urfache 7. urteilen 4.

Water 25.
Vaterland 18.
verachten 50.
verbannen 15.
verbergen 58.
verbrennen 35.
verbringen 23. 27.
verbündet 33.
verberten 1.
verehren 4. 53.
verfolgen 13.

pertreiben 74. verführen 23. vergänglich 10. verwandt 30. permeilen 27. Bergeben 19. vergleichen 16. 62. permirren 57. permunben 16. Bergnügen 6. verbaft 10. perzeigen 26. verhüllen 58. viel 12. 36. Vogel 18. verjagen 15. pertebren 61. Volt 2. 12. 28. Völkerschaft, j. Volk. perfunden 29. perlaffen 15. 74. voll 10. 30. verleben 27. vollenden 49. 72.79. perleumben 45. von 1. Vorfahr 5. 16. Berleumbung 45. vermehren 23. vorwerfen 23. 60. Bermogen 19. 26. vermögen 35. **23**åchter 17. permuten 16. wacter 10. pernichten 1. 56. **B**affe 3. vernünftig 20. Wagen 7. 19. Berrater 9. magen 49. perfammeln 23. 56. wahr 10. 30. 72. wahrhaftig 10. Berfammlung 6.92. Wahrheit 7. verschieden fein 23. Wald 6. verschließen 45. mann 24, 44. perfprechen 71. marm 10. warten 35. 71. Berftand 14. perständig 12. Waffer 19. weder — noch 8. versuchen 52. verteidigen, sich 71. Beg 5. perteilen 23. 71. wegen 70. Bertrag 62. wegführen 37. B. fcliegen 57. megziehen 37. pertrauen 1. 27. Beib 35. Bertrauen 31. Beibgeschent 19. pertraut 30. 62. weil 15.

Wein 5. weinen 13. Beinftod 5. meise 10. Beiser 7. 18. Beisheit 6. weissagen 37. Beisjagung 45.52. wenig 11. 52. menn 44. werben 4. merfen 58. Werf 3. mert 11. wertvoll 58. lebendes Befen 40. Wettkampf 20. widerfegen, fich 62. wie (rel.) 42. Wiederhall 34. wild 11. willig 18. 21. Wind 2. 19. Winter 20. Wiffenicaft 19. wohlgesinnt 14. Wohlthat 43. Wohlthäter 9. Wohlwollen 7. wohlwollend 14. wohnen 50. Wolf 17. Wolfe 37. wollen 15. 39. 77. Wort 2, 28. Wunde 19. wunderbar 14.

wünschen 23 (bis) 53. würdig 11. murdigen 51. Rahllos 12. zahm 12. Zahn 21. Beichen 5. 19. zeigen 26. 56. 71. Reit 2. 20. Belt 6. gerreißen 81. zerftoren 26. 50. 75. Beuge 35. Biege 17. zieben 1. 24.38.50; ju Felde 13. Rierbe 8. 3orn 3. 14. zu 1. zubereiten 56. zugleich mit 43. 83. zukommen 25. Zukunft 22. zufünftig 22. Bunge 7. zürnen 15. 37. 52. jurudführen 37. jurudfehren 74. zusammen 83. auteilen 23. zuverlässig 10. zuwenden 66.

zwar — aber 4.

Zwietracht 31.

amingen 23. 56.

Griechisches Abungsbuch

Von

Dr. Adolf Kaegi, Profesor an ber Universität gu gürich.

Zweiter Teil:

Das Verbum auf - µ1 und das unregelmäßige Verbum. Die Hauptregeln der Syntag.

8°. (VI u. 139 S.) In Leinwand geb. 1.60 Mark.

Griechische Schulgrammatik.

Mit Repetitionstabellen als Anhang.

Bon

Dr. Adolf Raegi, Brofeffor an ber Universität zu Burich.

Dierte verbefferte Auflage.

8°. (S. XXII u. 286. Anhang S. XLIV.) In Leinwand geb. 3.40 Mark.

"Das vorliegende Gutachten rühmt das Buch als eine hervorragende Erscheinung in der Schulbücker : Litteratur und empfiehlt es aufs wärmste. Diese kritisch gesäuberte Grammatik empfiehlt sich vor den älteren dadurch, daß sie den sür die Schule notwendigen Vernstoff in sachgemäßer Beschänkung und sorgsältiger Auswahl darbietet. Ein anderer Vorzug dieser Grammatik besteht in der praktischen und äußerst geschicken Gruppierung des Stosses sowie in der klaren, knappen und einsachen Fassung der Regeln und den meist gut gewählten Beispielen." (Verh. d. Dir.-Vers. in Ost- u. Westbreußen, 1889.)

Aurzgefaßte

Griechische Schulgrammatik.

Nach den Bestimmungen der neuen Lehrpläne für die höheren Schulen

bearbeitet von

Dr. Abolf Baegi, Brofeffor an ber Universität ju Burich.

Füufte Auflage.

8°. (XII u. 171 S.) In Leinwand geb. 2 Mart.

.... Im übrigen wird das Gesagte genügen, um die Besiger der Kaegischen Schulgrammatik, sowie alle, die sich für die Förberung des griechischen Unterrichts interessieren, zu veranlassen, selbst Einsicht zu nehmen von dem vorzüglichen Lehrmittel, das wir ans voller Uberzengung jedermann nur empfehlen können. (Wochensche f. klass. Philosogie.)

Repetitionstabellen

auı

Murzgefaßten Griechischen Schulgrammatik

Dr. Ad. Kaegi, Professor an ber Universität zu Bürich. Zweite Auflage.

80. (42 S.) fart. Preis 60 Pf.

Materialien

aum

mündlichen und schriftlichen Überfeten

Deutschen ins Griechische.

Nach Regeln geordnet. Für obere Alassen, vorzugsweise für Sekunda von

Adolph Ricolai, .. Direttor bes herzoglichen Lubwig-Gymnafiums in Rothen.
Dritte Anflage.

(IV u. 156 S.) gr. 8. Preis 1,60 Mart.

Griechisches Lesebuch für Obersekunda.

Ausgewählte Stücke attischer und späterer Prosa.

Ewald Bruhn.

Erster Teil: Text. 80 (IV und 192 S.), in Leinwand gebunden.

Zweiter Teil: Anmerkungen. 80 (52 S.), geheftet.

Preis beider Teile 2,50 Mark.

XENOPHONSÄTZE

711P

EINÜBUNG DER GRIECHISCHEN SYNTAX

IN

TERTIA UND SECUNDA.
ZUSAMMENGESTELLT

DR. LOTHAR KOCH,
OBERLEHRER AM GYMNASIUM IN BREMERHAVEN.

8°. (VI u. 84 S.) Preis 1.20 Mark.

14 DAY USE RETURN TO DESK FROM WHICH BORROWED

LOAN DEPT.

This book is due on the last date stamped below, or on the date to which renewed.

Renewed books are subject to immediate recall.

LD 21A-60m-4,'64 (E4555s10)476B	General Library University of California Berkeley	
(Fina x (8)) 1 7 '90		
AUTO DISC SEP 1 7 '90		
OCT 1 7 1990		
JUN 27 '66 4 0 RC D		
JUN 27 mg		
15Jul'65V1		
JUN 9'65-3	OH CONTRACT	
REC'D LD		
Proin : -		
16Feb638G		
FEB 2 '65 -3 PM		
REC		
		S
13.Nov'64BE		

